

ЦЕНАТА НА УЧЕНИЧЕСТВОТО

от **Дитрих Бонхьофер**

превод от английски: **Димитър Працинков**
2018

Информация за Дитрих Бонхьофер

Дитрих Бонхьофер е германски пастор и теолог, известен със своето противопоставяне на националсоциализма. Връзките му с хората, които организирали неуспешният опит за атентат против Хитлер на 20.07.1944 – заговор за сваляне на нацисткия режим - довели до неговото екзекутиране през април 1945 в концентрационен лагер. Той е автор на теологични книги, които са считани са класически в християнския свят. Бил е един от най-ранните критици на нацисткия режим и е участвал активно в дейността на Изповедалната църква, едно движение, което се противопоставяло на завладяването на Германската евангелска църква от нацистите. През епохата на нацизма Бонхьофер се превърнал във важна връзка на църквата с лидерите на църквите в САЩ и Западна Европа, които участвали в екоменическото движение за съвместна работа на различните християнски деноминации по света. Бил арестуван през 1943 и е екзекутиран през април 1945, само 10-тина дни преди завземането от американските войски на района на лагера, в който е бил затворен.

Роден е на 6.02.1906, като шесто дете в семейството на Карл и Паула Бонхьофер. Баща му е бил прочут професор по неврология и шеф на клиника в Берлин, а баба му по майчина линия е била баронеса. След завършване на теологичното си образование е служил от 1928 до 1930 г. като пастор в германска църква в Барселона, Испания. През периода 1930-1931 учи в Обединената теологична семинария в Ню Йорк. През това време посещавал Абисинска баптистка църква в Харлем и проявил задълбочен интерес към темата на расовата несправедливост. Участвал активно в Протестантското екоменическо движение и си създал международни контакти, които след 1933 се оказали решаващи за Изповедалната църква и за участието му в германската съпротива.

След идването на Хитлер на власт през 1933 Германската евангелска църква, в която служел Бонхьофер, навлязла в най-трудния период от историята си. Тъй като били силно повлияни от идеите на национализма и били объркани от хаоса през годините на Ваймарската република (*Коментар: Която съществувала от 1919 до 1933. Д.Пр.*), много лидери и членове на Протестантската църква радушно посрещнали възхода на нацизма. През 1933 една група, наречена „Германски християни,“ започнала да подкрепя нацификацията на германското протестантство чрез създаването на нацистка „Църква на Райха.“ Германските християни искали протестантството да се приспособи към нацистката идеология и настоявали за възприемането на „Арийските закони“ вътре в църквите. Германските християни твърдели, че като „отделен народ“ евреите не могат чрез кръщение да стават членове на „Арийската Германска църква.“

Въпреки широко разпространения антисемитизъм и възторг към нацизма, повечето лидери на църквата в началото се противопоставяли на възприемането на „Арийския параграф,“ защото това противоречало на традиционното учение за кръщението и за въвеждането в духовен сан. Бонхьофер настоявал, че приемането на „Арийския параграф“ означава отказ от християнските правила за политическата идеология. Той твърдял, че ако на „не-арийците“ бъде забранено да бъдат църковни служители, техните колеги трябва да подадат оставка в знак на солидарност и да основат нова „Изповедална“ църква, която да остане независима от влиянието на нацизма. Идеологическият и религиозен екстремизъм на „Германските християни“ предизвикал отлив на по-умерените протестанти и довело до създаването на Изповедалната църква през май 1934.

Въпреки че Изповедалната църква заела ясна позиция против „Германските християни,“ повечето от нейните лидери избягвали да критикуват нацисткия режим. С малки изключения Изповедалната църква останала мълчалива при преследването на германските евреи. (*Коментар: Очевидно един от тези мълчаливи пастори е бил и пастор Нюмбойлер, който през Първата световна война е бил капитан на германска подводница, а след войната завършил семинария и станал пастор. В знак на разкаяние, след 1945 той написал книгата си, озаглавена „А аз мълчах.“ Д.Пр.*)

Един от най-известните текстове, написани от Бонхьофер е било есето му „Църквата и еврейският въпрос,“ което било публикувано през април 1933. (*Коментар: Тогава Бонхьофер е бил само на 27 години. Д.Пр.*) Говорейки за предизвикателствата, пред които е изправена неговата църква в условията на нацисткия режим, Бонхьофер твърдял, че националсоциализмът е незаконна форма на управление и поради това на него църквата трябва да се противопоставя от позицията на християнството. Той подчертал три начина на това противопоставяне. Първо, църквата била призвана да повдигне въпрос за законността на управлението на държавата. Второ, църквата е длъжна да помага на всички жертви на несправедливостта и беззаконието, независимо от това, дали те са германци или не. И накрая, църквата е призвана да „постави прът в колелото“ на държавната машина на несправедливостта, за да я спре. Есето разкрива комплексния

начин на мисълта и действието на Бонхьофер. То е било едно от най-ранните и най-ясните отричания от националсоциализма и демонстрира неговата ранна съпротива на нацисткия режим. От друга страна, теологичната част на есето разглежда традиционните антисемитски учения, които от векове са били отличителна черта на германското разбиране за юдеизма и Бонхьофер твърди, че „еврейския въпрос“ най-накрая ще бъде разрешен чрез превръщането на юдеите в християни. Той никога не се отказал от тази идея.

Ясно и открито изразените политически становища на Бонхьофер го поставили в изолация вътре в неговата църква и през 1930-те години много от неговите дейности били фокусирани в чужбина. Той съобщавал редовно за събитията в нацистка Германия на екоменическите протестантски лидери в Западна Европа и в САЩ. През септември 1933 взел участие в конференцията на екоменическият Световен Съюз в София, България, където говорил за еврейския въпрос и делегатите приели резолюция, с която осъдили действията на нацизма против евреите. Бонхьофер занесъл копие от тази резолюция в офиса на Германския съвет в София, за да докаже, че политиката на нацизма уврежда образа на Германия в чужбина. Лидерите на Германската евангелска църква в Берлин изискали Бонхьофер да оттегли от участието си в екоменическите дейности, но Бонхьофер отказал.

От септември 1933 до април 1935 Бонхьофер служил като пастор в няколко германско-говорещи църкви в Лондон, като ги отвел да прекъснат връзките си официалната Германска църква и да се присъединят към Изповедалната църква. *(Коментар: През 1935 Бонхьофер прекарал известно време в САЩ, където се ползвал с подкрепата на местните лидери на протестантските църкви. Те му предлагали да не се връща в Германия и да остане в САЩ, докато Германия е управлявана от Хитлер, но Бонхьофер отказал, твърдейки, че той трябва да е там, където са и неговите сънародници и че е непочтено той да мисли за собственото си спасение, докато те страдат. Д.Пр.)* През април 1935 Бонхьофер се върнал в Германия, където Изповедалната църква се намирала под нарастващ натиск от Гестапо. Повечето лидери отказали открито да се противопоставят на нацисткия режим и критикували колегите си, които се противопоставяли. Вследствие на това по-радикалните християни в Изповедалната църква се оказали обкръжени отвсякъде.

Бонхьофер започнал да обучава млади свещеници в нелегална семинария на Изповедалната църква във Финкенвалде, която била затворена от Гестапо през септември 1937. През следващите 2 години Бонхьофер пътувал тайно в района на Източна Германия, за да надзирава своите студенти, повечето от които работели нелегално в малки църкви. През януари 1938 Гестапо му забранило да излиза извън Берлин, а през септември 1940 издало заповед, с която му се забранявало да говори публично.

Бонхьофер бил информиран за различните планове на германската съпротива през 1938 от Ханс фон Донани, съпругът на неговата сестра, който работел в Министерството на правосъдието и е бил един от най-ранните противници на нацисткия режим. През октомври 1940 Донани използвал връзките си, за да помогне на Бонхьофер да избегне мобилизирането му в армията, като го снабдил с назначение в службата на Военното разузнаване. Ръководена от адм. Уилям Канарис, службата на Военното разузнаване се превърнала в център на германските военни групи за съпротива, чиято дейност достигнала връхната си точка на 20.07.1944, в опит за атентат, чрез който да бъде убит Хитлер и да бъде свален нацисткия режим. Под прикритието на служител на Военното разузнаване през 1941 и 1942 Бонхьофер направи няколко пътувания извън Райха, за да информира екоменическите си контакти в Женева и Ватикана за плановете на съпротивата.

Първото депортиране на евреи от Берлин било извършено на 15.10.1941. няколко дни по-късно Бонхьофер и Фридрих Перелс, юрист на Изповедалната църква, написали писмо, в което съобщили подробности за депортациите. Писмото било изпратено да чуждестранни контакти, както и до доверени германски военни с надеждата, че това може да ги стимулира да действат. Освен това Бонхьофер периферно участвал и в „Операция Седем“, план за извеждане на евреи извън Германия чрез снабдяването им с документи, че са чуждестранни тайни агенти. След като Гестапо разкрило парични преводи на „Операция Седем“ в чужбина, които били изпращани в помощ на емигрантите, Бонхьофер и роднината му Ханс фон Донани били арестувани през април 1943.

В началото Бонхьофер бил обвинен за участие в заговор за спасяване на евреи; за това, че е пътувал в чужбина не заради дейности, свързани с военното разузнаване; за това, че е злоупотребявал със службата си във военното разузнаване, за да помага на пастори от Изповедалната църква да избягват мобилизирането им в армията. След провала на опита за атентат на 20.07.1944 били разкрити неговите връзки с кръговете на съпротивата на режима и той бил преместен в затворът на Гестапо в Берлин. През февруари 1945 Бонхьофер бил отведен в Бухенвалд, а през април 1945 бил преместен в концлагер Флоренбург. На 9 април 1945 бил обесен заедно с други участници в заговора. Екзекутирани били и брат му Клаус Бонхьофер, както и съпрузите на двете му сестри – Ханс фон Донани и Рюдигер Шличер.

Съдържание

Предговор:.....	4
Кратка биография на Дитрих Бонхьофер.....	5
ЦЕНАТА НА УЧЕНИЧЕСТВОТО	
Въведение:.....	15
Глава 1 Скъпо струваща милост.....	17
Глава 2 Призивът към ученичество.....	23
Глава 3 Ученичеството и Кръстът.....	32
Глава 4 Ученичеството и отделените личности.....	35
ПРОПОВЕДТА НА ПЛАНИНАТА	
Глава 5 Блаженствата.....	39
Глава 6 Видимото общество.....	43
Глава 7 Праведността на Христос.....	45
Глава 8 Братът.....	48
Глава 9 Жената.....	50
Глава 10 Правдивост.....	51
Глава 11 Отмъщение.....	53
Глава 12 Врагът.....	55
Глава 13 Скритата праведност.....	59
Глава 14 Скритостта на молитвата.....	61
Глава 15 Скритостта на посветения живот.....	64
Глава 16 Простотата на безгрижния живот.....	65
Глава 17 Ученикът и невярващите хора.....	69
Глава 18 Великото разделение.....	71
Глава 19 Заключение.....	74
ЦЪРКВАТА НА ИСУС ХРИСТОС И ЖИВОТЪТ НА УЧЕНИЧЕСТВОТО	
Глава 20 Кръщение.....	75
Глава 21 Тялото на Христос.....	78
Глава 22 Образът на Христос.....	83
Списък на преведените от мен книги или подобрени мисли на велики хора, които мога да ви изпратя безплатно по електронната поща в PDF формат.....	85

Предговор

от Рейнхолд Ньюбур, САЩ

Дитрих Бонхьофер е един от наистина съзидателните духове в църквата. Настоящата книга „Цената на ученичеството ще бъде вдъхновение и ръководно начало за християнското мислене и действие във всяко събитие, даже ако не знаем героичния живот и мъченическата смърт, които подпечатаха истината, описана в тази книга. Но знаенето на тези факти ще добави тежест към свидетелството на книгата. Бонхьофер, който в продължение на една година се обучава в САЩ, за да получи докторска степен по теология, беше един от най-решителните и смели свидетели за Христос против тиранията на нацизма. Той беше член на Съвета на Изповедалната църква, която организира съпротивата против нацисткия режим. Голяма част от времето си той посвети на организирането на „нелегална“ теологична семинария, която се местеше от едно място на друго с малка група студенти, изплъзвайки се от контрола на режима и подготвяше млади мъже за служение в опасните условия в една тиранична държава.

Бонхьофер периодично влизаше и излизаше от затвора, но накрая беше осъден за участието в заговор за убийството на Хитлер, заедно с неговия брат и двамата съпрузи на сестрите му. Изпълнението на неговата присъда беше отлагана, но живота му беше отнет малко преди нашите войници да освободят неговия затвор.

Бонхьофер беше много вещ теолог и знаеше съвършено всички тънкости на теологичното размишление. Но в религиозният му живот нямаше никаква скучност или академичност. Тази книга разкрива с каква леснота и задълбоченост той схващаше истинските заповеди на християнския живот. Животът му разкрива с каква вяръност той се придържаше към тях. Поради това книгата сама свидетелства за значимостта и за добавената стойност, като свидетелството на един от истинските мъченици на духа в нашата епоха.

Предговор

от епископът на Чичестър,

Дитрих Бонхьофер казваше: „Когато Христос призове някой човек, Той го кани да дойде и да умре.“
Вярно е, че има различни видове смърт, но същността на ученичеството се съдържа в тези думи. И тази чудесна книга е коментар на цената. Самият Дитрих многократно е бил мъченик, преди да умре. Той е бил един от първите и най-храбри свидетели против обожествяването. Той е разбирал по кой път е избрал да върви, когато избрал пътя на съпротивата. Аз се запознах с него в Лондон, в началния период на нацисткия режим; и от него, повече от всеки друг германец, в условията на интимно приятелство помежду ни, разбрах истинският характер на конфликта. Нямам никакво съмнение, че той извърши прекрасна работа със своята германска църква; но той обучи и много други хора, освен сънародниците си, докато беше техен пастор в Англия. Той беше кристално ясен в убежденията си; и въпреки младостта си и скромността си, той виждаше истината и я изговаряше с абсолютната липса на всякакъв страх. В Стокхолм, когато дойде толкова неочаквано да ме види през 1942, като представител на опозицията на нацизма, той си беше все същият, напълно откровен, напълно не мислещ за личната си безопасност и в същото време дълбоко засрамен заради държавата, която обичаше. Където и да отидеше, с когото и да се срещнеше: с негови студенти, с негови връстници, с хора по-възрастни от него – той беше непоколебим, отчужден от себе си, отдаден на приятелите си, на своя дом, на своята страна, такава, каквато Бог е искал тя да бъде, на своята църква и на своя Господ. Много съм радостен, че тази книга, която е толкова характерна за неговия дух, сега се публикува в Англия. Тя ще покаже на хората от какъв огън е бил притежаван този млад германски пастор. Освен това тя ще покаже цената, с която трябва да бъде заплатено създаването на ученици на Христос във всички държави по света.

Джордж Чичестър
август 1948

Кратка биография

от Д. Лейбхолц

Дитрих Бонхьофер е роден в Бреслау, Долна Силезия, (сега – Вроцлав, Полша. Д.Пр.), на 4.02.1906, син на професор в университет и виден авторитет в областта на психиатрията и неврологията. Сред предшествениците в семейството му има теолози, професори, юристи и артисти. От към страната на майка му във вените му течела аристократична кръв. (Коментар: Баба му по майчина линия е била баронеса. Д.Пр.) Родителите му, които все още са живи, притежават доста изключителен характер и видимо излъчване. Те са много проникателни и културни хора, които са безкомпромисни във всичко в ежедневието си. От баща си Дитрих Бонхьофер наследил добротата, честността, самоконтрола и способностите; а от майка си – своето огромно разбиране на човешката природа и състраданието, посветеността си на каузата за защита на потиснатите и непоклатимото му постоянство. Бащата и майката отгледали и възпитали Дитрих, тримата му братя, неговата полу-сестра и други три сестри в Бреслау, а от 1912 – в Берлин, в онази християнска, хуманитарна и либерална традиция, която за тяхното семейство била толкова естествена, подобно на въздуха, който дишали. Точно този дух определил посоката на живота на Дитрих Бонхьофер още от самото му начало.

Като всеки човек, Бонхьофер бил привличан от всички неща, които правели красив живота. Радвал се на обичта на родителите си, на сестрите и братята си, на годеницата си и на многото си приятели. Обичал планините, цветята и животните – най-големите и най-простите неща в живота. Неговата гениалност и вродено кавалерско поведение, любовта му към музиката, изкуството и литературата, твърдостта на неговия характер, личният му чар и готовността му да слуша, навсякъде му създавали приятели. Но това, с което се отличавал най-много, била неговата щедрост и готовност да помага на другите до границата да саможертвата. Тогава, когато другите се въздържали да свършат някоя работа, която изисквала специална смелост, Бонхьофер бил готов да поеме риска.

По някакъв начин самата теология била в кръвта му. Дядо му по майчина линия, фон Хазе бил придворен свещеник на Германския император, чието недоволство си навличал, когато си позволявал да има различия с гледната точка на императора по отношение на политиката. Когато императорът престанал да посещава неговите служби, Хазе бил принуден да си подаде оставката. Прадядо му, Карл фон Хазе, най-изтъкнатият германски църковен историк през 19-я век, ни разказва в автобиографията си за отиването си при Гьоте във Ваймар през 1830 и (точно като дядото на Дитрих Бонхьофер от към бащината му страна) бил изпратен в затвора в замъка на Хю Асперг през 1825 заради подривните му либерални възгледи. От страната на баща си Бонхьофер принадлежал на старо швабско семейство, което живеело във Витенберг от 1450 (*Коментар: Там по това време е служил и Мартин Лутер Д.Пр.*), което също било можело да се похвали с немалко на брой теолози от предишните поколения.

Тази традиция на семейството на Бонхьофер може да обясни защо на 14-годишна възраст, докато още бил в училището, Дитрих вече бил решил да следва теология. Когато станал на 17 години, той влязъл в университета в Тюбинген. Една година по-късно посещавал курсове в Берлинския университет и се възхищавал от Адолф фон Харнак, Р. Сийберг, Лайтсман и др. Скоро Харнак си съставил много високо мнение за неговия характер и способности. По-късно той попаднал под влиянието на теологията на Карл Барт, което оставило своя отпечатък върху първата книга на Бонхьофер „Sanctorum Communio“ - „Общението на светиите.“ През 1928 отишъл в Барселона като помощник на енорийския свещеник и останал там една година. През 1930, когато бил на 24 години, станал лектор по Систематична теология в Берлинския университет. Но преди всъщност да започне преподавателската си кариера, той отишъл да се обучава в Обединената Теологична семинария в Ню Йорк, като „великолепен и теологично вещ млад мъж.“

Негови статии и книги бързо му създали солидна репутация в религиозните среди, особено книгата му „Цената на ученичеството“, която чрез неговата смърт придобила ново и по-дълбоко значение; тази книга впечатлила силно теолозите по света по онова време, когато била публикувана за пръв път. Някои от другите му книги, особено неговата „Етика“, написана в затвора, ще бъде публикувана в САЩ наскоро (*Коментар: Книгата „Цената на ученичеството“ е издадена през 1949 в САЩ. Д.Пр.*). Така пред него се открила перспективата за блестяща теологична изследователска кариера. В светлината на това постижение и на онова, което той можел да постигне, неговата смърт е огромна трагедия. Но земните стандарти не могат адекватно да измерят загубата. Защото Бог го бил избрал да изпълни най-висшата задача, с която един християнин може да бъде натоварен. Той станал мъченик. „А ти търсиш ли за себе си големи неща? Не ги търси. Защото ето, аз ще докарам зло върху всяка твар, казва Господ; но на теб ще подаря живота като плячка по всички места, където отидеш“ (Йер.45:5 – мой превод). От затворническата килия Бонхьофер написал: „Не мога да престана да мисля за (Йер.45:5)“.

Дитрих Бонхьофер бил голям реалист. Той е бил един от малцината, които бързо разбрали, преди още Хитлер да бил завзел властта, че националсоциализма е безмилостен опит да се прави история без Бог и да се основава тази история единствено на силата на човека. Поради това през 1933, когато Хитлер дошъл на власт, Бонхьофер се отказал от преподавателската си кариера, която за него в тези условия загубила своя правилен смисъл. В това отношение той се различавал най-много от колегите си в германските университети, които се опитвали, почти с цената на всичко, да стигнат до компромис с националсоциализма.

В края на февруари 1933 той осъдил в предаване по радиото политическата система, която корумпирала и проташки заблуждавала народа, и направила „Фюрера“ свой идол и Бог. Тогава решил да напусне Берлин и отишъл в Лондон, където служил като пастор в две германско-говорещи църкви и се опитвал да обясни на английските си приятели и по-специално на Епископа на Чичестър, истинският характер на борбата на германската църква. Бонхьофер бързо осъзнал, че ситуацията в която се озовали света и църквите през 1930-те, църквите няма да спечелят нищо, ако продължават да цитират своите стари твърдения на вярата. Струвало му се, че екоменическото движение може да предложи единственият изход за обединяване на различните членове на тялото на Христос.

Това обяснява защо Бонхьофер считал, че дълг на църквите е да чуят по нов начин посланието на Библията и да поставят себе си в контекста на цялата световна църква. Поради това не е чудно, че Бонхьофер скоро започнал да играе забележителна роля в екоменическото движение и че именно той, повече от всеки друг учител в германския университет или в теологичната семинария, е информирал германските студенти за живота, историята и развитието на не-лутеранските църкви.

През 1935 Бонхьофер, вече един от лидерите на Изповедалната църква, се върнал в Германия. Но Гестапо му забранило да проповядва, да говори публично или да влиза в Берлин. Поради това той отишъл в Померания (*Коментар: Североизточен район на Германия край Балтийско море. Д.Пр.*) за да ръководи нелегален Колеж на църквата, който в началото се намирал на малък полуостров на Балтийско море, а после се преместил във

Фивкенвалде, близо до Шчечин. Този Колеж не бил формиран по подобие на някой от съществуващите колежи. В него студентите не били принудени да живеят в аскетично уединение. Нито пък бил колеж за обучение в обичайният смисъл на тази дума. В неговото формиране бил направен опит да се живее „общия“ живот на християнина, така както е описан в една от по-кратките книги на Бонхьофер. Младите свещеници, които идвали от територията на целия Райх, се научавали тук какво е крайно необходимо днес. Бонхьофер бил член на Младежката комисия към Световния Съюз за международно приятелство на църквите. Той бил избран за член на Екоменическият християнски съвет през 1934. През 20-я век християнинът би трябвало да живее в дух на истинско братство, а такъв вид живот би могъл естествено и свободно да израства само, ако хората изцяло принадлежат на Господа и поради това – да живеят в братска любов помежду си. Този Колеж просъществувал до 1940, когато бил затворен от Гестапо.

Когато започнало да изглежда, че войната е неизбежна, приятелите на Бонхьофер искали той да отиде в чужбина, за да спаси живота си, защото неизменно отказвал да служи в армията, ако войната е нападателна. Когато по време на екоменическата конференция в Дания през 1934 един швед го попитал: „Какво ще направиш, когато започне войната?“, той отговорил: „Ще се моля на Христос да ми даде силата да не взема оръжието.“ През юли 1939 американски приятели го извели от Германия. Но той скоро почувствал, те не може да стои в САЩ и че трябва да се върне в родината си. Когато пристигнал в Англия, връщайки се от САЩ, приятелите му бързо разбрали, че сърцето на Бонхьофер принадлежи на неговите потиснати и преследвани братя християни в Германия и че той няма да ги изостави в времето, когато те най-много имат нужда от него.

Според Рейнхолд Нюбур, причините, които отвели Бонхьофер до решението му, са израз на „най-съвършената логика на християнското мъченичество.“ Преди заминаването си от САЩ за Германия, Бонхьофер му написал писмо, в което казал: „Аз не бих имал право да участвам във възстановяването на християнския живот в Германия след края на войната, ако не споделя изпитанията на това време заедно с моите хора... Християните в Германия ще трябва да направят ужасен избор: или да работят за поражението на собствената си държава с цел християнската цивилизация да оцелее, или да работят за победата на тяхната държава и по този начин да унищожат нашата цивилизация. Аз знам кое от тези две неща съм длъжен да избира: но не мога да направя този избор, докато съм в безопасност.“ Дитрих Бонхьофер никога не съжалил за това решение, нито даже когато е бил в затвора, където няколко години по-късно написал: „Сигурен съм в Божията ръка и ръководство... Вие никога не трябва да се съмнявате - аз съм благодарен и радостен, че вървя по пътя, по който бях воден. Миналият ми живот е изобилно пълен с Божията милост и над всички грях стои прощаващата любов на Разпънатият.“

При избухването на войната приятели в Германия успели да му спестят изпитанието на служенето в армията, поради което той бил в състояние да продължи да работи за Изповедалната църква и да съвместява това с някои дейности на нелегалното политическо движение, за което войната предоставила своя шанс. Бонхьофер, квалифициран както като характер, така и като личност, скоро станал част от малцината, които оказвали силно духовно влияние върху растящата опозиция в Германия. Бонхьофер (заедно със сестра си Христал и нейният съпруг Ханс фон Донани, били арестувани от Гестапо в дома на неговите родители на 5.04.1943. Чрез своя непобедим кураж, своята жертвоготовност и доброта, в затвора и в концлагерите Бонхьофер вдъхновявал всички хора, които влизали в контакт с него. Той даже вдъхновявал пазачите си да се отнасят с уважение към него, някои от които били толкова силно привлечени от него, че нелегално изнасяли от затвора някои ръкописи и стихотворения, написани от него там и му се извинявали, че трябва да заключват вратата на килията му след връщане от ежедневната разходка в двора на затвора. Той бил загрижен в затвора и искал да му позволяват да се грижи за болните затворници, а неговата способност да утешава разстроените и потиснатите била удивителна. Ние знаем какво са означавали неговите думите и религиозното му подпомагане за другите затворници около него, особено през последните часове от живота им (даже за Кокорин, племенник на Молотов, който бил затворен заедно с Бонхьофер в Бухенвалд и там станал християнин); ние знаем какво е означавала практическата помощ, оказвана от Бонхьофер в затвора Тегел по време на политическите процеси на онези хора, които са били осъждани на 10 или 20 години затвор, или на смърт всяка седмица през 1943 и 1944.

Някои от тях, (сред които и един английски войник), обвинен в саботаж, били спасени от сигурна смърт от Бонхьофер, от неговия баща и от един адвокат. В спомените си Курт Вергин, Берлин, казва: „Чувал съм, че други затворници, които са били заедно с него в затвора, са били силно впечатлени от спокойствието и самоконтрола, които Бонхьофер демонстрирал даже в най-ужасните ситуации. Например, по време на най-тежките бомбардировки на Берлин, когато експлозиите били придружавани от ревовете от ужас на другите затворници, които удряли с юмруците си по вратите на килиите си, искайки да бъдат преместени на безопасно място в бункери, Бонхьофер стоял, както бихме казали, като великан пред хората.“

Но това е само едната страна на картината. Другата страна е, че Бонхьофер е бил човек, който е живял

и е обичал този свят. Той, великанът пред хората, е бил дете пред Бога. Докато е бил в тялото, борбата между плътта и духът, между Адам и Христос, е бушувала в него. Понякога той изглежда, че е ставал загадка за самия себе си. Един ден той демонстрирал този конфликт в душата си в едно вълнуващо стихотворение, написано в затворническата килия, което е озаглавено „Кой съм аз?“

Кой съм аз? Често ми казват, че излизам
от затворническата си килия спокойно,
радостно и решително, подобно на Оръженосец,
който излиза от своя селски дом.

Кой съм аз? Често ми казват, че съм говорел
на пазачите си свободно, приятелски и ясно,
все едно, че те са мои подчинени.

Кой съм аз? Освен това ми казват, че съм понасял
дните на нещастieto уравновесено, с усмивка
и гордо, като човек, свикнал да побеждава.

Тогава наистина ли аз съм човекът, за когото другите хора
говорят?
Или аз съм само това, което самият аз знам
за себе си?

Неспокоен, копнееш и болен,
като птичка в клетка, бореща се да диша,
все едно, че ръце стискат гърлото ми.

Копнеец за цветове, за цветя, за гласовете
на птиците, жадуващ за думи на любезност,
на добросъседство, олюляващ се в
очакването на велики събития,

безсилно треперещ за приятели, които
са безкрайно далече, уморен и
безсъдържателен в молитвите си,
в мисленето си, в работата си,
немощен и готов да кажа
сбогом на всичко това.

Кой съм аз? Този или Другият?
Дали днес съм един човек,
а утре съм друг?

Или съм едновременно и двамата?
Лицемерен пред другите, а пред себе си -
презрян и злочест болнав човек?

Или в мен все още има нещо, приличащо
на уморена армия, която бяга безредно
от победата, която вече е постигнала?

Кой съм аз? Тези самотни мои въпроси ми
се подиграват, **Който и да съм,**
Ти знаеш, О, Боже, че аз съм Твой!

На 5.101944 Бонхьофер бил преместен от затвора Тегел в главния затвор на Гестапо, намиращ се на Принц Албрехтщтрассе в Берлин. Въпреки че е бил напълно наясно какво го е очаквало там, той бил

съвършено спокоен, сбогувал се с приятелите си в затвора, все едно че нищо не се било случило, но както забелязал един от приятелите му в затвора „очите му бяха доста неестествени.“ Досегашният контакт, поддържан с външния свят, сега бил прекъснат. Единственото и последно съобщение, изпратено от него, било едно стихотворение, написано в затвора на Гестапо в Берлин по време на една много тежка бомбардировка. То било озаглавено „Нова Година 1945“. В него се казва:

С всяка сила за добро да стои
и да ме ръководи, утешен и вдъхновен
над всички страхове,

Аз ще живея тези дни с мисълта,
че Ти си до мен и ще премина заедно с Теб
в настъпващата година.

Старата година все още измъчва сърцата ни
без да бърза: дългите дни на нашата тъга
все още продължават.

Отче, дари душите, които Ти си
опростил с това, което си обещал -
с изцеление и духовна грижа.

Ако ще трябва да изпием до дъно чашата
на неправдата, даже до утайката на болката,
когато ни заповядаш, ние няма да се колебаем,
а с благодарност ще приемем всичко,
което ни е давано от Твоята любяща ръка.

Но, ако се окаже, че Ти още веднъж ще ни
пуснеш в радостта на живота и в неговата
добра слънчева светлина, това, което сме научили
от тъгата, ще ни даде сили и целият ни живот
ще бъде посветен на Теб.

Днес нека свещите излъчват своя сияещ
поздрав: ето, в нашата тъмнина не са ли те
Твоя светлина, която ни води може би към нашата бленувана среща?
Ти можеш да светиш даже в най-тъмната ни нощ.

Сега, когато тишината задълбочава нашето слушане,
дари ни да можем да чуваме как гласовете на Твоите деца
се издигат по целия невидим свят около нас,
за своя вселенски хвалебен химн, във възхвала на Теб.

Когато всички сили на Доброто ни помагат и се грижат за нас,
ние смело ще посрещаме бъдещето, каквото и да е то.
Вечер и сутрин Бог ще е благосклонен към нас.
И ето: най-сигурно – в денят на всяка Нова Година!

През февруари, когато затворът на Гестапо в Берлин бил разрушен от бомбардировките, Бонхьофер бил откаран в концлагера Бухенвалд, а от там – на други места, докато бил екзекутиран в концлагера Флозенбург на 9.04.1945 в изпълнение на специална заповед на Химлер, само няколко дни преди концлагера да бъде освободен от Съюзниците. Това се случило приблизително по времето, когато брат му Клаус и съпрузите на сестрите му Ханс фон Донани и Рудигер Шлейчер били екзекутирани от Гестапо в Берлин и в концлагера Заксенхаузен. Ръководеща сила в живота на Бонхьофер, подразбираща се във всичко, което той правел, за което работел и за което страдал, е била вярата и любовта му към Бога, в който той намирал мир и щастие. От вярата му извираше дъхът на виждането, който го правел способен да отделя

златото в живота от примесите и да определя кое е съществено и кое е несъществено важно в живота на човека. От вярата идвало и постоянството на ума, упоритото вървене към целта, обичта към страдащите хора и към истината, справедливостта и добротата. Но за него не било достатъчно да се стреми към справедливостта, истината, честността и добротата заради самите тях и търпеливо да страда заради тях. Не, според Бонхьофер, ние трябва да правим тези неща с предано подчинение на Онзи, който е източникът и изворът на цялата доброта, справедливост и истина, от когото той се чувствал абсолютно зависим.

Това е същият призив на Бога, който задължава и нас да използваме свободата с дълбоко чувство на отговорност. Бонхьофер е вярвал, че човека е свободно духовно същество, но тази свобода ни е дадена и вдъхновена от Божията милост и дарява човека не за неговата лична прослава, а за съхраняване на божествения ред в човешкия живот. Ако християнското учение не ни ръководи при използване на свободата и ако Бог е отричан от нас, всички задължения и отговорности на човека биват подкопавани. Тогава християнинът няма друг избор, освен да действа, да страда и – ако е нужно – да умре. Както Бонхьофер е описал това в стихотворението си „Спирки по пътя към свободата,“ написано в затвора, след като разбрал, че сигурно ще бъде убит, което завършва така:

Смъртта

Ела сега, Смърт, най-тържествен празник по пътя към вечната свобода,
и унищожи тези окови, които смазват и тези стени,
които затварят в плен този наш мимолетен живот,
тези души, които се мотаят в тъмнината, с цел най-последно
да видим това, което тук беше скрито от нашия поглед.

Ние дълго те търсихме, свобода, във
възпитание, дела и страдание.
Сега, когато умираме пред лицето на
самия Бог, ние те съзираме.

Тъкмо братската му любов към неговите спътници е мотивирала Бонхьофер да вярва, че не е достатъчно да вървим след Исус чрез проповядване, обучение и писане. Не, той бил безпределно искрен, когато призовавал към християнско действие и саможертва. Това обяснява защо Бонхьофер винаги действал непринудено и прикрито, далеч от всякаква показност и защо е считал, че самоизтъкването на собствената ни праведност и самодоволство са големи грехове против Святия Дух, и че амбициите и суетата са признаци за началото на пътя към ада. В живота си Бонхьофер се придържал към това, което той наричал днешен Християнски хуманизъм. Защото той предложил живота си като ново разбиране за личния живот, който е вкоренен в християнската вяра. Той потвърдил истинността на казаното в Пр.20:27 че „духът на човека е лампата на Господа“ (мой превод) и че Божие откровение се извършва чрез човека и само за човека. За Бонхьофер християнството не е загрижеността на вярващата и набожна душа, която се изолира от околния свят и запазва себе си в границите на религиозната тайнственост. Не, според него, християнството има своето място в този свят и Църквата е Тялото на Христос, и общуването в Него може да бъде единствено във видимата Църква. Човекът задължително трябва да върви след Исус Христос, който е служил и преминавал през този свят като живеещия, умиращият и възкресеният Господ. Следователно, където и да харесва на Бога да постави човека в този свят, християнинът е длъжен да е готов на мъченичество и смърт. Единствено по този начин човекът се научава да вярва.

Както самият Бонхьофер е написал: „Християнинът не е религиозен човек, а е просто човек като Исус (за разлика от Йоан Кръстител), който е бил човек...Не скучния и банален манталитет на човека на Просветлението – активен, охлен и ленив, а е човек с манталитет, който е възпитан на ред, в който знанието за смъртта и възкресението на Исус Христос е винаги пред очите му - такъв си го представям аз.“ „Когато човек наистина се отказва за прави нещо според своята воля – светец или повярвал грешник, или духовник, праведен или неправеден човек...когато в сбора от задачи, въпроси, успехи или нещастни случаи, преживявания и дилеми – този човек се оставя изцяло в ръцете на Бога – тогава той върви с Христос в Гетсимания. Това е вяра, това е metanoia (Коментар: Смисълът на гръцката дума metanoia е „духовно обръщане към Господа, фундаментална промяна на характера“ Д.Пр.) и по този начин човекът става духовен човек и християнин. Как би могъл човек с такъв променен манталитет да бъде високомерен и безочлив, ако в тукашния си земен живот участва в страданието на Бога?“

Идеята, че Самият Бог е страдал чрез Христос в този свят и поради тази усамотеност от Него, е занимавала мисленето на Бонхьофер отново и отново. Бонхьофер често усещал силно, че Самият Бог участва в неговото страдание. Във втория куплет на стихотворението му „Християнин и Невярващ,“

написано от Бонхьофер няколко месеца преди смъртта му, това чувство е описано така:

Хората отиват при Бога, когато Той е горчиво победен:
намират Го беден и презрян, без
подслон и хляб, смазан под
тежестта на грешните, слабите и мъртвите.
Християните стоят край Бога
в неговия час на жалеене.

Стоенето на Бонхьофер с Бога в неговия час на жалеене обяснява най-накрая, защо самият Бонхьофер не е възприемал сериозно собственото си страдание и защо е била толкова голяма неговата смелост и безкомпромисност.

Тази непоколебимост на ума и готовността му да пожертва всичко, е била доказвана в много случаи. Например, когато през септември 1940 отчаяние обхванало повечето от хората, които активно се противопоставяли на нацисткия режим и когато било направено предложение да се отложи по-нататъшната подготовка за атентат против Хитлер, с цел да се избегне вероятността, чрез този атентат Хитлер да може да се сдобие с образа на мъченик, Бонхьофер непоколебимо и успешно се противопоставил на това предложение: „Ако твърдим, че сме християни, няма място за целесъобразност и за пресмятане на изгодата.“ Така групата, ръководена от него продължила дейността си по времето, когато хората в Германия и извън нея масово вярвали в победата на нацизма. Или когато възникнал въпроса кой от членовете на групата е готов да информира британското правителство чрез Епископа на Чичестър за точните подробности на съпротивителното движение в Германия, отново Бонхьофер бил този, който с риск поел този риск, подтикнат от съпруга на една от сестрите си, Ханс фон Донани, с надеждата за одобряващо разбиране от страна на част от английското правителство.

По-късно, при разследването пред Гестапо по време на престоя му в затвора, когато бил беззащитен и безсилен, тогава той се укрепнал чрез словото на Бога в сърцето му и стоял изправен и непреклонен пред мъчителите си. Отказал да се отрече от Бога и предизвикал машината на Гестапо, като открито признавал, че като християнин той е непреклонен враг на националсоциализма и на неговите тоталитарни изисквания към гражданите – открито се противопоставял на това, въпреки че бил постоянно заплашван с мъчение и арестуването на родителите му, на сестрите му и на годеницата му, всеки от които подпомагал неговата дейност.

Ние знаем и за друга случка през октомври 1944, когато негови приятели направили опит да го освободят и да го изведат в безопасно място в чужбина, но той решил да остане в затвора, за да не излага на опасност живота на други хора. От свидетелството на един британски офицер, с който той лежал в затвора ние знаем за последната служба, отслужена от Дитрих Бонхьофер един ден преди смъртта му, която „развълнувала дълбоко всички присъстващи – както католици, така и протестанти – чрез своята искрена простота.“ Когато се опитал след това да подкрепи намиращите се в затвора съпруги на мъжете, които били екзекутирани за участието им в ръководството на заговора против Хитлер и да ги призове да не се поддават на потиснатостта и тревогата, той бил отстранен от службата. Ние знаем, че Дитрих Бонхьофер, който никога не бил измъчван, вървял неотклонно по последния си път до бесилото и умрял с възхитително спокойствие и достойнство.

Бог чул неговата молитва и го дарил със „скъпата милост“ - с привилегията да носи кръста заради другите и да потвърди вярата си чрез мъченичество.

Животът и смъртта на Дитрих Бонхьофер имат трайни последици. Първо, политическата дейност на Бонхьофер и на приятелите му демонстрирали, че е погрешна все още широко разпространената представа, че заговорът за атентата срещу Хитлер през 1944 е бил просто „съзаклятие на малка група реакционери и обезкуражени офицери,“ които разбирали, че Хитлер губи войната и е направил каша в тяхната професия. В Германия е имало и опозиционно движение, друга нишка на здрави духовни сили, основаваща се върху фундамента на християнството и на основните ценности на живота, истината, справедливостта, добротата и достойнството, които са се противопоставяли на всичко, което Хитлер и национал социализмът е защитавал. Тази нишка попълвала редиците си от доста различни политически партии и религиозни групи. Никой от тези мъже не се е стремил към изпълнение на някаква специална партийна цел – всички работели за унищожението на начинът на живот, утвърждаван от нацизма. Това е била „другата Германия,“ за която не се говорело много през 1930-те. Тези мъже се били истински привърженици на Европейската и Западна традиция в Германия и Дитрих Бонхьофер повече от всеки друг е разбирал, че нищо по-малко от връщането при християнската вяра няма да може да спаси Германия. Провалът на тези мъже е бил не само трагедия за Германия, но и за Европа като цяло, и един ден историците могат да стигнат до заключението, че

последниците от този провал не могат да бъдат поправени.

Наличието на тази нишка сред съпротивителното движение в Германия потвърждава, че в края на краищата Втората световна война е била идеологическа по своя характер и че сега ние живеем в главна идеологическа епоха. Само по този начин можем напълно да разберем мотивите за делото на Дитрих Бонхьофер. Няма съмнение, че Бонхьофер е бил голям патриот и че е обичал страната си толкова много, че е предпочел смъртта, а не да живее в безопасност в чужбина. Но освен това той е бил и твърде проникателен политически анализатор и не е можел да остане сляп за истината, че християнството ще бъде погълнато в идващата катастрофа. Фанатичните дяволски сили вътре в националсоциализма не оставяли място за никаква алтернатива. Тяхната цел била унищожението на Германия като европейска и християнска държава. Чрез планираният политически атентат той се надявал да избегне това трагично бедствие. Както той обичал да казва: „Моята задача е не само да се грижа да жертвите от катастрофата, предизвикана от лудите хора, които управляват колата, но и да направя всичко, на което съм способен, за да не им позволя те въобще да управляват кола.“

В края на краищата, това е било вярността, която той е дължал на Бога и на своя Господар, който поискал от него да вземе ужасното решение, не просто да се противопостави на националсоциализма (всички нелегални движения в държавите, които са били окупирани от Германия са правели това), но – и това е разликата от всички нелегални движения, които са призовавали към национализъм (т.е. за борба срещу окупаторите), а германското нелегално движение е работело за поражението на собствената си страна, тъй като това е бил единственият начин, по който Германия е можела да бъде спасена и да продължи да съществува като християнска и европейска държава. Точно поради тази причина Бонхьофер и приятелите му били измъчвани, закачвани на ченгели и убивани. Тъкмо Бонхьофер и приятелите му били тези, които доказали чрез съпротивата си до смърт, че даже в епохата на чистата национална държава има верни хора, които се издигат над другите хора, които искат държава и народ, съставени само от една нация. Те доказали, че даже в тази епоха, национализмът е подвластен на Бога и че е грях против Него и против Божия призив за приятелско общуване с другите народи, ако това отношение се изроди и се превърне в национален егоизъм и лакомия. Това послание, което дава основание за фактичката смъртна присъда на все още господстващата материалистична концепция на национализма, принадлежи на духовното наследство на мъченичеството на Дитрих Бонхьофер и на приятелите му.

Единствено от тази гледна точка може да бъде доказано, че Хитлер и неговата банда са били не само разрушители на Европа, но освен това са били и изменници на собствената си страна; и нещо повече – че хората могат да изгубят държавата си, ако тя е представлявана от анти-християнски режим. Истина е, че не може да бъде казано, че войната всъщност е била спечелена от Западните държави въз основата на тези идеологични причини. Ние знаем, че в последната фаза на войната, когато в Казабланка Западните страни възприели непростимата политика за „безусловна капитулация“ (*Коментар: В Казабланка, Мароко, от 14-24.01.1943 се провела среща между Рузвелт и Чърчил. На конференцията е бил поканен и Сталин, но той не присъствал поради ангажираност с военните операции на Източния фронт. На тази конференция било взето решение, с цел за да се гарантира мир след края на войната, от Германия да се изисква единствено безусловна капитулация. Д.Пр.*), войната постепенно загубила идеологическия си характер и придобила все повече и повече националистичен характер. (*Коментар: Иначе казано, постепенно войната вече не се водела срещу нацистката власт в Германия, а срещу целия германски народ. Д.Пр.*) Това се дължало на факта, че Западът и неговите политически лидери в края на краищата не взели предвид трагичния конфликт на лоялността, пред който били изправени християните в Германия. (*Коментар: Тази трагична дилема вече беше описана по-горе: Като граждани на Германия, християните или трябвало да бъдат патриоти и да работят за победата на своята страна, или трябвало да понесат кръста си, че са предатели на държавата си и за работят за поражението на Германия във войната, което щяло да осигури нейното оцеляване като държава в Европа. Наистина на чисто човешко ниво това е бил тежък кръст, който те е трябвало да понесат, защото много хора не са разбирали същината на тази дилема. Д.Пр.*) Разбира се, в Западните страни е имало видни християни и не-християни, които са разбирали, че този конфликт упражнява силен натиск върху тяхното съзнание и върху тяхното мислене, и смело отказвали да се съгласят с господстващото обществено мнение. Тези хора настоявали, че има и по-висша вярност от националната вярност и отправили предизвикателства към политиците и църковните служители да се съобразят с тази по-висша вярност. Но тези хора не били преживявали и не можели да си представят пълната тежест на трагичния залог. Единствено хората, които платили с живота си заради този трагичен конфликт на верността могат да твърдят, че са мъченици на новата ера.

Второ, религиозните изводи се отнасяли особено за Протестантската църква в Германия, но засягали и Църквата по света. В ранните етапи на своята кариера Бонхьофер приемал традиционната Лютеранска гледна точка, че има рязка разграничение между политиката и религията. Но постепенно той преосмислил това свое становище, не защото е бил политик или защото е отказвал да даде „Цезаровото на Цезаря,“ а защото започвал да осъзнава, че политическата власт в Германия е станала изцяло порочна и неморална и че фалшивата вяра е способна да извърши ужасни и чудовищни неща.

Бонхьофер считал, че Хитлер е Антихрист, най-важният разрушител на света и на неговите фундаментални ценности, че той е Антихрист, който се наслаждава на унищожението, на робството, на смъртта и на измирането заради самите тези неща, че той е Антихристът, който иска да представи негативното като позитивно и съзидателно.

Бонхьофер бил твърдо и правилно убеден, че християнинът не само има правото, но и че е негов дълг към Бога е да се противопоставя на тиранията, т.е. на правителство, което основава управлението си не върху природния закон и върху закона на Бога. (Коментар: Знаем, че в Библията пише, че всяка власт е дадена от Бога. Но според това разбиране на Бонхьофер, ако властта ясно и демонстративно върши неща, които са в разрез със законите и принципите на Бога, когато управлението е тиранично и поробва хората, тогава християнинът НЕ ТРЯБВА да приема с примирение това управление, а ТРЯБВА ДА СЕ БОРИ ПРОТИВ НЕГО. Д.Пр.) Според Бонхьофер този извод произтича от факта, че Църквата като жива сила в този свят изцяло зависи от способността ѝ да прави това разграничение. Това се потвърждава и от речите, произнасяни от Епископа на Чичестър в Камарата на Лордовете през време на войната, от неговите есета и статии, които са поместени в книгата му „Църквата и хуманността – 1939-1946.“ Разбирането на Бонхьофер по тази тема не съвпада нито с разбирането на съвременната либерална теология, нито с кредото на национал социализма. Както разбирането на съвременната либерална теология, така и разбирането на светската тоталитарна система доста съвпадат в извода, че посланието на Библията трябва да бъде ПРИСПОСОБЯВАНО, повече или по-малко, към изискванията на земния свят. Поради това не е чудно, че процесът на обезценяването на християнството, към което го водеше либералната теология, в дългосрочен план доведе до цялостно извращаване и фалшифициране от националсоциализма на същината на християнското учение. Бонхьофер бил твърдо убеден, че тукашният земен живот задължително трябва да бъде свързан и просмукан от християнската любов и че християнинът е длъжен да бъде подготвен и ако е нужно - да пожертва живота си за постигането на тази цел. От тук произтича извода, че всички форми на светски тоталитаризъм, които принуждават човека да не се съобразява със своите религиозни и морални задължения към Бога, и че трябва да се подчини на законите на правото и на морала на държавата СА НЕСЪВМЕСТИМИ с представата на Бонхьофер за живота.

Това обяснява защо Бонхьофер не е възприел гледната точка на миротворците (*Коментар: Като толкова перфидно подвеждащата гледна точка на Махатма Ганди. Д.Пр.*), въпреки неговия аристократичен и благороден манталитет и очарователната му благост, която била характерна за него, защото в дълбочината на сърцето си Бонхьофер бил пацифист. Но въздържането от всякакво участие в опита да бъде победен режима на националсоциализма влизало в остро противоречие с неговото виждане, че християнските принципи задължително трябва по някакъв начин да бъдат преведени и прилагани в човешкия живот и че в сферата на материалното, в държавата и в обществото трябва да бъде демонстрирана тази отговаряща любов.

Отново и това било типично за Бонхьофер, той не обвързвал църквата със своите действия. Отговорността за тези действия била изцяло негова, а не на църквата и поради това, уви, не може да бъде казано, че той е представлявал Изповедалната църква като цяло. Наистина, Барменската декларация (*Коментар: Решение, взето на конференция на германските християни, проведена през 1934 в Бармен, с което те се противопоставят на лоялното на нацисткия режим Германското християнско движение. Д.Пр.*) задължава църквата да работи както в политическата, така и в религиозната област, и Бонхьофер не оставя никакво съмнение, че решението за или против Бармен е било решение в подкрепа или против Изповедалната църква в Нацистка Германия. Както веднъж той казал: „Този, който се отделя от Изповедалната църква, отделя себе си от Божията милост.“ Но само малцина се отнесли толкова сериозно към посланието на Бармен, че да бъдат подготвени смело да прилагат на практика решенията на тази конференция.

Поради това не можем да бъдем изненадани, че Бонхьофер бил изпълнен с нарастващо съжаление за пътя, по който тръгнала Изповедалната църква пред следващите години на режима на национал социализма. Той усещал, че Изповедалната църква е повече загрижена за своето собствено съществуване и са наследените си права, отколкото да проповядва против войната и за съдбата на преследваните и потиснати хора. Поради това, Бонхьофер бил първият, който обяснил пределно ясно урокът по време на Конференцията в Оксфорд на Лютеранската църква в Германия, че животът на църквата задължително трябва да бъде свързан с живота на хората. Това е по-дълбокият смисъл за Протестантската църква в Германия на мъченичеството и смъртта на Бонхьофер. Нейното бъдеще зависело от нейното правилно разбиране на хората.

Онези, които са присъствали на службата, проведена в Холи Тринити в Лондон на 27.07.1945 по инициатива на Епископът на Чичестър са почувствали, че на 9.04.1945, когато Дитрих Бонхьофер посрещнал смъртта си в ръцете на германските палачи от СС, в Германия се е случило нещо, което не може да бъде измерено с човешките стандарти. Те почувствали, се Самият Бог се е намесил в най-ужасната борба на света и е свидетелствал за това чрез жертвоприношението на един от Своите най-верни и храбри синове, за да изкупи престъпленията на дяволския режим и да съживи духът, в който е трябвало да бъде построена

отново цивилизацията в Европа.

И наистина, ако саможертвата е най-висшето осъществяване на човешкото същество и ако цената на човека в неговото телесно съществуване зависи от мярката на саможертвата, която той е призван да извърши в името на отговорната любов в материалната среда, в която той е бил поставен, тогава животът и смъртта на Бонхьофер принадлежат на летописите на християнското мъченичество или както е казал Нюбур: „на съвременните Деяния на апостолите.“ Неговата борба е жив символ, че духовното е по-важно от материалното. Неговата история стана история на победата на духът на обичащата и истинска човешка личност над злото, зло, което не е било способно да проникне в крепостта на отговорната духовна свобода. „Животът на духа не отбягва смъртта и не се пази от разрушението; точно обратното, животът на духа понася смъртта и в смъртта той е продължаван. Животът на духа постига своята истина в процеса на пълното унищожение.“

Често се казва, че онези от мнозината, които не са били пряко виновни за престъпленията на миналия режим в Германия, трябва да бъдат наказвани заради пасивното си поведение към онзи режим. *(Коментар: Сецам се за книгата-изповед на германския пастор Нюмьойлер „А аз мълчах,“ в която той признава вината си за това пасивно поведение. През Първата световна война той бил капитан на германска подводница. Когато след края на войната му заповядали да закара подводницата си в английско пристанище и да я предаде на англичаните, той отказал и напуснал флота. След това завършил семинария и станал лютерански пастор. Когато Хитлер завзел властта и започнал един след друг да арестува евреите, комунистите, социалдемократите, профсъюзните лидери, католиците и активните противници на нацизма, Нюмьойлер мълчал, защото си казал, че това не го засяга. А чак когато накрая Гестапо дошло да арестува самият него, той осъзнал, че няма кой да надигне глас в негова защита и до края 1945 бил в концлагер. Има едно прекрасно стихотворение от английски автор, озаглавено „За кого бие камбаната“ и в него се казва: „Щом чуеш, че бие камбаната – не питай за кого бие. Щом тя бие – значи бие и за теб!“ Един от романите на Хемингуей е озаглавен „За кого бие камбаната“. Д.Пр.)* Но в съвременните диктаторски режими, с тяхната тайна всездесъщност и всеобхватни механизми за потисничество, бунтът означава сигурна смърт за всички поддръжници. В съвременната епоха да бъдат упрекнати хората като цяло заради това, че не са въстанали е равностойно на това да бъде упреknат затворник, който не е успял да избяга от строго охраняван затвор. Мнозинството от хората във всички държави по света си приличат и не са герои.

Дитрих Бонхьофер и другите са направили нещо, което ние не можем да очакваме от мнозинството. Мнозинството в съвременното общество зависи много повече от тихия героизъм на шепа хора, които са вдъхновени от Бога. Тази малка група от хора ще се радват много на божественото вдъхновение и ще бъдат подготвени да се изправят в защита на достойнството на човека, за истинската свобода и за спазването на Божия закон, даже ако това означава за тях мъченичество или смърт. Тези малцина изпълняват закона, защото те „гледат не към нещата, които са видими, а към невидимите; защото видимите неща са времenni, а невидимите – вечни“ (2Кор.4:18)

Бонхьофер често се питал какъв е по-дълбокият смисъл на неговия живот, който му изглеждал толкова несвързан и объркан. Няколко месеца преди смъртта му, когато предстоящите събития вече хвърляли своята сянка пред себе си, той написал в затвора: „Всичко зависи от това дали отломъкът от живота ни разкрива планът и материалът на цялото. Има отломъци, които стават само за изхвърляне, а има и други, които са важни за бъдещите векове, защото тяхното изявяване може да бъде единствено Божие дело. Това са отломъците на неизбежното. Ако живота ни, колкото и да е непряко, отразява такъв отломък...ние не трябва да се окайваме за нашия откъслечен живот, а точно обратното – трябва да се радваме в него.“ И наистина, ние трябва да се радваме в Божията милост. Ние не открихме гроба на Дитрих Бонхьофер, но споменът за неговия живот със сигурност ще бъде запазен, не само в сърцата на онези, които са били неразделимо свързани с него, но и в сърцето на Църквата, която извлича своята енергия отново и отново от онези, които са „вървяли след Него.“

Освен това ние знаем, че ще дойде време, когато ние ще трябва да разберем, че на вдъхновението на живота и смъртта на Дитрих Бонхьофер и на онези, които умряха заедно с него дължим това, че Западната цивилизация можа да бъде спасена. Защото иначе не само материални стандарти, но и духовната жизнеспособност на Западната цивилизация пропаднаха неотклонно и с нарастваща скорост в разрушение и унищожение. Доброто послание на живота и на смъртта на Дитрих Бонхьофер е, че Западната цивилизация не трябва да умре. Тя ще бъде родена отново за младостта. Тя вече възстановява вратата и жизнеспособността си.

Това, което е било казано на Моисей, когато стигнал до края на живота си: „И Господ му показва цялата Галаадска земя до Дан“ (Втор.34:1) се отнася и за Бонхьофер и за другите, които са пожертвали живота си заради новото човечество, което ще възникне чрез тяхната мъченическа смърт.

По този начин животът и смъртта на Бонхьофер ни дават голяма надежда за бъдещето. Той създаде модел за нов вид истинско лидерство, вдъхновено от Евангелието, ежедневна готовност за мъченичество и смърт, и е пропит от нов дух на християнски хуманизъм и съзидателно чувство за граждански дълг. Победата, която спечел той е била победа за всички нас, завоевание на любовта, светлината и свободата, което никога няма да бъде загубено.

ЦЕНАТА НА УЧЕНИЧЕСТВОТО

ВЪВЕДЕНИЕ

Съживяването на църковния живот винаги носи със себе си едно по-богато разбиране на Библията. Зад всички бойни призиви и често употребявани фрази на църковната полемика, колкото и нужни да са те, възниква по-решително търсене на Онзи, заради когото е всичко това - търсене на Самият Исус Христос. Какво всъщност ни е казал Исус? Каква е днес волята Му за нас? Как Той може да ни помогне да бъдем добри християни в съвременния свят? В края на краищата, това което искаме да знаем не е това, което този или онзи човек, или тази или онази църква иска от нас, а онова, което Самият Исус Христос иска от нас. Когато отиваме на църква и слушаме проповед, какво искаме да чуем в Неговото слово – и искаме това не просто поради егоистични причини, а за да бъде проповедта в полза на невярващите хора, които са глухи за посланието на църквата. Ние имаме странното усещане, че ако Самият Исус – Исус само с Неговото слово – би могъл да дойде сред нас по времето на проповедта, ние бихме намерили доста различна част от хората, които ще приемат казаното в проповедта и доста по-различна част от тях – които ще го отхвърлят. С това не отричам, че словото на Бога трябва да бъде чувано в проповедите, които се произнасят в нашата църква. Истинският проблем е, че чистото слово на Исус е покрито с дебел слой човешки баласт – потискащи правила и предписания, фалшиви надежди и утешения – поради което е станало извънредно трудно да вземем искрено решение да предадем живота си на Христос. Разбира се, нашата цел е да проповядваме Христос и единствено Христос, но, когато всичко е казано и направено, дефектът не е в нашите критики, че те намират, че проповядването ни е толкова трудно за разбиране и е прекомерно отрупано с идеи и изрази, които са безнадеждно лишени от връзка с умствената среда, в която хората живеят. Просто не е вярно, че всяка критична дума, отправена към съвременното проповядване, е преднамерено отхвърляне на християнството и че произлиза от духът на Антихриста.

Толкова много хора идват в църквата с искреното желание да чуят това, което имаме да кажем, но въпреки това те винаги се връщат у дома си с неловкото усещане, че ние правим твърде трудно за тях да отидат при Исус. Наистина ли сме решени да нямаме нищо общо с всички тези хора? Те са убедени, че не словото на Исус ги отблъсква, а надстройката изградена от хората, институцията и доктриналните елементи в нашето проповядване. Разбира се, ние знаем всички отговори на тези възражения и тези отговори със сигурност ни дават възможността да се изплъзваме с лекота от нашите отговорности. Но може би е добре да се запитаме дали ние всъщност не действаме като пречка пред Исус и Неговото слово? Не е ли възможно ние да сме се вкопчили твърде здраво в нашето собствено любимо представяне на евангелието и към някакъв модел на проповядване, който е бил много добър в своето си време и място, и за хората, пред които е проповядвано някога, когато този модел е бил създаден? Няма ли в края на краищата някаква истина в препирнята, че проповядването ни е твърде догматично и безнадеждно несъответстващо на живота? Не повтаряме ли непрекъснато определени идеи за сметка на други идеи, които са също толкова важни? Проповядването ни не съдържа ли твърде много наши собствени мнения и убеждения и твърде малко – мнения и убеждения на Исус?

Исус кани всички онези, които работят и са много обременени и нищо не може да бъде толкова противоположно на нашите най-добри намерения и толкова съдбоносно за нашата прокламация, от това да прогонваме хората от Него, като им натрапваме да приемат догми, които са направени от човека. Ако постъпваме така, ние ще направим за посмешище както на християните, така и на езичниците, любовта на Исус Христос. Няма никаква полза да търсим убежище в абстрактно обсъждане или да се опитваме да се извиняваме, поради това нека да се върнем обратно при Библията, при Словото и при призива на Самият Исус Христос. Нека да се опитаме да се измъкнем от бедността и незначителността на нашите собствени малки убеждения и проблеми, и да потърсим богатството и великолепието, които са ни предоставени в Исус Христос.

Ние предлагаме да кажем как Исус ни призовава да бъдем Негови ученици. Но това не означава ли да поставим още един и още по-тежък товар върху раменете на хората? Това ли е всичко, което можем да направим, когато душите и телата на хората пъшкат под товара на толкова много догми, създадени от човека? Ако каним хората да се върнат и да тръгнат след Исус, трябва ли да вкарваме още по-остър остен в техните вече разтревожени и наранени съвестни? Трябва ли да повтаряме практиката, която е толкова обичайна в историята на църквата и да предявяваме изисквания към хората, които са твърде тежки за изпълнение, изисквания, които имат много малко връзка с основните неща на християнската вяра, изисквания, които може би са благочестив лукс за малцина, но за отруденото множество от хора, с техните грижи за осигуряване на насъщния хляб и задълженията им към работата и семействата, тези наши изисквания могат само да бъдат отхвърлени като откровено богохулство и изкушение на Бога? Дали е

работа на църквата да предлага духовна тирания на хората, като им заповядва в какво трябва да вярваме и да изпълняваме, за да бъдем спасени и арогантно да подсилваме тази вяра и това поведение със санкции за временно или вечно наказание? Трябва ли словото на църквата да носи нова тирания и потисничество на душите на хората? Възможно е да се окаже, че точно това очакват много от хората. Но трябва ли църквата да е съгласна да задоволи такова изискване?

Когато Библията говори за вървене след Исус, това е обявяване на ученичество, което ще освободи човечеството от всички догми, които са създадени от човека, от всеки това и потисничество, от всяка тревога и мъчение, което измъчва съзнанието. Ако вървят след Исус, хората се освобождават от тежкия ярем на законите, които са създадени от самите тях и се впрягат в милостивия ярем на Исус Христос. *(Коментар: Трябва да осъзнаем истината, че ние не разполагаме с трета опция. Или съзнателно и с желание се впрягаме в ярема на Исус, или сме впрегнати (в повечето случаи, без въобще да осъзнаваме това) в ярема на плътта и на Сатаната. Няма напълно независим човек, въпреки че някои хора твърдят, че са атеисти и не вярват в Бога. Това само потвърждава лукавата същност на Сатаната, който ги оставя да живеят с тази фатална заблуда, с която накрая отиват в ада. Д.Пр.)* Но това дали означава, че ние пренебрегваме сериозността на Неговите заповеди? Съвсем не! Ние можем да постигнем съвършена свобода и да се радваме на общението с Исус само когато Неговата заповед и Неговия призив към абсолютно ученичество бъдат оценени в цялата им пълнота. Само този, който изпълнява безрезервно заповедта на Исус и се подчини без никакви ограничения на Неговия ярем, установява, че Неговият товар е лек и че под неговия нежен натиск той получава силата да продължава да върви по правилния път.

Заповедта на Исус е трудна, неописуемо трудна за хората, които се опитват да ѝ се съпротивляват. Но за тези хора, които с желание ѝ се покоряват, яремът е удобен и товарът е лек. *„Защото това е любов към Бога: да пазим Неговите заповеди; а заповедите му не са тежки“* (1Йоан 5:3). Заповедта на Исус не е някакъв вид духовна шокова терапия. Исус не иска нещо от нас, ако не ни е дал силата да го извършим. Неговата заповед никога не се стреми да унищожи живота, а да го подхранва, да го подсилва и да го лекува. Но има един въпрос, който продължава да ни тревожи. Какво може да означава призивът за съвременното ученичество за работника, за бизнесмена, за земевладелеца или за войника? Дали ученичеството не води до непоносимо раздвоение между живота ни като работници в света и нашия живот като християни? Ако християнството означава да вървим след Христос, това не е ли религия за една малка група хора, за духовен елит?

Това не означава ли да отхвърляме голямата част от обществото и на скрито в сърцето си да презираме слабите и бедните? Ако това е така, със сигурност такова поведение е коренно противоположно на снизходителната милост на Исус Христос, който дошъл при бирниците и грешниците, при слабите и бедните, при блудните и безнадеждните? Тези, които принадлежат на Исус дали са малцина, или са мнозина?

Той е умрял на кръста самотен и изоставен от учениците Си. Заедно с него били разпънати на кръста не двама от Неговите ученици, а двама убийци. Но всички те стояли край кръста: врагове и вярващи, съмняващи се или страхуващи се, ругаещи или посветени последователи. Неговата молитва: *„Отче, прости им“* (Лука 23:34) е била изречена за всички тях и за всички техни грехове. Милостта и любовта на Бога работи даже сред Неговите врагове. Това е същият Исус Христос, който поради милостта Си ни е призовал да вървим след Него и чиято милост спасява убиеца, който Му се подигравал в смъртния Му час.

И ако ние отговорим на призива да бъдем Негови ученици, къде ще ни отведе Той? Какви решения и какви промени ще изисква ученичеството от нас? За да отговорим на този въпрос, ние трябва да отидем при Него, защото само Той знае отговора. Единствено Исус Христос, който ни предлага да вървим след Него, знае къде е краят на пътуването. Но ние знаем, че това ще бъде път на безграничната милост.

Ученичеството означава радост. В съвременният свят изглежда много трудно да вървим с абсолютна сигурност по тесният път на духовното покорство и въпреки това да оставаме в широко отворените пространства на всеобхватната любов на Христос, на търпението, на милостта и на „човеколюбието“ на Божията любов към слабите и неблагочестивите. Но въпреки това, по един или друг начин, ние трябва да съвместим тези две неща, иначе ще тръгнем по пътищата на невярващите хора. Моля се Бог да ни дарява с радост, докато искрено жадуваме да вървим по пътя на ученичеството.

Моля се ние да бъдем направени способни да казваме „Не“ на греха и „Да“ на грешника. Моля се ние да издържаме на натиска на нашите врагове, но въпреки това да им съобщаваме посланието на „добрата новина“, която увещава и печели душите на хората. *„Елате при мене всички, които се трудите и сте обременени и аз ще ви дам почивка. Вземете Моят ярем върху себе си и се научете от Мен; защото аз съм кротък и смирен в сърцето си: и вие ще намерите покой в душите си. Защото Моят ярем е лесен за носене и Моето бреме е леко“* (Матей 11:28-30 – мой превод).

Глава 1

Скъпо струваща милост

Евтината милост е смъртоносен враг за нашата църква. Днес ние се борим за скъпо струващата милост. Евтината милост означава милост, която се продава на пазара като евтини домашни потреби. Тайнствата, опрощаването на греховете и утешенията на религията са разпродавани на цени като дрехи втора употреба. Милостта е представяна като неизчерпаемо богатство на църквата, от което тя излива благословии с щедри ръце, без да задава въпроси или да поставя ограничения. Милост, която е безплатна, милост, за която няма цена! Ние предполагахме, че същността на милостта е, че сметката е била платена предварително и понеже тя е била платена, всичко можем да го имаме, без да плащаме нищо. Тъй като цената е безкрайно висока, възможностите да използваме и изразходваме милостта са безкрайни. Каква би била милостта, ако тя не е евтина?

Евтината милост означава милост като доктрина, като принцип и система. Тя означава опрощение на греховете, обявявано като най-важна истина и любов на Бога, преподавана като християнско „разбиране“ за Бога. Твърди се, че интелектуалното съгласие с тази идея е достатъчно да гарантира опрощение на греховете. Счита се, че църквата, която се придържа към правилното учение за милостта, поради самия този факт притежава част от тази милост. **В такава църква светът намира евтино опрощение на греховете си; не се изисква никакво разкаяние, а още по-малко истинско желание човекът да бъде освободен от греха.** По този причина евтината милост расте и стига до отричане на живото Божие слово, което означава и до отричане на Превъплъщението на Божия Син.

Евтината милост означава оправдаване на греха без оправдаване на грешния човек. (Коментар: *А правилното отношение е точно обратното – грехът винаги си остава грях и за него няма прошка, а на грешния човек трябва да прощаваме. Д.Пр.*) Твърди се, че самата милост прави всичко и поради това всичко може да си остане така, както е било преди. Хората продължават да живеят по същия стар начин и ние продължаваме да сме грешници „даже в най-добрия живот“, както е казал Лутер. А щом е така, нека християнинът да живее като другите хора, нека самият той да бъде пример за човешките стандарти във всяка област от живота, а не по условие да се стреми да живее под милостта по различен начин, в сравнение с неговия стар начин на живот под греха. **Това е била ереста на ентусиастите, на анабаптистите и да други като тях.**

Нека християнинът да се пази от бунта против безплатната и безгранична Божия милост и от нейното оскверняване. Нека християнинът да не се опитва да изгражда нова религия, основаваща се на евтината милост, а да се старее да живее живот на подчинение на заповедите на Исус Христос! Светът е бил оправдан чрез милостта. Християнинът знае това и се отнася сериозно към това. Той знае, че не трябва да се бори срещу тази задължителна милост.

Следователно, - нека християнинът да живее като другите хора! Разбира се, ние бихме искали да отидем и да направим нещо необикновено, което изисква голяма доза самоограничение и да не се опитваме да живеем по начинът, по който живее светът. Но правейки това е задължително християнинът да постига това изоставяне на старите навици и да бъде скромен и смирен. Той трябва да позволи на милостта наистина да бъде милост, иначе той ще унищожи вратата на света в безплатния дар на милостта. Нека християнинът да бъде доволен от своето участие в светските дела и от своя отказ да претендира, че е нещо повече от другите хора. Той прави това заради доброто на света, а не на милостта. Нека той да бъде утешен и да живее с увереността, че притежава тази милост – защото самата милост прави всичко. **Вместо да върви след Христос, нека християнинът да се наслаждава на утехите на Неговата милост! Ето този смисъл влагаме ние в понятието „евтина милост“ - милост която е достатъчна за оправдаване на греха, но не и на оправдаване на разкаяния грешен човек, който се отказва и отделя от греха и от когото грехът се отделя.**

Евтината милост не е този вид опрощение на греха, който ни освобождава от мъките на греха. Евтината милост е милостта, която ние връчваме сами на себе си. **Евтината милост е проповядването на опрощението, без да се изисква покаяние, кръщаването – без църковното възпитание, участието в Господната Трапеза – без изповедта, оправдаването - без разкаяние. Евтината милост е милост без ученичество, милост без Кръста, милост – без живият и превъплътеният Исус Христос.**

Скъпата милост е съкровището, което е съхранявано чрез закопаване на нивата; за да го придобие, човек с радост отива и продава всичко, което има, за да купи тази нива. Тя е много скъп бисер, заради който търговецът ще продаде всичката си стока, за да го купи. Тя е царското правило на Христос, заради което човек ще си извади окото, което го е накарало да се препъне (*като е пожелал някой забранен плод. Д.Пр.*), тя е призивът на Исус Христос, при който учениците изоставили рибарските си мрежи и Го последвали.

Скъпата милост е евангелието, добрата новина, което трябва да бъде търсено отново и отново, дарът,

който трябва да молим да ни бъде даден, тя е вратата, на която човек е длъжен да чука, за да му бъде отворена.

Такава милост е скъпа, защото тя ни призовава да следваме и тя е милост, защото ни призовава да вървим след Исус Христос. Тя е скъпа, защото струва колкото живота на човека, а е милост, защото тя му дава единственият вид истински живот. Тя е скъпа, защото осъжда греха и е милост, защото оправдава грешния човек. И над всичко това, тя е скъпа, защото за нея Бог е платил с живота на Своя Син: „защото сте били купени с цена“ (1Кор.6:20), а това, заради което Бог е платил огромна цена, не може да бъде евтино за нас.

Тя е милост, защото Бог не е преценил, че Неговият Син му е твърде мил и че не може да си позволи тази цена, за да плати с нея за нашия живот, а Го е пожертвал заради нас. Скъпата милост е Превъплъщението на Бога.

Скъпата милост е Светая Светих на Бога; тя трябва да бъде пазена от света и не трябва да бъде хвърляна на кучетата. Следователно, тя е живото Божие слово, което Той говори, когато пожелае. Скъпата милост се изправя пред нас като благ призив да вървим след Исус, тя идва като дума на прошка към смазан дух и каещо се сърце. Милостта е скъпа, защото тя принуждава човека да се предостави и впрегне в ярема на Христос и да върви след Него; тя е милост, защото Исус казва: „*Моят ярем е лесен и моят товар е лек*“ (Мат.11:30 – мой превод).

В два отделни случаи Петър получил призива „*Върви след Мен.*“ Това била първата и последната дума, която Исус казал на учениците си (Марк 1:17 и Йоан 21:22). Цял живот лежи между тези два призива. Първият случай бил край Галилейското езеро, където Петър изоставил рибарските си мрежи и занаята си, и тръгнал след Исус, когато Той го призовал. Вторият случай е, когато възкресеният Господ отново го намира при стария му занаят. Това отново се случва край Галилейското езеро и още веднъж призива е „*Върви след Мен.*“ Между двата призива лежи целият живот на ученичеството във вървенето след Христос. По средата между тези два призива се намира изповядването на Петър, когато той признава, че Исус е Христос (Месията) на Бога. Три пъти Петър чува същото обявяване, че Христос е неговия Господ и Бог – в началото, накрая и при Цезаря Филипи. Всеки път това е същата милост на Христос, който призовава Петър да следва и разкрива себе си пред него в неговото изповядване.

Тази милост със сигурност не е била самоподарена. Това е била милостта на Самият Христос, която сега убеждавала учениците да изоставят всичко и да вървят след Него, сега изработвайки в Петър това самопризнание, което за света ще звучи като върховно богохулство, сега приканвайки Петър към върховно сдружение с мъченичеството заради Господа, от който той се бил отрекъл и по този начин му прощавала всичките му грехове. Милостта и ученичеството са неразривно свързани в животът на Петър. Той получил милостта, която е скъпа.

Когато християнството се разпространило по света и църквата станала повече светска, това разбиране за цената на милостта започнало да избледнява. Светът се християнизирал и милостта се превърнала в тяхно обичайно притежание. Тя можело да бъде придобивана чрез плащането на ниска цена. Но въпреки това, църквата в Рим въобще не загубила първоначалната представа за Божията милост. Огромно е значението на това, че църквата е била достатъчно проникателна и е намерила място за монашеското движение и го е предпазила да не изпадне в разкол. Там, в най-отдалечените места се намирало мястото, където се запазвала жива първоначалната представа. Там, в манастира, хората все още са помнели, че за милостта е платена висока цена, че милостта означава да вървим след Христос. Тук монасите изоставяли всичко, което притежавали заради Христос и се стараели ежедневно да изпълняват на практика Неговите високателни заповеди. По този начин монашеството се превърна в жив протест срещу светския характер на християнството и срещу поевтиняването на милостта. Но църквата беше достатъчно мъдра да толерира този протест и да го предпазва да не стига до неговия логичен край. Църквата успя в запазването на свързаността (*Коментар: на монашеството с църквата. Д.Пр.*) и даже използва тази свързаност, за да оправдае светския характер на собствения ѝ живот. Монашеството беше представяно като индивидуално постижение, на което не можело да се очаква, че масата на миряните ще подражава. По този начин, ограничавайки приложението на заповедите на Исус до размера на една ограничена група от специалисти, църквата измисли съдбоносната представа за двойния стандарт – за максимален и минимален стандарт на християнско подчинение. Когато църквата била обвинявана, че е станала много светска, тя винаги можела да посочи към монашеството като алтернативна възможност за живеене на по-възвишен живот в границите на кошарата и така да оправдае понижения стандарт за живеене, прилаган към останалите хора. Така получаваме парадоксалния резултат, че монашеството, чиято мисия в Римската църква е била да запази първоначалната християнска представа за ценността на милостта, произвела окончателно оправдание за възприетия светски характер на църквата.

Най-общо казано, съдбоносната грешка на монашеството не се състои толкова в неговата строгост (въпреки че и в това отношение има доста голям обем погрешно разбиране за точното съдържание на волята

на Исус). Още по-опасна е грешката на монашеството, свързана със степента, до която то се е отделило от първоначалното християнство, превръщайки се в индивидуално постижение на избрана шепа хора и поради това претендиращо, че това постижение е специална негова заслуга.

Когато дошла Реформацията, Божието провидение издигнало Мартин Лутер, за да възстанови евангелието на чистата и скъпо струваща милост. Лутер бил живял в манастир; той бил монах и всичко това е било част от Божия план. Лутер изоставил всичко, за да върви след Христос по пътя на абсолютното подчинение. Той се отрекъл от света, за да живее християнския живот. Научил се на подчинението на Христос и на Неговата църква, защото само този, който е покорен, може да вярва. Призивът да отиде в манастира изисквал от Лутер напълно да предаде живота си. Но Бог разрушил всичките му надежди. Показал му чрез Библията, че вървенето след Христос не е постижение или заслуга на малцина избрани, а е задължение, възложено на всички християни без никаква разлика.

Манастирите трансформирали смирената работа на учениците в заслужаваща похвала дейност на светиите, а отричането от себе си на учениците – в скандално духовно самоизтъкване на „религиозните“. Светът се промъкнал в самата сърцевина на манастирския живот и още веднъж създал хаос. Опитът на монаха да избяга от света се превърнал в изтънчена форма на любов към светския живот. На дъното, което по този начин било лишено от духовен живот, Лутер сграбчил милостта. Точно когато целият свят в манастира се сгромолясвал в руини за него, той видял Бог в Христос, протегнал напред ръцете Си да спасява. Лутер с вяра сграбчил тази ръка, вярвайки, че „в края на краищата, от нищо друго, което можем да направим, няма никаква полза, колкото и добре да живеем.“ Милостта, която предоставила себе си на него била скъпо струваща милост и тя разрушила цялото му съществуване. Още веднъж той трябвало да изостави мрежите си и да върви след Христос. Първият път бил, когато той влязъл в манастира, като изоставил всичко, освен своето лицемерно набожно аз. Този път даже това му било отнето. Той се подчинил на призива, без да си приписва никакви заслуги, а само чрез милостта на Бога. Лутер не чул глас, който да му казва: „Разбира се, ти си извършил грехове, но сега всичко ти е опростено, така че можеш да си останеш такъв, какъвто си и да се наслаждаваш на утешението на прошката.“ Не, Лутер е трябвало да напусне манастира и да се върне обратно в света, не защото самият свят сам по себе си е добър и благочестив, а защото даже манастирът е само част от света.

Връщането на Лутер от манастира в света се оказало най-лошият удар, който светът трябвало да понесе, считано от времето на ранното християнство. Самоотричането, което направил, когато станал монах било детска игра в сравнение с това, което той трябвало да направи, когато се върнал в света. Сега дошло времето за фронталната атака. Единственият начин за вървене след Исус бил чрез живеене в света. Досега християнският живот бил постижение на малък брой избрани хора, извършвано в необичайно благоприятните условия в манастира; сега това е задължение, възложено на всеки християнин в света. Заповедта на Исус трябвало да бъде изпълнявана в безгрешно подчинение в ежедневния живот и работа. По този начин различието между живота на християнина и живота на светските хора било поставено в условията на най-яркото сравнение. Начинът на живот на християнинът и начинът на живот на светския човек, били поставени един до друг.

Съдбоносно погрешно е разбирането, че направеното от Лутер преоткриване на евангелието на чистата милост, е предложило общо освобождаване от подчинението на заповедта на Исус или че великото откритие на Реформацията е, че Божията прощаваща милост автоматично удостоява света както с праведност, така и със святост. Точно обратното е вярно! За Лутер, християнският призив към света е осветен само дотолкова, доколкото този призив регистрира окончателният и краен протест против света. Само до степента, до която християнският призив към света е прилаган във вървенето след Христос, вярващият получава от евангелието нова насърчение и оправдание. Не оправданието на греха, а оправданието на грешника е мотивирало Лутер да излезе от манастира и да се върне в света. Милостта, която той бил получил, е била скъпа милост. Това е била милост, защото е приличала на вода, изляна върху напукана от сушата земя, тя е утешение в нещастията, тя е свобода от робството на избрания от човека път и е прошка на всички негови грехове. И тя е скъпа, защото съвсем не го освобождава от вършенето на добри дела и означава, че той е длъжен да възприеме призива към ученичество по-сериозно отколкото преди. Тя е милост, защото струва толкова много, а струва толкова много, защото тя е била милост. Това е била тайната на евангелието на Реформацията – оправданието на грешника.

Но въпреки това резултатът от Реформацията е била победа, но не на схващането на Лутер за милостта относно нейната чистота и ценност, а на бдителният религиозен инстинкт на човека за мястото, от където тази милост може да бъде придобита на най-евтина цена. За постигането на това било нужно да се направи само една фина и почти незабележима промяна на ударението и вредата била сторена. Лутер учел, че човекът не може да застане пред Бога, колкото и религиозни да са делата му, колкото религиозни и да са пътищата му, защото в дъното на душата си той се стреми да задоволи собствените си интереси. В

дълбочината на своето страдание Лутер чрез вяра сграбчил безплатната и безусловна прошка на всички свои грехове. Това преживяване го научило, че тази милост му е струвала много евтино и той трябва да плаща същата цена ежедневно. Вместо да го освобождава от ученичеството, тази милост го направила да бъде по-искрен ученик. Когато говорел за милостта, Лутер винаги подсказвал като заключение, че тя му струвала на самия него неговия собствен живот, животът, който сега за пръв път бил подчинен на абсолютното подчинение на Христос. Само така той можел да говори за милостта. Лутер казал, че единствено милостта може да спасява; неговите последователи възприели неговото учение и повтарят това дума по дума. **Но те не приели неизбежното заключение – принудителната сила на ученичеството**. Лутер не намирал за нужно винаги да споменава изрично за това заключение, защото той винаги говорел като човек, **който е бил отведен от милостта до най-стриктното вървене след Христос**.

Оценявано чрез стандарта на учението на Лутер, учението на неговите последователи било неопровержимо, но въпреки това, тяхното православие довело до края и до разрушаването на Реформацията като революция на земята, извършена от скъпата милост на Бога. Оправдаването на грешника в света се изродило в оправдание на греха и на света. Скъпата милост била превърната в евтина милост без ученичество.

Лутер казал, че всичко, което ние можем да направим е безполезно, колкото и добър живот да живеем. Той казал, според стандарта на Бога, нищо от това, което ние можем да направим, не може да ни е от полза, единствено „милостта и благоразположението, които ни удостояват с прошката на греха.“ Но той е говорил като човек, който е знаел, че точно в момента на своята криза е бил призван да изостави всичко, което е имал за втори път и да върви след Исус. Разпознаването на милостта е било неговото окончателно и крайно скъсване с неговия най-голям грях, **но това никога не е оправдаване на този грях**. Държейки се здраво за Божията прошка, той направил окончателно и крайно отказване от живота, живял според собствената му воля, и това скъсване било такова, че го отвело неизбежно до сериозно вървене след Христос. Лутер винаги гледал на това като на сумарен отговор, но като на отговор, който е получил от Бога, а не от човек. Но после неговите последователи превърнали „отговора“ в данни за тяхното собствено пресмятане. Това е бил коренът на бедата. Ако милостта е Божият отговор, ако това е дарът на християнския живот, тогава ние не можем нито за миг да се освободим от вървенето след Христос. Но ако милостта е просто факт в моя християнски живот, това означава, че аз решавам да живея християнски живот в света, знаейки че всичките ми грехове предварително са опростени. Аз мога да отида и да върша грях колкото си искам, защото накрая светът е оправдан по принцип чрез милостта. Следователно, аз мога да се вкопча в моето буржоазно светско съществуване и да си остана такъв, какъвто съм бил преди, но с добавената гаранция, че Божията милост ще ме закриля. Точно под влияние на този вид „милост“ светът е станал „християнски“, но за това е платена цената на такова придаването на светски характер на християнската религия, каквото тя никога не е имала преди. Така изчезва контрастът между християнският начин на живот и живота на буржоазната почтеност. Християнският живот започна да означава нищо повече от живеене в света и като света, без да има различие от света, всъщност, християнският живот се превърна в начин на живот, в който, заради Божията милост му на християнинът му е забранено да бъде различен от света.

Заключението от всичко това е, че моето единствено задължение като християнин е да избягам от света за около един час в седмицата, в неделя сутринта, за да отида на църква и да получа уверението, че всичките ми грехове са опростени. Вече не е нужно да се опитвам да вървя след Христос, защото евтината милост, най-злобният зложелател на всяко истинско ученичество, ме е освободила от това. Милостта, като факт и величина в нашите пресмятания, означава милост на най-евтината цена, но милостта като окончателен отговор сумарно на всичко означава, че тя е скъпо струваща милост.

Ужасяващо е да осъзнаем какво може да бъде направено от истинското евангелско учение.

И в единия, и в другия случай ние имаме една и съща формула - „оправдание единствено чрез вяра.“ Но въпреки това, погрешната употреба на формулата довежда до пълното унищожение на самата ѝ същност. В края на живота си, прекаран в търсене на знание, Фауст трябвало да признае: „**И сега наистина разбирам, че ние нищо не можем да знаем**.“

Това е обобщаващият отговор, това е крайният резултат от дългите житейски преживявания. Но както е казал Киркегаард, това твърдение има съвсем друг смисъл, когато е изречено от първокурсник в университета, който го използва, за да оправдае своя мързел. Въпреки, че като обобщаващ краен резултат този отговор е свършено верен, но като първоначална информация това е самоизмама. **Защото наученото познание не може да бъде отделено от съществуването, в което то е придобито**. (Коментар: Докато не влезе във водата, човек не може да се научи да плува. Докато не се качи на велосипеда, човек не може да се научи да го кара. Д.Пр.) Единственият човек, който има правото да каже, че е оправдан единствено поради милостта е човекът, който е изоставил всичко, за да тръгне след Христос. Такъв човек знае, че призивът към ученичество е дар на милостта и че този призив не може да бъде отделен от милостта. Но онези, които се опитват да използват

тази милост като освобождаване от изискването да вървим след Христос, просто се самоизмамват.

Но ние можем да запитаем, дали самият Лутер не е отишъл опасно близо до това извращаване на истината? Какво означава съветът му: „Съгрешавайте смело, но вярвайте и се радвайте в Христос още по-смело?“ Така или иначе, вие сте грешен човек и не можете да направите нищо, за да промените това. Независимо от това дали сте монах или сте светски човек, дали сте религиозен или сте лош човек, вие никога няма да избегнете мъките на света. Поради това ги посрещайте смело, още повече, защото вие се осланяте на обещанието на милостта. Дали това е официално обявление на евтина милост, гола и безсрамна, това не е ли „картбланш“ за вършене на грехове, не е ли краят на цялото ученичество? Дали това е богохулно окуражаване да извършваме смело грях против Светия Дух?

Ако искаме да разберем това твърдение на Лутер, ние трябва да правим разлика между факта и окончателният обобщаващ отговор. Ако възприемаме формулата на Лутер като предварително условие за нашето учение за милостта, ние призоваваме за евтина милост. Но формулата на Лутер трябва да бъде възприемана не като предварително условие, а като заключение, като окончателен отговор, като върхна точка на построената сграда, като последната дума на Лутер по темата за милостта. Възприемана като предварително условие, формулата „Съгрешавайте смело, но вярвайте и се радвайте в Христос още по-смело“ придобива характера на етичен принцип и на този принцип задължително трябва да има съответстващ принцип на милостта. Това означава оправдаване на греха и така коренно преобръща смисъла на формулата на Лутер в нейната противоположност. *(Коментар: Господ ни учи да мразим греха, както Той го мрази, но да обичаме грешния човек така, както Той го обича (а ние правим точно обратното – обичаме греха, а мразим грешния човек). Това е правилният принцип на прощката. Прощава се на грешния човек, но никога не се прощава на самия грях. Бог не може даже да погледне греха – толкова се отвращава от греха. Когато бил разпънат Кръста на Голгота, Господ Исус Христос изплакал: „Боже Мой, Боже Мой, защо си ме оставил“ (Мат. 27:46), защото в този миг Исус е бил натоварен с всички грехове на света и поради това Бог не можел да го гледа. Д.Пр.)* За Лутер „съгрешавай смело“ можело да бъде само неговото последното убежище, утешението за човек, чиито опити да върви след Христос са го научили, че той никога не би могъл да стане безгрешен, за човек, който в своя страх от греха губи надежда в Божията милост. Защото пред очите на тази милост ние винаги и във всички обстоятелства сме грешни хора, но тази милост ни търси и ни оправдава, въпреки че ние сме грешни хора.

Лутер казва: „Бъдете смели и изповядвайте греховете си, не се опитвайте да бягате от това, а още по-смело вярвайте поради това.“ Вие сте грешен човек, тогава бъдете грешен човек и не се опитвайте да бъдете такъв, какъвто не сте. Да, и ставайте грешен човек отново и отново всеки ден, и бъдете смел за това. Но към кого могат да бъдат отправени тези думи, освен към онези хора, които от дъното на сърцето си ежедневно се отричат от греха и от всяка преграда, която им пречи да вървят след Христос, но въпреки това са тревожени от своята ежедневна невярност и грях? Кой може да чуе тези думи, без да постави в опасност вярата си, освен този, който чува тяхното утешение като подновено призоваване да върви след Христос? Тълкувани по този начин, тези думи на Лутер се превръщат в свидетелство за ценността на вяра, за единствения истински вид милост, която съществува.

Милостта, която е разяснявана като принцип е евтина милост и когато вече всичко е казано, е просто нов закон, който не носи нито помощ, нито свобода. Милостта е живо слово, което ни е дадено за наше утешение по време на бедите и като призив към ученичество, скъпата милост е единствената чиста милост, която наистина прощава греховете и дава свобода на грешния човек.

„Ние, лутераните, се събрахме като орли около трупът на евтината милост и там изпихме отровата, която беше убива живота на вървенето след Христос. Вярно е, разбира се, че ние отдадохме почит на учението на чистата небесна милост, която няма равна на себе си в християнството и фактически издигнахме това учение до позицията на Самият Бог.“ Формулата на Лутер беше повтаряна навсякъде, но нейната истина беше изопачена в самоизмама.

Дотогава, докогато нашата църква държи правилното учение за оправданието, няма никакво съмнение, че тя е църква, която е доказала правотата си! Поради това някои казват, мислейки си, че ние трябва да доказваме правотата на нашето лутеранско наследство, като направим тази милост да е достъпна при изпълнение на най-евтините и най-лесни изисквания.

Да бъдем „лутерани“ - това означаваше да изоставим вървенето след Христос, така както е описано в учението на „неономианизма“ *(Коментар: Името произлиза от гръцки и означава „нов закон.“ Според това учение създадено от Ричард Бакстър (1615-1691), Евангелието е нов закон и нов договор, който вярващите сключват с Господа и чиито задължения са длъжни да изпълнят, за да получат спасението и вечния живот. Д.Пр.),* на Калвинизма или на Анабаптизма – и да направим всичко това заради милостта. Ние оправдавахме света и осъждаме като еретици онези, които се опитваха да вървят след Христос. Резултатът от това беше, че германския народ стана Християнски и Лутерански, но заплати за това с цената на истинското ученичество. Цената, която бяхме призовани да платим за всичко това беше твърде евтина. Евтината милост спечели днешния ден.

Но освен това дали разбрахме, че тази евтина милост ще се върне обратно при вас като бумеранг?

Цената, която трябваше да платим днес във формата на сгромолясване на организираната религия, е само неизбежната последица от политиката ни да правим милостта достъпна на твърде ниска цена. Ние изоставихме Божието слово и продавахме тайнствата на едро, ние кръщавахме, утвърждавахме новоповярвалите християнин и приехме цялата нация без да задаваме неудобни въпроси или да изискваме стриктно спазване на определени изисквания. Нашето човеколюбие ни направи да дадем на пренебрежителните и невярващите хора това, което беше свято. Изливахме безкрайни потоци от милост. Но призивът да вървим след Исус едва ли някога беше чул. Къде бяха тези истини, които подтикнаха ранната църква да въведе институцията „катахиминет,“ която давала право на стриктен контрол по спазване на границата между църквата и света, и предоставяла подходящо запазване на скъпата милост? Какво стана с всички онези предупреждения на Лутер против проповядването на евангелието по такъв начин, че да се чувстват хората спокойни, докато живеят безбожно? Имало ли е някога по-ужасна или гибелна илюстрация на християнството отколкото тази? Какви бяха онези 3000 саксонци, убити от кралят на франките Шарлеман (*Коментар: По време на 30-годишна война срещу саксонците, които били езичници и той искал да ги направи християни, през 782 г. Шарлемен извършил „Клането във Верден“ - сегашна „Долна Саксония“ в Германия, в която били убити 3000 саксонци, които отказали да приемат християнската вяра. Д.Пр.*) в сравнение с днешните милионите духовни трупове в нашата страна. С нас беше изобилно доказано, че заради греховете на бащите се отмъщава на децата им до 3-то и 4-то поколение.

Евтината милост се оказа, че е сурова безжалостност за нашата Евангелска църква. Тази евтина милост не е била по-малко унищожителна за нашия духовен живот. Вместо да ни отвори пътя към Христос, тя го затвори. Вместо да ни призовава да вървим след Христос, тя ни закали в нашето неподчинение. Може би ние бяхме чули веднъж милостивия призив да вървим след Него и даже бяхме направили първите стъпки по пътя на ученичеството, само за да установим, че срещу нас се изправя словото за евтината милост. Това не беше ли безмилостно и жестоко? Единственият ефект, който такова слово може да има върху нас, е да препречи пътя ни напред и да ни съблазни и примами към посредственото ниво на света, загасвайки в нас радостта на ученичеството, като ни казва, че ние вървим по пътя според своя собствен избор, че пилеем силата си и се възпитаваме напразно - че всичко това не е просто безполезно, но е и изключително опасно. В края на краищата, на нас ни беше казано, че спасението ни вече е било постигнато чрез милостта на Бога. Димящият лен беше безжалостно загасен. Беше жестоко да се говори на хората по този начин, защото такава евтина милост може само да ги остави в недоумение и да ги подмами да се отклонят от пътя, по който те бяха призвани да вървят от Христос. Хващайки се за евтината милост, на тях завинаги им беше преграден достъпа до знанието за скъпата милост. Измамени и отслабени, хората сега чувстваха, че са силни, защото притежават тази евтина милост – а всъщност те бяха изгубили силата да живеят животът на ученичеството и на подчинението. Проповядването на евтината милост причини гибелта за повече християни, отколкото причини всяка заповед за спасение чрез дела.

В следващите глави на книгата ние ще се опитаме да намерим послание към онези, които са разтревожени от този проблем, за които посланието за милостта се е изпразнило от целия ѝ смисъл. Ние трябва да направим това в името на истината и заради онези сред нас, които признават, че евтината милост ги е изкусила да се отклонят от вървенето след Христос и ги е лишила от знанието за скъпата милост. Казано пределно просто, ние трябва да се заемем с тази задача, защото сега сме готови да признаем, че вече не се намираме на пътя на истинското ученичество.

Ние изповядваме, че въпреки, че църквата ни е православна, що се отнася до нейното учение за милостта, ние вече не сме сигурни, че сме членове на църква, която върви след своя Господ. Поради това ние сме длъжни да се опитаме да възстановим истинското разбиране за взаимната връзка между милостта и ученичеството. Тази тема повече не може да бъде избягвана. Всеки ден става все по-ясно, че най-спешният проблем, който спъва църквата ни е следния: „Как можем да живеем християнски живот в съвременния свят?“

Щастливи са хората, които са стигнали до края на пътя, по който ние искаме да вървим, които с изумление откриват очевидната истина, че милостта е скъпа, просто защото тя е милостта на Бога в Исус Христос. Щастливи са обикновените ученици на Исус Христос, които са били завладени от Неговата милост и са способни да пеят със смирени сърца възхвалата на задоволяващата всичко милост на Христос.

Щастливи са тези, които, познавайки тази милост, могат да живеят в света, без да бъдат част от него, и които, чрез вървенето след Исус Христос, са толкова уверени в своето небесно гражданство, че са наистина свободни да живеят живота си в този свят. Щастливи са тези, които знаят, че ученичеството просто означава живот, който извира от милостта и че милостта просто означава ученичество. Щастливи са тези, които са станали християни в този смисъл на думата. За тях думата милост е доказан източник на пощада.

Глава 2

Призивът към ученичество

„Когато (Исус) минаваше, видя Левий Алфеев, който седеше в бирничеството и му каза: „Върви след Мен.“ И той стана и вървеше след Него“ (Марк 2:14 – мой превод)

Този призив продължава да бъде отпратен и той веднага бива последван от отговора на подчинението. Трябва да отбележим, че отговорът е акт на подчинение, а не е изповядване на вяра. Как е възможно призивът да породи подчинение? Поради естествената логика на този въпрос, тази случка е препъни камък и не е чудно, че са правени безумни усилия да се разделят призива на Исус към Левий и неговия незабавен отговор на подчинение. По всякакъв начин трябвало да се намери нещо между тях. Нещо трябвало да се е случило между тези две събития, някакво психологично или историческо събитие. Така стигаме до глупавия отговор на въпроса “Как е възможно призивът да породи подчинение?” и той е следния: „Със сигурност бирникът Левий трябва да е познавал Исус от преди и това предварително познанство обяснява неговата готовност да чуе призива на Господа.“

За нещастие, нашият текст е безжалостно мълчалив в този случай и всъщност счита, че незабавното последствие на призива и отговорът са нещо от голяма важност. В текста не се показва никакъв интерес към религиозните решения на човека. А и защо би трябвало да бъде показван такъв интерес? Заради простото заключение, че причината, стояща зад незабавното изпълнение на призива чрез отговор, е Самият Исус Христос. Исус е този, който призовава и защото това е Исус, Левий веднага тръгнал след Него. Тази среща е свидетелство за абсолютната, директна и необяснима власт на Исус. Няма нужда от никакви подготовки и няма никакви други последствия, освен подчинение на призива. Защото Исус е Христос (Месията, Помазаният Д.Пр.), Той е притежавал властта да призовава и да изисква подчинение на Неговото слово. Исус призовавал хората да вървят след Него не като учител или като образец за добрия живот, а като Христос, Синът на Бога. В Евангелията ученикът никога не е бил хвален заради това, че се подчинява на призива. От нас не се очаква да съзерцаваме ученика, а трябва да се фокусираме само в Онзи, който призовава и в Неговата абсолютна власт. Според разглеждания текст от Марк, няма друг път към вярата или ученичеството – единствено подчинение на призива на Исус.

И какво ни информира този текст за същината на ученичеството? Върви след мен, върви ЗАД мен! Това е всичко. Да вървим в Неговите стъпки е нещо, което е изпразнено от всякакво съдържание. То не ни дава никаква разбираема програма за начина на живота, нито за целта, нито за идеала, към който трябва да се стремим. Това не е кауза, която човешкото пресмятане може да пресметне, че тя си заслужава ние да ѝ се посветим, даже да посветим самите себе си. Какво става? Когато чува призива, Левий изоставя всичко, което има – но не защото си мисли, че може би върши нещо ценно, а просто защото е призован. Иначе той не може да върви в стъпките на Исус. Този акт от страната на Левий сам по себе си няма никаква стойност, той е лишен от значимост и не си заслужава да бъде обсъждан. Ученикът просто става и тръгва напред. Той е призован и трябва да изостави стария си начин на живот, за да може да „съществува“ в най-точният смисъл на тази дума. Старият живот е „загърбен“ и е изцяло изоставен. Ученикът е извлечан въвн от своята относителна безопасност, живял в свят на абсолютна несигурност, от живот, който е видим и подлежащ на пресмятане и е поставян в живот, в който всичко е невидимо и непредвидимо, извън сферата на крайното и е преместван в сферата на безкрайните възможности.

Отново ще кажа, че новият живот не е закон, нито е набор от принципи, не е програма, нито е идеал. Ученичеството означава Исус Христос и единствено Той. То не може да се състои от нещо повече от това. Когато сме призовани са вървим след Христос, ние сме призовани към изключително прилепване към Неговата личност. Милостта на Неговия призив разрушава всички вериги на законичеството. Това е милостив призив и милостива заповед. Тя прониква отвъд различието между Законът и Евангелието. Христос призовава, а учениците вървят след Него: това е едновременно милост и заповед. „*Аз ще изляза на свобода, защото потърсих Твоите заповеди*“ (Пс.119:45 – мой превод).

Ученичеството означава прилепване към Христос и понеже Христос е обектът, към който се прилепваме, това прилепване приема формата на ученичество. Абстрактната Христология, доктриналната система, общото религиозно познание за субекта на милостта или за опрощението на греховете прави ученичеството да е ненужно и всъщност такива системи изключват всяка идея за ученичество, каквото и да е то, и по своята същност те са враждебни на цялото схващане за вървенето след Христос. С някоя абстрактна идея е възможно да влезем във връзка с формалното познание, да станем ентузиазирани поради това и вероятно даже да започнем да го практикуваме; но това никога няма да бъде вървене след Христос в лично подчинение.

Християнство, което е лишено от живия Христос, неизбежно е християнство, в което няма ученичество, а християнство, в което няма ученичество винаги е абстрактна идея, мит, в което има място за Бащинството на Бога, но пропуска Христос като живия Син. А християнството от този вид не е нищо повече или по-малко от края на ученичеството. В такава религия има вяра в Бога, но няма никакво вървене след Христос. Защото Божият Син стана Човек, защото Той е Посредникът и единствено поради тази причина единствената истинска религия, която можем да имаме с Него, е да вървим след Него. Ученичеството е обвързано с Христос като Посредникът и там, където това е разбирано правилно, то неизбежно означава вяра в Божия Син като Посредникът. Единствено Посредникът, Богочовекът може да призовава хората да вървят след Него.

Ученичество без Исус Христос е път, който ние самите сме избрали. Възможно е този път да е идеалният път, той може даже да води до мъченичество, но този път е лишен от цялото обещание. Исус със сигурност ще го отхвърли. „И отидоха в друго село. А като вървяха по пътя, един човек Му каза: „Ще те следвам, където и да идеш.“ А Исус му каза: „Лисиците си имат леговища и небесните птици – гнезда, а Човешкият Син няма къде глава да положи.“ А на друг каза: „Върви след Мен.“ А той отвърна: „Господи, позволи ми първо да отида и да погребя баща си. Но Той му каза: „Остави мъртвите да погребат своите мъртъвци, а ти иди навсякъде и прогласявай Божието царство.“ А друг каза: „Ще дойда след Теб, Господи, но първо ми позволи да се сбогувам с домашните си. А Исус му каза: „Всеки, който е сложил ръката си на ралото и гледа назад, не е годен за Божието царство“ (Лука 9:56-62 – мой превод)

Първият евентуален ученик предложил да върви след Исус, без да чака да бъде призован. Исус загасил неговият жар, като го предупредил, че той не знае с какво иска да се захване. Всъщност той е доста неспособен да знае. Това е смисълът на отговора на Исус – Той показал на желаещият да стане ученик какво ще представлява живота му като Негов ученик. Ние чуваме думите на Онзи, който върви по пътя Си към кръста, чийто живот е обобщен в Апостолското Кредо с думата „страдание.“ Никой човек не може да избере такъв живот за себе си. Никой човек не може да призове себе си към такава съдба. Пропастта между доброволното предлагане да вървим след Исус и истинското ученичество е ясна. Но там, където Исус призовава, Той прави мост и над най-широката пропаст. Вторият евентуален ученик искал да погребва баща си, преди да тръгне след Исус. Той бил обвързан с веригите на Закона. Той знае какво иска и какво е длъжен да направи - нека първо да изпълни изискването на Закона и след това ще тръгне след Господа. Обичайната наредба на Закона действа като преграда между Исус и призования човек. В този случай, даже ако никога до тогава не е бил нарушаван, Законът трябва да бъде нарушен, защото призивът е отправен от Исус, тъй като единствено в този случай Законът би укрепил върховенството си над Господа, ако му бъде позволено да действа като преграда пред ученичеството. (Коментар: Правилността на това тълкувание се потвърждава и от случая, когато поискали Исус да плати входна такса за влизане в Храма в Йерусалим (Мат. 17:24-27), където Господ обяснил, че Бог не се подчинява на човешките закони. Д.Пр.)

Следователно, в този случай Исус се появява като противник на Законът и заповядва на човека да го последва. Единствено Христос може да говори по този начин. Единствено Той има правото на последната дума. Неговият бъдещ ученик не може да „рита срещу остена.“ (Коментар: Спомнете си срещата на Савел с Господа на пътя за Дамаск. Д.Пр.) Неговият призив, неговата милост е неустоима.

Третият евентуален ученик, подобно на първият, си мислел, че той е длъжен да приеме офертата по своя собствена инициатива, все едно че това е кариера, която той самият е предопределил за себе си. Има обаче и разлика между първия и третия ученик, защото третия бил достатъчно смел да настоява да бъдат изпълнени неговите условия. За нещастие обаче, по този начин той демонстрирал собственото си безнадеждно непостоянство, защото въпреки, че е достатъчно готов да повери съдбата си на Исус, той успял да постави преграда между себе си и Господа. „Първо ми позволи.“ Той иска да върви след Исус, но се чувства задължен да настоява това да стане според неговите собствени правила. (Коментар: Понеже живеем в условията на демокрация, на нас ни е трудно наистина да осъзнаем и да приемем правилата на живота в Божието царство. Трудно се отказваме от гражданските си права и трудно влизаме в ролята на безправен слуга, даже и на най-добрия, любящ, грижовен и всемогъщ Господ, Който е нашият Създател и Спасител, и ни е дарил с всичко, с което разполагаме, а не е някакъв нагъл узурпатор. Но докато не разберем и не приемем с благодарност тази истина – ние не можем да бъдем истински ученици на Господа. Опитвам се да кажа това пределно ясно и категорично. Д.Пр.) За този евентуален ученик ученичеството е само една от многото възможности, която той би приел, когато бъдат изпълнени негови определени условия. Това означава ученичеството да бъде принижено до нивото на човешкото разбиране. Първо ти трябва да направиш това, а после трябва да направиш онова. Има си определено време за всичко. Ученикът поставя себе си на разположение на Господа, но в същото време си оставя правото да налага своите собствени условия. Но тогава ученичеството престава да бъде ученичество и се превръща в наша собствена програма, която е съставена така, че да ни е удобна на нас и която ще бъде оценявана според стандартите на разсъждаващата етика. Проблемът с третия евентуален ученик е, че той е колеблив и в същият момент, в който демонстрира готовността си да върви след Господа, той престава да иска изобщо да бъде

последовател. Правейки своя оферта според собствените си условия, той променя цялата си позиция, защото ученичеството не може изобщо да толерира никакви наши условия между Исус и нашето подчинение към Него. *(Коментар: Той изисква от нас цялостна и безусловна капитулация, обявяването на нашия пълен банкрут и приемането на ролята на слуга, който е изцяло зависим от Исус Христос. Никакви условия от наша страна - единствено благодарност, че сме спасявани от гибел. Това означава да виждаме реалността, такава, каквато е. Д.Пр.)* Следователно, третият евентуален ученик се оказва скаран не само с Исус, но и със самия себе си. Неговите желания са в конфликт не само с това, което иска Исус, а и с това, което иска самият ученик. Той оценил себе си като съдия и присъдата му била против самия него, и всичко това се дължало на фразата му „Първо ми позволи.“ По един нагледен начин Исус му отговорил: „Всеки, който е поставил ръката си на ралото и гледа назад, не е годен за Божието царство.“ (Лука 9:62 – мой превод).

Ако искаме да вървим след Исус, ние задължително трябва да направим уверено определени крачки. Първата крачка е да се разделим с нашето минало. Призивът да вървим след Исус създава веднага нова ситуация. Левий е трябвало да изостави доходите си от бирничеството, а Петър – рибарските си мрежи. Човек би си помислил, че не е имало никаква нужда от такава драматична раздяла на толкова ранен етап. Не би ли могъл Исус да ги въведе в някаква ново религиозно преживяване и да ги остави такива, каквито те са били преди? Ако беше постъпил така, Той нямаше да е превъплътеният Божий Син. Но тъй като е Христос, Той трябва да покаже ясно още от началото, че Неговото слово не е някакво абстрактно учение, а пресъздаване на целия живот на човека. Единственият правилен и подходящ начин е напълно буквално да се върви заедно с Исус. Призивът да вървим след Исус предполага, че има само един начин за вярване в Исус Христос и този начин е – чрез изоставяне на всичко и вървене с превъплътеният Божий Син. Първата крачка по този път поставя ученика в ситуацията, единствено в която вярата е възможна. Ако той отказва да последва Исус и да стои зад Него, той не се е научил как да вярва. Но тази първа крачка не е първият етап от кариера. Нейното единствено предназначение е, че тя въвежда ученика в общение с Исус. Дотогава, докато Левий седи в бирничеството, а Петър – при рибарските си мрежи, и двамата могат да извършат честно и предано професионалните си задължения, както и могат да се наслаждават на старите или на нови религиозни преживявания. Но ако искат да вярват в Бога, единственият начин е те да вървят след Неговия превъплътен Син.

След този ден всичко ставало различно. Те можели да останат да живеят в неизвестност, да вършат работата си тихо и скромно, да спазват закона и да чакат идването на Месията. Но сега Той дошъл и те чули Неговия призив. Вярата не можела повече да означава да се седи тихо и да се чака – те трябвало да станат и да тръгнат след Него. Призивът ги освободил от всички земни обвързаности и ги привързал единствено към Исус Христос. Те трябвало да изгорят своите лодки и да се гмурнат в абсолютната несигурност, с цел да научат изискването и дарът на Христос. Ако Левий си беше останал в бирничеството, Исус може би щеше да е негова достъпна помощ в моменти на беда, но не и Господът в живота му. Иначе казано, Левий никога нямаше да се научи да вярва. Задължително трябва да бъде създадена новата ситуация, в която е възможно да вярваме в Исус като в превъплътен Бог; това е невъзможната ситуация, в която всичко е поставено в зависимост от думата на Исус. Петър е трябвало да приеме риска да напусне лодката си и живота си, отдаден на морето, за да научи както за своята слабост, така и за всемогъщата сила на Неговия Господ. Ако не беше поел този риск, Петър никога нямаше да научи смисъла на вярата. Преди той да може да повярва, трябвало да се случи изцяло невъзможната ситуация на вървенето му върху вълните в езерото. Пътят до вярата минава през подчинението на призива на Исус. Ако не се изискваше ученикът да направи определена стъпка, призивът изчезва във въздуха и ако хората си въобразят, че могат да вървят след Исус без да направят тази рискована крачка, те се самоизмамват като фанатиците.

Извънредно опасна процедура е да се установи разликата между ситуация, в която вярата е възможна и друга ситуация, в която вярата е невъзможна. Първо трябва да разберем, че в ситуацията няма никакъв отличителен признак, който да ни каже тя към на коя от тези две категории принадлежи. Единствено призивът на Исус прави ситуацията да е от категорията, в който вярата е възможна. Второ, ситуацията, в която вярата е възможна може никога да не бъде демонстрирана откъм страната на човека. Ученичеството не е оферта, която човека отправя към Христос. Единствено призивът е този, който създава ситуацията. *(Коментар: А след като е така, застъпническите ни молитви за наши близки и познати, които искаме да станат ученици на Христос, трябва да включват молбата нашия Господ да отправи Своя призив към тези хора, за да може да се реализира ученичеството. Явно е, че инициативата за това идва от Господа, а не е наша заслуга. Даже този призив е дар от Господа. Д.Пр.)* Трето, тази ситуация никога не притежава сама по себе си някакво значение или заслуга. Не ситуацията, а призивът е този, който е важен. Накрая, но не и по важност, ситуацията, в която вярата е възможна сама по себе си, само изразява възможност чрез вяра.

Тази ситуация може да бъде описана чрез две твърдения, всяко от които е вярно. Единствено този, който вярва, е покорен и единствено този, който е покорен – вярва. Твърде небиблейско е да приемаме първото твърдение, но да не приемаме второто твърдение. Мисля, че разбираме, че покорността е възможна

само там, където има вяра.

Покорността не върви ли след вярата така, както добрия плод се ражда от добро дърво? Първо вярата, после – подчинението. Ако чрез това казваме, че вярата е тази, която оправдава, а не самият акт на подчинението, това е добре и е вярно, защото това е съществено и свършено предположение за всичко, което следва след това. Но ако правим хронологична разлика между вярата и подчинението и правим подчинението добавка към вярата, ние разделяме едното от другото и тогава възниква въпросът: „Кога трябва да започне подчинението?“ Следователно, от гледната точка на оправданието е нужно ние да ги разделим, **но никога не трябва да изпускаме от погледа си тяхната крайно необходима общност.** Защото вярата е единствено реална, когато има подчинение (никога не може да има вяра без подчинение) и вярата се извява като вяра, единствено в акта на подчинението. (Коментар: Това твърдение се потвърждава от случката, когато Исус излекувал слугата на стотника – Мат.8:5-10 – и от казаното от Исус в Мат.8:10, където той подчертал правилното разбиране на стотника за вярата и подчинението. Д.Пр.)

Следователно, ние не можем да считаме, че подчинението е последица от вярата и понеже никога не трябва да забравяме неразривното единство между двете, ние трябва да поставим второто твърдение редом до първото. Не само тези, които вярват се подчиняват, но и тези, които се подчиняват – вярват. В един случай вярата е условието за подчинението, в друг случай – подчинението е условието за вяра. Ако трябва да вярваме, ние сме длъжни да вярваме на конкретна заповед. Без предварителната стъпка на подчинението, нашата вяра ще представлява само религиозна измама и ще ни отвежда до милостта, която е евтина.

Всичко зависи от първата крачка. Сама по себе си тя притежава уникално качество. Първата крачка на подчинение направила Петър да изостави рибарските си мрежи, а след това да слезе и от рибарската лодка за да върви по водата; тя призовала младият мъж да изостави своите богатства. Единствено този нов начин на живот, създаден чрез подчинение, може да направи вярата да е възможна. Тази първа крачка трябва да бъде считано, че ще започне с някаква външна работа, която ще предизвика промяна от един вид живот към друг вид живот. Тя е стъпка, която е в рамките на възможностите на всеки човек, защото тя се намира в рамките на човешката свобода. Това е акт в областта на природния закон, (justitia civilis) (Коментар: Justitia civilis или „външните неща“ се дефинират от християнските теолози като клас от действия, в който грешният човек запазва способността си да постъпва добре или зле от гледна точка на морала. Това означава, че човек може да е милостив и справедлив, и да изпълнява гражданските си задължения по начин, който му гарантира одобрението от страна на другите хора. Това не означава, че тези действия са огледало на състоянието на разума на човека, който ги извършва или че неговите мотиви, които са предизвикали тези действия са такива, че те ще получат одобрението на Бога; това просто са действия, които са предписани от моралния закон. Д.Пр.) и в тази област човекът е свободен.

Въпреки, че Петър не може да постигне сам своето собствено обръщане към Исус, той може да изостави рибарските мрежи на баща си. В Евангелията се казва, че тази най-първа крачка, която човек е длъжен да направи е акт, който изцяло засяга цялото му съществуване. Католическата църква гледала на тази крачка като на удивителна възможност, която само монасите можели да постигнат, докато останалите вярващи били длъжни да се задоволяват с безусловно подчинение на Църквата и на нейните правила. Лутеранските деноминации също придавали голямо значение на първата крачка. Справяйки се резултатно с опасността на „Пелагианизма“ (Коментар: Това е небиблейско учение, според което грехът на Адам не се предава на следващите поколения и че грехът на Адам си останал само негов грях, а понеже Бог създава директно всеки човек, всеки човек се ражда невинен и свободен от греха. Това учение твърди, че в основата си ние не сме лоши, а сме добри. Това учение носи името на монахът Пелагий, който е живял в края на 3-я и началото на 4-я век от новата ера. На него му омръзнало да чува оправданията на хората, които изповядвали греховете си, казвайки, че са неспособни да живеят безгрешно, защото природата им е такава. А той твърдял, че хората извършват грехове, просто защото не се стараят достатъчно упорито. Неговото учение е опровергано на много места в Библията, особено в Рим.5. Ако това учение беше вярно, ние нямаше да имаме нужда от Спасител, а това означава, че Исус Христос е лъжец. Д.Пр.), лутераните твърдели, че не само е възможно, но е и нужно да има място за първият външен акт, който е външно встъпление към вярата. Тази първа крачка приема формата на покана за отиване в Църквата, където се проповядва словото на спасението. Да се направи тази първа крачка не е нужно човек да се отказва от свободата си. Елате в Църквата! Можете да направите това според вашата собствена свободна воля. Можете да излезете от дома си в неделя сутринта и да дойдете, за да чуете проповедта. Ако не направите това, вие по решението на вашата собствена свободна воля изключвате себе си от мястото, където вярата е една възможност.

По този начин Лутеранските деноминации демонстрирали своето разбиране за ситуация, в която вярата е възможност и за ситуация, в която вярата не е възможност. Признавайки това, те имали склонността да се държат по-предпазливо, все едно че се срамуват от тази двойственост на ситуацията. Но тя е наистина такава и това показва, че те са също толкова наясно, както и Евангелията, за важността на първата външна крачка.

След като вече сме сигурни в казаното дотук, ние веднага трябва да добавим, че тази първа крачка е и никога не може да бъде повече от чисто външен акт и недоходна подготвителна работа на закона, който сам по себе си никога не би могъл да отведе човека до Христос. Тъй като е външен акт, новото съществуване е

не по-добро от старото. Даже и при най-бомбастичното пресмятане то може само да реализира нов закон за живот или нов начин на живеене, който е коренно различен от новия живот с Христос. Ако пияница подпише клетвата, че ще престане да пие или богат човек подари всичките си пари, тогава те двамата освобождават себе си от робството на алкохола или на богатството, но е и от своята привързаност към самите себе си. Те все още продължават да се въртят в тяхната малка орбита, вероятно даже повече, отколкото преди. Те все още ще бъдат подчинени на командването на работата си и все още ще бъдат потопени в смъртта на стария живот, както са били и преди. Разбира се, работата трябва да бъде извършвана, но това само по себе си никога няма да ги освободи от смъртта, от неподчинението и от греха. Ако считаме, че първата ни крачка е предварително условие за вярата и милостта, ние вече сме осъдени от собствената си работа и сме изцяло изключени от милостта.

Следователно изразът „външна работа“ включва в себе си всичко, което сме свикнали да наричаме „склонност“ или „добро намерение“, всичко, което католическата църква има предвид, когато говори за „*facere quod in se est*“, (*Коментар*: „*Прави това, което се намира вътре в теб*“ или образно казано: „*Прави най-доброто, на което си способен*.“ Д.Пр.) Ако направим първата крачка с обмисленото намерение да поставим себе си в ситуацията, в която вярата е възможна, даже тази възможност на вярата ще бъде работа, т.е. наше дело. Новият живот, който отваря тази първа крачка за нас е все още живот в рамките на ограниченията на нашето старо съществуване и поради това е израз на напълно погрешното разбиране за истинската природа на новия живот. Ние все още сме в неверие.

Независимо от това, външната работа трябва да бъде извършена, защото ние все още трябва да открием нашия път към ситуацията, в която вярата е възможна. Ние трябва да направим определена стъпка. Какво означава това? Това означава, че ние можем да направим тази стъпка правилно, само ако фокусираме погледа си не върху работата, която ние правим, а върху словото, с което Исус ни призовава да я направим. Петър знае, че няма смелостта да излезе от лодката, намираща се в бурното езеро, за да тръгне по вълните, ако разчита на собствената си сила – още с първата си крачка върху вълните той ще загине. Поради това той извикал: „*Господи, ако си Ти, кажи ми да дойда при Теб по водата*“ *А Исус отговори*: „*Ела!*“ (Мат.14:28-29 – мой превод). Задължително Христос първо трябвало да го повика, защото стъпката може да бъде направена само след Неговото слово. Но след като вече Христос го е призовал, Петър няма алтернатива – той е длъжен на излезе от лодката и да отиде при Него.

Накрая, първата крачка на подчинение доказва, че е акт на вяра в словото на Христос. Но ние бихме разбирали напълно погрешно природата на милостта, ако считаме, че не е нужно да направим първата крачка, защото вярата вече е там. Против тази заблуда ние сме длъжни смело да заявяваме, че първата крачка на подчинение задължително трябва да бъде направена, преди вярата да може да стане възможна. (*Коментар*: *Абсолютно съща е последователността и при научаването ни да плуваме. Докато не направим първата крачка – да се отпуснем във водата, без да стъпваме на дъното - ние няма да се уверим, че водата ни поддържа и ние няма да потънем, и така идва вярата ни, че можем да плуваме*. Д.Пр.) Докато не се подчини, човек не може да повярва.

Тревожите ли се, защото установявате, че ви е много трудно да вярвате? Никой човек не би трябвало да се изненадва от трудността му да повярва, ако в живота му има някаква област, в която съзнателно се съпротивлява да допусне Христос или не се подчинява на заповедта му. Има ли някаква вдлъбнатина в живота ви, която отказвате да подчините на Неговата повеля, може би някоя греховна страст или неприязън, някаква надежда, или вероятно амбиция, или друга ваша причина? Ако има, не трябва да се изненадвате, че не сте получили Светия Дух, че ви е трудно да се молите или че молбата ви за силна вяра остава без отговор. За да решите този проблем, идете и се примирете с вашия брат, отхвърлете греха, който ви държи здраво – и тогава ще възстановите вярата си! Ако не обръщате внимание и не се подчинявате на Божиата заповед, вие няма да получите Неговата дума на милостта.

Как можете да се надявате, че ще влезете в общение с Него, когато нещо в живота ви се отдалечава от Господа? Човекът, който не се подчинява на Господа, не може да вярва, защото само този, който се подчинява, може да вярва.

Когато се подчиняваме, милостивият призив на Исус се превръща в непреклонна заповед: „*Направи това! Дай ми това! Излез от лодката и ела при Мен!*“ Когато човек казва, че не може да се подчини на призива на Исус, защото той вярва или защото не вярва, Исус отговаря: „*Първо се подчини, извърши външната работа, откажи се от привързаностите си, откажи се от пречките, които те отделят от волята на Бога. Не казвай, че не си получил вяра. Ти няма да я имаш, докато продължаваш да упорстваш в неподчинението и отказваш да направиш първата крачка. Нито пък трябва да казваш, че имаш вяра и поради това не е нужно да направиш първата крачка. Въпреки че претендираш, че си смирен и вярващ човек, ти всъщност се превръщаш в закоравял неверник*.“ Злобно хитруване е да спорим по този начин и това е сигурен знак за липса на вяра, което на свой ред води до липсата на покорност. Това е непокорството на „*вярващите*“: когато бъдат приканени да се подчинят, те просто признават своето неверие и се задоволяват с това (виж Марк 9:24). Ако ти вярваш, направи първата крачка – тя води към Исус Христос.

Ако не вярваш, все пак направи първата крачка, защото на теб ти е заповядано да я направиш. Никой не иска да знае дали ти вярваш или не, на теб ти е заповядано веднага да извършиш акта на подчинението. После ще се окажеш в ситуацията, в която вярата става възможна и там вярата съществува в истинския й смисъл на тази дума.

Следователно, тази ситуация не е следствие от нашето подчинение, а е дар от Онзи, който заповядва подчинение. Ако не сме подготвени да влезем в тази ситуация, нашата вяра ще е нереална и ние ще се самоизмамваме. Ние не можем да избегнем тази ситуация, защото нашата върховна грижа е свързана с правилната вяра в Исус Христос и нашата цел е и винаги ще бъде вярата и само вярата („*чрез вяра към вяра*“ - Рим.1:17)

Ако някой се втурне да оспорва това твърдение с прекомерен протестантски устрем, нека да запита себе си дали в края на краищата той не си позволява да стане защитник на евтината милост. Истината е, че дотогава, докато държим заедно двете страни (*вярата и подчинението – Д.Пр.*) на това твърдение, те не съдържат нищо, което да противоречи на православието, но веднага щом ги отделим едно от друго, това ще се окаже „препъни камък.“ „Само тези, които вярват се подчиняват“, казваме ние на тази част от душата на вярващият, която се подчинява и „само тези, които се подчиняват – вярват“, казваме на другата част от душата на покорният, който вярва. Ако първата част от твърдението остане сама, вярващият е изложен на опасността на евтината милост, която е другата дума за проклятие. Ако втората част остане сама, вярващият е изложен на опасността да вярва, че е възможно да се спаси чрез делата си, което също е друга дума за проклятието.

Тук е подходящо да кажем няколко наблюдения за характера на работата на пастора. Тъй като се занимава с хора, за пастора е важно да помни и двете части на това твърдение. Например, когато хората се оплакват, че установяват, че им е трудно да вярват, това е признак на преднамерено или несъзнателно неподчинение. Твърде лесно е да ги отпратите, като им предложите лекарството на евтината милост. Този метод само оставя болестта в това лошо състояние, в което е била преди и превръща думата на милостта в някакъв вид управлявано от нас утешение или в опрощение сам на себе си. Но когато това се случва, окаяният човек не може вече да намери друго утешение в думите на пасторското опрощение – той е станал глух за Божието слово. И даже хиляди пъти да прощава сам на себе си своите грехове, той е загубил способността да вярва в истинската прошка, просто защото той никога не я е познавал. Невярващият преуспява в условията на евтината милост, защото той е решен да упорства в неподчинението.

Днес свещениците често срещат такива случаи. Крайният резултат обикновено е, че самоопрощението затвърждава човека в неговото неподчинение и го прави да се извинява, че не познава милостта и не знае Божиата заповед. Човекът се оплаква, че Божиата заповед е неопределена и допуска различни тълкувания. В началото той е бил достатъчно наясно със своето неподчинение, но в процеса на своето нарастващо втвърдяване на сърцето, тази яснота за неподчинението става още по-смътна и накрая той става толкова впримчен, че губи цялата си способност да чува Божието слово и за него вярата става почти невъзможна. Нека да си представим следния разговор на такъв човек с неговия пастор: „Аз загубих вярата, която някога имах.“ „Вие трябва слушате словото, когато то ви е казано в проповедта.“ „Аз слушам, но не възприемам нищо от проповедта; що се отнася до мен, тя просто влиза в глухи уши.“ „Проблемът е, че вие всъщност не искате да слушате.“ „Точно обратното, аз слушам.“ И най-общо казано, тук разговора приключва, защото пасторът просто не знае какво друго да каже. Той помни само първата част от твърдението: „Само тези, които вярват се подчиняват.“

Но това не помага, защото да вярваш е точно това, което този конкретен човек установява, че не може да направи. Самият пастор се чувства изправен срещу решаващата загадка на предопределението, според която Бог позволява на някои хора да вярват, а на други – не позволява. Поради това пасторът отпуска безпомощно ръце и оставя окаяния човек на съдбата му. И все пак, това трябва да бъде повратната точка на разговора между двамата. Пасторът трябва да се откаже да спори с човека и да престане да гледа сериозно на изречените от него „затруднения“, които му пречат да повярва. Този подход на пастора наистина би бил в собствения интерес на човека, защото той просто се опитва да се скрие зад тези „затруднения.“

Точно това е моментът, в който пасторът „трябва да хване бика за рогата“ и да каже: „Само тези, които се подчиняват – вярват!“ По този начин посоката на разговора бива прекъсната и пасторът може да продължи: „Вие сте непокорен и се опитвате да запазите някаква област от живота си под вашия собствен контрол. Това е нещото, което не ви позволява да чувате за Христос и да вярвате в Неговата милост. Вие не можете да чуете Христос, защото сте упорито непокорен. В някое част от сърцето си вие отказвате да чуете Неговия призив.“

Сега вече Христос отново влиза в обсъждането и идва да се сражава с дявола, който до този момент се е крил под мантията на евтината милост. Най-важното е, че пасторът трябва да е готов и с двете страни на твърдението: „Само тези, които се подчиняват – вярват и само тези които вярват, могат да се подчиняват.“ В

името на Христос той трябва да призове човека към подчинение, към активност и да направи първата крачка. Пасторът трябва да каже на човека: „Откъсни себе си от всички други привързаности и върви след Христос.“ Защото на този етап правенето на първата крачка е най-важното нещо. Силната позиция, която грешният човек рефлекторно заема, задължително трябва да бъде атакувана и кръшкачът трябва да бъде извлечен от скривалището му. Само тогава той може да възстанови свободата си да вижда, да чува и да вярва. Разбира се, въпреки че това е вид работа, първата крачка не е повод за заслуги в очите на Христос – тя винаги ще бъде работа, която малко се зачита. Но въпреки че е така, Петър е трябвало да излезе от лодката и да тръгне по вълните, преди да може да повярва.

Накратко казано, положението е следното. Нашият грешник се е упоявал с евтината и лесна милост, приемайки твърдението, че само тези, които вярват, могат да се подчиняват. Той упорства в своето неподчинение и търси утеха в собственото опрощение на греховете си. Това само служи да запушва ушите му за Божието слово. Ние не можем да направим пролом в неговата крепост дотогава, докато просто повтаряме твърдението, което му позволява той да се самозащитава. Поради това ние трябва го доведем до повратната точка, без да продължаваме нататък, а да го призовем да се подчини - „Само тези, които се подчиняват, могат да вярват.“

Дали това ще го отведе да се отклони от правия път и ще го окуражи да вярва в собствените му дела? Съвсем не! По този начин той по-лесно ще разбере, че вярата му въобще не е истинска. Той ще бъде спасен от своето объркване, като бъде убеден да стигне до определено решение. По този начин ушите му биват отваряни още веднъж за призива на Исус към вяра и ученичество.

Това ни отвежда до историята за богатия младеж. „И ето, един дойде при Него и каза: Добри Учителю, какви добри неща трябва да направя, за да мога да имам вечен живот? И Той му отговори: „Защо ме наричаш добър? Никой не е добър, освен един, това е Бог; но ако искаш да влезеш в живота, спазвай заповедите.“ Той Му каза: „Кои?“ Исус отвърна: „Не убивай; не прелюбодействай; не кради; не лъжесвидетелствай; почитай баща си и майка си; и обичай ближния си като себе си.“ Младежът Му каза: „Всички тези неща съм спазвал от младостта си. Какво все още ми липсва?“ Исус му каза: „Ако искаш да бъдеш свършен, иди и продай това, което имаш и дай на сиромасите, и ще имаш съкровище на небето; и ела и Ме следвай.“ Но когато чу тези думи, младежът си отиде наскърбен, защото той имаше много имот“ (Мат. 19:16-22 – мой превод).

Запитването на младежа за вечния живот е запитване за спасението – това е единственият основен и сериозен въпрос в света. Но не е лесно този въпрос да бъде формулиран по правилния начин. Това е демонстрирано чрез начина, чрез който младежът очевидно е възнамерявал да зададе един въпрос, но всъщност е задал друг въпрос. Правейки това, той успешно избегнал истинската тема, защото задал въпроса си към „добрият учител.“ Той иска да чуе мнението и да получи съвет от добрия учител и да се консултира с добрия учител по този специфичен проблем. По този начин той ни разкрива две неща за себе си. Първо, той счита, че въпросът му е важен и Исус трябва да има да му каже нещо важно за това. Второ, това, което очаква от добрия учител е някакво важно мнение, но със сигурност не и заповед от Бог, която ще изиска абсолютно потвърждение за неговата покорност. За младежа вечният живот е академичен проблем, за който си заслужава да се говори с „добрия учител.“ Но още първата дума от отговорът на Исус е изненадващ шок за него: „Защо ме наричаш добър? Бог е този, който е добър.“ Сега младежът разбира, че не говори с добър учител, а със Самият Бог, и следователно единственият отговор, който получава от Божия Син е безпогрешно посочване към спазването на заповедите на Единствения Бог. Младежът няма да получи отговорът на „добрият учител,“ а личното мнение като добавка към разкритата воля на Бога. Младежът демонстрира, че е човек, който се опитва да заобиколи разкритата воля на Бога, въпреки че през цялото време той вече я е знаел.

Защо той претендира, че от дълго време не е знаел отговора на въпроса? Защо обвинява Бога, че толкова дълго време го е държал в неведение относно този основен житейски проблем на живота? Така младежът се оказва изправен пред Божия съд. Той е поканен да изостави академичния въпрос и да си припомни за простото подчинение на Божията воля, такава каквато тя е била разкрита. Още веднъж младежът се опитва да заобиколи темата, като задава втори въпрос: „Кои?“ Самият дявол се крие зад този въпрос. Младежът знае, че е уловен в капана и че това е единственият изход от клопката. Разбира се, той знае Божиите заповеди. Още веднъж истинската му загриженост е свързана със самия него и със собствените му духовни проблеми. Той пренебрегва безпогрешната заповед на Бога по отношение на много интересната, но чисто човешка загриженост за собствените му морални затруднения. Неговата грешка се дължи не толкова на неговото знание за тези затруднения, а на неговия опит да ги използва отново против Божиите заповеди. Всъщност, самата цел, с която тези заповеди са били дадени, е била да се разрешат същите тези затруднения. Исус отклонява вниманието на младежа от самия себе си и го обръща към Бога, който единствено е добър и със същият този акт Исус доказва, че е свършено покорен Син на Бога.

Моралните затруднения са били първата последица от Грехопадението и сами по себе си са плодът от „Бунтовния човек“ против Бога. Змията в Рая поставила тези последици в мозъка на първия човек, като го попитала: „*Наистина ли Бог е казал?*“ (Бит.3:1). До този момент Божията заповед била достатъчно ясна и човекът бил готов да я изпълнява с детинско подчинение. Но в този момент яснотата на Божията заповед останала в миналото и в главата на човека се промъквали съмненията и затрудненията. Змията твърдяла, че заповедта трябва да бъде обяснена и разтълкувана. „*Наистина ли Бог е казал?*“ Човекът трябвало сам за себе си да реши кое е добро, като използва своето съзнание и своето знание за доброто и злото. Заповедта можела да бъде тълкувана по различни начини, а тя е Божията воля, която по този начин ще трябва да бъде тълкувана и обяснявана: защото Бог е дал на човека свободна воля да решава какво ще прави.

Но това означава непокорство още от началото. Съмнението и размишлението заемат мястото на спонтанното подчинение. Порасналият човек със своята свобода на съзнанието превъзнеся своето превъзходство пред детето на подчинението. Казано накратко, това е оттегляне от реалността на Бога и отиване в света на предположенията на хората, от вярата – в съмнението. Въпросът на младежа го изявява в истинските му цветове. Той е човек, който е поробен от греха. Отговорът на Исус довършва неговото демаскиране. Исус просто цитира Божиите заповеди така, както те са записани в Стария Завет и така отново потвърждава, че те са Божии заповеди. Младежът още веднъж е хванат в капана. Той се надявал да избегне да подчини себе си на каквито и да са определени морални задължения, като принуди Исус да обсъжда неговите духовни проблеми. Той се надявал, че Исус ще му предложи решение на неговите морални затруднения. Но вместо това установил, че Исус атакува не неговия въпрос, а самият него. Единственият отговор на неговите затруднения е самата заповед на Бога, която го призовава да престане с академичното обсъждане и да се заеме със задачата за подчинението. Единствено дяволът има отговор на нашите морални затруднения и той казва: „Продължавай да говориш за проблемите и така ще избегнеш нуждата да се подчиняваш.“ Но Исус не се интересува от проблемите на младежа; той се интересува от самия младеж. Исус отказва да се отнася сериозно към тези затруднения, а младежът се отнася сериозно към тях. Има само едно нещо, към което Исус се отнася сериозно и то е, **че е крайно време младежа да започне да чува заповедта и да ѝ се подчинява.** Всички негови затруднения са греховни и лекомислени, и са доказателство за неговото демонстративно неподчинение. Единственото нещо, което е важно, е практическото подчинение. Това ще разреши неговите затруднения и ще го направи (а също и нас) свободен да стане дете на Бога. Такава е Божията диагноза на човешките морални затруднения.

Сега младежът е изправен два пъти лице срещу лице с истината на Божието слово и вече няма никакъв шанс да избегне Неговата заповед. Ясно е, че няма алтернатива и ще трябва да ѝ се подчини. Но той все още не е доволен. „*Всички тези неща съм спазвал от младостта си. Какво все още ми липсва?*“ Несъмнено този път той е бил така убеден в своята искреност, както е бил и преди. Но чак тук неговото неподчинение на Исус достига връхната си точка. Той знае какви са заповедите и ги е изпълнявал, но сега си мисли, че не може тези заповеди да са всичко, което Бог иска от него, и че трябва да има и още нещо, някакво необикновено и уникално изискване и той иска да го изпълни. Той казва, че разкритите Божии заповеди са непълни и прави последен опит да запази своята независимост и правото да решава за себе си кое нещо е добро и кое е зло. С едната си ръка той утвърждава заповедта и в същото време я подчинява на фронталната атака на другата си ръка. „*Всички тези неща съм спазвал от младостта си.*“ На това място Марк добавя в евангелието си: „*А Исус, като го погледна, възлюби го*“ (Марк.10:21). Исус вижда колко безнадеждно младежът е затворил ума си за живото слово на Бога, колко несериозно е отношението на младежа към това слово и с каква сърдечна страст се противопоставя на живеенето според заповедта и на спонтанно подчинение, което заповедта изисква.

Исус иска да помогне на младежа, защото го обича. И сега стигаме до неговите последни думи: „*Ако искаш да бъдеш свършен, иди и продай това, което имаш и дай на сиромасите, и ще имаш съкровище на небето; и ела и Ме следвай.*“ Тук има три неща за отбелязване.

Първо, Самият Исус е този, който дава заповедта. Същият Исус, който преди беше отклонил вниманието на младежа от добрия учител и го беше насочил към Бога, който единствен е добър, сега предявява Своята претенция за небесната власт и изговаря последната дума. Младежът трябва да разбере, че се намира лице в лице срещу Самият Бог. Като Божият Син, въпреки че младежът не го е познал, Исус отклонил вниманието на младежа от Сина към Отца, с когото Той бил в свършено единство. А сега още веднъж като Син, Той произнася заповедта на Самия Бог. Исус трябва да направи тази заповед безпогрешно ясна в момента, когато Той призовава младежа да Го последва. А обобщението на Божиите заповеди е следното – да живеем в братство с Христос. Този Христос сега се противопоставя на младежа със Своя призив. Младежът повече не може да се изплъзва в малкия свят на своите морални затруднения. Заповедта е ясна и директна: „*Върви след Мен!*“

Второто нещо, което трябва да бъде отбелязано е, че даже тази заповед може да бъде погрешно

разбрана и поради това трябва да бъде обяснена. Защото младежът все още може да се върне при своята първоначална грешка, като възприеме заповедта само като една възможност за морално приключение, да си мисли, че тя е някакъв вълнуващ начин на живот и че този вид живот лесно може да бъде изоставен и заменен с друг, ако се появи подходящ случай. Също толкова погрешно би било, ако младежът счете, че ученичеството е логичния край на неговото собствено търсене на истината, в което досега е участвал, като някакво допълнение, избистряне или завършек на неговия стар живот. С цел да избегне всички тези погрешни разбирания, Исус трябва да създаде ситуация, в която няма да има изход. Поради това Той заповядва на младежа да приеме доброволната бедност. Това е „житейската“ и пасторската страна на въпроса и неговата цел е да даде възможност на младежа да стигне до крайното разбиране за правилния път на подчинението. Тази заповед произтича от любовта на Исус към младежа и представлява единствената връзка между стария и новия живот. Но трябва да бъде отбелязано, че връзката не съвпада със самият нов живот; тя даже не е първата крачка в правилната посока, въпреки че като акт на подчинение тя е важната подготовка. Първо младежът трябва да отиде и да продаде всичко, което притежава и да раздаде получените пари на бедните, а след това да дойде и да върви след Исус. Ученичеството е край, а доброволната бедност е средството.

Третото нещо, което трябва да бъде отбелязано е следното. Когато младежът попита: „*Какво все още ми липсва?*“, Исус отговаря: „*Ако искаш да бъдеш свършен...*“ На пръв поглед би изглеждало, че Исус мисли според представата на младежа за допълнение към неговия предишен живот. Но всъщност това е допълнение, което изисква изоставянето на всяко предишна привързаност. До сега свършенството винаги се измъквало от хватката на младежа. Както неговото разбиране, ката и досегашното му изпълнение на заповедта на Бога се оказало, че са грешни. Чак сега, вървейки след Христос той може да разбере и да изпълнява правилно заповедта и това става чак сега, защото Исус Христос го е призовал. Младежът попитал кой е пътя към вечния живот и Исус отговаря: „Аз те призовавам и това е всичко.“

Исус Христос е отговорът на проблема на младежа. Младежът се надявал да чуе думата на добър учител, но сега схваща, че тази дума е Човекът, към който той задал въпроса си. Младежът седи лице срещу лице с Исус, Божият Син: това е една интимна среща. Сега въпросът е да или не; подчинение или неподчинение. Отговорът на младежа е „Не.“ Той си заминал натъжен, разочарован и измамен от своите надежди, неспособен да изтръгне себе си от своето минало. Той имал голям имот. Тук призивът да вървим след Исус означава това, което е означавал и преди – привързаност към личността на Исус Христос и братство с Него. Животът на ученичеството не е поклонение пред герой, която ние отдаваме на добър учител, а е подчинение на Божия Син.

Историята за богатия младеж е много сходна с въведението към притчата за Добрия Самарянин. „*И ето, някой законник се изправи и Го изкушаваше, като каза: „Учителю, какво трябва да направя, за да наследя вечен живот?“ А Той му каза: „Какво е написано в закона? Как го четеш?“ А той отговори: „Да възлюбим Господа, своя Бог, с цялото си сърце, с цялата си душа, с всичката си сила и с всичкия си ум; и ближния си като себе си.“ Исус му каза: „Ти правилно отговори; прави това и ще живееш.“ Но той, желаейки да оправдае себе си, каза на Исус: „А кой е моят ближен?“ (Лука 10: 25-29 – мой превод)*

Въпросът на законника е същият като въпроса на богатия младеж, единствената разлика е тази, че в Лука ни се казва ясно, че законникът е възнамерявал да изкуши Исус. Законникът планирал как да намери решението на своя проблем – той искал да вкара Исус в задънената улица на моралните съмнения и затруднения. Исус му отговаря по същият начин, по който отговаря и на богатия младеж, защото въпросът на законника по същият начин разкрива загрижеността му да се изплъзне от задължението да се подчини на Божията заповед. Единственият отговор, който получава е: „Ти вече знаеш какъв е своя дълг; изпълнявай го и ще живееш.“

Първият рунд вече е загубен, поради това законникът трябва да се опита отново. Подобно на богатия младеж, законникът се опитва да се изплъзне, като започва да говори за моралните си затруднения. „*А кой е моят ближен?*“ Колкото пъти този въпрос е бил задаван досега от хора, изпълнени с добра вяра и с искрено незнание! Той е достатъчно благовиден и всеки искрен търсач на истината би могъл да го зададе. Но замисълът на законникът е бил друг. Исус парирал въпроса като изкушение на дявола и това всъщност е целта, с която Той е разказал притчата за Добрия Самарянин. Въпросът „*А кой е моят ближен?*“ е от този вид въпроси, които можете да продължавате да задавате и никога няма да получите отговор. Източникът на този въпрос се намира в „*какви между човеци с развратен ум и лишени от истината*“ (1Тим.6:5); в хора, които имат „*болестно желание за разисквания и препирни за незначителни неща, от които произлизат завист, разпри, хули, лукави подозрения*“ (1Тим.6:4). Това е въпросът на хора, които се гордеят, хора, които „*все се учат, но никога не могат да стигнат до познание на истината*“ (2Тим. 3:7). На хора „*имащи вид на благочестие, но отричат силата му*“ (2Тим.3:5). Те не могат да вярват и продължават да задават този същият въпрос, защото са „*дамгосани в собствената си съвест като с горещо желязо*“ (1Тим.4:2 – мой

превод), защото отказват да се подчиняват на Божието слово.

Кой е моят ближен? Дали този въпрос позволява някакъв отговор? Дали моят ближен е моят роднина, моят сънародник, моят брат християнин или моят враг? Във всеки от тези отговори има елемент на истина и елемент на фалшивост. Целият въпрос ни поставя в територията на съмнението и неподчинението и самият въпрос е истински акт на бунт против Божиата заповед. Човекът казва: „Аз искам да върша Неговата воля, но Той не ми казва, как да започна да правя това. Заповедта не ми дава никакви ясни указания и не прави нищо за разрешаването на моите проблеми.“ Въпросът „Какво трябва да направя?“ е бил първият опит на законника да хвърли прах в собствените си очи. Отговорът е: „Ти знаеш ли Божиите заповеди, нали? Тогава, прилагай ги в живота си. Ти не трябва да задаваш въпроси – започни да се подчиняваш на заповедта!“ И последния въпрос „Кой е моят ближен?“ е последната дума на отчаянието (или на самоувереността) преди заминаването; законникът се опитва да оправдае своето неподчинение. Отговорът е: „Ти си ближният. Спогаждай се и се опитвай да бъдеш покорен, като обичаш другите хора.“

Добросъседството не е качество на другите хора, а е просто тяхното изискване към нас самите. Всеки миг и всяка ситуация ни призовава към действие и подчинение. Ние буквално нямаме никакво време да седнем и да се запитаме дали еди-кой-си е наш ближен или не. Длъжни сме да действваме и да се подчиняваме – поведението ни към този човек трябва да е като към наш ближен. Но може би това ви шокира. Може би вие все още мислите, че трябва да обмислите предварително и да знаете какво трябва да направите. Има само един отговор на тези измамни представи. Вие можете да знаете и да мислите за това само когато наистина го правите. Вие можете да се научите какво е подчинението само като се подчинявате. Безполезно е да задавате въпроси, защото единствено чрез подчинението вие стигате до научаването на истината.

С нашата съвест, объркана от греха, ние биваме пресрещани от призива на Исус за спонтанно подчинение. Но докато богатия младеж бил призован да се присъедини към милостта на ученичеството, то законникът, който се стремил да изкуши Исус, бил изпратен само обратно при заповедта, за да се подчини на нея.

Глава 3

Ученичеството и Кръстът

„И Той започна да ги учи, че Човешкият Син трябва да изстрада много неща и да бъде отхвърлен от старейшините и от главните свещеници, и от книжниците, и да бъде убит, а след три дни да възкръсне. И говореше явно тези думи. А Петър Го отведе настрана и започна да го мъмри. Но Той, като се обърна и погледна учениците Си, смъмри Петър, като каза: „Иди зад мен, Сатана: защото ти не мислиш за Божиите, а за човешките неща.“ И Той повика тълпата и учениците Си, и им каза: „Ако някой поиска да дойде след Мен, нека се отрече от себе си, нека вдигне кръста си и да Ме следва. Защото, който иска да спаси живота си, ще го загуби; а който загуби живота си заради Мен и за благовестието – ще го спаси. Понеже каква е изгодата на човека, да спечели целия свят и да изгуби живота си? Защото какво би дал човек в замяна на живота си? Защото, ако се срамува някой заради Мен и заради думите Ми в това прелюбодейно и греховно поколение, то и Човешкият Син също ще се срамува от него, когато дойде в славата на Своя Отец със светите ангели“ (Марк 8:31-38 – мой превод)

Тук призивът да вървим след Исус е тясно свързан с предсказването на Исус за Неговото страдание. Исус Христос задължително трябва да страда и да бъде отхвърлен. Това „задължително трябва“ е присъщо на обещанието на Бога – записаното в Писанията задължително трябва да бъде изпълнено. Тук има различие между страданието и отхвърлянето. Ако само беше страдал, Исус все пак щеше да бъде приветстван като Месията. Всичкото съчувствие и удивление на света можеха да бъдат фокусирани в Неговото страдание. То можеше да бъде възприемано като трагедия с нейната собствена присъща ценност, достойнство и почит. Но Неговото отхвърляне лишаваше страданието от неговия ореол на славата. Страданието и отхвърлянето обобщават целия кръст на Исус.

Страданието и отхвърлянето са поставени върху Исус като небесна неизбежност и всеки опит да бъде погречено на тази неизбежност е работа на дявола, особено когато тя идва от Неговите ученици; защото е факт опита да се попречи на Христос да бъде Христос. И Петър, Скалата на църквата, е извършил този грях, веднага след като изповядал, че Исус е Месията и е бил определен да бъде лидер. Това показва, как самата идея за страдащият Месия е била скандал за църквата, даже в най-ранните ѝ дни. Църквата не е искала да има такъв вид Господ и като Христова църква тя не харесва да има закон на страданието, който да ѝ бъде налаган от нейния Господ.

Протестът на Петър демонстрира неговото собствено нежелание да страда, а това означава, че Сатаната е придобил достъп в църквата и се опитва да я откъсне от кръста на нейния Господ. Поради това Исус е трябвало да покаже ясно и извън всяко съмнение, че „задължителността“ на страданието се отнася и за Неговите ученици, не по-малко отколкото са Него Самият. Точно така, както Христос е Христос само заради Своето страдание и отхвърляне, так и ученикът е ученик само и докато споделя страданията, отхвърлянето и разпъването на кръста на неговия Господ. Ученичеството означава приобщаване към страданието на Исус и следователно – **подчинение** на закона на Христос. Иначе казано, това е смисълът на кръста.

Доста е изненадващо, че когато Исус започва да разкрива тази неизбежна истина пред учениците Си, Той ги оставя свободни сами да решат, дали да я приемат или не. Той казва: „Ако някой поиска да дойде след Мен.“ Никой не може да бъде насилван или от него да се очаква, че ще дойде, нито даже учениците. Точно обратното, той казва „Ако някой“ и е подготвен да отхвърли презрително всички други предложения, които получава, с цел да върви след Него. Още веднъж, всичко е оставено да бъде решено от отделния човек. Когато учениците вървят по пътя на ученичеството, те стигат до други кръстовища. На всяко кръстовище те са оставяни свободно да изберат за себе си по кой път да вървят, от тях не се очаква нищо и ти не са принуждавани да правят каквото и да е. Толкова важно е изискването на сегашния момент, че учениците задължително трябва да бъдат оставени свободни да направят своя собствен избор, преди да им бъде казан закона на ученичеството.

„Ако някой поиска да дойде след Мен, нека се отрече от себе си.“ Ученикът трябва да каже **ЗА** себе си същите думи, които Петър казал за Христос, когато се отрекъл от Него: „Не познавам този човек.“ Отричането от себе си никога не е просто серия от изолирани действия на усмиряване или аскетизъм. Самоотричането не е самоубийство, защото даже в това нещо има елемент на упорство. Самоотричането може единствено да означава познаване на Христос и прекратяване на познаването на нас самите, гледане само в Него, а не в пътя, който е твърде труден за нас. Още веднъж, всичко, което това самоотричане може да каже е : „Той показва къде е пътя, вървете близо до Него.“

„...нека вдигне кръста си.“ Говорейки за самоотричането, Исус благосклонно е подготвил пътя за тези думи. Само когато станем напълно наясно със себе си, ние сме готови да понесем кръста заради Него. Ако накрая познаваме само Него, ако сме престанали да забелязваме болката от носенето на нашия кръст, ние наистина гледаме само в Него. Ако Исус не ни беше подготвил толкова благосклонно за тези думи за носенето на кръста, ние щяхме да установим, че това носене е нетърпимо. Но чрез това подготвяне Той ни направи способни да приемем даже слово, което е толкова трудно да изпълнение, колкото е трудно словото на милостта.

То идва при нас в радостта на ученичеството и ни дава силата да постоим. Да издържаме на носенето на кръста не е трагедия, а е страдание, което е плодът на специалната преданост към Исус Христос. Когато се наложи да носим кръста си, това не е случайност, а е необходимост. То не е вид страдание, което е неразделна част от този морален живот, а е страдание, което е същностна част от християнския живот. И то не е само страдание, а е страдание и отхвърляне, а не отхвърляне поради някаква причина или убеденост в самите нас, а отхвърляне заради това, че вярваме в Христос. Ако християнството ни е престанало да се отнася сериозно към ученичеството, ако сме намалили концентрацията и силата на евангелието до нивото на емоционалното оживление, което не отправя скъпи изисквания и не успява да направи разлика между природното и християнското съществуване, тогава ние не можем да гледаме на носенето на кръста като някаква обичайна ежедневна беда и като на едно от обичайните изпитания и мъки на живота. (Коментар: И като последица от това са нашите безкрайни оплаквания, които никога не са били и не могат да бъдат признак за християнско отношение към живота. Христос никога не се е оплаквал. Д.Пр.) Когато сме в такова състояние, ние сме забравили, че смисълът на носенето на кръста е отхвърляне, срам и страдание. Псалмистът постоянно се оплаквал, че е презиран и отхвърлян от хората, и това е важна съставна част от страданието на разпъването на кръста. Но тази представа престана да бъде разбираема за християнството, което вече не може да направи разлика между живота на буржоазната почтеност и истинският християнски живот. Кръстът означава страдание с Христос, да страдаме като Христос. Единственият начин да стоим под кръста с цялата му сериозност, е да вървим след Исус и да се прилепваме към Него.

„...нека вдигне кръста си.“ Кръстът е там и вече очаква християнина, преди той да се качи на християнския живот; не е нужно той да отива навън и да търси кръст за себе си, не е нужно обмислено да се стреми към страданието. Исус е казал, че всеки християнин си има свой собствен кръст, който го очаква, кръст, който е предопределен специално за него от Бога. Всеки е длъжен да издържи на неговия определен дял от страданието и отхвърлянето. Но всеки човек има различен дял: някои хора Бог смята, че заслужават по-висша форма на страданието и им дава милостта на мъченичеството, а на други Той не позволява да бъдат изкушавани над нивото на това, което те са способни да понесат. Но това е един и същи кръст във

всеки случай, независимо дали той води до мъченичество или не.

Кръстът е поставен на плещите на всеки християнин. Той започва с призивът да изоставим привързаностите си към този свят. Това е умирането на стария човек, което е резултат от неговата среща с Христос. Когато станем ученици, ние се предаваме на Христос в общението с Неговата смърт – ние предаваме на смърт досегашния си живот. И тъй като това се случва в началото на християнския живот, кръстът никога не може да бъде просто трагично завършване при един иначе щастлив религиозен живот. Когато Христос призовава някой човек, Той му предлага да дойде и да умре. Това може да е смърт като смъртта на първите Му ученици, които са напуснали дом и работа заради него или може да е смърт като смъртта на Лутер, който трябвало да напусне манастира и да излезе навън в света. Но всеки път смъртта е една и съща – смърт в Исус Христос, смъртта на стария човек при Неговия призив. Поради това богатият младеж нямал никакво желание да върви след Исус, защото цената за вървенето щяла да бъде смъртта на собствената му воля. Всъщност, всяка заповед на Исус е призив към умъртвяване на всички наши привързаности и страстни желания.

Но ние не искаме да умираме и поради това Исус Христос и Неговия призив разбираемо се превръщат в нашата смърт и в нашият живот. Чрез призивът, който получава при своето кръщение, християнинът е хвърлян в ежедневна битка против света, плътта и дявола. Всеки ден християнинът се среща с нови изкушения и всеки ден трябва отново да страда заради името на Исус Христос. Раните и драскотините, които той получава по време на свадата, са живи белези за неговото участие в кръста на нашия Господ.

Но има един друг вид страдание и срам, който също не е спестен на християнина. Въпреки, че е вярно, че единствено страданието на Христос е откупващо, все пак тъй като Той е страдал заради света и е понесъл греховете на света, и споделя с учениците си плодовете от Своето страдание, християнинът също трябва да понесе изкушение, той също трябва да понесе греховете на други хора; той също трябва да понесе срама и да бъде прогонен през портата на града в пустинята като козелът, който носи греховете на хората. Християнинът със сигурност би се пречупил под тежестта на този товар, ако я нямаше подкрепата на Онзи, който понесе греховете на всички хора. Страданието на Христос заздравява християнина, за да превъзмогне греховете на другите хора, като им прощава. Християнинът се превръща в носач на товарите на други хора „*Един на друг си носете теготите и така изпълнявайте Христовия закон*“ (Гал.6:2). Така както Христос носи нашите товари, така и ние трябва да носим товарите на другите хора около нас.

Законът на Христос, който сме длъжни да изпълняваме, е да носим кръста. Товарът на моя брат, който аз съм длъжен да нося, е не само негова видима участ, заедно с неговите природни характерни черти и дарби, но и доста буквално – и неговия грях. А единственият начин да нося този грях е, като прощам този грях чрез властта на кръста на Христос. По такъв начин, призивът да вървим след Христос винаги означава призив да споделяме работата за прощаване на греховете на хората. Прощката е страдание, приличащо на страданието на Христос, което е дълг, който всеки християнин трябва да изпълнява.

Но как християнинът да знае какъв вид кръст е определен за него? Той ще установи скоро това, след като започне да върви след Господа и да споделя Неговия живот. Това означава, че страданието е отличителната черта на истинския християнин. Ученикът не е по-горен от своя учител. Вървенето след Христос означава да страдаме, защото трябва да страдаме. Поради това Лутер считал, че страданието е сред отличителните черти на истинската църква и в една от записките си, написана по време на подготовката му за сборника „Аугсбургски символ на вярата“ (*Коментар: Това е сборник, състоящ се от 28 статии, описващи основите на Лутеранската вяра, представен на 25.06.1530 на германския император Чарлз V. Д.Пр.*), описваща по подобен начин църквата като общество на тези „които са преследвани и превръщани в мъченици заради привързаността си към евангелието.“ Ако откажем да вдигнем кръста си и да се подчиним на страданието и отхвърлянето в ръцете на хората, ние се лишаваме от другарското си общуване с Христос и преставаме да вървим след Него. Но ако загубим живота си в служба на Него и носим кръста си, ние отново ще намерим живота си. Противоположността на ученичеството е да се срамуваме от Христос и от Неговия кръст, и от всичките оскърбления, които кръста носи заедно със себе си.

Ученичеството означава вяроност към страдащият Христос и поради това не е никаква изненада, че християните трябва да бъдат призовани да страдат. Всъщност, това е радост и привилегия, и белег за Неговата милост. Деянията на първите християнски мъченици са пълни с доказателства, които показват как Христос прославя Своите си хора в техния час на предсмъртна агония, дарявайки ги с неопикуемото уверение на Своето присъствие. В часът на най-жестоката мъка, която са понесли заради Неговото име, те били направени миротворци в свършената радост и блаженството на общуването с Него. Носенето на кръста доказва, че е то е единственият начин за триумфиране над страданието. Това е вярно за всички, които вървят след Христос, така както е било вярно за самият Него. „*И като отиде малко напред, падна на лицето Си и се молеше, като казваше: „Отче Мой, ако е възможно, нека Ме отмине тази чаша; не, обаче, както Аз искам, но както Ти искаш...Пак отиде втори път и се помоли, като каза: „Отче Мой, ако не е*

възможно да Ме отмине тази чаша, без да я пия, нека бъде Твоята воля“ (Мат. 26:39, 42).

Исус се моли на Своя Отец тази чаша да Го отмине и Неговия Отец чува молитвата Му; защото чашата на страданието наистина ще Го отмине – но единствено след като Той я изпие. Това е уверението, което Исус е получава, когато за трети път се моли коленичил в Гетсиманската градина. Това е единственият път до победата. Кръстът е Неговият триумф над страданието.

Страданието означава да бъдем откъснати от Бога. Поради това хората, които живеят в общуване с Него, не могат истински да страдат. Това учение на Стария Завет е било категорично препотвърдено от Исус. Това обяснява защо Той поема върху Себе си страданието на целия свят и правейки това, доказва победата си над страданието. Той понася целия товар на отделянето на човека от Бога и чрез самият акт на изпиването на чашата, той прави тя да Го отмине. Той тръгнал да побеждава страданието на света и поради това трябвало да изпие чашата на страданието заедно с утайката на дъното ѝ. Следователно, въпреки че все още е вярно, че страданието означава да бъдем откъснати от Бога, все пак, чрез участието в страданието на света, Исус Христос победил страданието чрез страданието и го превърнал в начин на общуване с Бога.

Страданието трябва да бъде издържано, за да може то да отмине. Светът или трябва да понесе целия товар и да рухне под неговата тежест, или товарът трябва да бъде понесен от Христос, за да бъде победен от Него. По тази причина Исус страда победоносно заради света. Това е единственото страдание, което има изкупваща способност. Но църквата знае, че светът все още търси някой, който да понесе неговото страдание и правейки това, когато църквата върви след Христос, страданието също се превръща в участ на църквата. Когато върви след Него под кръста, църквата стои пред Бога като представител на света. Защото Бог е Бог, който понася. Божият Син понесе нашата плът. Той понесе кръста, той понесе нашите грехове и по този начин се превърна в изкупително жертвоприношение заради нас. По същият начин, Неговите последователи са също призвани да понасят и точно такъв е смисълът на това, какво означава да бъдеш християнин. Точно така, както Христос е поддържал Своето общение с Отца чрез Своята издръжливост, така и Неговите последователи трябва да поддържат тяхното общение с Христос чрез тяхната издръжливост. Разбира се, ние можем да свалим товара, който е поставен върху нас, но само ще установим, че все пак ни ще трябва да носим още по-тежък товар – ярема на нашите собствени избори, ярема на нашата самоличност. А Исус кани всички, които са отрудени и са тежко натоварени, да свалят от себе си своя ярем и да вземат върху себе си Неговия ярем, като казва, че Неговия ярем е лесен за носене и Неговия товар е лек. Мартин Лутер е написал: „Ученичеството не е ограничено до това, което ти можеш да разбереш – то трябва да надмине цялото разбиране. Гмурни се в дълбоките води, които надминава твоето собствено разбиране и аз ще ти помогна да разбереш даже така, както аз разбирам. Озадачеността е истинското разбиране. Да не знаеш накъде вървиш – това е истинското познание. Така Авраам напусна бащиния си дом и тръгна, без да знае накъде отива. Той се довери на Моето познание и не се грижеше за своето познание, и по този начин тръгна по правилния път и стигна до края на своето пътуване. Ето, това е пътят на кръста. Ти сам не можеш да го намериш, поради това си длъжен да ми позволиш аз да те вода, все едно, че си спял човек. От тук нататък това не си ти, не си човек, не си живо същество, но съм самият аз, който те инструктирам чрез Моето Слово и Моят Дух за пътя, по който ти трябва да вървиш. Няма да вършиш работата, която ти си избрал, нито ще страдаш със страданието, което ти си измислил, а ще вървиш по пътя, който е напълно противоположен на всичко, което ти избираш или планираш, или желаеш – това е пътят, по който си длъжен да вървиш. Към това те призовавам аз и в това ти трябва да бъдеш Мой последовател. Ако направиш това, има допустимо време и тогава твоят Господар ще дойде.“

Глава 4

Ученичеството и отделените личности

„Ако някой човек дойде при Мен и не намрази баща си и майка си, жена си и децата си, братята си и сестрите си, а още и собствения си живот, той не може да бъде мой ученик“ (Лука 14:26).

Чрез призивът на Исус хората стават отделени личности. От немай къде те са принуждавани да вземат решение и това решение може да бъде взето само от самите тях. Не е техен изборът, който ги превръща в отделени личности, Христос е този, който чрез призива си ги прави отделени личности. Всеки човек е призоваван отделно и трябва да върви сам след Христос. Но хората се плашат от самотата и се опитват да се предпазят от нея, като се събират в общността на своите приятели и в своята материална среда. При призива те внезапно осъзнават своите отговорности и задължения и не искат да се отделят от ближните си. Но всичко това е само една мантия, която ги предпазва от нуждата да вземат своето решение. Те не искат да стоят сами пред Исус и да бъдат принуждавани да решат, че погледът им ще трябва да бъде фокусиран

изцяло в Него.

В самият момент на тяхното призоваване хората установяват, че вече са скъсани всичките им естествени житейски връзки. Това не е тяхно собствено дело, а е направено от Онзи, който ги призовава. Защото Христос ги е освободил от всички преки връзки със света и ги е поставил в пряка връзка със Самия Себе си. Ние не можем да вървим след Христос, ако не сме подготвени да приемем това отчуждаване от ближните си като свършен факт. Това не е самоволен избор от страна на ученика, а е дело на Самият Христос, който го принуждава да скъса с миналото си.

Защо е нужно това? Защо спасението не е процес на продължително израстване, на постепенно и благоразумно преминаване от нашия живот в света на хората и нещата към свръхестественото общуване с Христос? Каква е тази сила, която толкова скандално идва и застава между човека и природния свят, в който Бог е благоволил да го постави? Дали със сигурност такова разделяне с миналото е буквоедски похват, подобно на похвата на Пуританите с тяхното патологично презрение към добрите дарове на Бога, похват, който няма нищо общо с представата за „свободата на християнина“? Длъжни сме да осъзнаем истината, че призивът на Христос поставя преграда между човека и неговия природен живот. Но тази преграда не е никакво патологично отвращение към живота, не е просто някакъв религиозен похват, това е животът, такъв какъвто той всъщност е, евангелието и личността на Исус Христос. По силата на Своето превъплъщение, Той идва между човека и неговия природен живот. В това отношение не може да има обръщане назад, защото Христос препречва този път. Чрез призива си към нас, Той ни отделя от всички преки връзки с нещата в този свят. Сега вече тези връзки трябва да бъдат осъществявани според Неговата воля. Оттук нататък всичко, което се случва, трябва да се случва единствено чрез Него. Той стои между нас и Бога, и поради същата тази причина Той стои между нас и всички други хора и неща. Той е Посредникът, не само между Бога и човека, но и между човека и реалността. Но тъй като целият свят е бил създаден чрез Него и в Него (Йоан 1: 3; 1Кор.8:6; Евр.1:2), Той е единственият Посредник в света. От момента на Неговото идване, човекът е лишаван от всякаква пряка връзка със света. Негова е волята, че Той трябва да е Посредникът.

Разбра се, има множество други богове, които предлагат пряк достъп на хората и светът естествено използва всяка своя способност, да запази своята пряка връзка с хората и това е истинската причина, поради която той се противопоставя толкова яростно на Христос, Посредникът.

Това скъсване с близостта на света е равностойно на признанието, че Христос е Божият Син. Това скъсване никога не е предварително обмислен акт, с който ние се отричаме от всички връзки със света, поради привързаността ни към един или друг идеал, както например правим, когато се отказваме от един по-нисш идеал и възприемаме друг, по-висш идеал. Това щеше да е фанатизъм и той все пак щеше да си остави в пряка връзка със света. Единствено признаването на свършеният факт на Христос като Посредникът, може да отдели ученика от света на хората и нещата. Това е призивът на Исус, разглеждан не като идеал, а като словото на Посредникът, което предизвиква вътре в нас това пълно скъсване със света. Ако това беше само въпрос на претегляне на един идеал в сравнение с друг идеал, ние естествено ще мечтаем за някакъв компромис. В този случай християнският идеал можеше да се окаже на върха, но неговите твърдения никога нямаше да бъдат абсолютно задължителни. Ако се интересуваме само от идеалите, ако обръщаме нужното внимание на нашите естествени отговорности, ние никога не бихме били оправдани чрез предоставянето на предимство на християнския идеал над естествения порядък на живота. Точно обратното, би се създал случай за точно обратната оценка, даже от гледната точка на християнския идеализъм или на християнската етика за дълг или съзнание. Но тъй като ние се интересуваме не само от идеалите, задълженията или ценностите, а и от признаването на свършеният факт - може да има само пълно скъсване с близостта на живота: призивът на Христос ни отвежда като отделени личности да се срещнем лице в лице с Посредникът.

Призивът на Исус ни учи, че нашата връзка със света е била изградена върху една илюзия. През цялото време си мислехме, че се наслаждаваме на директна връзка с хората и нещата. И тази представа ни пречеше да вярваме и да се подчиняваме. Сега научаваме, че даже в най-интимните ни взаимоотношения в живота: в роднинските ни отношения с баща ни и майка ни, и с братята и сестрите ни, в любовта ни към нашите съпруги или съпрузи, и в нашия дълг към обществото, директните взаимоотношения са невъзможни. Поради идването на Христос, Неговите последователи са неспособни да се наслаждават на нито една от тези преки взаимоотношения, независимо от това, дали те са в областта на историята, природата или съществуването ни. Между баща и син, съпруг и съпруга, отделна личност и обществото, стои Христос, Посредникът. Ние не можем да установим директна връзка с нашия близък по друг начин, освен чрез Него, чрез Неговото слово и чрез нашето вървене след Него. Да си представяме, че тези неща могат да станат по друг начин – това означава да се самоизмамваме.

Но тъй като сме призовани да се отвращаваме от всяка измама, която скрива истината от погледа ни, ние сме длъжни да се отказваме от всяка директна връзка с нещата от този свят – и правим това от уважение

към Христос. Всяко общуване с твърдения, които предлагат такова пряко взаимоотношение, задължително трябва да бъде отбягвано от уважение към Христос. Защото всяко пряко взаимоотношение, независимо от това, дали осъзнаваме това или не, означава да предизвикаме ненавистта на Христос и това е особено вярно в случаите, в които тези взаимоотношения ще предизвикат наказание поради нарушение на християнските принципи.

Голяма теологична грешка е да използваме учението за Христос като Посредник, с цел да оправдаваме наслажденията си от преките взаимоотношения с нещата от този свят. Понякога се твърди, че ако Христос е Посредникът, Той е понесъл понесъл целият грях, който се намира в основата на нашите преки взаимоотношения със света и че Той ние вече ни оправдал в тях, такива каквито сме. Поради това се твърди, че ние можем да се върнем в света и с чиста съвест да се наслаждаваме на директно взаимоотношение с него, въпреки че този свят е точно светът, който разпъна Христос на кръста! Това означава да приравняваме любовта на Христос с любовта на света. По този начин отказът от нещата на света е изопачаван и превръщан в буквоедско погрешно разбиране на Божията милост, чиято цел ние наивно предполагахме, че е тя да ни спести необходимостта от самото това отказване. По този начин казаното от Христос, че ние трябва да намразим най-близките си взаимоотношения се превръща в ободрителното потвърждение на „дадените ни от Бога реалности на този свят.“ Още веднъж оправдаването на грешника се превърна в оправдаване на греха. (Коментар: *Кое е абсолютна лъжа. Истината е, че Бог мрази греха, но обича грешника и му предлага спасени чрез Христос. Бог ни приема такава, каквито сме, но никога не ни оставя да останем същите, а веднага започна да ни променя и да ни очисти от греха. Д.Пр.)*

За християнинът единствените реалности, която са му дадени от Бога са реалностите, които той получава от Христос. Това, което не ни е дадено чрез превъплъщеният Син, не ни е дадено от Бога. Когато отправяме благодарности за даровете на сътворението, ние трябва да благодарим чрез Исус Христос и когато се молим за запазването на този живот чрез Божията милост, ние трябва да отправяме молитвата си в името на Христос. Ако не мога да благодаря на Бога заради Христос, аз не мога въобще да му благодаря; а е грях, ако не му благодаря. По същият начин, дадената ми от Бога реалност на ближния, с когото живея, ми е давана чрез Христос; ако това не е така, моята връзка с него е на изцяло погрешна основа. Всичките ни опити да направим мост над пропастта между нашите близни и самите нас чрез средствата на природните или духовни ни влечения, са обречени да претърпят неуспех. Има пропаст, над която не може да бъде построен мост и това е пропастта между „различното“ и „непознатото“ и самите нас.

Няма път, който сам по себе си да отведе един човек до друг човек. Колкото обичащи и симпатични да се опитваме да бъдем, колкото и стабилна да е нашата психика, колкото и искрено, и открито да е нашето поведение, ние не можем да проникнем в съкровенията тайни на друг човек, защото те са недостъпни за директните взаимоотношения, даже и за отношенията между две души. Христос стои между нас и ние можем да влезем в контакт с ближния си единствено чрез Него. Поради това застъпническата молитва е най-обещаващият начин за достигане до нашия ближнен, както и общата молитва, която е отправяна в името на Христос, е най-чистата форма на приятелско общуване.

Не можем правилно да приемем даровете на Бога, ако не приемем Посредникът, единствено заради името на Когото, те са ни дадени. Не може да има истинско изричане на благодарности към Бога заради Неговите благословии към народа, семейството, историята и природата, ако ни липсва това сърдечно разкаяние, което се стреми единствено да прославя Христос преди всичко друго. Не може да има чиста привързаност към даровете на създанието, не може да има чувство за истински дълг към света, ако не признаваме разделението, което вече ни отделя от тях. Не може да имаме чиста обич към света, ако не обичаме света с този вид любов, с която Бог го обича в Исус Христос.

В 1Йоан 2:15 се казва: „*Не обичайте света.*“ Да, но в същото време ние трябва да помним и Йоан 3:16: „*Защото Бог толкова възлюби света, че даде Своя Единороден Син, за да не погине нито един, който вярва в Него, но да има вечен живот.*“

Това разделяне с всички наши най-близки връзки е неизбежно. То може да приема формата на външно и видимо отделяне от семейството или народа; в този случай ние ще бъдем призовани да понесем видимо позора на Христос и омразата на човешката раса към нас като християни. Или това отделяне може да е скрито и тайно разделяне. Но даже тогава ние винаги трябва да бъдем готови да излезем на открито. В края на краищата, няма никаква разлика дали разделянето е тайно или е открито.

Авраам е пример и за двата вида разделяне. Той е трябвало да изостави приятелите си и бащиния си дом, защото Христос дошъл и застанал между него и ближните му. В този случай разделянето е открито. Авраам станал странник и временно пребиваващ, за да придобие обещаната земя. Това е било неговото първо призоваване. По-късно той бил призован от Бога да предложи своя собствен син Исаак като жертвоприношение. Христос дошъл и застанал между бащата на вярата и синът на обещанието. Този път трябвало да бъдат прекъсната пряката връзка не само на плътта и кръвта, но и на духът. Авраам трябвало да

научи, че обещанието не зависи от Исаак, а единствено от Бога.

Никой друг не е чул този призив на Бога, не са го чули даже слугите, които придружавали Авраам при пътуването му до планината Мория. Още веднъж, както когато напуснал бащиния си дом, Авраам се превърнал в отделена личност, в самотен човек и отшелник. Той приема призива буквално, така както този призив е дошъл при него; той няма да се изплъзне от отговорността или да да й придава чисто „духовен“ характер. Той приема буквално това, което Бог му е казал и е готов да се подчини.

Той отхвърля всяка директна връзка, независимо дали тя е природна, етична или религиозна, за да се подчини на словото на Бога. Чрез своята готовност да пожертва Исаак, Авраам демонстрира, че е подготвен да покаже открито това разделение, което вече тайно е направил и да направи това заради името на Посредникът. И точно в мигът, в който всичко това било изоставено, то му е било върнато обратно. Бог му показал по-добро жертвоприношение, което ще заеме мястото на Исаак на олтара. Положението драматично и коренно се променя, Авраам отново получава обратно Исаак, от този момент нататък той ще притежава този свой син по нов начин – чрез Посредникът и заради името на Посредника.

Тъй като показал, че е готов да се подчинява буквално на Бога, сега на него му било позволено да притежава Исаак така, все едно, че Исаак не е негов - т.е. да го притежава чрез Исус Христос. Никой друг не знае какво се било случило. Авраам слиза от планината с Исаак точно така, както се бил изкачил на нея, но цялата ситуация е била променена. Авраам изоставил всичко и тръгнал след Христос и дотогава, докато той вървял след Него, на него му било позволено да се върне обратно и да живее в света така, както живеел и преди това. Гледано отвън, картината е непроменена, но старото е отминало и ето, всички неща са нови.

Всичко е трябвало да мине чрез Христос.

Това е вторият начин за превръщането в отделна личност – да бъдем последовател на Христос сред обществото, между нашите собствени близки, роднини, приятели и познати и сред насладата на цялото наше светско богатство. Но забележете, че това е Авраам, който е призован към този начин на живот, Авраам, който вече знае, какво означава да направим видима раздяла с миналото, Авраам, който в Новия Завет става пример за вярващ човек. Колко радостни щяхме да бъдем, ако преживяното от Авраам беше нещо типично и ние можехме да го прилагаме директно към себе си! Ако само това беше видът живот, който ние бяхме призовавани да живеем – да вървим след Христос, но въпреки това да запазим земното си богатство! Искане ни се това да беше начинът, чрез който да ставаме отделен човек. Но въпреки това, видимото разделяне е със сигурност по-лесното, отколкото скритото разделяне.

Ако не сме научили това от Библията и от собствения си житейски опит, ние наистина се самоизмамваме. Ако сме в такова състояние на самоизмама, ние ще се върнем обратно при нашите директни връзки и ще се лишим от общуването си с Христос.

Не ни е дадено на нас да избираме по кой път ще вървим. Това зависи от волята на Христос. Но поне едно нещо е сигурно: дали по единия или по другия път, ние ще трябва да станем отделени личности, независимо дали това ще стане тайно или открито.

Но същият Посредник, който ни прави отделени личности освен това е и основател на ново другарско общуване. Той стои в центъра между мен и моят ближен. Той разделя, но освен това Той и обединява. По този начин, въпреки че прекия път към нашия ближен е препречен, сега ние намираме новия и единствено истински път към него – пътят, който преминава чрез Посредника. *„Петър започна да Му говори: „Ето, ние оставихме всичко и Те последвахме.“ Исус каза: „Истина ви казвам: няма човек, който да е оставил къща или братя, или сестри, или майка, или баща, или деца, или ниви заради Мен и заради благовестието и да не получи сега, в настоящето време, стократно повече, къщи и братя, и сестри, и майки, и деца, и ниви, заедно с гонения, а в идецията свят – вечен живот. Обаче мнозина, които са първи, ще бъдат последни, а последните – първи.“* (Марк 10:28-31 – мой превод)

Тук Исус говори на хора, които са станали отделени личности заради Него, които са изоставили всичко при Неговия призив и могат да кажат на себе си: „Ето, ние изоставихме всичко и Те последвахме.“ Те получават обещанието на ново другарско общуване. Според думите на Исус, те ще получат още сега стократно повече от това, което са изоставили. Тук Исус имам предвид Своята църква, която се намира в Него.

Този, който изостави баща си заради Исус, непременно ще намери баща, майка, братя и сестри отново, и даже ниви и къщи. Въпреки, че ще трябва да влезем в ученичеството самотни, ние няма да останем самотни. Ако се доверим буквално на думите Му и се осмелим да станем отделени хора, наградата ни е общението на църквата. Тук се намира видимото братство, което стократно компенсира всичко, което сме загубили. Стократно? Да, защото сега ние имаме всичко чрез Посредника, но със следната добавка - „заедно с гонения.“

Стократно повече, заедно с гонения – такава е милостта, която е давана на църквата, която върви след своя Господ под кръста. Такова е обещанието, което е дадено на последователите на Христос – те ще бъдат

членове на обществото на кръста, на Хората на Посредника, на хората под кръста.

„А когато бяха на път, като се изкачваха към Йерусалим, Исус вървеше пред тях, а те се учудваха, и онези, които вървяха отзад, бяха обзети от страх. И като събра дванадесетте, започна да им казва това, което щеше да Го сполети.“ (Марк 10:32)

И като че ли, за да им покаже пределно ясно колко сериозен е Неговия призив, да им покаже колко невъзможно е било те да го вървят след Него чрез собствената си сила и да подчертае, че привързаността към Него означава преследвания, Исус продължава да върви отпред към Йерусалим и към кръста, а те са изпълнени със страх и удивление по пътя, по който Той ги е призовал да вървят.

ПРОПОВЕДТА НА ПЛАНИНАТА

За „Необикновеността“ на християнския живот – Мат. 5:5-12

За „Скритият характер“ на християнския живот – Мат. 6:13-16

За „Отделеността“ на обществото на учениците – Мат. 7:17-19

Глава 5

Блаженствата

Нека да си представим сцената: Исус е на планината, тълпите от хора и учениците. Хората виждат Исус с Неговите ученици, които са взели Неговата страна, т.е. стоят в Негова подкрепа. Доскоро тези ученици бяха напълно приличащи на хората от тълпите, те просто бяха като останалите. После дойде призивът на Исус и те веднага изоставиха всичко и тръгнаха след Него. От тогава те принадлежат на Него – телесно и духовно. Сега те вървят с Него, живеят с Него и отиват след Него, накъдето Той ги води.

На тях им се случило нещо уникално. Този объркващ и скандален факт бил очевиден за другите хора. Учениците гледали хората, от средата на които самите те излезли. Тези хора били изгубените овце на домът на Израел, избраните хора на Бога, „националната“ църква. Когато призивът на Исус ги избрал изред хората, учениците направили това, което изгубените овце от домът на Израел е било единственото естествено и нужно нещо да направят – те е трябвало да последват гласът на Добрият Овчар, защото са познавали Неговия глас. Това съвсем естествено действие на завербуването на ученици доказва, че те са членове на това множество; те ще живеят сред тези хора, ще отидат сред тях и ще им проповядват за призива на Исус и за славата на ученичеството.

Но какъв ще бъде краят? Исус вижда учениците Си. Те публично излезли от тълпата, за да се присъединят към Него. Той ги е призовал, всеки един от тях и те се отказали от всичко, когато чули Неговия призив. Сега живеят в недоимък и лишение, най-бедните сред бедните, най-онеправданите и най-гладните сред гладните. Те имат само Него и с Него нямат нищо, буквално нищо в света, но имат всичко с и чрез Бога. Това е малкото стадо, което Той е създал и това е огромното стадо, което Той търси, докато гледа към хората. Учениците и хората, те са свързани заедно. Учениците ще бъдат вестители на хората и ту тук, ту там, ще намират хора, които ще чуят и ще повярват в тяхното съобщение. Но въпреки това между учениците му и хората ще има антагонизъм чак до горчивия край. Целият гняв на Божиите хора против Бога и Неговото слово ще пада върху Неговите ученици; както Той е отхвърлян от хората, така и те ще бъдат отхвърляни от хората. Кръстът хвърля своята сянка пред пътя на учениците Му. Христос, учениците и хората – сцената вече е подредена за мъките на Христос и на Неговата църква.

За това Исус казва, че учениците Му са благословени (виж Лука 6:20). Той говори на хора, които вече са отговорили на Неговия призив и този призив ги е направил бедни, измъчени и гладни. Той ги нарича благословени, не заради лишението им или заради отказът им, защото нищо от тези неща не им дава правото да бъдат наричани благословени. Единствено призивът и обещанието, заради което те били готови да изстрадат бедността и отричането, може да оправдае получаването на блаженствата. Разбира се, понякога Исус говори за лишението и понякога – за обмисленото отричане, все едно че те загатват за наличието на някакви добродетели в Неговите ученици, но това не се отнася за този случай. Видимите лишения и личното отричане се основават на едно и също нещо – призивът и обещанието на Исус. Без този призив и това обещание, нито видимите лишения на човека, нито отричането не притежават каквито и да е присъщи претенции за признание.

Исус казва, че учениците Му са благословени така, че тълпата да го чуе, а тълпата е призована за свидетелства за това събитие. Няма никакво основание да се счита, че описанието на Блаженствата в

евангелието на Лука е по-добро от описанието им в евангелието на Матей. Матей не придава духовен характер на Блаженствата, а Лука, представяйки ги в тяхната оригинална форма, не придава политическо извъртане на оригиналната форма на Блаженствата, които се отнасят единствено към бедността. В евангелието на Лука лишението не е основата на Блаженствата, нито отричането – в евангелието на Матей. Точно обратното, и двете евангелия признават, че нито лишението, нито отричането, духовно или политическо, е оправдано, освен ако не е резултат от призивът и обещанието на Исус, Който единствен прави благословени онези хора, които Той е призовал и Който в Своята личност е единствената основа на техните благословии. Още от дните на Клементинската литература, тълкуванията на Католическата църква ограничават това блаженство до добродетелта на бедността и клетвата за доброволна бедност на монасите или до всяка друга форма на бедност, приета доброволно в името на Христос. Но в тези случаи грешката се състои в стремежа към някакъв вид човешко поведение, което да бъде основание за получаване на блаженството, а не единствено призивът и обещанието на Исус.

Наследството, което Бог е обещал на Израел като цяло, тук е обещано на учениците, които Исус е избрал. „...защото е тяхно небесното царство“ (Лука 6:20 – мой превод). Но учениците и хората от тълпата са едно, защото те всички са членове на църквата, който е призована от Бога. Следователно, целта на това блаженство е да отведе всички, които го чуят до решение (да станат ученици на Христос) и до спасението. На учениците е било казано, че са благословени, защото те се подчинили на призива на Исус, а на хората като цяло им е било казано, че са благословени, защото са чули обещанието. Но дали сега те ще пожелаят да получат наследството си, като повярват в Исус Христос и в Неговото слово? Или ще изпаднат в вероотстъпничество, чрез отказа си да Го приемат? Това е въпросът, на който все още остава да бъде отговорено.

„Блажени са духовно бедните (т.е. хората, които обявяват пред Господа своя пълен духовен и морален банкрут), **защото е тяхно небесното царство**“ (Лука 6:20 – мой превод). Тези хора нямат никакви ценни книжа, нямат никакви имоти, за които да кажат, че са техни собствени, нямат даже един квадратен метър земя, които да нарекат техен дом, нямат никакво общество на земята, което да потвърди тяхната абсолютна вярност. Нещо повече, те нямат никаква духовна сила, опитност или познание, които да им дадат някакво утешение или сигурност. Заради Него те изгубили всичко. Вървейки след Него, те даже загубили собствената си самоличност и всичко, което би могло да ги направи богати. Сега те са бедни – толкова неопитни, толкова глупави, че нямат никаква друга надежда, освен Онзи, който ги е призовал.

Исус знае всичко за другите хора тук, за представителите и говорителите на националната религия, които се наслаждават на величие и известност, чиито крака са здраво стъпили на земята, които са дълбоко вкоренени в културата и набожността на хората и са оформени от духът на настоящето време. Но въпреки това не те, а учениците бяха наречени благословени и беше обявено, че небесното царство е тяхно. Това царство изгрява над тях, малката група от хора, които заради Исус живеели живот на пълно отричане и бедност. И точно в тази бедност те са наследници на царството. Тяхното богатство е тайно, те го намират на кръста.

Това блаженство е превръщано в карикатура от политиците, които го включват в своето политическо говорене, извъртавайки го и изпразвайки го от истинския му смисъл. *(Коментар: Даже в превода на Библията, издание на Българското Библиейско Дружество от 2002 г. стихът от Лука 6:20 е преведен така: „Блажени сте вие, сиромаси, защото е ваше Божието царство“. Тук думата „сиромаси“ много лесно може да бъде счтено, че се отнася за материално бедните хора, а не за духовно банкрутирали хора, каквото е правилното тълкувание. Д.Пр.).* Антихристът също казва, че бедните хора са благословени, но поради съвсем друга причина, не заради кръста, който обгръща цялата бедност и я превръща в източник на благословение. Всъщност, кръстът е анатема, проклятие за Антихриста и за да го избегне, той издига димната завеса на политическата и социална идеология. Той може да нарече това с името християнска идеология, но това само го превръща в още по-опасен противник.

„Блажени са скърбящите, защото те ще бъдат утешени“ (Мат.5:4 – мой превод). С всяко ново блаженство пропастта между учениците и тълпата се разширява и призивът, отправян към учениците да излязат пред тълпата става все по-ясно изразен. В думата „скърбящи“ Исус влага значението, че това са хора, които живеят без онова, което светът нарича мир и благоденствие: това са хора, които отказват да се приспособяват към света или да възприемат неговите стандарти. Такива хора скърбят за света, за неговата вина, за неговата съдба и за неговата участ. Когато светът спазва празници, те не празнуват и когато светът пее „Берете розовите пъпки, докато все още можете“, те скърбят. Те разбират, че заради всичката веселба на борда, корабът започва да потъва. Светът мечтае за прогрес, за власт и за бъдеще, но учениците размишляват за края, за Последния съд и за идващото царство. До тези висоти светът не може да се издигне. И поради това учениците са чужденци в света, паразити и смутители на мира. Не е чудно, че светът ги отхвърля!

Защо Християнската църква отказва да участва в толкова много празници на земята? Дали членовете на църквата нямат никакво разбиране и състрадание към другите хора? Дали те са станали жертва на

омразата към хората? Или точно обратното, църквата има по-добро разбиране за човешката природа, отколкото всеки друг. Никой друг не обича ближните хора повече, отколкото ги обичат последователите на Исус и точно тази любов ги подтиква да стоят настрана и да скърбят. Щастлива и показателна е била мисълта на Лутер, която го накара да преведе тук гръцката дума с германската дума, означаваща „носене на скръбта.“ Защото с нея се подчертава носенето на скръбта. Обществото на учениците не сваля от плещите си скръбта, все едно, че това не е негова грижа, а е готово да я носи. И по този начин учениците показват колко близки са връзките, които ги привързват към останалата част от човечеството. Но в същото време те не се отклоняват от пътя си, за да търсят страданието, нито си позволяват да се изпълват с презрение или неуважение към другите хора. Те просто носят страданието, което срещат по пътя си, докато се опитват да вървят след Исус Христос и понасят страданието заради Него.

Скръбта не може да ги измори или да ги изтощи, не може да ги озлоби или да ги накара да се пречупят под товара на напрежението; съвсем не, защото те понасят скръбта в силата на Онзи, който ги привиди, Който на кръста понесе цялото страдание на света. Те стоят като носачи на скръбта в общението на Разпънатия на кръста: те стоят като чужденци в света, в силата на Онзи, който е бил такъв чужденец за света, който Го разпънал на кръста. Това е тяхното утешение или още по-добре казано, този Човек е тяхното утешение (виж Лука 2:25). Обществото на чужденците намират своето утешение в кръста, те са утешавани чрез вървенето си към мястото, където Утешителят на Израел ги очаква. По този начин те намират своя истински дом с техния разпънат на кръста Господ, както тук, така и във вечността.

„Блажени са кротките, защото те ще наследят земята“ (Мат. 6:5). Това общество на чужденците не притежава никакви собствени наследствени права, за да защитава своите членове в света, нито те твърдят, че имат такива права, защото са кротки, те отхвърлят всяко свое собствено право и живеят заради Исус Христос. Когато биват порицавани, те запазват своя мир; когато бъдат насилвани, те търпеливо понасят насилието; когато хората ги прогонват от себе си, те отстъпват от правата си. Те не ходят при закона, за да защитава техните права, нито правят сцени, когато страдат несправедливо, нито пък настояват да имат някаква лична привилегия. Те са решени да оставят правата им да бъдат защитавани единствено от Бога – те не жадуват за отмъщение, както е парафразирала това древната църква.

Те са напълно доволни със същите права, като техният Учител – само с това и нищо повече. С всяка своя дума и жест те показват, че не принадлежат на тази земя. „Оставете небето на тях,“ казва светът в своето състрадание, „те принадлежат на него.“ Но Исус казва: „...*те ще наследят земята.*“ На тези, безсилните и на обезправените, принадлежи земята. Онези, които сега притежават земята чрез насилие и несправедливост, ще я загубят, а тези, които са кротки чак до нивото на разпъването на кръста – те ще я управляват.

Не трябва да тълкуваме това като обяснение за Божието извършване на съдебно наказание вътре в този свят, както е правил Калвин: всъщност тези думи означават, че когато дойде небесното царство, целият свят ще бъде обновен и ще принадлежи на стадото на Исус. Бог не е изоставил земята; Той я е направил. Той изпрати Своя Син на нея и върху нея Той ще изгради Своята църква. Следователно, началото е било направено в настоящата епоха. Знакът е бил даден. Кротките хора са тук и сега получават планът за земята, защото те имат църквата и нейното другарско общуване, нейните добри неща и нейните братя и сестри, но това е придружено с преследване, чак до разпъването на кръста. Обновяването на земята започва на Голгота, където Кроткият умря и от там обновяването ще се разпространи по цялата земя. Когато най-накрая дойде царството, кротките ще притежават земята.

„Блажени са тези, които гладуват и жадуват за праведността: защото те ще бъдат наситени“ (Мат. 5:6 – мой превод). Последователите на Исус се отказват не само от правата си, те се отказват и от собствената си праведност. Те не получават никаква похвала за своите постижения или жертви. Те не могат да имат друга праведност, освен да гладуват и да жадуват за нея (това със същата степен се отнася за тяхната собствена праведност, както и за праведността на Бога на земята), те винаги очакват бъдещата праведност на Бога, но не могат сами да я утвърдят. Тези, които вървят след Исус, израстват гладни и жадни, докато вървят по пътя. Когато греховете им бяха опростени, те получиха нов живот, но все още трябва да бленуват за обновлението на земята и за съвършената праведност на Бога. Те все още участват в проклятието на земята и са под влиянието на нейния грях. Този, след Когото вървят, е трябвало да умре на кръста, с отчаян вик за праведност, излязъл от устните Му: „*Боже Мой, Боже Мой, защо си Ме изоставил?*“ (Мат. 27:46 – мой превод). Но ученикът не е по-голям от своя учител, той върви по Неговите стъпки. Щастливи са тези, които имат обещанието, че те ще бъдат наситени, защото праведността, която получават ще бъде не празно обещание, а истинско задоволство. Те ще ядат Хлябът на Живота на Празника на Месията. Те са благословени, защото вече се наслаждават на този хляб тук и сега, защото докато гладуват, те са подкрепяни от хляба на живота, блаженството на грешниците.

„Блажени са милостивите, защото те ще получат милост“ (Мат. 5:7 – мой превод). Тези хора,

които нямат никакви притежания или власт, тези чужденци на земята, тези грешници, тези последователи на Исус, в живота си с Него са се отказали от собственото си достойнство, защото са милостиви. Все едно, че техните собствени нужди и техните собствени страдания не са били достатъчни - те поемат върху себе си страданията, унижението и грехът и на другите хора. Те притежават неустойима обич към унижените, болните, нещастните, онеправданите, отхвърлените и всички, които са разтревожени. Те излизат навън и търсят всички, които са уловени в капана на греха и вината. Никое нещастие не толкова голямо, никой грях не е толкова отвратителен, че да попречи на тяхното съжаление. Ако някой човек изпадне в немилост, милостивият ще пожертва собствената си репутация, за да го защити и да поеме неговия срам върху себе си.

Те ще бъдат видени да общуват с кръчмари и грешници, без да ги е грижа да срама, с който те сами се покриват. За да бъдат милостиви, те отхвърлят най-ценното съкровище на човешкия живот – своето собствено достойнство и чест. Защото единствената чест и достойнство, които те познават, е милостта на техният собствен Господ, единствено на Когото те дължат живота си. Той не се срамува от Своите ученици. Той стана брат на човечеството и понесе срама на хората, чак до смъртта на кръста. Това е начинът, чрез който Исус, разпънатият, е бил милостив.

Неговите последователи дължат живота си изцяло на тази милост. Тя ги прави да забравят собствената си чест и достойнство и да търсят обществото на грешниците. Те се радват да се изложат на упреци, защото знаят, че тогава те ще получат милост. Един ден Самият Бог ще дойде тук и ще поеме върху Себе си техният грях и срам. Той ще ги покрие със Своята собствена чест и ще премахне техния позор. За Него ще бъде радост да понесе срама на грешниците и да ги облече със Своята чест. Блажени са милостивите, защото те имат Милостивия за свой Господ.

„Блажени са чистите в сърцето: защото те ще видят Бога.“ (Мат.5:8 – мой превод). Кои хора са чисти в сърцето? Само тези, които са предали изцяло сърцата си на Исус, с цел Той единствено Той да може да царува в тях. Само тези, чиито сърца са неопетнени от техните собствени пороци, както и от техните собствени добродетели. Хората с чисто сърце притежава детинската простота, подобна на поведението на Адам преди Грехопадението, невинност, неопетнена по равно както от порок, така и от добродетел: сърцата им не са управлявани от тяхното съзнание, а от волята на Исус. Ако хората отхвърлят собствения си порок и добродетел, ако търпеливо се отричат от собственото си сърце, ако наистина се осланят единствено на Исус, тогава Неговото слово изчиства сърцата им. Тук чистотата на сърцето се различава и контрастира на цялата външна чистота, даже на чистотата на искрения ум. Чистото сърце е очистено както от доброто, така и от лошото, и принадлежи единствено на Христос, и гледа единствено в Онзи, след когото то върви.

Само тези хора могат да видят Бога, които в този живот са гледали единствено в Исус Христос, Божият Син. Защото тогава сърцата им са свободни от всички омърсяващи фантазии и не са отвлечани от противоречащи си желания и намерения. Те са изцяло посветени на размишления за Бога. Ще видят Бога тези хора, чиито сърца са се превърнали в отражение на образа на Исус Христос.

„Блажени са миротворците: защото те ще бъдат наречени синове на Бога“ (Мат.5:9 – мой превод). Последователите на Исус са призвани към мир. Когато Той ги призовавал, те намерили своя мир, защото Той е техният мир. Но сега Исус им казва, че те не само трябва да имат мир, но и че трябва да правят мир. Поради това те отхвърлят всяко насилие и безредици. Според Христос нищо не трябва да бъде придобивано чрез такива методи. Неговото царство е царство на мира и на взаимното поздравяване с целувката на мира на хората от Неговото стадо. Неговите ученици запазват мира, избирайки самите те да понасят страдание, а не да причиняват страдание на други хора. Те поддържат общуването си с другите в случаите, в които те биха прекъснали общуването. Те се отказват от всяко самоизтъкване и запазват изпълнено с достойнство мълчание пред лицето на омразата и злосторството, което им е причинявано. Правейки това, те побеждават злото с добро и установяват Божия мир сред този свят на война и омраза. Но никъде този мир не е демонстриран най-ярко отколкото в случаите, когато те посрещат с мир порочните хора и са готови да страдат в ръцете им. Миротворците ще носят кръста. Даже Лутер, в разясненията си за това блаженство твърди, че християните трябва да участват не само пасивно, но и активно в миротворството. Този мир е бил установен от техния Господ, когато е бил разпънат на кръста. Сега учениците са партньори в извършването на работата на Христос за помиряването и са наречени синове на Бога, както Исус е Син на Бога.

„Блажени са преследваните заради праведността: защото е тяхно небесното царство“ (Мат.5:9 – мой превод). Тук не се има предвид Божията праведност, а страдането заради справедлива кауза, страдание заради техните собствени справедливи оценки и действия. Защото чрез тези свои действия те се отказват от своите притежания, богатството, права, праведност, чест и сила, в името на вървенето след Христос и чрез това ще бъдат различавани от другите хора. Светът ще се чувства обиден от тяхното поведение и те ще бъдат преследвани заради праведността, която ги мотивира да постъпват така. Не

признание, а отхвърляне – това е наградата, която те получават от света за своите думи и действия. Важното е, че Исус дава Своята благословия не само на страданието им, причинявано директно от признаването на Неговото име, а и за страданието им в защита на всяка справедлива кауза. Жертвите на преследването притежават същото обещание като бедните хора.

След като стигнахме до края на блаженствата, ние естествено питаме, дали има някое място на тази земя за общността на хората, които са описани в блаженствата. Ясно е, че има едно място и то е единственото място, където могат да бъдат намерени най-бедните, най-кротките и най-силно изтезаваните от всички хора – това място е кръстът на Голгота. Обществото, описано в блаженствата е общество на Разпънатият на кръста. С Него учениците са изгубили всичко и с Него те са намерили всичко. Кръстът е направил възможно съществуването на блаженствата. Последното блаженство е отправено директно към учениците, защото единствено те могат да го разберат.

„Блажени сте, когато хората ви хулят и ви преследват, и говорят против вас лъжливо всякакво зло заради Мен. Радвайте се и се веселете, защото голяма е наградата ви на небесата, понеже така преследваха и пророците, които бяха преди вас“(Мат.5:10 – мой превод). Заради Него учениците са преследвани и упреквани, но понеже това е заради Него, упрекът пада върху Него. Той понася вината. Не би могло да бъде иначе, защото тези кротки чужденци са длъжни да провокират света да напада, да насилва и да оклеветява. Твърде заплашителни и твърде шумни са тихите гласове на тези бедни и кротки хора, твърде търпеливо и твърди мълчаливо е тяхното страдание. Твърде мощно е свидетелството на тяхната бедност и на тяхната издръжливост на злите неща, които светът им причинява. Това е непоносимо и поради това, докато Исус казва, че учениците са блажени, светът крещи: „Махнете ги, махнете ги!“ Добре, но къде да бъдат изпратени? В небесното царство. **„Радвайте се и се веселете, защото голяма е наградата ви на небесата.“** Там бедните ще бъдат видяни в залите на радостта. Със Собствената си ръка Бог ще избърше сълзите от очите на тези, които са скърбели на земята. Той насища гладните на Своето Пиршество. Там седят светите тела на мъчениците, сега прославени и облечени в белите роби на вечната праведност, а не в дрипите на греха и разкаянието. Ехото на тази радост достига до малкото стадо долу, когато то стои под кръста и учениците чуват, че Исус казва: „Блажени сте вие.“

Глава 6

Видимото общество

„Вие сте солта на земята. Но ако солта загуби солеността си, как може отново да бъде направена солена? Тя вече за нищо не става, освен да бъде изхвърлена навън и да бъде тъпкана от хората. Вие сте светлината на света. Град, построен на хълма не може да бъде скрит. И когато запалят светило, не го слагат под шиника, а на светилника, и то свети на всички, които са в къщи. По същият начин нека свети вашата светлина пред хората, за да виждат добрите ви дела и да прославят вашия Отец, Който е на небесата“ (Мат.5:13-16 мой превод).

Тези думи са отправени към същата публика като при Блаженствата – към тези, които са призвани да вървят след Разпънатия на кръста в живота на милостта. До сега трябва да сме имали представата, че благословените хора са твърде добри за този свят и единствено са подходящи за живота на небето. Но сега Исус казва, че те са солта на земята – сол, най-необходимата потребност на живота. Иначе казано, учениците са най-висшето добро, те са най-ценното нещо, което земята притежава, защото без тях тя не може да живее. Те са солта, която поддържа земята, защото светът съществува заради тях, да, светът съществува заради тези, бедните, плебеите и слабите, които светът отхвърля. Изхвърляйки учениците, земята унищожава своя собствен живот. И все още, чудо на чудесата, точно заради отхвърляните хора, на земята е позволявано да продължава да съществува. Според думите на Омир, „божествената сол поддържа себе си чрез изпълняването на своята характерна функция.“ Тя прониква в цялата земя и чрез солта земята съществува. Това означава, че учениците не трябва да мислят само за небето; те имат и една задача на земята.

Сега, когато са привързани изцяло към Исус, на тях им е казано да гледат към земята, чиято сол те са. Трябва да бъде отбелязано, че Исус не казва, че Той е солта, а че Неговите ученици са солта на земята, защото Той е поверил на тях Своята работа на земята. Неговата собствена работа е възложена на народа на Израел, но цялата земя е поверена на учениците. Но само дотогава, докато остава сол и запазва своите очистващи способности, солта може да запазва земята. Защото както заради нея самата, така и заради земята, солта трябва да остава сол, общността на учениците задължително трябва да остава вярна на мисията, която призивът на Христос ѝ е възложил. Това ще бъде нейната правилна функция на земята и ще

й придава нейната запазваща сила. Казано е, че солта трябва да бъде вечна; тя никога не може да изгуби своите очистиращи способности. Поради това се е изисквало употребата на сол в ритуала на жертвоприношенията на Стария Завет, както и поради това правилото за извършване на кръщение в католическата църква изисква в устата на бебето да се постави сол. (виж Изх.30:35; Йез.16:4).

Във вечността на солта ние имаме гаранция за постоянството на божественото общество. „Вие сте солта.“ Исус не е казал: „Вие трябва да бъдете солта.“ На учениците не им е било дадено правото да решават, дали ще бъдат солта на земята, защото те са солта, независимо от това, дали им харесва или не – те са били направени да бъдат солта чрез призивът, който са получили. Отново, казано е: „Вие сте солта,“ а не „Вие имате солта.“ Чрез приравняването на солта с апостолското оповестяване за спасението единствено чрез Исус Христос, реформаторите отнели цялото жило на една поговорка. Според нея, цялото съществуване на учениците, до степенята до която е, сега вкоренено отново в призивът на Христос, е било същото съществуване, което е било бремето на блаженствата. Истината е, че призивът на Христос прави тези, които отговарят на положително на този призив, да са солта на земята.

Разбира се, има и друга възможност – солта може да изгуби своя вкус и изобщо да престане да бъде сол. Тя просто престава да върши работа. Тогава тя наистина не става за нищо, а само да бъде изхвърлена. *(Коментар: В това състояние солта става по-лоша от обикновената почва, защото в обезсолената сол не може да расте нищо, а в обикновената почва – може. Това означава, че ученикът, който престане да бъде ученик, става по-лош от невярващият човек. Каква ужасна участ! Д.Пр.)* Това е странното качество на солта. Всички други неща имат нуждата да бъдат съхранявани или подправяни на вкус чрез осоляване, но ако самата сол загуби солеността си, тя никога отново не може да бъде направена солена. Всичко друго може да бъде съживено чрез солта, колкото и лошо да се станало – единствено солта, която изгуби своята соленост, няма никаква надежда за възстановяване. Това е обратната страна на картината. Това е присъдата, която винаги виси над общността на учениците, чиято мисия е да спасява света, но която, ако престане да живее според високия стандарт на тази мисия, самата общност е безвъзвратно загубена.

Призивът на Христос означава, че ние или сме солта на земята, или иначе сме унищожавани; ние или вървим след призива, или биваме стъпквани под него. Няма никаква възможност за втори шанс.

Призивът на Исус прави общността на учениците не само да са солта, но и да са светлината на света; тяхната дейност да е видима, както и да е едва забележима. „Вие сте светлината.“ Още веднъж – не е казано: „Вие трябва да бъдете светлината“; те вече са светлината, защото Христос ги е призовал, те са светлината, която е виждана от хората, учениците не могат да бъдат друго, а ако все пак те са друго, това е признак, че те не са били призвани. Колко невъзможно, колко абсурдно би било за учениците – за тези ученици, за хора като тях! - да се опитват да станат светлината на света! Не, те вече са светлината и призивът ги е направил да бъдат такива. Нито пък Исус е казал: „Вие имате светлината.“ Светлината не е някакъв инструмент, който е бил поставен в ръцете им, подобен на тяхното проповядване. Самите ученици са светлината.

Същият Исус, който, говорейки за себе си, казал: „Аз съм светлината“ (Йоан 8:12), казва на учениците Си: „Вие сте светлината в цялото ви съществуване, при условие че останете верни на призива. И тъй като вие сте светлината, вие повече не можете да оставате скрити, даже и да искате.“ Характерната черта на светлината е да свети. Град поставен на хълма не може да бъде скрит; той може да бъде видян от много далече, да се види дали е укрепен град, дали е крепост или е олюляваща се руина. Този град, поставен на хълма (израелтяните инстинктивно си спомнят за „Йерусалим на височината“) е общността на учениците. Но това не ни казва, че учениците сега трябва да вземат своето първо решение. Не, единственото необходимо решение вече е било взето. Сега те задължително трябва да бъдат такива, каквито наистина са – иначе не могат да бъдат последователи на Исус. И разбира се, вървенето след Исус е така видимо за света, както светлината е видима в тъмнината или е видима планина, издигаща се в равнина.

Повет в невидимото е отказ от призива. Общност на Исус, която се стреми да се скрие, е престанала да върви след Него. И когато запалят светило, не го слагат под шиника, а на светилника.“ *(Коментар: Шиникът или крината е цилиндричен съд с вместимост 8,8 литра – около 8-10 кг за измерване на зърнени храни. Д.Пр.)* Още веднъж ние сме изправени пред алтернатива: светлината може да бъде покрита поради нейния собствен избор; тя може да бъде загасена под шиника и призивът може да бъде отхвърлен. Ролята на шиника може да изиграе страхът от хората или може би, обмисленото приспособяване към света поради някакъв вътрешен мотив, например, някаква мисионерска цел или сантиментална човечност. Но мотивът може да е и позловещ; той може да е „теологията на реформацията,“ която смело си присвоява „Теологията на кръста“ на Мартин Лутер и претендира, че вместо фарисейската показност предпочита скромната незабележимост, което на практика означава приспособяване към света. Когато това се случи, отличителен белег на църквата става стремежът ѝ да действа така, че да бъде харесвана от хората и да се съобразява с морала на хората, а не да бъде необикновено видима и действаща така, че да бъде харесвана от Бога. Самият провал на светлината да свети се превръща в мерило за нашето християнство.

Но Исус казва: „Нека свети вашата светлина пред хората.“ Защото когато всичко е казано и направено, светлината на призивът на Исус Христос е тази, която свети тук. Но каква е формата на светлината, която тези последователи на Исус, тези ученици на блаженствата, трябва да запалят на земята? Какъв вид светлина трябва да свети от мястото, където единствено учениците имат правото да бъдат? Как можем да примирим тъмнината на кръста на Христос със светлината, която свети? Не трябва ли християнският живот да е мрачен като самият кръст? Не е ли точно светлината това, което те трябва да избягват? Отвратителна софистика е да обясняваме светския характер на църквата поради кръста на Исус. Не е ли ясно даже на най-обикновеният слушател, че кръстът е точно мястото, където нещо необикновено е било направено видимо? Или кръста не е нищо повече от пример за съобразяване с мнението на хората? Дали той стои там само заради земното? Вярно ли е, че в часът на тъмнината от кръста се излъчва светлина, която ужасява хората, които я търсят? Дали отхвърлянето на страдащият Христос и на смъртта Му пред вратите на града на хълма на срама не е достатъчно видимо? Дали те са това, което се обозначава с думата „незабележимост“?

Добрите дела на учениците е трябвало да бъдат виждани в тази светлина. Исус казва, че хората не трябвало да виждат учениците, а техните добри дела. И тези дела не са нищо друго, освен делата, които Господ Исус Христос е създал в тях, чрез призоваването им да бъдат светлината на света под сянката на Неговия кръст. Добрите дела са бедност, отчуждение, кротост, миролюбие и най-накрая – преследване и отхвърляне. Всички тези добри дела са началото на кръста на Исус Христос. Кръстът е странната светлина, която единствено осветлява добрите дела на учениците.

Исус не казва, че хората ще видят Бога: те ще видят добрите дела и ще прославят Бог заради тях. *(Коментар: Трябва да е пределно ясно – хората трябва да прославят Бога заради добрите ни дела, а не нас самите. Такава е целта и такава трябва да е нашето поведение. В никой случай не трябва да се стремим ние да бъдем прославяни. Д.Пр.)* Кръстът и делата на кръста, бедността и себеотрицанието на благословените в блаженствата – това са нещата, които трябва да стават видими. Нито кръстът, нито тяхното членуване в такава общност не подсказват за някакво тяхно собствено достойнство – славата трябва да се отдава единствено на Бога.

Ако добрите дела бяха галактика от човешки достойнства, тогава ние щяхме да прославяме учениците, а не Бога. Но ние нямаме никакво основание да прославяме учениците, които носят кръста или общността, чиято светлина свети, защото тя стои видима на хълма – единствено Отец, който е на небето – Той може да бъде прославян заради „добрите дела.“ Именно чрез виждането на кръста и на общността под кръста, хората стигат до вратата в Бога. Но това е светлината на Възкресението.

Глава 7

Праведността на Христос

(Мат.5:17-20)

Когато Исус направил тези обещания, въобще не е изненадващо, че учениците са си представяли, че Законът е бил отменен. Защото тези обещания обръщали с главата надолу всички общоприети представи за правилно и неправилно и обявили благословение на всички, които били считани за негодни за нищо. Исус говорил за учениците Си и ги описал като хора, които сега, като сигурни наследници на небесното царство, притежават всички неща чрез суверенната милост на Бога. Те се радват на свършено общение с Христос, който е направил всички неща. Те са солта, светлината и са град разположен на хълма.

Старият живот е мъртъв и с него е свършено. Колко изкушаващо е тогава да предположим, че Исус ще нанесе на старият ред последният смъртоносен удар, с който милостиво ще сложи край на неговите предсмъртни мъки, като отхвърли Законът на Стария Завет, обявявайки, че сега учениците Му са свободни да се наслаждават на свободата на Божия Син! След всичко, което Исус казал, учениците може да са разсъждавали като Макрион *(Коментар: Макрион от Синоп (85 – 160 г) е бил важна фигура в ранното християнство. Той вярвал, че Исус е Спасителят, който е изпратен от Бога и че Апостол Павел е неговия главен апостол, но отхвърлял Бога от Стария Завет, считайки че това е съвсем отделен и по-нисш бог от всеопрощаващия Бог на Новия Завет. Макрион бил отлъчен от църквата като еретик. Д.Пр.)*, който обвинявал евреите и променил текста на Мат. 5:17 за да звучи така: „Да не мислите, че съм дошъл изпълня закона и пророците? Не съм дошъл да изпълня, а да разруша.“ Много други хора след Макрион са чели по този начин Мат. 5:17 и са го тълкували, все едно, че това са думите, казани от Исус. Но Исус е казал съвсем друго нещо: „Да не мислите, че съм дошъл разруша за закона и пророците? Не съм дошъл да разруша, а да изпълня.“ Казвайки това, Той потвърждава властта на Закона на Стария Завет.

Как трябва да бъде разбирано това? Ние знаем, че Исус говори на Своите собствени последователи,

на хората, които му дължат една изключителна преданост към Самият Него. Той не е позволявал никакъв закон да играе ролята на пречка пред Неговото общуване с учениците Му; ние виждаме това, когато четем Лука 9:57. Ученичеството означава върност единствено към Исус Христос и насочва върността към това. Но сега идва изненадата – учениците са длъжни да изпълняват Законът на Стария Завет.

Това има двойно значение. Първо, това означава, че върността към Закона е нещо доста по-различно от вървенето след Христос и второ, това означава, че буквоедската привързаност към Неговата личност е напълно различна от вървенето след Него. Но Самият Исус е този, който сочи към Закона, върху който се основава цялото Му обещание и цялото Му общуване с хората. И понеже техният Господ прави това, те са длъжни да признаят Закона.

Неизбежно възниква въпросът: „Кой е нашия най-висш началник, Христос или Законът? Към кое от двете сме привързани? Христос казал, че на никакъв закон не трябва да бъде позволявано да застава между Него и Неговите ученици. А сега Той ни казва, че да изоставим изискванията на Закона, това би означавало да отделим себе си от Него. Какво точно ни казва Той?

Законът, за който говори Исус, е Законът на Стария Завет, не някакъв нов закон, а същият Закон, който Той е цитирал на богатия младеж (Марк 10:17-22) и на законника (Лука 10:25-28), когато те искали да научат коя е разкритата воля на Бога. Този закон е станал нов само защото Христос е този, който привързва последователите си към закона. Следователно, за християните Законът не е някакъв „по-добър закон,“ отколкото е законът на фарисеите, а е един и същ; всяка буква от него, всяка йота и чертичка, трябва да остава в сила и да бъде изпълнявана до края на света.

Но има „по-добра праведност,“ която се очаква от християните. Без нея никой не може да влезе в небесното царство, защото това е задължително условие за ученичеството. Никой не може да притежава тази по-добра праведност, освен тези, на които Христос говори тук, които Той е призовал. **Призивът на Христос, всъщност Самият Христос, е задължителното условие за тази по-добра праведност.**

Сега можем да разберем, защо до този момент Исус не е казал нищо за Себе си в Проповедта на Планината. Между учениците и по-добрата праведност, изисквана от тях, стои Личността на Христос, който дошъл за да изпълни Законът на Стария Завет. Това е фундаменталната презумпция (постановка, условие) за цялата Проповед на Планината. Исус демонстрирал Своето съвършено единение с волята на Бога, така като тя е разкрита в Закона на Стария Завет и в пророците.

Всъщност, Той нямал нищо, което да добави към Божиите заповеди, освен това, че Той ги е изпълнил. Той спазил Законът и Той казва това за Себе си, следователно това трябва да е истина. Той е изпълнил Закона до последната йота. Но това означава, че Той трябва да умре, Той единствен разбира истинската природа на Закона: **самият Закон не е Бог, нито Бог е Законът.** Това е грешката на Израел – израелтяните са поставили Закона на мястото на Бога, те са превърнали Закона в свой Бог и техният Бог – в Закон.

Учениците били изправени пред обратната опасност – да отрекат изобщо божествената роля на Закона и да разведат Бога от Неговия Закон. И двете грешки водят до един и същ резултат. Обърквайки и размествайки местата на Бога и Закона в ранга на старшинството на властта, евреите се опитвали да използват Закона, за да експлоатират Съзателят на закона: Той е поглъщан от Закона и следователно повече не е Господ. Представяйки си, че Бог и Законът могат да бъдат разделени един от друг, учениците се опитвали да експлоатират Бога чрез тяхното притежание на спасението. И в двата случая, дарът бил противопоставян с Дарителят: и в двата случая Бог бил отхвърлян, или чрез помощта на Закона, или чрез обещанието за спасението.

Изправен пред тези грешки-близнаци, Исус потвърждава небесната власт на Закона, че Бог е дал Закона, че Бог е Господ на Закона и **че Законът е изпълняван единствено чрез личното общуване на човека с Бога.** Никога не може да има изпълнение на Закона, ако човека не е в общение с Бога, както няма общение с Бога, без да има изпълнение на Закона. Грешката на евреите е, че са забравили първото условие, а да забравят второто условие - това е изкушението на учениците.

Исус, Божият Син, който единствен живее в съвършено общение с Бога, потвърдил Законът на Стария Завет, чрез идването Си да го изпълни. Той е бил единственият Човек, който някога е изпълнил Закона и единствено Той може да преподава правилно Закона и неговото изпълнение. Учениците естествено щели да схванат това, веднага щом Той им го казал, защото те знаели кой е Той. Но евреите не можели да схванат това, докато отказвали да повярват в Него. (Коментар: Чак когато повярваме, Бог ни дарява със способността да разбираме. Това е правилната последователност – първо вялата, после – разбирането. А много хора искат първо да разберат и после да повярват – и се провалят. Печална участ! Д.Пр.) Поради това от тях можело само да се очаква, че те ще отхвърлят Неговото учение за Закона: за тях това учение било богохулство против Бога, защото било богохулство против Закона.

Исус, шампионът на истинския закон, трябва да страда в ръцете на шампионите на фалшивия закон.

Той умира на кръста като богохулник, като нарушител на Закона. Защото Той е потвърдил истината, като се е противопоставил на лъжата.

Единственият начин за Него да изпълни Закона, е да умре със смъртта на грешник на кръста. По този начин се казва, че Исус Христос и единствено Той е изпълнил Закона, защото единствено Той се наслаждава на съвършено общение с Бога. Самият Исус застава между учениците и Законът, а не законът застава между Исус и учениците Му. Те откриват своя път към Закона чрез кръста на Христос. Така, насочвайки учениците Си към Закона, който единствено Той изпълнява, Той изковава по-нататъшна привързаност между Себе си и тях. Той непременно трябва да отхвърли представата, че хората могат да се прилепят към Него и да бъдат освободени от закона, защото това води до фанатизъм и е много далече от довеждането до прилепване към Исус, а е проява на либертарианизъм (*Коментар: Политическа философия, чиято основна цел е свободата на човека да избира, да преценява и да отхвърля всяка власт над себе си. Д.Пр.*) Но това успокоява безпокойствието на учениците, че прилепването им към закона ще ги отдели от Исус. Това безпокойство може да произтича само от съвършено същата грешка, която отделя евреите от Бога.

Вместо това, сега учениците научават, че истинското прилепване към Христос същевременно означава и прилепване към Закона на Бога. Но ако Исус застава между учениците и Закона, Той не ги освобождава от задълженията, които Законът предявява към тях, а узаконява Своето изискване, че те трябва да изпълнят Закона. Точно защото те са привързани към Него, те са длъжни да се подчинят на Закона така, както се подчинява Той.

Фактът, че Исус е изпълнил Закона до последната буква, не ги освобождава от същото задължение. Законът е изпълнен и това е всичко. Но точно това е, което за пръв път прави Закона напълно валиден. Това е причината, поради която този, който се подчини и преподава Закона, ще бъде велик в небесното царство. „Идете и поучавайте“: на нас ни е напомняно, че можем да преподаваме Закона, без да го изпълняваме; да го преподаваме по такъв начин, че той да не може да бъде изпълнен. Този вид учение няма нищо общо с Исус.

На Закона трябва да се подчиняваме с такава сигурност, с каквато Самият Той му се е подчинявал. Ако хората се прилепват към Онзи, който е изпълнил Закона и ако вървят след Него, те ще установят, че не само трябва да преподават Закона, но и да го изпълняват. Само извършителят на Закона може да остане в общение с Исус. Не Законът е това, което отличава учениците от евреите, а „по-добрата праведност.“ Казано ни е, че праведността на учениците надвишава праведността на книжниците. Това е така, защото „по-добрата праведност“ е нещо необикновено и необичайно.

Трябва да попитаме по какъв точно начин праведността на фарисеите се различава от праведността на учениците? Със сигурност фарисеите никога не са си представяли, че трябва да преподаваме Законът, но не и да му се подчиняваме: те знаели много добре своите Библии! Не, тази разлика се дължи по-скоро на тяхната амбиция да бъдат изпълнители на Закона. Тяхната идея за праведността е била директно, буквално и практическо изпълнение на Заповедта, техният идеал е бил те да формират поведението си точно според изискванията на Закона.

Разбира се, те са знаели, че никога няма да осъществят този идеал, че е имало граница, която е трябвало да бъде надвишена, за да може прошката да уравни греховете. Тяхното подчинение винаги щяло да бъде несъвършено. При учениците праведността също можела да приеме само формата на подчинение на Закона. Никой, който не успеел да изпълни Закона, нямало да бъде счетен, че е праведен. Но ученикът имал предимство пред фарисеят в това, че неговото изпълнение на Закона е съвършено. Как е възможно това? Това е възможно, понеже между учениците и законът стои Онзи, който съвършено е изпълнил Закона, Онзи, с когото учениците живеят в общение. Те имат директен контакт не със Законът, който никога не е бил изпълнен, а с Един, чийто изисквания те вече били удовлетворили.

Праведността, изисквана от положението на учениците вече е налице, праведността на Исус, който се подчинил до смърт на кръста, защото това е било изискването на Закона. Поради това, тази праведност не е някакъв неясен идеал, а съвършено и истинско лично общение с Бога и Исус не само притежава тази праведност, но и Самият Той се явява лично превъплъщение на тази праведност. Той е праведността на учениците. Призовавайки ги, Той им дал достъп до партньорство със Самия Него и ги направил участници в Своята праведност в нейната пълнота.

Това има предвид Исус, когато предговора Си към Своето учение за „по-добрата праведност“ говори за това, че Самият Той е изпълнил Закона. Разбира се, праведността на учениците никога няма да е тяхно лично постижение; тя винаги е дар, който са получили, когато са били призовани да вървят след Исус. Всъщност, тяхната праведност се състои точно в тяхното вървене след Него и блаженствата наградата на небесното царство им е била обещана за това тяхно вървене.

Това е праведност под кръста и тя принадлежи само на бедните, изпитаните, гладните, миротворците и преследваните – които понасят съдбата си заради Исус; тя е видимата праведност на онези, които заради Исус са светлината на света и са град, поставен на хълма. В това отношение праведността на учениците

надвишава праведността на фарисеите; тази праведност се основава единствено върху призива към общение с Онзи, Който единствен е изпълнил Закона. Тяхната праведност наистина е праведност, защото от тук нататък те извършват волята на Бога и самите те изпълняват Закона.

Отново, не е достатъчно да се преподава закона на Христос, той трябва да бъде извършван, в противен случай той не е по-добър от стария Закон. Поради това на учениците им е било казано как да прилагат на практика тази праведност на Христос. **Казано накратко, това означава да вървят след Него.** Това е искреното и спонтанно практикуване на праведността чрез вяра в праведността на Христос. Това е новият закон, законът на Христос.

Глава 8

Братът

(Мат. 5:21-26)

С думите си: „А пък аз ви казвам“ Исус обобщил целият смисъл на Закона. Всичко, което дотогава Той казал, правело невъзможно Той да бъде възприеман като революционер или като равин, който противопоставя едно мнение на друго мнение. Точно обратното, Исус просто взема твърдението, разглежда го и го оставя там, откъдето Го е взел и после потвърждава своето съгласие със Закона на Завета на Моисей.

Но (и тук Той веднага е в пълно съгласие със Закона на Бога) Исус пределно ясно казва, **че Той, Божият Син, е Авторът и Давачият Закона.** Само тези, които схващат Закона като закон на Христос, са в позицията да го изпълнят. Ереста на фарисеите трябвало да бъде изключена на всяка цена. Единствено, чрез опознаването на Христос като Създателят и Изпълнителят на Закона ние можем да достигнем до истинското познание на Закона. Христос е поставил ръката Си върху Закона и твърдейки, че този закон е Негов, Той го прави плодоносен. Намирайки се в съвършено съгласие със Закона като такъв, Христос обявява война на всички лъжливи тълкувания на Закона и отдавайки му почит, Той освобождава Себе си от лъжливите поклонници на Закона.

Първият Закон, който Исус поверил на Учениците Си, е законът, който забранява убийството и възлага на вярващите да се грижат за добруването на техния брат. Запазването на животът на брата е небесно поръчение и единствено Бог има властта над живота и смъртта. Сред хората на Бога не трябва да има никакво убийство. Присъдата, с която осъжда другите, се стоварва върху самият убиец.

В този контекст „брат“ има по-широк обхват, отколкото „брат-християнин“: за последователят на Исус не може да има никакво ограничение относно това, кой е неговия ближен, освен това, което решава неговия Господ. На последователят на Исус е забранено да извършва убийство, защото иначе ще изпита болката на Божията присъда. За него отнемането на живота на брата е граница, която той никога не трябва да се осмелява да прекрачи. Даже гневът е достатъчен, за да се прекрачи границата, а още по-опасна в това отношение е нехайно произнесената дума „Рака“ (*Коментар: Среца се само в Мат. 5:22 и произлиза от гръцки глагол, означаващ „Да заплюя“.* Другите значения на „Рака: са: глупак, празноглавец, безделник, смахнат. Д.Пр.), която е израз на преднамерено желание да обидим и засегнем своя брат.

Гневът винаги е атака срещу живота на брата, защото гневът отказва да позволи на брата да живее и се стреми към неговото унищожение. Исус няма да приеме общоприетото различаване между възмущението и неоправданият гняв. Ученикът изобщо не трябва да се гневи, защото гневът е обида както против Бога, така и против ближният човек на ученика. Всяка лекомислена дума, която произнасяме, издава нашата липса на уважение към нашия ближен и показва, че ние поставяме себе си на пиедестал над него и оценяваме нашия живот по-високо от неговия. Гневната дума е удар, нанесен върху брата и е пробождане в сърцето му; тя се стреми да удари, да нарани и да унищожи.

Преднамерената обида е още по-лоша, защото тогава ние открито опозоряваме нашия брат в очите на света и заставяме другите да го презират. Със сърца, изгарящи от омраза, ние се стремим да унищожим неговия морал и физическото му съществуване. Ние го осъждаме и това е убийство. А самият убиец сам ще осъди себе си.

Когато човек се разгневи на брат си и го кълне, когато публично го обижда или оклеветява, той е виновен за убийство и се лишава от връзката си с Бога. Той издига не само бариера между себе си и брат си, но и между себе си и Бога. Той вече няма достъп до Него: неговото жертвоприношение, неговото поклонение пред Бога и неговата молитва вече не са приемливи в очите на Бога. За християнинът поклонението пред Бога не може да бъде отделено от службата в полза на братята, както това е и при

равините. Ако презираме нашия брат, тогава преклонението ни пред Бога е неискрено и това ни лишава от правото да се възползваме от всяко Божие обещание. Когато идваме пред Бога със сърца, пълни с презрение и непримиримост с нашите ближни, ние, както индивидуално, така и като църква, се покланяме пред идол. До тогава, докато отказваме да обичаме и да служим на нашия брат и му даваме повод да подхранва недоволство против нас, независимо от това дали правим това индивидуално или като църква, нашето поклонение и жертвоприношение ще бъде неприемливо за Бога.

Такъв дух е достатъчен, за да издигне преграда между нас и Бога. Поради това нека като църква да изследваме себе си и да видим, дали няма нещо неправилно в отношенията ни с другите хора. Нека да видим дали не се опитваме да спечелим известност чрез възприемане на омразата на света, на нейното презрение и оскърбление. Защото, ако правим това, ние сме убийци. Нека да изследваме себе си и да видим, дали сме показали някой символ на Христовата любов към жертвите на оскърблението и презрението на света, някой символ на тази любов на Христос, която се стреми да предпазва, да поддържа и да защитава живота.

Иначе, колкото и литургично правилни да са нашите служби, колкото и благочестива да е нашата молитва, те няма да ни бъдат изобщо полезни, а точно обратното, те ще свидетелстват против нас, че ние като църква сме престанали да вървим след нашия Господ. Бог няма да забрави нашия брат: Той не иска да му бъде отдавана никаква почит, дотогава докато нашият брат е опозорен. (Коментар: „Милост искам, а не жертви“ (Мат.9). Бог иска ние да сме милостиви към другите хора, защото ако не сме – никакви други жертви няма накарат Бог да ни погледне одобрително. Д.Пр.)

Бог е Отецът, Отецът на нашия Господ Исус Христос, който стана брат на всички нас. Това е решаващата причина, поради която Бог не изоставя нашия брат. Неговият Единствен Син понесе срама и обидите, заради славата на Своя Отец. Но Отец няма да изостави Своя Син, нито Той ще отвърне лицето Си от онези, чиито образ Синът възприе за Себе си и заради които Той понесе срама. Превъплъщението е основната причина, поради която служението на Бога не може да бъде отделено от служението на човека. Този, който казва, че обича Бога, но мрази брат си, е лъжец.

Следователно, има само един начин за вървене след Исус и за поклонение пред Бога и този начин е да бъдем помирили с братята си. Ако идваме да чуем словото на Бога и да участваме в Господната Трапеза, **без преди това да сме се помирили с ближните си**, ние ще стигнем до нашето собствено проклятие. В очите на Бога ние сме убийци. Поради това, „*първо, иди и се примири с брат си, и тогава ела, и принеси дара си*“ (Мат.5:24).

Труден е този път, но това е начинът, който изисква Исус, ако искаме да вървим след Него. Това е начин, който ни носи голямо човешко унижение и оскърбление, но това наистина е пътят към Него, към нашият разпънат на кръста Брат и поради това – това е пътят на изобилстващата милост. В Исус служението на Бога и служението даже на най-незначителният от братята, са едно и също нещо. Исус измина Своя път и стана примирен със Своя брат, като предложи Себе Си като единствената истинска жертва пред Своя Отец.

Ние все още живеем в епохата на милостта, защото всеки от нас има брат и ние все още сме „*на пътя с него към съдилището*“ (Мат.5:25). Все още не сме влезли в съдебната зала и все още има шанс за нас да се помирим с нашия брат и да платим дългът си към него. Идва часът, когато ще застанем пред съдията и тогава ще бъде твърде късно. Тогава ние ще получим нашата присъда и ще бъдем принудени да изплатим и последната стотинка.

Но дали разбираме, че на този етап нашият брат идва при нас в образа не на закон, а на милост? Милост е това, че на нас ни е позволено да намерим благоволенията на нашия брат и да изплатим дългът си към него; милост е, че ни е позволено да се помирим с него. В нашият брат ние намираме милост преди да застанем пред трона на съдията.

Единствено може да ни говори така Този, който като наш Брат, самият Той стана наша милост, наше помирително жертвоприношение и наше освобождение от осъждането. Човешката природа на Божият Син ни дава сила да спечелим одобрението на нашия брат. Дано учениците на Исус да мислят правилно за тази милост!

Да служим на нашия брат, да спечелваме неговото одобрение, да му даваме това, което му се полага и да му позволяваме да живее – това е пътят на отричането от себе си, това е пътят на кръста. Никой човек не притежава по-голяма обич от обичта на човека, който жертва собствения си живот заради приятелите си. Това е животът на Разпънатият на кръста. Единствено в кръста на Христос ние намираме изпълнението на закона.

Глава 9

Жената

(Мат. 5:27-32)

Верността към Исус никога не ни позволява да бъдем свободно управлявани от желанието, освен ако то не е придружено от любовта. Да вървим след Исус означава да се откажем от стремежа към собствения си интерес и права, и да имаме абсолютна вярност към Него, и поради това на волята, която е владяна от похотта, никога няма да й бъде позволено да прави това, което й харесва. Всяко моментно желание е преграда пред вървенето ни след Исус и отвежда цялото ни тяло в ада, правейки ни да заменим с порция чорба небесното си право по рождение и по този начин демонстрираме, че ни липсва вяра в Онзи, който ще награди умъртвяването на това желание със стократно по-голяма радост.

Вместо да вярваме в невидимото, ние предпочитаме осезаемите плодове на желанието и по този начин се отклоняваме от пътя на ученичеството и губим връзката си с Исус. Похотта е нечиста, защото тя е неверие и поради това тя трябва да бъде отбягвана. *(Коментар: Обърнете внимание, че тук сме съветвани да избягваме похотта, а не да я побеждаваме. Така както Йосиф е избягал от стаята, в която жената на господаря му Потифар настоятелно е искала да прави секс с него (Бит.39:12). Така трябва да реагираме и ние – да бягаме, а не да се подлъгваме, че можем да останем и чрез силата на волята и убеждението си да победим похотта. В такива случаи да бягаме – това не е срамно. Може би това е единственият случай в който бягството означава всъщност победа, а не срамно поражение. Д.Пр.)* Никоя жертва, която трябва да направим и никоя цена, която ще трябва да платим, не е твърде голяма, при условие, че тя ще ни направи способни да превъзмогнем някоя похот, която прекъсва връзката ни с Исус. Както окоето ни, така и ръката ни са по-малко ценни, отколкото тази връзка с Христос и когато те са използвани като инструменти на похотта и всъщност възпрепятстват цялото тяло да има чистотата на ученичеството, те задължително трябва да бъдат пожертвани, за да имаме Него. Придобивките на похотта са несъществени в сравнение със загубата, която похотта причинява – вие завинаги се лишавате от тялото си заради едно моментно удоволствие на окоето или на ръката.

Когато сте направили окоето си да бъде инструментът на нечистотата, вие не можете да виждате Бога чрез окоето си. Със сигурност, на този етап ние трябва да се осъзнаем веднъж и завинаги, и да вземем решение дали ще се подчиняваме буквално на предписанията на Исус или ще считаме, че те са просто някакви неясни и незадължителни символи, защото от това наше решение зависи дали ще живеем вечно или завинаги ще умрем.

На този въпрос е отговаряно чрез реакцията на учениците на Исус. Естествената ни склонност е да избягваме да вземаме конкретно решение относно този очевидно важен въпрос. Но самият въпрос е както погрешно зададен, така и коварен, и не позволява да му бъде даден отговор. Ако решим буквално да не даваме този отговор, ние ще демонстрираме, че се изплъзваме от сериозността на заповедта, а от друга страна, ако решим, че заповедта трябва да бъде изпълнявана буквално, ние веднага ще разкрием абсурдността на християнската позиция и по този начин ще превърнем заповедта в невалидна. Самият наш отказ да разгледаме този въпрос превръща заповедта в още по-неизбежна. По никакъв начин не можем да избегнем тази тема; поставени сме в позиция, в която нямаме друг шанс, освен да се подчиним.

Исус не налага непоносими ограничения на учениците Си. Той не им забранява да не поглеждат към каквото и да е, но ги кани да гледат към Него. Ако правят това, Той знае, че тяхното виждане винаги ще е чисто, даже когато гледат жена. Въпреки, че съвсем не иска да ги впряга в непоносимия ярем на законичеството, Исус ги подкрепя с милостта на евангелието.

Исус не заповяда на учениците си да се женят, но Той е осветил брака според Закона, като потвърдил неговата неразделимост и е забранил на невинният партньор да се ожени повторно, след като виновният партньор е разрушил брака чрез изневяра. Тази забрана освобождава брака от егоистичното и зло желание и го освещава да служи на любовта, която е възможна единствено в живота на ученичеството. Исус не обезценява тялото и неговите природни инстинкти, но Той осъжда неверието, което толкова често е скрито в телесните желания. Исус поставя тялото на по-здрава основа и го освещава чрез вярата. Следователно, специалната вярност на ученика към Христос се разширява и обхваща и неговия брачен живот. Християнският брак е маркиран с непорочност и самоконтрол. Христос е Господ даже в брака. Разбира се, има разлика между християнската и буржоазната идея за брака, но християнството не обезценява брака, а го освещава.

Би изглеждало, че чрез потвърждаването на неразделимостта на брака, Исус противоречи на Закона на Стария Завет. Но има друг откъс (Мат.19:8), който показва, че всъщност казаното от Него е в хармония със Закона на Моисей. В този стих Исус казва, че на израелтяните е било позволено да се развеждат, „*поради вашето коравосърдечие*,” иначе казано, това позволение им е било дадено, за да ги предпази от по-лоши

крайности. Целта на Законът на стария Завет е била същата, като целта на Исус – да въздига чистотата на брака и да се вижда, че брачният живот се живее с вяра в Бога. Но чистотата или целомъдрието е възможно единствено за хората, които вървят след Исус и споделят Неговия начин на живот.

Тъй като бил изключително загрижен за чистотата на целомъдрието на учениците Си, Исус естествено одобрява абсолютното безбрачие в името на небесното царство. Но Той не съобщава никаква конкретна програма за учениците Си - независимо от това, дали те ще живеят в безбрачие или ще се оженият – единствено Той ги освобождава от опасностите, свързани с всякакви сексуални нередности както извън, така и в рамките на брака.

Такива нередности са грях, не само против нашите тела, но и против Тялото на Христос (1Кор.6:13-15). Даже телата ни принадлежат на Христос и участват в живота на ученичеството, защото те са членове на Неговото Тяло. Исус, Божият Син, е роден в човешко тяло и тъй като ние се наслаждаваме на общуването с това Тяло, прелюбодеянието е грях против собственото Тяло на Христос.

Тялото на Христос беше разпънато. Св. Павел, говорейки на тези, които принадлежат на Христос, казва, че те са разпънали телата си заедно със страстите и похотите им (Гал.5:24). Тук виждаме друг случай в Закона на Стария Завет, който намира своето изпълнение в разпънатото тяло на Исус Христос. Когато съзерцават тялото, което им е било дадено и когато участват в неговия живот, учениците получават силата за целомъдрието, което Исус изисква от тях.

Глава 10

Правдивост

(Мат. 5:33-37)

Христовата църква винаги е била странно несигурна относно тълкуването на този откъс. Още от древността коментаторите са се колебаели между строгостта, която отхвърля всяка клетва като грях и по-либералната позиция, която отхвърля само лекомислените клетви и откровеното лъжесвидетелстване. По времето на ранната църква най-общо прието е било тълкуването, че на „свършените християни“ е било забранявано изобщо да се заклеват, а на братята с по-слаба вяра е било позволено да се заклеват с определени ограничения.

Августин е представител на втората гледна точка. Той считал, че тя е в съгласие с ученията на Платон, на Питагор, на Епиктет, на Марк Аврелий и на други езически философи, които твърдели, че е под достойнството на благородниците да се заклеват. В символите на вярата на Реформацията е ясно потвърждавано, че не трябва да бъде поставяно под никакво съмнение забраната на Исус да се заклеваме, с изключение на случаите на даването на показания под клетва в съдебната зала.

Такива клетви не са ли се изисквали от Стария Завет? Самият Исус се е заклел в съдебната зала и Св. Павел често употребява изрази, наподобяващи клетва. Близко до Библейското доказателство, разграничението между духовната и светската сфери било от решаваща важност за реформаторите.

Какво е клетвата? Тя е призив, отправен публично към Бога, с който Го призоваваме да бъде свидетел за твърдение, което е направено във връзка с някакво събитие или факт в миналото, в настоящето или в бъдещето. Посредством клетвата хората призовават вездесъщото божество да отмъсти в защита на истината. Как може Исус да каже, че такава клетва е „грях“, че „е от лукавия“ и че е „сатанинска“? Отговорът трябва да бъде потърсен в Неговата загриженост за абсолютната правдивост.

Самото съществуване на клетвите е доказателство, за съществуването на лъжите. Ако нямаше лъжи, нямаше да има нужда от клетви. Целта на клетвата е тя да бъде преграда пред несправедността. Но въпреки това, поради самата си природа, клетвите признават и придават известно окуражение на лъгането. Старият Завет е изразил своето осъждане на несправедността чрез използването на клетвата. А Исус осъжда несправедността, като изобщо забранява употребата на клетви. Както Исус, така и Стария Завет са еднакво загрижени, че лъгането трябва да бъде прогонено от живота на вярващият.

В Стария Завет предназначението на клетвата е било да сложи край на лъгането, но накрая се оказало, че тя има обратния ефект, защото признала съществуването на лъжа в живота. Поради това Исус трябвало да проследи и да стигне до корена на несправедността в нейното скрито място – в клетвата. Ако праведността трябва да бъде насърчена, клетвата трябва да бъде премахната.

Има два начина, чрез които несправедността може да обезсмисли клетвата: или самата несправедност може да бъде изречена чрез клетва (лъжесвидетелстване), или да се маскира под формата на клетва, като

вместо живия Бог, призове някоя светска или небесна власт като свидетел. След като веднъж лъжата се окопае зад клетвата, няма друг начин за гарантиране на абсолютната праведност, освен премахването изобщо на самата клетва. „Но говорят ви да бъде Да, да! и Не, не!“ Чрез това не се твърди, че учениците вече не са отговорни пред въздесъщият Бог за всяка дума, която произнасят. Чрез това се твърди, че всяка дума, която произнасят учениците, е в Неговото присъствие, а не само онези думи, които са изречени под клетва.

Следователно, на учениците им е забранено изобщо да се заклеват. Тъй като те винаги говорят само истината и нищо друго, освен истината, няма никаква нужда от клетва, която само ще хвърли съмнение върху истинността на всичките им други твърдения. Поради това клетвата „е от лукавия“. Истината на всяка дума, произнасяна от учениците, трябва да е над всяко подозрение.

Ясно е, че единствената причина, поради която Исус забранява заклеването, се дължи на загрижеността Му за праведността. От само себе си се разбира, че Той не допуска никакви изключения, колкото и високопоставен да е земният съд. Но същевременно трябва да бъде признато, че премахването на клетвите само по себе си не е гаранция, че истината ще бъде казана и всъщност единствено може да доведе до нейното скриване. Не може да бъде изработено никакво общо правило, което да ни дава възможност да решим в кои случаи заклеването е желателно точно заради интереса на истината; всеки случай трябва да бъде разрешаван според конкретните му особености.

Църквите на Реформацията са били убедени, че всяка клетва, изисквана от държавата, влиза в обхвата на това изключение. Но е съмнително дали е възможно да бъде изработено такова общо правило. Обаче няма никакво съмнение, че когато се появи такъв случай, клетва може да бъде произнесена само тогава, когато всичките й значения бъдат преди това казани ясно и не подлежат на никакво съмнение. Второ, трябва да бъде правена разлика между клетви, които се отнасят за минали или настоящи факти, които са известни и клетви, които ни задължават за нещо в бъдещето. Тъй като заявлението на християнството не обсъжда никакво непогрешимо познание за миналото, християнинът няма никакво право да призовава всезнаещият Бог да утвърждава истината на някакво грешно твърдение.

Нещо повече, тъй като вярващият никога не е господар на собственото си бъдеще, той трябва да е изключително предпазлив при даването на клетва (като например, клетва за вярност), защото той знае колко опасно е да прави това. И ако неговото собствено бъдеще е извън неговия контрол, колко повече е извън негов контрол бъдещето на властта, която изисква от него тази клетва за вярност!

Следователно, в интерес на истината и заради вървенето си след Христос, ученикът не може да сеacleва с такава клетва, без да постави условието, „ако е по волята на Бога.“ За християнинът никое земно задължение не е абсолютно задължително и всяка клетва, която безпрекословно изисква нещо от него - за него е лъжа, която произлиза от „от злото.“ В такъв случай най-много, което клетвата може да направи, е да свидетелства за факта, че християнинът е верен единствено на волята на Бога и че всяко друго задължение ще бъде изпълнявано в името на Исус, при условие, че това задължение е според Неговата воля.

Ако в съмнителен случай това условие не е изречено ясно или не е признато като основателно условие от земните власти, клетвата не може да бъде произнесена, иначе християнинът ще се окаже, че измамва властта. Нека говоренето ви да бъде: Да, да и Не, не.

Заповедта за абсолютна правдивост всъщност е другото име, с което се обозначава пълнотата и цялостността на ученичеството. Само тези, които вървят след Исус и се придържат към Него, живеят в абсолютна правдивост. Такива хора нямат нищо, което да крият от своя Господ. Той ги познава и ги е поставил в положение, в което истината побеждава. Те не могат да скрият своята греховност от Исус, защото не те са се открили на Исус, а Той е разкрил Себе си пред тях, чрез призоваването им да вървят след Него. В момента на тяхното призоваване, Исус е показал всеки техен грях и ги е направил способни да го осъзнаят.

Абсолютната праведност е възможна само когато грехът е бил разкрит, което означава, там, където той е бил простен от Исус. Само тези, които са в положението на праведност чрез изповядване на своя грях пред Исус, не се срамуват да казват истината тогава, когато тя задължително трябва да бъде казана. Праведността, която изисква Исус от последователите Си е самоотричането, което не крие греха. В тях няма нищо скрито, всичко е на показ за светлината на деня.

В този въпрос за праведността това, което е първото и последното е, че цялото състояние на човека трябва да бъде изложено на показ, неговото зло лежи разголено пред погледа на Бога. Но грешните хора не обичат този вид правдивост и й се съпротивляват с всичките си сили. Поради това те преследват праведността и я разпъват на кръста. Единствено защото вървим след Исус, ние можем на бъдем искрено правдиви, защото тогава Той ни показва нашия грях, който е на кръста. Кръстът е Божията истина за нас и поради това кръстът е единствената сила, която може да ни направи правдиви.

Когато познаваме кръста, ние повече не се страхуваме от истината. Повече не е нужно да се

заклеваме, за да потвърдим истината на думите си, защото ние живеем в абсолютната истина на Бога.

Но истината към Исус освен това означава и истина към хората. Неистината унищожава приятелството и другарството, а истината нарязва фалшивото приятелство на парчета и установява ново братство. Ние не можем да вървим след Христос, ако не живеем в чистия въздух на истината – истина пред Бога и пред хората.

Глава 11

Отмъщението

(Мат. 5:38-42)

Исус поставя на едно ниво казаното за око за око и зъб за зъб със заповедите, които вече е цитирал от Стария Завет, например, шестата заповед за убийството. Той утвърждава това твърдение, подобно на шестата заповед, като истински закон на Бога. Този закон, подобно на всички други, не трябва да бъде отменян, а да бъде изпълнен до най-малката частичка. Исус няма да одобри съвременната практика на поставянето на Десетте Заповеди на по-високо ниво от останалата част от Закона на Стария Завет. Според Него Законът на Стария Завет е общ и Той настоява, че учениците Му трябва да изпълнят целия закон.

Последователите на Исус живеят заради Неговото име. Те са се отказали от всяко лично право. Той казва, че те са блажени, защото са кротки. Ако, след като са се отказали от всичко заради Исус, те все още искат да се държат за своите собствени права, тогава ще означава, че те са престанали да вървят след Него. Следователно, този откъс е уточняване на блаженствата.

В Стария Завет правата на личността са защитени чрез установена от Бога система за възмездяване. Всяко причинено зло трябва да бъде овъзмездено. Целта на възмездяването е да излекува нарушението на взаимоотношенията, да осъди и да превъзмogne злото, и да го изкорени от обществения живот на хората на Бога. Исус приема това деклариране на Божията воля и потвърждава властта на възмездяването да осъжда и побеждава злото, и да гарантира общуването на учениците като истинският Израел. Целта на правилният вид възмездяване за причиненото зло е да се премахне несправедливостта и да се задържат последователите на Исус на истинският път на ученичеството. Според Исус, правилният начин за реагиране на злото е да не му се противопоставяме.

Това твърдение на Исус изважда Църквата от сферата на политиката и на закона. Църквата не трябва да бъде национална общност, каквато е бил стария Израел, а трябва да е общност на вярващи, които са лишени от всякакви политически или национални обвързаности. Старият Израел е бил както едното, така и другото – те са били избраните хора на Бога и в същото време да били национална общност, и следователно Божията воля за тях е била те да се противопоставят на силата със сила.

Но с Църквата положението е различно: тя е изоставила своята политическа и национална роля и поради това задължително трябва да издържа на агресията. В противен случай резултатът от излекуването ще бъде толкова лош, колкото и самата болест. Единствено по този начин може да бъде установено и да бъде запазвано общуването.

На този етап става очевидно, че когато християнин срещне несправедливост, той вече не се държи за своите права и не ги защитава на всяка цена. Той е абсолютно освободен от правото на собствеността и е привързан единствено към Христос. Отново ще кажа, че неговото свидетелстване за това изключително привързване към Исус създава единствената работеща основа за общуването и оставя Исус да се справя с агресора.

Единственият начин да побеждаваме злото е да му позволяваме то да върви по пътя си, с цел то да не срещне съпротивата, която то търси. Съпротивата просто създава следващо зло и добавя гориво в огъня. Но когато злото не срещне противопоставяне и не се изправи пред никакви препятствия, а само пред търпелива издръжливост, жилото на злото бива изваждано и най-накрая злото се среща с противник, който е по-силен от него. Разбира се, това може да се случи само когато бъде изоставена и последната капка от съпротивата и когато отказът от отмъщението е окончателен. Тогава злото не може да намери своята цел, не може да ражда повече зло и остава безплодно.

Чрез доброволното издържане ние принуждаваме страданието да минава над главите ни. Когато отказваме да се съпротивляваме, злото се превръща в изразходвана сила. Отказвайки да отмъщава на врага чрез неговата собствена монета и когато предпочита да страда, без да се съпротивлява, християнството изважда на показ греховността на нахалството и обидата. Насилието бива осъждано от своя собствен провал

да предизвика насрещно насилие. Когато човек несправедливо изисква аз да му дам моето палто, аз му го давам и така отговарям на неговото искане; когато той изисква аз да вървя още един километър, аз вървя доброволно и демонстрирам неговата експлоатация на моята служба за него, такава каквато тя е.

Да изоставя всичко зад себе си, когато бъда призван от Христос, означава аз да бъда доволен единствено, когато съм с Него и да вървя само след Него. Чрез готовността си да се отказва от самоотбраната, християнинът потвърждава своята абсолютна привързаност към Исус и своята освободеност от тиранията на своя собствен егоизъм. Изключителният характер на неговата привързаност към Христос е единствената сила, която може да победи злото.

Ние сме загрижени не за злото като абстрактно понятие, а за злата личност. Исус безцеремонно казва, че злото е зла личност. Ако съм нападнат, аз не трябва да опрощавам или да оправдавам агресията. Търпеливото издържане на злото не означава признаване на неговите права. Това е чиста сантименталност и Исус няма нищо общо с нея. *(Коментар: т.е. Той изобщо не оправдава делата на злото. Д.Пр.)* Позорното нападение, делото на насилието и актът на експлоатацията продължават да са зло. Ученикът трябва да разбере това, и да свидетелства за това, което Исус е направил, просто защото това е единственият начин, чрез който трябва да реагираме на злото и да го побеждаваме.

Самият акт, че злото, което го е нападнало е несправедливо, превръща в задължително изискване ученикът да не се съпротивлява, а да го понесе и да го победи чрез търпеливо издържане на злата личност. Доброволното понасяне на страданието е по-силно от злото и е по-силно от смъртта на злата личност.

Няма никакъв вид деяние на земята, което да е толкова възмутително, че да оправдае друг вид реакция на жертвата. Колкото по-лошо е злото, с толкова по-голяма готовност християнинът трябва да приеме да страда; той трябва да оставя Исус да се справи със злата личност, защото християнина изобщо не трябва да се занимава с раздаването на правосъдие.

Реформаторите предлагат ново тълкуване на Мат. 5:38-42 и добавят една нова идея, която е от огромна важност. Те правят разлика между личното страдание и страданията на християните, причинявани им при изпълнението на техния дълг, като изпълнители на служба, която им е възложена от Бога. Реформаторите твърдят, че заповедта за ненасилственото понасяне на злото се отнася за първия вид страдание, но не и за втория.

Във втория случай ние не само сме освободени от задължението да избягваме насилието, но ако искаме да действваме според истинският дух на любовта, трябва да правим точно обратното – да се противопоставяме на силата със сила, за да препятстваме нападението на злото. В съответствие с това тълкуване, реформаторите оправдавали войната и другите законни санкции против злото. Но това разграничение между личността и служебното задължение е изцяло чуждо на учението на Исус. Той говорел на учениците си като на хора, които са изоставили всичко, за да вървят след Него и предписанието за ненасилие се отнася както за личния им живот, така и за служебния им дълг. Христос е Господ на целия живот и изисква неразделена преданост.

Нещо повече, когато говорим за практическото приложение, това разделение поражда неразрешими затруднения. Дали има случай, в който действам само като частно лице или само като служебно лице? Когато бъда нападнат, аз дали съм в един случай баща на децата си, а в друг случай – пастор на моето стадо и управител на моите хора? Не съм ли аз винаги отделна личност, която стои пред Исус, даже когато изпълнявам служебните си задължения? Следователно, не съм ли длъжен да се противопоставям на всяко нападение, просто защото аз съм отговорен за моята служба? Правилно ли е да забравяме, че последователят на Исус винаги е напълно сам, че винаги е отделна личност, който, като последно средство може да решава и да действа само за самия себе си и че във всяко конкретно действие най-сериозната отговорност лежи върху него за онези, които са му поверени, за да се грижи за тях? Тогава как предписанието на Исус може да бъде оправдано в светлината на практическото му изпълнение? Очевидно е, че слабостта и незащитеността единствено подтикват агресията. Тогава дали изискването на Исус не е само някакъв идеал, който е невъзможно да бъде изпълняван в живота? Дали пък Той не отказва да осъзнае реалността – или бихме могли да кажем – наличието на греха в света?

Разбира се, може да има законно основание за наличието на такъв идеал във вътрешния живот на християнското общество, но в заобикалящия го свят такъв идеал изглежда, че носи наочниците на перфекционизма и да не взема предвид наличието на греха. След като живеем в свят на грях и зло, ние не можем да прилагаме в живота си нещо толкова неизпълнимо като това предписание.

Но Исус ни казва, че точно защото живеем в света и точно защото светът е зъл, ние трябва да прилагаме на практика указанията му за ненасилие. Със сигурност ние не искаме да обвиним Исус в пренебрегване на реалността и на силата на злото! Защото целият Му живот на земята е един дълъг конфликт с дявола. Той казва, че злото е зло и точно това е причината, поради която Той говори на учениците си по този начин.

Как е възможно да бъде изпълнявано на практика това указание? Ако възприемаме предписанието за ненасилие като план за общо приложение или като част от светската мъдрост, ние наистина щяхме да мечтаем за някаква утопия със закони, на които светът никога не би се подчинил. Да превърнем ненасилието в принцип за светския живот, означава да опровергаем Бога, чрез подкопаване на Неговата милостива наредба за запазването на света. Но Исус не е чертожник, който чертае планове, Той е Онзи, който е победил злото чрез страданието.

Изглеждало е, че злото е триумфирало на кръста, но истинската победа принадлежала на Исус. И кръстът е единственото оправдание за предписанието за ненасилието, защото единствено то може да запали вяра в победата над злото, която ще направи хората способни да се подчинят на това предписание. А само такова подчинение е благословено с обещанието, че ние ще бъдем участници както в победата на Христос, така и в Неговите страдания.

Страданието на Христос е победата на небесната любов над силите на злото и поради това страданието е единствената защитима основа за християнското подчинение. Още веднъж ще кажа, че Исус призовава онези, които вървят след Него да участват в Неговото страдание.

Как можем да убеждаваме света чрез проповядването си за страданието, когато отбягваме страданието в нашия собствен живот? На кръста Исус на практика приложил това, което проповядвал и едновременно с това, задължил учениците Си да спазват това предписание. *(Коментар на автора: Несериозно и извратено е да се позоваваме на Йоан 18:23, за да подкрепяме твърдението, че Исус не е изпълнил буквално Своите собствени заповеди и че Той следователно освобождава учениците Си от необходимостта те да ги спазват. Исус казва, че злото е зло, но Той го посреща с пасивна издръжливост чак до смъртта на кръста).* Исус им помага да те разберат своя собствен дял в кръста.

Кръстът е единствената сила на света, която доказва, че страданието на любовта може да отмъсти и да победи злото. Но точно това е участието в кръста на учениците, което им е дадено, когато Исус ги призовал да вървят след Него. Те са наречени благословени заради тяхното видимо участие в Неговия кръст.

Глава 12

Врагът

(Мат. 5:43-48)

Тук, за пръв път в Проповедта на планината, ние срещаме думата, която обобщава цялото й послание - думата „любов“. С безкомпромисни думи любовта е дефинирана като любов към нашите врагове. Ако Исус ни беше казал да обичаме само братята си, ние можехме погрешно да разбираме смисъла на думата „любов“, но сега Той не оставя никакво възможност за съмнение в смисъла на думите Му.

Врагът не е бил просто някакво отвлечено понятие за учениците. Те го познавали твърде добре. Те ежедневно се срещали с него. Имало е хора, които са ги проклинали за това, че те са подкопавали вярата и са нарушавали Законът. Имало е хора, които са ги мразели заради това, че заради Исус са изоставили всичко друго, което са имали. Имало е хора, които са ги обиждали и подигравали заради тяхната слабост и смирение. Имало е хора, които са ги преследвали като опасни революционери и се стремели да ги унищожат. Някои от техните врагове били от множеството на шампионите на популярната религия, която била обидена от твърдението на Исус за неговата божествена природа. Хората от тази група притежавали значителна власт и репутация. Освен тях е съществувал и врагът, с който веднага се срещал всеки евреин – Рим - политическият враг. Над всички тези врагове, учениците трябвало да борят с враждебността, която неизбежно се нахвърля върху мнозина от онези, които отказват да вървят след тълпата, която ежедневно им се подигравала, присмивала и заплашвала.

Вярно е, че Стария Завет никога категорично не ни заповядва да мразим враговете си. Точно обратното, той ни казва неведнъж, че ние трябва да ги обичаме (Изх.23:4; Пр.25:21 и т.н.) Но Исус не говори за обикновените врагове, а за този враг, който съществува между Божиите хора и света. Войните на Израел са били единствените „свещени войни“ в историята, защото те са били войни на Бога против света на идолите.

Не това е бил врагът, който Исус осъжда, защото ако беше така, Той щеше да осъди цялата история на взаимоотношенията на Бога с Неговите хора. Точно обратното, Исус потвърждава Стария Завет. Така както и Стария Завет, Той е загрижен за победата над врага и за победата на Божиите хора.

Не, истинският смисъл на текста в Мат. 5:43-48 е, че Исус отново освобождава учениците Си от политическите обвинения на Стария Израел. От този момент нататък повече няма да има войни на вярата. Единственият начин да побеждаваме нашия враг е, като го обичаме. За непросветеният човек самата идея да

обичае враговете си е непоносима обида и надминава способността му да я разбере и възприеме; тя напълно противоречи на представите му за добро и зло. Още по-важно е, че за човека, който се подчинява на Закона, идеята да обичае враговете си противоречи открито на Божия закон, който изисква хората да прекъснат всичките си връзки с враговете им и да ги осъдят. Но Исус взема Божия закон в ръцете си и разширява неговия истински смисъл. Волята на Бога, изразена чрез закона е, че хората трябва да побеждават враговете си чрез обичта си към тях.

В Новия Завет наши врагове са тези, които ценят високо враждебността си към нас, а не онези, към които ние ценим враждебността си към тях, защото Исус отказва се занимава с такава възможност. Християнинът трябва да се отнася към своя враг като с брат и да се отплаща с любов на неговата враждебност. Неговото поведение трябва да бъде определяно не от начинът, по който другите се отнасят към него, а от отношението, което самият той получава от Исус; поведението на християнинът има само един източник, и той е волята на Исус.

Според разбирането на Исус наши врагове са тези, които са доста неподатливи и изцяло студени към нашата любов, които не ни прощават нищо, тогава когато ние им прощаваме всичко; които отвърщат на нашата любов с омраза и на нашето служение – с присмех. „*За отплата на любовта ми те ми станаха противници; но аз посветих себе си на молитва*“ (Пс.109: 4 – мой превод). Любовта не иска нищо в замяна, а търси онези хора, които се нуждаят от любов. (*Коментар: А има ли изобщо човек, който да не се нуждае от любов? Не вярвам, че има такъв човек. Всеки от нас се нуждае от любов. Д.Пр.*) А кой се нуждае повече от любовта ни, отколкото хората, които са пропити от омразата и са изцяло лишени от любов? Иначе казано, кой заслужава любовта ни повече, отколкото нашия враг? Къде любовта е по-славна и заслужаваща да бъде възхвалявана, отколкото когато тя пребивава сред своите врагове?

Християнската любов не прави разлика между един и друг враг. Колкото по-горчива е омразата на нашия враг, толкова повече той се нуждае от любов. Каквото и да е неговия враг – политически или религиозен – той няма какво друго да очаква от ученика на Исус, освен неоспорима любов. В такава любов няма никакво несъгласие между личният живот на човека и неговата служебна длъжност. В края на краищата, ние сме християни както на работното си място, така и личния си живот и ако това не така, тогава ние изобщо не сме християни. Задавали са ми въпроса как трябва да се проявява тази любов? Исус дава отговорът: благославяйте, правете добро и се молете за враговете си без никакви резерви и без оглед на това какви са хората.

„Обичайте враговете си.“ Цел на предишната заповед е било само пасивното издържане на злото; тук Исус отива далече и ни заповядва не само да понасяме търпеливо злото и злия човек, не само да отказваме да се отнасяме към него така, както той се отнася към нас, а активно да се включваме в сърдечна обич към него. Ние трябва да служим на нашия враг във всички неща без никакво лицемерие и със съвършена искреност. Някоя жертва, която любовникът би направил за своята любима не е твърде голяма и ние трябва да я правим за нашия враг. Ако поради любовта си към нашия брат сме готови да пожертваме вещи, чест и живот, ние трябва да сме подготвени да направим същото и за нашия враг.

Не трябва да си представяме, че правим това с цел да намерим извинение за неговото зло: този вид любов е израз на сила, а не на слабост и тя произлиза от истината, а не от страха и поради това любовта не може да бъде виновна за омразата на другия. И кой може да е обект на такава обич, ако не тези хора, чиито сърца са прояждани от омразата?

„Благославяйте тези, които ви преследват.“ Ако нашият враг не може да ни понася повече и ни проклина, нашата незабавна реакция трябва да е да повдигаме ръцете си и да го благославяме. Враговете ни са благославяни от Господа. Тяхното проклятие изобщо не може да ни навреди. Дано тяхната бедност да бъде обогатена с всички богатства на Бога и с благословието на Онзи, на Когото те напразно се стремят да се противят. Ние сме готови да издържаме на техните проклетия до тогава, докато те се върнат при тяхната благословия.

„Правете добро на тези, които ви мразят.“ Ние трябва да обичае не само с мисъл и дума, но и с дела, и в ежедневието живот има възможности за служение във всяка ситуация. „*Ако е гладен неприятелят ти, нахрани го; ако е жаден – дай му да пие*“ (Рим.12:20). Така както братът стои до своя брат, който е в беда и превързва раните му, и успокоява болките му, нека така и ние да показваме обичта си към нашия враг. На света не може да бъде намерена по-голяма беда и по-горчива болка от бедата и болката на нашия враг. На никое друго място служението ни не е толкова нужно или по-благословено, отколкото е нашето служение на враговете ни. „*По блажено е да дава човек, отколкото да получава*“ (Деян.20:35).

„Молете се за онези, които ви гонят.“ Това е най-важното изискване. Чрез посредничеството на молитвата ние отиваме при нашия враг, заставаме край него и отправяме молба към Бога за него. Исус не обещава, че когато ние благославяме враговете си и им правим добро, те няма злобно да ни използват и да ни преследват. Със сигурност те ще правят това. Но даже това не може да ни нарани или победи, дотогава,

докато ние се молим за тях. Защото ако се молим за тях, ние вземаме тяхното нещастие и бедност, тяхната вина и проклетие върху себе си и се молим на Бога за тях. Всяка обида, която те произнасят, служи единствено да ни привързва още по-здраво към Бога и към тях. Тяхното преследване към нас служи единствено за да ги доближава по-близо до помирението им с Бога и до по-нататъшните победи на любовта.

Тогава как побеждава любовта? Тя побеждава не като се пита как врагът се отнася към нея, а се фокусира в начинът, по който Исус се отнася към нея. Любовта към нашите врагове ни води по пътя към кръста и до общуването с Разпънатият на кръста. Колкото повече вървим по този път, толкова по-сигурна е победата на любовта над омразата на врага. Защото тогава, това не е собствената любов на учениците, а е единствено любовта на Исус Христос, който заради враговете Си отиде на краста и се молеше за тях, докато висеше там.

Преди Исус да тръгне по този път, учениците признали, че и те са били Негови врагове и че той ги е завладял чрез Обичта Си. По този начин очите на учениците са били отворени и това ги е направило способни да гледат на своя враг като на свой брат. Ученикът знае, че дължи живота си на Онзи, който, въпреки, че ученикът е бил Негов враг, се е отнесъл към него като към брат и го е приел, който го е направил Свой ближен и го е привлякъл към общение със Себе си.

Сега ученикът може да осъзнае, че даже неговия враг е обект на Божиата обич и както врагът му, така и самият той стоят на едно ниво под кръста на Христос. Бог не ни е питал нищо за нашите достойнства или за нашите пороци, защото в очите му даже достойнствата ни са били възмутителни. Божиата любов търси Неговите врагове, които се нуждаят от нея и които Той счита, че си достойни за нея. Бог обича враговете Си – това е славата на Неговата обич, както знае всеки последовател на Исус; последователят е станал участник в тази любов чрез Исус. Защото Бог позволява Неговото слънце да огрява както праведните, така и неправедните. И не само земното слънце и земният дъжд: „Слънцето на праведността“ и дъждът на Божието слово също огрява грешния човек и му разкрива милостта на Небесния Отец.

Свършената, включваща всичко в себе си любов, е акт на Отца и на Неговия Единствен Си. *„Заповедта, че ние трябва да обичаме враговете си и да се въздържаме от отмъщение ще става все по-важна през следващите години, докато ние се сражаваме в свещената война, в която любовта и омразата се сражават в битката на морала. Неотменен дълг на всеки християнин е да участва в всичките си сили в тази битка. Идва време, когато изповядването на живия Бог ще ни навлича не само омразата и яростта на света, защото всичко това вече се случва, но и пълното отхвърляне от „човешкото общество,“ както те наричат това. Християните ще бъдат гонени от място на място, ще бъдат обект на физическо нападение, на злобно отношение и на всякакви видове смърт. Ние приближаваме епохата на широко разпространеното преследване. В това се състои истинския смисъл на всички движения и конфликти на нашата епоха. Неприятелите ни се стремят да изтръгнат от корен Християнската Църква и Християнската вяра, защото те не могат да живеят съвместно с нас, даже когато те (Коментар: Църквата и Християнската вяра. Д.Пр.) не са директно насочени срещу тях; неприятелите ни са осъждани от своите собствени думи и действия. И те са близо до истината, когато считат, че не могат да живеят съвместно с нас. Освен това те подозират, че ние сме безразлични към тяхното осъждане. Наистина, те трябва да признаят, че е напълно безполезно да ни осъждат. Ние не отвърждаме на тяхната омраза и осъждане, въпреки че те биха се радвали, ако реагирахме по този начин и така да потъваме до тяхното собствено ниво. А как трябва да бъде водена борбата? В настъпващата епоха ние ще се молим, не като отделни личности, а като общност и като църква: ще се молим в множества (въпреки че тези множества са относително малки) и сред хилядите и хилядите вероотстъпници ние гласно ще възхваляваме и ще изповядваме Господа, Който беше разпънат на кръста и възкресен и ще дойде отново. А каква ще е тази молитва, това изповядване и какъв ще е химнът на възхвалата? Това ще е молитва на искрена любов към същите тези синове на гибелта, които стоят около нас и ни наблюдават с очи, изпълнени с омраза, и които вероятно вече са вдигнали ръцете си, за да ни убият. Това ще е молитва за мир в тези жадни и объркани души, които се носят по течението в безпокойство и самота; молитва за същите любов и мир, на които се наслаждаваме самите ние; молитва, която ще проникне в дълбините на душите им и ще разкъса сърцата им по-мъчително отколкото всичко друго, което те могат да ни причинят. Да, Църквата, която наистина очаква своя Господ и която разпознава знаците на времената, трябва да се впусне с всичката си сила и с доспехите на нейния свят живот в тази молитва на любовта.“* (А. Ф. К. Вилмар 1880). (Коментар: Вилмар: 1800-1868, германски нео-лутеран, теолог, професор по теология в Марбург. Д.Пр.)

Каква е неразделената любов? Това е любов, която няма предпочитания към хората, които също ни обичат. Когато обичаме тези, които ни обичат, нашите братя, нашия народ, нашите приятели, да, и даже хората от нашата църква, ние не сме по-добри от езичниците и бирниците. Такава любов е обикновена и естествена и не е отличителна чертана християнина. Ние можем да обичаме нашите роднини, близки и

приятели, и нашите сънародници, независимо дали те са християни или не, и ние се нуждаем от Исус, за да ни учи на този вид любов. Но Той приема този вид любов като даденост и като нейна противоположност твърди, че ние сме длъжни да обичаме враговете си. По този начин Той ни показва какъв смисъл влага Исус в любовта и какво трябва да е отношението ни към този вид любов.

Тогава по какъв начин учениците се различават от езичниците? Какво всъщност означава да бъдеш християнин? Тук срещаме думата, която властва в цялата глава и обобщава всичко, което чуваме до сега. Това, което отличава християнинът от другите хора е „чудатостта“, „необикновеността“ и „удивителността“, които не са нещо обичайно. Това е качеството, чрез което по-добрата праведност превишава праведността на книжниците и на фарисеите. Тя е „това, което е в повече“, което е „отвъд всичко това.“ Природното е едно и също както за езичника, така и за християнина, а различното качество на християнския живот започва с тази способност, която ни прави способни да виждаме природата в нейната истинска светлина. Там, където тази способност липсва, липсва и странното благоволение на християнството. Това благоволение не може да се случи в сферата на природните възможности, а само когато те бъдат надминати. Фатална грешка на фалшивата протестантска етика е, че тя е разводнила християнската любов с идеи за патриотизъм, другарство и трудолюбие, които превърнали по-добрата праведност във „външните неща“ (*Коментар: iustitia civilis - „външните неща“ - според християнските теолози това е категория от действия, в които грешните хора запазват способността си да извършват както добри, така и зли дела от гледна точка на морала. Това означава, че човек може да е мил и справедлив, и да изпълнява гражданските си задължения по начин, който му гарантира одобрението на другите хора. Но поведението на човека не е мотивирано от стремежа да получи одобрението от Бога, а да изпълни предписанията на моралния закон на хората. Д.Пр.*). Но Исус не говори за такива неща. За него отличителен белег на християнина е „необикновеността.“ Християнинът не може да потъне до нивото на света, защото ние винаги трябва да помним каква е любовта на Исус Христос.

Каква е природата на любовта на Христос? Това е животът, който е описан в блаженствата, животът на последователите на Исус, светилникът, който свети; градът на върха на хълма; пътят на отричането от правата си, на абсолютната чистота, на плодовитостта и на кротостта. Тя е безрезервна любов към враговете ни, към необичаните и необичащи хора, любов към нашите политически и религиозни врагове. Във всеки случай това е любовта, която е била осъществена на кръста на Христос. Това е любовта на Самият Исус Христос, който отишъл търпеливо и покорно на кръста – тя е фактът на самият кръст.

Кръстът е задвижващия механизъм на Християнската религия, той е силата, която прави християнина способен да се издигне над нивото на света и да спечели победата. Страданиято на любовта на Разпънатият на кръста е върховното изявяване на „необикновеното“ качество на християнския живот. Няма съмнение, че „необикновеното“ качество е идентично със светлината, която осветява пътя на хората и за която те прославят Отец, който е на небето. Тази светлина не може да бъде скрита под крината, тя трябва да бъде виждана от хората. Общността на последователите на Исус, общността на по-добрата праведност, е видимата църква: тя е оставила света и обществото и е готова да се откаже от всичко, само не и да загуби кръста на Христос.

А как работи на практика това качество? „Необикновеността“ - това е най-големият скандал, и тя е това нещо, което правят последователите на Исус. Тази „необикновеност“ трябва да бъде демонстрирана подобно на по-добрата праведност и то така, че всички хора да могат да я виждат. Тя не е стриктно пуританско живеене, не е някаква ексцентрична демонстрация на християнски живот, а е просто и импулсивно подчинение на волята на Христос.

Ако превърнем „необикновеното“ в наш стандарт на поведение, ние ще бъдем отведени в страданията на Христос и там тази необикновеност ще бъде демонстрирана пред хората. Самата тази дейност е едно безкрайно страдание. В него ученикът понася страданията на Христос. Ако това не се случва, това означава, че това не е дейността, за която говори Исус.

Следователно, любовта на Исус е изпълнението на Закона и спазването на заповедите. В разпънатият на кръста Христос и в Неговите хора се случва „необикновеността.“

Свършени са тези хора, в живота на които неразделената любов на небесния Отец е свършена. Точно тази любов е дала Синът да умре за нас на кръста и чрез страданиято в общението с този кръст, последователите на Исус биват усъвършенствани. Никой друг не е свършен, освен благословените от блаженствата.

Глава 13

Скритата праведност

(Мат. 6:1-4)

В Мат.5 ни беше казано как общността на учениците по същността си е видима по своя характер и как нейната видимост достига връхната си точка в любовта на Христос, която е демонстрирана на кръста. Видяхме, че отличителният белег на християнството е нашата отделеност от света, че нашите стандарти надвишават стандартите на света и че изпълнението ни е нещо необикновено.

Следващата глава Мат.6 се занимава с темата за молитвата и разкрива нейната двусмисленост. Колко лесно е учениците да имат погрешно разбиране за молитвата! Можем да си представим лесно как те казват: „Сега трябва да се захванем да работим и да изграждаме Небесното царство на земята“ - и правейки това те ще пренебрегнат и даже ще отхвърлят установения ред на нещата. Могат да станат безразлични към тази сегашна епоха, подобно на фанатиците и да се опитват да осъществят необикновеното качество на бъдещата епоха във видима институция. Разсъждавайки по този погрешен начин, те могат да се оттеглят изцяло от света и чрез сила да установят християнски порядък, който е по-съвместим с тяхното вървене след Христос и е повече в съответствие с Неговото необикновено изискване. Те ще твърдят, че по този начин дават друг пример за посветен и свят живот, въпреки че този път целта е **СЪС СИЛА** да освобождаваме и да вдъхновяваме.

С какво огромно желание религиозните хора биха възприели живота в бедност, праведност и страдание, стига да могат по този начин да задоволят копнежа си не само да вярват, но и да виждат със собствените си очи това, в което вярват! В края на краищата, те могат да твърдят, че правят всичко това а цел осъществяване на върховната цел – осъществяването на „необикновеното.“

От другата страна, други хора биха чакали да чуят какво е казал Исус за „необикновеното,“ единствено за да се изкажат по тази тема с цялото си настървение. Те биха казали: „*Най-после тук фанатикът се изяви в Своя истински облик. Сега знаем, че Той е революционер, който иска да преобърне целия свят с краката нагоре и да построи нов свят. Дали това е подчинение на словото на Стария Завет? Не е ли това най-крейция пример за самоправедност? Не знае ли Исус, че всичко, което Той изисква, е обречено да стигне до провал поради греха на света? Това не доказва ли, че Той е жертва на духовна гордост, която е първият признак на фанатизма?*“ Тези хора биха казали: „*Не, истинското подчинение и смирение могат да бъдат намерени само в обикновеното, в ежедневието и в скритото. Ако Исус беше накарал учениците Си да се върнат при семействата и близките си, да се върнат при своя дълг и призвание, да се върнат при подчинението на Закона, както книжниците го обясняваха, тогава учениците Му щяха да знаят, че Той е благочестив, смирен и покорен. Тогава Той щеше да даде на учениците Си вдъхновяващ стимул за по-задълбочена набожност и за по-стриктно подчинение. Той щеше да поучава това, което книжниците вече знаят, това, което учениците с удоволствие биха слушали, че Той подчертава в Своето проповядване – че истинското благочестие и праведност се състои не само във външното поведение, но и в разположението на сърцето, както и обратното – че е важно не само разположението на сърцето, но и конкретните дела. Това щеше да е този вид „по-добра праведност,“ от която хората се нуждаят, която е твърде добра и не може да бъде отхвърлена. Но сега Исус изпусна Своя шанс. Той не се изяви като смирен учител, а като високомерен фанатик. Разбира се, фанатиците винаги знаят тайната на разпалването на ентузиазма на хората, особено на най-благородните и най-добрите от тях. Експертите-юристи не знаят ли, че въпреки цялото си великодушие, сърцето на човека продължава да говори с гласа на плътта? Исус пожертва най-добрите синове на народа, най-добросъвестните и благочестивите, само заради една мечта. „Необикновеното“ беше просто спонтанната работа на привързаността и набожността. „Необикновеното“ беше една измама, която противопоставя човешката свобода на спонтанното подчинение на Божията заповед, „необикновеното“ е незаконно самооправдаване на човека, който не позволява на Законът да върви по своя път, „необикновеното“ е незаконно самоочистване от греховете, което Законът непременно ще осъди; свободната работа като противопоставяне на задължаващия дълг, унищожението на Църквата на Бога, отричането на вярата, богохулството против Закона и против Самият Бог...Ако трябва да бъде изпълняван Закона, Исус би трябвало да бъде убит заради проповядването на „необикновеното.“*

А как Исус е отговорил на тези възражения? Той казал: „*Внимавайте да не вършите делата на вашата праведност пред хората, за да бъдат те виждани от тях*“ (Мат. 6:1 – мой превод). Призивът към „необикновеното“ е рискът, който хората трябва да поемат, когато вървят след Христос. И поради това Исус ни предупреждава да внимаваме. Призовава ни да възпираме невинната спонтанна радост, която получаваме от това, че правим видимо нашето християнство. Той ни призовава да обмисляме това, което правим.

На учениците е казано, че те могат да притежават „по-добрата праведност“ само дотогава, докато са разсъждаващи: те трябва да се бъдат внимателни, когато използват „необикновеното“ и никога да не го

извършват в свой собствен интерес или поради показност и самохвалство. По-добрата праведност на учениците трябва да има мотив, който не е свързан със самите тях. Разбира се, по-добрата праведност трябва да е видима, но те трябва да внимават тя да не става видима, само зарази самата показност.

Разбира се, има правилни основания за настояването да бъде видима природата на християнското ученичество, но самата видимост никога не е край сам по себе си; ако това се случи, това означава, че ние сме загубили виждането си за нашата основна цел, която е да вървим след Исус. А след като веднъж сме направили тази грешка, ние няма да бъдем способни да вървим отвъд мястото, където сме я направили и ще трябва да започнем всичко още от самото му начало. И това ще ни покаже, че ние не сме истински ученици.

Следователно, ние сме изправени пред един парадокс. Дейността ни трябва да е видима, но тя никога не трябва да бъде вършена заради самата ѝ видимост. „Нека свети вашата светлина пред човеците“ (Мат. 5:16) и все пак: „Внимавайте да я криете!“ (виж Мат.6:1) Има силен контраст между текстовете в Мат. 5 и в Мат.6. Това, което е видимо, в същото време трябва да е скрито.

Размишлението, за което настоява Исус, има за цел да ни предпази от опасността да разсъждаваме за нашата необикновена позиция. Ние трябва да внимаваме, за да не стане видимо, че „необикновеността“, която показваме, се дължи на самите нас. В противен случай „необикновеността“, която сме достигнали няма да се дължи на вървенето ни след Христос, а ще е необикновено постижение, дължащо се на нашата собствена воля и желание.

Как трябва да бъде разрешаван този парадокс? Първият въпрос, който трябва да зададем е следният: „От кого трябва да крием видимостта на нашето ученичество?“ Със сигурност не от хората, на които ни е казано да им позволяваме да виждат нашата светлина. Не. Ние трябва да крием „необикновеността“ си от самите себе си. Задачата ни е просто да продължаваме да вървим след Христос и да гледаме единствено в нашия Водач, който върви пред нас, без да обръщаме внимание на себе си или на това, което правим ние. Задължително ние не трябва да сме наясно с нашата собствена праведност и да я виждаме само дотогава, докато гледаме в Исус; в тази ситуация тя няма да ни изглежда необикновена, а ще е доста обикновена и естествена. По този начин ние скриваме видимостта от себе си в подчинение на словото на Исус. Ако „необикновеността“ беше важна сама по себе си, ако тя е нашата цел, тогава ние щяхме като фанатиците, да се уповаваме на нашата собствена сила и власт там, където учениците на Исус действат просто в подчинение на своя Господ.

Според словото на Исус това не може да стане по друг начин: християнинът е светлина в този свят не поради някакво свое качество, а само защото той върви след Христос и гледа единствено към него. (*Коментар: Така както луната не е източник на светлина, а свети само с отразената светлина, която идва от Слънцето, така и християнинът свети в този свят до степенята, до която отразява към заобикалящия го свят светлината, идваща единствено от Исус Христос. Д.Пр.*) Но точно защото християнският живот поради самата си природа е необикновен, този живот същевременно е обикновен, естествен и скрит. Ако не е такъв, този живот изобщо не е християнски живот и това не е подчинение на волята на Исус Христос.

Второ, трябва да запитаем как видимите и невидимите черти на ученичеството могат да бъдат съвместявани и как един и същ живот може да бъде както видим, така и скрит. За да отговорим на този въпрос, всичко което трябва да направим, е да се върнем обратно при Мат.5, където необикновеността и видимостта са дефинирани като кръста на Христос, под който стоят учениците. Кръстът по едно и също време е както нужното и скритото, така и видимото - „необикновеното.“

Трето, ние трябва да попитаме как трябва да бъде разрешавано противоречието между Мат.5 и Мат.6. Отговорът се намира в смисълът на ученичеството. Ученичеството означава изключителна привързаност към Него и това означава първо, че ученикът гледа само в Своя Господ и върви след Него. (*Коментар: Някой беше казал: „Когато отклоних погледа си от Исус, за да погледна към гълъба на мира, дяволът влезе в сърцето ми!“ Толкова коварен е дявола, че може да ни се изяви даже като гълъба на мира. Добре е да помним това. Д.Пр.*) Ако ученикът гледа само към необикновеното качество на християнския живот, той ще престане да върви след Христос. Защото за ученика същината на това необикновено качество се състои единствено в изпълняването на волята на Господа, когато той се стреми да прави това, за което знае, че няма друга алтернатива и че това, което прави е единственото естествено нещо, което трябва да прави. (*Коментар: Едно мъдро правило гласи: „Прави това, което трябва да бъде направено, пък да става каквото ще.“ В мигът, в който започнем да разсъждаваме, дали трябва да направим това, което знаем, че Исус ни е казал, че трябва да правим, ние тръгваме по пътя към ада. Д.Пр.*) Всичко, което последователят на Исус трябва да прави, е да е сигурен, че неговата покорност и неговото вървене след Исус и неговата любов са изцяло спонтанни (*Коментар: А не обмислени и плод на нашите разсъждения и оценки, които доста често са погрешни. Д.Пр.*) и непредумишлени. Ако правите добро, вие не трябва да позволявате на лявата ви ръка да знае какво прави дясната ви ръка, следователно, трябва да правите доброто просто несъзнателно, без да разсъждавате, спонтанно, като част от природата ви.

Ако постъпвате иначе, вие просто демонстрирате свята собствена добродетел, а не че източникът за направата на това добро е Исус Христос. Добродетелта на Христос, добродетелта на ученичеството, може

да бъде постигана единствено дотогава, докато вие напълно не осъзнавате това добро, което правите. *(Коментар: И поради това не си го приписваме на себе си и така да се прославяме ние, а не Господа. Д.Пр.)*. **Истинската работа на любовта винаги е скрита работа.** Поради това внимавайте самия вие да не осъзнавате това добро, което правите, защото само по този начин то е добротата на Бога. Ако искаме да знаем нашата собствена доброта или любов, тя вече е престанала да бъде любов. Ние задължително **трябва да не знаем** за нашата любов към враговете ни. В края на краищата, когато ги обичаме, те вече не са наши врагове. Това сляпо петно във виждането на християнина (което всъщност е виждане, осветявано от Христос) е неговата убеденост и фактът, че животът му е скрит от погледа му в почвата на неговата увереност.

По този начин скритостта има своята противоположност в изявата. Защото нашият Бог е Бог, в който всички сърца са отворени и за Когото няма никакви скрити тайни. Бог ще ни покаже скритото и ще го направи видимо. Изявата е определената награда заради скритостта и единственият въпрос е къде ще я получим и кой ще ни я даде. Ако искаме известност в очите на хората, ние вече имаме нашата награда. Иначе казано, тази награда е нематериална; независимо от това дали известността, която искаме е от по-груб вид, която всички могат да видят или е от по-изтънчен вид, който е достъпен само за нас самите. Ако лявата ръка знае, какво прави дясната ръка, ако разберем за нашето скрито достойнство, ние скалпваме нашата собствена награда, вместо да получим наградата, която Бог е възнамерявал да ни даде в определеното от Него подходящо време. Но ако ние сме доволни да продължаваме да живеем живота си, скрит от нашите очи, ние ще получим наградата си открито от Бога.

Кой може да живее такъв вид живот? Отговорът е очевиден. Понеже любовта е скрита, тя не може да бъде видимо достойнство или навик, който може да бъде придобит. Исус казва: Внимавайте да не замените истинската любов с дружелюбна добродетелност, която е човешко „качество.“ Истинската любов винаги забравя за себе си, в истинският смисъл на тази дума. Ако искаме да я имаме, нашата стара природа трябва да умре заедно **с всичките си достойнства и качества** и това може да стане само там, където ученикът забравя за себе си и се вкопчва единствено в Христос.

Любовта, в смисъла на спонтанна и несъзнателна дейност, означава смърт на старата ни природа. Защото човека открива истинската си природа в праведността на Христос и в своя bliжен. Любовта на разпънатият на кръста Христос, който освобождава стария човек от смъртта, е любов, която живее в тези хора, които вървят след Него. От сега нататък християнинът намира себе си единствено в Христос и в своите братя.

Глава 14

Скритостта на молитвата

(Мат. 6:5-8; 9-15)

Мат.6:5-8

Исус учи учениците си как да се молят. Какво означава това? Това означава, че молитвата в никакъв случай не е някаква обичайна или естествена дейност. Тя е израз на всеобщ човешки инстинкт, но това не доказва правотата на молитвата в очите на Бога. Даже когато е резултат от дисциплина и настойчивост, въпреки това тя може да е безплодна и лишена от Божията благословия. *(Коментар: Винаги трябва да помним, че Бог може да прави всичко, което си поиска и не се подчинява на никакви закони, правила и формули. Неговите помисли са неразгадаеми за нас, но ВИНАГИ БОГ Е ПРАВ, МИЛОСТИВ И ОБИЧАЩ. Д.Пр.)*

На учениците им е позволено да се молят, защото Исус казал, че те могат да се молят, и че Той познава Отецът. Исус обещава, че Бог ще ги чуе. Това означава, че учениците се молят единствено защото те са последователи на Христос и имат общение с Него. Единствено тези, които, подобно на тях, се прилепят към Исус, имат достъп до Отеца чрез Него. Всяка молитва на християнина е отправяна към Бога чрез Посредник и даже молитвата не осигурява директен достъп до Отца. Единствено чрез Исус Христос ние можем да стигнем до Отца чрез молитва. Християнската молитва приема за даденост наличието на вяра, т.е. прилепване към Христос. Той е единственият Посредник на нашите молитви. Когато се молим, ние разчитаме на Неговото слово и християнската молитва винаги е привързана към това слово.

Ние се молим на Бога, защото вярваме в Него чрез Исус Христос, т.е. молитвата ни никога не може да бъде отправена директно до Бога, защото ние не трябва да отиваме при Него по този начин. Ние имаме привилегията да знаем, че Бог знае нуждите ни, още преди ние да сме Го помолили. Това придава неограничена увереност и радостна сигурност на християнската молитва. Не е важно каква форма на молитва използваме, колко много думи употребяваме – важна е вярата, която се държи здраво за Бога и

докосва сърцето на Отца, който ни познава много преди ние да отидем при Него.

Истинската молитва никога не е култ или даже акт на набожност: тя винаги е молитва на дете към Отца, към Баща. Поради това тя не е начин за самоизтъкване, независимо дали правим това пред Бога, пред самите себе си или пред другите хора. Ако Бог не знаеше нуждите ни, от нас щеше да се изисква да обмисляме предварително как да Му кажем за тях, какво трябва да Му кажем и дали трябва да Му кажем или не. Следователно вярата, която е главния мотив на християнската молитва, изключва всички предварителни размишления и обмисления.

Молитвата е висшата илюстрация за скритият характер на християнския живот. Тя е противоположността на самоизтъкването. Когато хората се молят, те престават да познават себе си и познават само Богът, към Когото се обръщат. Молитвата няма за цел да предизвика какъвто и да е пряк резултат върху света; тя е насочена единствено към Бога и поради това е съвършен пример на смирен отказ от привличането на вниманието към нас самите. Разбира се, даже тук има опасност. Такава молитва може да има за цел самоизтъкване, тя може да извади на показ онова, което е скрито. Това може да се случи в публична молитва, която понякога (не толкова често в наши дни) се изражда в продължително бърборене.

Този вид молитва много по-често се случва при моленето насаме; защото е много изкусително да излезем извън себе си и да изричаме молитвите си като външни наблюдатели. В такива случаи ние се молим на себе си, независимо от това дали такива размишление ни наслаждава и самозадоволява или ни изпълва с отвращение и срам. В края на краищата, уличната показност е само естествена форма на самоизтъкване, която измисляме в сърцата си – чак до такава степен ние можем да извратим думите на Исус. Ние искаме както да изречем молитвите си, така и да ги чуем и не се задоволяваме от това да чакаме Бог да ни чуе и да ни покаже в Неговото собствено добро време, че Той ни е чул. Така се наслаждаваме на набожните си чувства и оставаме с увереността, че молитвите ни са били чути. Да, те са чути и ние имаме нашата награда. Понеже ние чуваме себе си, Бог няма да ни чуе. След като сме скалъпили публично нашата собствена награда, ние не можем да очакваме, че Бог после ще ни възнагради.

Какво ни казва Исус, когато в Мат.6:2 говори за „вътрешната стаичка“? Как трябва да затваряме вратата, за да не позволим на други хора да ни подслушват и по този начин да ни лишават от нашата награда? Как трябва да се предпазваме от самите себе си и от нашето собствено предварително обмисляне на това, което искаме да кажем в молитвата си? Единственият начин е посредством умъртвяването на собствената си воля, която винаги налага себе си. А единственият начин да направим това умъртвяване е – като позволим единствено на Христос да управлява сърцето ни, като предадем изцяло волята си на Него, като живеем в общение и вървене след Него.

Тогава ние се молим да бъде изпълнявана Негова воля, волята на Онзи, който знае нуждите ни още преди ние да сме се помолили. Само тогава нашата молитва е уверена, силна и чиста. И тогава тази молитва е истинска и искрена молба. Детето се моли на Бащата, когото то познава. Следователно, същността на християнската молитва не е неясно преклонение на мистика, а определена и точна молба. Правилният начин за отиване при Бога е да протягаме ръцете си и да молим Онзи, за когото знаем, че има сърце на Баща.

Истинската молитва е изричана тайно, но това въобще не отменя нашата обща молитва, колкото и да сме наясно за нейните опасности. В края на краища не е важно, дали се молим на улицата или сме затворени във вътрешната си стаичка, в обща молитва в църквата или се молим, дишайки затруднено като човек, който не знае за какво трябва да се моли. Истинската молитва не зависи нито от отделния човек или от цялото тяло на вярващите хора, а единствено от знанието, че нашият небесен Отец знае какви са нуждите ни. Това прави Отец да е единствената личност, към която са отправени молитвите ни и ни освобождава от фалшивата увереност в нашите собствени дела.

Мат.6:9-15

Исус казал на учениците си не само как да се молят, но и за какво да се молят. Господната молитва не е просто образецът за молитва, но е и начинът, по който християните трябва да се молят. Ако те се молят с тази молитва, Бог със сигурност ще ги чуе. Господната молитва е същината на молитвата. Всяка наша молитва си има свой собствен характер и ограничения. Още веднъж Исус не оставя учениците си в неведение; Той ги учи на Господната молитва и така ги отвежда до ясното разбиране на молитвата.

„*Отче наш, който си на небесата*.“ Учениците се обръщат към небесния Отец като общо тяло, те отправят молба към Отца, който вече знае нуждите на децата си. Призивът на Исус ги обвързва заедно в братство. В Исус те разбират любовната милост на Отца. В името на Божия Син те са привилегирани да наричат Бога с името Отец. Те са на земята, а техният Отец е на небето. Отгоре Той гледа надолу към тях, а те издигат погледа си нагоре към Него.

„*Да се свети Твоето име!*“ Божието име Отец, както то е било разкрито на учениците в Исус Христос, трябва да бъде пазено свято сред тях. В това име се помества цялото съдържание на Евангелието. Дано Бог

да предпази Неговото свято евангелие от това да бъде направено неразбираемо или осквернено чрез фалшиво учение или безбожен живот и дано Той винаги да прави познато Своето свято име на учениците на Исус Христос. Дано Той направи способни всички проповедници да прогласяват чистото евангелие на спасяващата милост, да ни защитава от ерес и да обръща враговете ни в християни в Своето име!

„*Да дойде Твоето царство.*“ В Исус Христос Неговите ученици свидетелстват, че Божието царство идва на земята. Те са видели, че Сатаната е смачкан и че силите на света - грехът и смъртта са покорени. Божието царство все още е изложено на страдание и борба. Малкото стадо има дял даже в това изпитание. Те стоят в новата праведност под върховенството на Бога, но са подложени на гонения. Бог е разрешил царството на Исус Христос да може да расте в Неговата Църква на земята, Бог ускорява идването на края на царството на този свят и установява Своето собствено царство в сила и слава!

„*Да бъде Твоята воля, както на небето, така и на земята.*“ В общението с Исус, неговите ученици подчинявали своите воли изцяло на волята на Бога и поради това те се молят по целия свят да бъде изпълнявана волята на Бога. Никое създание на земята няма да Му се противопостави. Но злата воля е все още жива в последователите на Христос, тя все още се стреми да ги откъсне от общението им с Него; и поради това те са длъжни да се молят волята на Бога все повече и повече да преобладава ежедневно в сърцата им и да премахва всяко противопоставяне. Накрая целият свят ще трябва да се поклони пред тази воля, да ѝ отдаде почит и да благодари както в време на радост, така и във време на изпитание. Небето и земята ще станат подвластни на Бога.

Божието име, Божието царство, Божията воля трябва да бъдат основна тема на християнската молитва. Разбира се, това не означава, че Бог се нуждае от нашите молитви, а означава, че те са средство, чрез което учениците стават съучастници в небесното богатство, за което те се молят. Нещо повече, Бог използва техните молитви за да ускори идването на Краят.

„*Дай ни днес насъщният ни хляб.*“ Докато са на земята, учениците не се срамуват да се молят за своите телесни нужди. Волята на Бога не е творението Му да бъде презирано. На учениците е казано да се молят за хляб не само за себе си, но и за всички хора на земята, защото всички хора са техни братя. Учениците разбират, че дотогава, докато е плод на земята, хлябът слиза долу от небето като дар само от Бога. Поради това те трябва да се молят за него, преди да го вземат. И тъй като това е Божият хляб, той се подновява ежедневно. Те не се молят с цел да складират хляба за идващите дни, а са доволни с това, което Бог ежедневно им дава. Чрез този хляб животът им се удължава малко повече, с цел те да се наслаждават на общуването с Исус, да Го възхваляват и да Му благодарят заради Неговата любяща милост. Този период е изпитание за тяхната вяра, защото той показва дали те вярват, че всички неща работят заедно за добруването на онези хора, които обичат Бога.

„*Прости ни дълговете наши, както и ние прощаваме на нашите длъжници.*“ Всеки ден последователите на Христос трябва да признават и се окайват заради своя грях. Понеже живеят в общение с Него, те задължително трябва да са безгрешни, но на практика животът им е опетняван ежедневно с всякакви форми на неверие, с мързел в молитвата им, с липсата на телесна дисциплина, с всевъзможни форми да угаждане на себе си, със завист, омраза и гордост. Не е чудно, че те трябва да се молят ежедневно за Божията прошка. Но Бог ще им прощава само ако и те си прощават един на друг изцяло, с готовност и с братска обич. Поради това, те отнасят всяка своя вина пред Бога и се молят като общество за прошка. Бог прощава не просто моите грехове, а ни прощава нашите грехове.

„*Не ни въвеждай в изкушение.*“ Много и различни са изкушенията, които обкръжават християнина. Сатаната го атакува от всякъде, ако случайно той може да го накара да падне. Понякога атаките приемат формата на лъжливо усещане за сигурност, а друг път – на безбожно съмнение. Но ученикът осъзнава своите слабости и не излага себе си ненужно на изкушението, с цел да провери силата на вярата си. Християните молят Бог да не подлага тяхната хилава вяра на изпитание, а да ги пази в часът на изпитанието.

„*Но избави ни от лукавия.*“ Последната молба е за освобождение от злото и за наследството на небесното царство. Това е молитва за свята смърт и за освобождение в Христос в денят на осъждането.

„*Защото царството е Твое, и силата и славата, до вековете. Амин!*“ Учениците са обновявани в тяхната увереност, че Царството принадлежи на Бога, чрез общуването им в Исус Христос, от когото зависи изпълнението на молитвите им. В Исус Христос, Божието име е осветявано, Неговото царство идва и Неговата воля ще бъде извършвана. Заради Неговото име учениците са спасявани от смъртта, в Неговата здравина те са запазвани през цялото време на изпитанието, в Неговата сила те са освобождавани и довеждани до вечния живот. Негово е царството, силата и славата винаги в единството с Отца. Това е гаранцията, на която се наслаждават учениците.

Глава 15

Скритостта на посветения живот

(Мат. 6:16-18)

Исус приема като подразбиращо се, че учениците Му ще спазват религиозния обичай на постенето. Стриктното упражняване на самоконтрол е важна отличителна черта на християнския начин на живот. Такива обичаи имат една единствена цел – да направят ученика способен с по-голяма готовност и радост да постига онези неща, които Бог ще поиска да бъдат направени от него. Постенето помага за дисциплинирането на угаждащата на себе си и ленива воля, която силно не желае да служи на Господа. Постенето помага за смирението и обуздаването на плътта. Упражнявайки се в самоконтрола, ние демонстрираме пред невярващите колко различен е християнският начин на живот от техния начин на живот.

Ако в живота ни липсва елемент на аскетизъм, ако позволяваме на желанията на плътта да ни ръководят безконтролно (разбира се, съобразявайки се с ограниченията на благоприличието), ние ще установим, че е трудно да се упражняваме в служба на Христос. Когато плътта е преситена, тогава е трудно да се молим въодушевено или да живеем живот на служение, който изисква от нас значително себеотрицание.

Поради това християнинът трябва да спазва строга външна дисциплина. Но не трябва да си въобразяваме, че само това е достатъчно, за да пречупим волята на плътта или че има някакъв друг начин за умъртвяване на старата ни природа, освен вярата в Исус. Истинската разлика между вярващият, който върви след Христос и е умъртвил волята си, и е умъртвил старата си природа в Христос и между останалите хора е, че той е по-наясно от другите хора за непокорността и вечната гордост на плътта, че той осъзнава своя мързел и стреми се към самоугаждане, и знае, че неговата безочливост трябва да бъде изкоренявана.

Следователно, ние се нуждаем от ежедневна самодисциплина. Ученикът винаги знае истината, че духът иска, но плътта е слаба, поради което ние „трябва да внимаваме и да се молим.“ Духът знае правилният път и иска да върви по него, но на плътта ѝ липсва смелост и счита, че този път е твърде труден, твърде опасен и изтощителен, и поради това тя задушава гласът на духа. Духът одобрява, когато Исус ни нарежда да обичаме враговете си, но плътта и кръвта са твърде силни и не ни позволяват да правим това. Поради това ние трябва ежедневно да практикуваме такъв вид възпитание, което минава отвъд границата, която логично очаквахме; само по този начин плътта научава болезненият урок, че тя не притежава никакви свои права. Редовната ежедневна молитва помага много в това отношение, както и ежедневното размишление над текстовете от Библията, а също и всякакъв вид телесни упражнения и аскетичен начин на живот.

Плътта се съпротивлява на това ежедневно унижение, първо чрез фронтална атака, а по-късно – като се крие зад думите на духа (например, в името на „свободата, която ни дава евангелието“). Ние предявяваме претенции да бъдем освободени от всяко принуждение на закона, от мъченичеството, което сами си причиняваме и от умъртвяването, и играем тази игра, съпротивлявайки се на правилната евангелска употреба на възпитанието и аскетизма; по този начин извиняваме собственото си самоугаждане и нередовната ни молитва, в размишлението и в телесния си живот.

Осъзнаването на различието между поведението ни и словото на Исус е винаги твърде болезнено събитие. Ние забравяме, че ученичеството означава отчуждаване от света и забравяме истинската радост и свобода, които са резултат от посветеното управление на живота. Когато християнинът установи, че вече всъщност не прегръща Божията воля, че се е потопил в материалното, че цялата му радост от общуването му с Бога е изчезнала и че той вече няма силата да се моли, това е сигурен признак, че спешно трябва да предприеме атака срещу плътта и да се подготви чрез пост и молитва за по-добро служение. (Лука 2:37, 4:2; Марк 9:29; 1 Кор. 7:5).

Всяко възражение, че аскетизмът е погрешен и че единственото, от което се нуждаем ние е вяра, е доста далече от истината; жестоко е да се прави такова твърдение срещу аскетизма и то изобщо не помага на никой от нас. В края на краищата, животът, който е живян с вяра не е нищо, ако не е една безкрайна борба на духа с всяко налично оръжие срещу плътта. Как е възможно да живеем животът на вярата, когато се изморяваме от молитвата, когато изгубваме апетита си да четем Библията и когато спането, яденето и чувствените удоволствия ни лишат от радостта на общението с Бога?

Аскетизмът означава доброволно страдание: това е активно, а не пасивно отношение и точно там се крие опасността. Винаги има опасност аскетизма ни да бъде изкусен да подражава на страданието на

Христос. Това е благочестива, но безбожна амбиция, защото зад нея винаги се спотайва представата, че е възможно ние да заемем мястото на Христос и да страдаме така, както е страдал Той. Тогава ние самонадеяно започваме да планираме да извършим тази горчива работа на вечното изкупление, която Самият Христос е изработил за нас.

Целта на аскетизма е по-ограничена – да ни подготви за по-добра служба и за по-дълбоко смирение. Но аскетизмът може да постигне тази цел само когато той приеме за своя основа страданието на Христос; ако не направи това, аскетизмът се изражда в ужасна пародия на страданията на нашия Господ. Ако направим тази грешка, нашата цел се превръща в желание за самоизтъкване и самохвалство. Тогава ние искаме другите хора да видят нашите постижения и да бъдат засрамени. Така нашият аскетизъм се превръща в път към робството. Такава публичност дава на аскетизма наградата, към която той се стреми.

„Помажи главата си и умий лицето си.“ Даже това може да се превърне в случай на още по-префинена форма на самопрославяне или наслада. Но това би означавало да не се улучи мишената, да се изгуби правилният смисъл и аскетизма да се превърне в чиста измама. Обаче Исус нарежда на учениците си да постанват в практикуването на смирението, но не ги принуждава да изискват това от другите хора като правило или наредба. Учениците трябва да се радват и да благодарят за привилегиите да остават в служението на техния Господ.

Исус не иска да каже, че усмивката на лицето е някакъв стереотипен израз на християнското поведение, на това смирение, което е изцяло естествено, така, както окоето може да вижда другите хора, но не може да вижда себе си. Такава скритост един ден ще бъде извадена на показ, но това ще бъде направено от Бога, а не от нас.

Глава 16

Простотата на безгрижния живот

(Мат. 6:19-24; 25-34)

Мат. 6:19-24

Животът на ученичеството може единствено да бъде поддържан дотогава, докато на нищо не бъде разрешавано да застане между Христос и нас самите – нито законът, нито самосъжалението, нито даже светът. Ученикът винаги гледа единствено към своя Учител, никога едновременно към Христос и към закона, никога едновременно към Христос и към религията. Ученикът избягва като чумата всички такива представи. Единствено чрез вървене само след Христос той може да запази погледа си фокусиран в една цел. Очите му са вперени изцяло в светлината, която идва от Христос и в тях няма никаква тъмнина или неяснота. Както погледът трябва да е фокусиран, ясен и чист, за да запази светлината в тялото, както ръката и кракът не могат да получат светлина от никой друг източник, освен от окоето, както кракът се препъва и ръката не улучва своята цел, когато виждането е неясно, както цялото тяло е в тъмнина, когато окоето е сляпо; така последователят на Христос е в светлината единствено дотогава, докато той гледа само в Христос и в нищо друго в света. По същият начин сърцето на ученика трябва да бъде настроено единствено към Христос. Ако окоето вижда обект, който не е там, цялото тяло бива излъгано. Ако сърцето е посветено на миражът на света или на създанието, вместо да е посветено на Създателят, ученикът е изгубен.

Притежанията на света имат склонността да отклоняват сърцата на учениците далече от Исус. **На какво всъщност сме посветили себе си?** Това е въпросът. Дали сърцата ни са насочени към земните неща? Дали се опитваме да комбинираме посветеността на тях с верността си към Христос? Или сме се посветили изключително на Христос? Светлината на тялото е окоето, а светлината на християнинът е сърцето му. Ако окоето е тъмно, колко голяма е тъмнината на тялото! А сърцето е тъмно, когато се е вкопчило в земните неща, защото тогава, колкото и спешно да ни призовава Исус, Неговият призив не успява да намери достъп до сърцето ни.

Сърцата ни са затворени, защото те вече са били дадени на друг. Така както светлината не може да проникне в тялото, когато окоето е зло, така и словото на Исус не може да проникне в сърцето на ученика дотогава, докато то е затворено против него. Божието слово е задушавано като семенце, което е посято сред тръни, „*задушавано от грижи, богатства и житейски удоволствия*“ (Лука 8:14). Изолирането на окоето и на сърцето кореспондира със скритостта „която не знае нищо друго, освен призивът и словото на Христос, и което се състои в съвършено общуване с Него.“

Как ученикът може да се справя със земните неща и въпреки това да запазва изолираността на

сърцето си? Исус не забранява притежанието на самата собственост. Той е бил човек. Ял е и е пил като учениците Си и по този начин е осветил добрите неща в живота. Тези нужни неща, които са били използвани и които са задоволявали основните изисквания на тялото, трябва да бъдат използвани с мярка и с благодарност.

Ние вървим като пътешественици по земята,
с празни ръце, нуждаещи се и голи;
не си заслужава да трупаме богатство -
две пенита само утежняват повече живота.
Ако хората ще вървят по пътя към смъртта,
ние ще вървим заедно с тях;
защото Бог ще ни даде всичко, от което се нуждаем,
за да задоволи нуждата ни. (Терстийген)

Земните неща са дадени, за да бъдат използвани, а не за да събираме богатства. В пустинята Бог давал ежедневно маната на Израел и те не е трябвало да се тревожат какво ще ядат и какво ще пият. Наистина, ако те запазвали част от маната за следващия ден, тя се разваляла. По същият начин ученикът трябва да получава ежедневно своята порция от Бога. Ако я складира като позволено притежание, той разваля не само дара, но и самият себе си, защото насочва сърцето си към натрупването на богатство и превръща това желание в преграда между себе си и Бога. Там където е богатството ни, там е нашата вяра, нашата сигурност, нашата утеха и нашият Бог. (*Бележка на автора: Не е случайно, че списъците на пороците в писмата на Павел свързват прелюбодеянието с ненаситността и лакомията, и обозначават и двете като идолопоклонство.*)

Но къде трябва да поставим границата между законната употреба и незаконното натрупване? Нека да обърнем обратно думите на Исус (Мат.6:21) и така ще получим отговора на нашия въпрос: „Където е сърцето ти, там ще бъде и съкровището ти.“ Разбира се, съкровището ни може да е малко и незабележимо, но размерът му е маловажен; всичко зависи от настройката на сърцето ни и от самите нас. И ако ние попитаме как трябва да знаем къде е сърцето ни, отговорът е също толкова прост – всяко нещо, което възпрепятства директната ни връзка с любящия Бог и действа като преграда между нас **и нашето подчинение** на Исус, е наше съкровище и това е мястото, където се намира сърцето ни.

Но Исус знае, че сърцето на човека копнее за богатство и поради това Неговата воля е човека да има едно богатство. (*Бележка на автора: Трябва да отбележим, че Исус не лишава човешкото сърце от неговите инстинктивни нужди: богатство, слава и възхвала. Но Той дава по-високи цели – славата на Бога (Йоан 5:44), прославянето на кръста (Гал.6:14) и богатството на небето.*) Но това богатство трябва да бъде търсено на небесата, а не на земята. Земните богатства скоро изчезват, а небесното богатство трае вечно. Говорейки за това богатство, Исус няма предвид единственото огромно богатство, което е Той самият, а богатствата, събирани от учениците за самите тях. Какво чудно обещание имаме тук: когато вървим след Исус, ние спечелваме небесни богатства, които са нетленни; тези богатства ни очакват и един ден ние ще им се наслаждаваме, когато те станат наши собствени. Със сигурност, тези богатства не са нищо друго, освен „необичайни“ скритият характер на християнския живот, нищо друго освен плодовете на страданието на Исус Христос, който поддържа живота на Своите последователи.

Ако сърцата ни са изцяло отдадени на Бога е ясно, че ние не можем да служим на двама господари; това просто е невъзможно – във всички случаи през цялото време ние вървим след Христос. Разбира се, ние ще бъдем изкушавани да показваме колко далече сме стигнали в напредването в християнския живот, като даваме на всеки полагаемото му се, както на Бог, така и на Мамона.

Защо не трябва да бъдем щастливи деца на света, просто защото сме деца на Бога? В края на краищата, не се ли наслаждаваме ние на Неговите добри дарове и не получаваме ли нашите богатства като благословия от Него? Не, Бог и светът, Бог и добрите неща на света са несъвместими, защото светът и неговите добри неща се стремят да спечелят сърцата ни и само когато те вече са ги спечелили, добрите неща на света се превръщат в това, което те наистина са. Това е начинът по който те виреят и поради това те са несъвместими с верността към Бога.

В сърцата ни има място само за един от всичките обекти, към които се стремим да се привържем и ние можем да бъдем верни само на един Господ. **Всеки конкурент на тази вяроност трябва да бъде мразен.** (*Коментар: Да не бъдем мекушави и да не се заблуждаваме, че думата „омраза“ е твърде крайна. На карта е заложен собственият ни живот - ако не мразим съперника на Бога, ние сами обричаме себе си на гибел. Изборът е наш. Бог няма да направи компромис и ако не мразим съперника на Бог за сърцето ни, ние прекъсваме връзката си с Исус Христос и със спасението. Д.Пр.)* Както казва Исус, няма никаква друга алтернатива – ние или обичаме Бога, или мразим Бога. Ние сме поставени в позицията да избираме едно от двете: или обичаме Бога, или обичаме добрите неща на света. Ако обичаме Бога, ние мразим света; ако обичаме света, ние мразим Бога. Няма никаква разлика дали тази

любов е съзнателна и обмислена или не; всъщност от гледна точка на морала е сигурно, че нито едното, нито другото ще се случи и че нашето съзнателно и обмислено желание е да служим и на двамата господари – да обичаме както Бога, така и добрите неща на живота. Ние с възмущение ще отречем твърдението, че мразим Бога и ще бъдем твърдо убедени, че Го обичаме, но опитвайки се същевременно да съвместяваме обичта си към Него с обичта си към света, ние всъщност превръщаме в омраза любовта си към Бога.

И тогава губим изолираното си око, и сърцето ни вече не е в общение с Исус. **Обмислените ни намерения не водят до никаква промяна на неизбежния резултат: Ако вървим след Исус Христос, ние не можем да служим на двама господари.**

Мат. 6:25-34

Не се безпокойте! Земните притежания заслепяват очите ни и ни заблуждават да считаме, че те могат да ни предоставят сигурност и свобода от безпокойството. Но въпреки това, през цялото време те са истинският източник на цялото безпокойство. Ако сърцата ни са фокусирани в безпокойствата, наградата ни е безпокойство, чийто товар е непоносим. Безпокойството си създава свои собствени съкровища, които на свой ред пораждаат бъдещи безпокойства. Когато търсим сигурност в притежанията, ни се опитваме да прогоним грижата с грижа, вследствие на което крайният резултат е точно обратният на това, което очакваме. Веригите, които ни привързват към притежанията ни се оказва, че самите те са грижи.

Начинът да използваме неправилно притежанията си, е да ги използваме като гаранция против това, което ще ни се случи през утрешния ден. Безпокойството винаги е насочено към утрешния ден, като се има предвид, че най-стриктно казано, добрите неща (Коментар: Както манната. Д.Пр.) трябва да бъдат използвани само днес (Коментар: Трябва да вярваме, че Бог утре ще ни даде друга манна. Д.Пр.). Опитвайки се да се осигурим за следващия ден, ние само си създаваме несигурност в днешния ден.

Следователно, „достатъчна е на всеки ден неговата злоба“ (Мат.6:34). (Коментар: *Do not trouble troubles, before troubles trouble you*” - “Не се безпокойте, преди безпокойствата да ви обезпокоят.” – англ. поговорка. Препоръката е да не се безпокоим предварително, без да имаме реална причина. Д.Пр.) Единственият начин да спечелим сигурност е като оставяме утрешният ден изцяло в ръцете на Бога и като получаваме от Него всичко, от което се нуждаем днес. Ако, вместо да получаваме Божиите дарове за днешния ден, се тревожим за утрешния ден, ние установяваме, че сме безпомощни жертви на безкрайно безпокойство.

„Не се безпокойте за утре“ (Мат.6:34) – това или е жестока подигравка за бедните и злочестите, точно за тези хора, на които говори Исус (защото от човешка гледна точка, всеки, който не се тревожи за това, какво ще яде утре, е обречен да живее гладен), или това е непоносим закон, който хората ще отхвърлят с възмущение; или пък това е уникално провъзгласяване на евангелието на славната свобода на децата на Бога, които имат Отец на небето, Отец, който е пожелтал Своя любим Син. Как Бог, който е с Него, няма да ни даде безплатно всички неща?

„Не се безпокойте за утре.“ Това не трябва да бъде считано, че е част от светската мъдрост или от моралния закон: това е евангелието на Исус Христос и то може да бъде разбрано само по този начин. Само тези, които вървят след Него и Го познават лично, могат да получат това слово като обещание на любовта на Неговия Отец и като освобождение от робството на материалните неща. Единствено те знаят, че ние не можем да се безпокоим (Мат.6:27). Следващият ден, даже следващият час, са поставени от Бога извън нашия контрол. Глупаво е да претендираме, че ние можем да се безпокоим или грижим. **Единствено Бог може да се безпокои или грижи, защото Той управлява света.** И тъй като ние не можем да се безпокоим, тъй като ние сме напълно безсилни, ние не би трябвало да се безпокоим и грижим. А ако правим това, ние детронираме Бога и претендираме, че самите ние управляваме света.

Но освен това християнинът знае, че той не само не може и не само не трябва да се осмелява да се безпокои, но и че няма никаква нужда да бъде загрижен. Нито безпокойството, нито работата могат да му гарантират ежедневния му хляб, защото хляба е дарът от Отца. Птиците и лилиите нито се трудят, нито предат, но въпреки това както едните, така и другите са нахранени и облечени, и получават ежедневната си дажба, без да се грижат за нея. Те се нуждаят от земните неща само заради ежедневното си препитание и те нямат никаква нужда да ги складираат за бъдещето. Това е начинът, чрез който те прославят своя Създател – не чрез своето трудолюбие, труд или грижа, а чрез ежедневно, лишено от съмнение приемане на Неговите дарове. (Коментар: *Ще направим голяма грешка, ако си мислим, че по този начин Исус ни казва да сме мързеливи и пасивни. Трудолюбие е отличителна черта на християнина, но той се труди само от благодарност към Господа и по този начин подражава на Исус, който е казал: „Отец Ми работи досега и аз работя“ (Йоан 5:17). Исус се е трудил, но не за прехраната си и за да трупа богатство. Така трябва да правим и ние, защото трудът е част от предназначението, което ни е дадено от Бога. Д.Пр.)*

Следователно, птиците и лилиите са пример за последователите на Христос. „Бунтовният човек“ си представя, че има връзка между причината и следствието и между работата и препитанието, но Исус оборва тази илюзия. Според Него, хлябът не трябва да бъде оценяван като награда за работата; вместо това Той

говори за безгрижната простота на човека, който върви с Него и приема всичко, което идва от Бога.

„Сега обърнете внимание, че нито един звяр не работи, за да се прехранва, а всеки от тях си има свое собствено предназначение, според което той търси и намира своята храна. Птицата лети и пее, прави гнезда и ражда пиленцата си. Това е нейната работа, но въпреки това, тя не се прехранва чрез вършенето на тази работа. Воловете орат, конете теглят коли и се сражават, овцете дават вълна, мляко и сирене, защото такава е тяхната функция и те я изпълняват. Но те не се прехранват чрез изпълнението на функцията си.

Не, земята ражда трева и ги храни чрез Божията благословия. По същият начин на човека е възложено задължението да работи и да прави неща, но въпреки това той трябва да знае, че има Друг, който го храни: този прехрана се осигурява не чрез неговата собствена работа, а чрез щедрата благословия на Бога. Истина е, че птицата нито сее, нито жъне, но тя ще умре от глад, ако не лети и не търси храна. Но това, че тя намира храна, не се дължи на нейната работа, а на Божията доброта! Защото кой е поставил храната там, че тя да може да я намери?

Защото там, където Бог не е поставил нищо, нищо няма да бъде намерено, даже целият свят да се труди до смърт, за да го намери.“ (Мартин Лутер)

Но ако по този начин Създателят поддържа и изхранва птиците и лилиите, няма ли Той да направи много повече като Отец, който храни Собствените си деца, които ежедневно отправят молитвите си към Него? Няма ли Той да е способен да задоволи житейските им потребности, след като всички добри неща на земята Му принадлежат и Той може да ги разпределя според желанието Си?

Бог Отец задоволява всичките ми ежедневни нужди.
Защо да не отлетя при Него,
след като Той храни всички птици?
(Клавдий – римски император през 41-54 год.)

Безпокойството е отличителна черта на езичниците, защото те разчитат на своята собствена здравина и сила, а не на Бога. Те не знаят, че Отец знае, че ние се нуждаем от всички тези неща и поради това те се опитват да направят сами за себе си това, което не очакват от Бога.

А учениците знаят, че правилото е: *„Първо търсете Неговото царство и Неговата праведност, и всички тези неща ще ви бъдат добавени“* (Мат.6:34 – мой превод). Ясно е, че безпокойството какво ще ядем и с какво ще се облечем, не е едно и също като безпокойството за Божието царство, колкото и да ни се иска да убеждаваме себе си, че когато работим за семействата си и се тревожим за храната и домовете си, по този начин ние изграждаме Божието царство, все едно, че това царство би могло да бъде изградено единствено чрез нашите светски грижи.

Божие царство и Неговата праведност се различават ясно и подчертано от даровете на света, които идват по нашия начин. Това царство не е нищо друго, освен праведността на Мат.6, праведността на кръста и вървенето след Христос под този кръст. Общението с Исус и подчинението на Неговите заповеди идват на първо място, а всичко друго остава след тях. Земните грижи не са част от нашето ученичество, а са ясно различни и подчинени занимания. Преди да започнем се занимаваме със собствения си живот - какво ще ядем и с какво ще се облечем, с грижите за нашата работа и с нашите семейства - ние трябва да търсим праведността на Христос.

Това е неукрасеното обобщение на всичко, което беше казано по-рано. Отново тук имаме или смазващият товар, който не допуска наличието на никаква надежда за бедните и злочестите хора или пък това е същността на евангелието, което носи обещание за освобождение и за свършена радост. Исус не ни казва какво трябва да правим, а какво НЕ МОЖЕМ да правим. Той ни съобщава какво ни е дал Бог и какво обещава да ни даде. А когато сме с Него, на нас са ни дадени всички неща, буквално всички неща. Той ще се погрижи те да ни бъдат добавени.

Ако вървим след Него и търсим само Неговата праведност, ние сме в ръцете Му и сме под закрилата на Него и на Неговия Отец. А ако сме в общение с Отца, нищо не може да ни навреди. Ние винаги ще бъдем уверени, че Той може да храни децата Си и няма да допусне те да гладуват. Бог ще ни помага в час на изпитание и Той знае нашите нужди.

След като е вървял дълго време след Христос, ученикът на Исус ще бъде попитан: „Липсва ли ти нещо?“ и той ще отговори: „Господи, нищо не ми липсва.“ Как иначе би могъл да отговори ученика, когато знае, че въпреки глада и голотата, гонението и опасността, Господ винаги е до него?

Глава 17

Ученикът и невярващите хора

(Мат. 7:1-12)

Има една постоянна нишка, която преминава през главите Мат.5 и 6; тя преминава през тези стихове и стига до Великият финал на Проповедта на планината. Глава Мат.5 разглежда необикновеното качество на християнския живот, а Мат.6 разглежда скритата праведност на сърцето на ученика, което е фокусирано единствено в Исус Христос. И в двете отличителни черти на християнския живот ученичеството означава отделяне на учениците от всичките им стари връзки и цялостното им прилепване към Исус Христос. Границата между стария и новия живот беше ясно очертана.

Но това повдига въпроса за връзката между християните и невярващите хора около тях. Дали отделянето на учениците от другите хора в обществото ги удостоява със специални права и привилегии? Дали християните се наслаждават на сила, дарби и стандарти за отсъждане, които ги правят способни да упражняват странна власт над другите хора? Колко лесно би било за учениците да усвоят поведение на превъзходство, да отправят неподходящи осъждания към другите хора и да убеждават себе си, че това е била волята на Бога!

Това е причината, поради която Исус казва ясно и без никакво съмнение, че такива погрешни разбирания ще застрашат сериозно тяхното ученичество. Учениците не трябва да осъждат. Ако дават оценки и осъждания на другите хора, самите те ще бъдат осъждани според същите стандарти от Бога. *(Коментар: „С каквато мярка мерите, с такава ще ви се отмери“ (Мат. 7:2) Д.Пр.)* Мечът, с който те осъждат братята си, ще падне после и върху техните глави. Вместо да отделят себе си от своя брат, ще се окаже, че учениците са отделили себе си от Исус.

Защо това трябва да е така? Източникът на живота на ученика се намира изцяло във връзката му с Исус Христос. Той притежава своята праведност само в границите на тази връзка, но не и извън нея. Поради това праведността на ученика никога няма да стане обективен критерий, който да бъде прилаган по желание, според неговия избор. Той е ученик не защото притежава такъв нов стандарт, а само заради Исус Христос, Посредникът, Божият Син. Това означава, че неговата праведност е скрита от самия него и се съхранява в общението му с Исус. Ученикът не може, така както е можел преди, да бъде страничен наблюдател на себе си и осъжда себе си, защото той може да вижда само Исус и да бъде виждан от Него, за бъде съден от Него и да бъде даряван с милост от Него.

Отново ще кажа, няма никакъв стандарт за отсъждане, чрез изискванията на който да осъждаме не-ученик, защото между ученикът и не-ученикът се намира само Исус Христос. Християните винаги гледат на другите хора като на братя, при които идва Христос; християните винаги отиват при другите хора заедно с Исус. Ученик и не-ученик никога не могат да се срещнат като свободни хора и пряко да разменят мненията си и един друг да се оценяват чрез някакъв обективен критерий. Не, ученикът може да срещне не-ученик само като човек, при когото Исус идва.

Само така ученикът може да убеждава и спечели друг човек за Христос, само така той може да сподели с него призивът и любовта, милостта и възгледът, на който самият той се наслаждава. Ученичеството не ни предоставя удобна позиция, от която да атакуваме другите хора; ние отиваме при тях с безусловно предложение за общуване, с искреността на обичта на Исус.

Когато съдим не-ученик, ние се конфронтираме с него в дух на безпристрастност, като го наблюдаваме и разсъждаваме за него, все едно че той е външен човек. А обичта нито има време, нито има шанс за това. Ако обичаме, ние никога няма да гледаме на не-ученика безпристрастно, защото той във всеки момент е любовно въплъщение на Божието изискване към нас да обичаме и да служим. Но любовта ни прави способни да избягваме неправилният вид разсъждение за характера на другите хора; ако обичаме, ние можем да продължим да им прощаваме и по този начин им показваме същата безусловна обич, която Исус е демонстрирал към нас самите.

Да се въздържа от осъждането по този начин е нещо доста по-различно от поговорката „Да разберем всичко, означава да простим всичко.“ Ние не извиняваме другите хора; нито означава, че ние или другият човек по този начин сме оправдани. Защото само Бог е обясняван, когато ние се въздържа да осъждаме, като прокламираме неговата милост и правосъдие.

Когато съдим другите, това ни прави слепи, а любовта излъчва светлина. Съдейки другите ние ослепяваме себе си за нашето собствено зло и за милостта, която другите също имат право да получат така, както я получаваме и ние. А в любовта на Христос ние знаем всичко за всеки възможен грях и вина; защото ние знаем как е страдал Исус и как на всички хора се прощава в основата на кръста. Това придава на

любовта нейната истинска проникателност. Ако, когато осъждаме другите хора, нашето истинско желание е да унищожим злото, ние трябва да търсим злото там, където е сигурно, че то ще бъде намерено – в нашите сърца. Но ако търсим да намерим злото в другите хора, тогава нашият истински мотив очевидно е да оправдаем себе си, защото ние търсим начин да избегнем наказанието заради нашите собствени грехове чрез осъждането на другите и считаме по подразбиране, че словото на Бога се прилага към нас по един начин, а към другите – по друг начин.

Всичко това е изключително опасно и подвеждащо. Ние се опитваме да искаме за себе си специална привилегия, която отказваме да дадем на другите. Но на християнина не само му е забранено да съди другите хора: даже словото на спасението си има своите ограничения. Християнинът нито има властта, нито има правото да налага евангелието на другите хора, като в подходящо, така и в неподходящо време. Всеки опит да се наложи евангелието със сила, да се преследват хората и насила да бъдат принуждавани да станат християни, да се използват нашите собствени възможности за да се създаде ситуация за други хора, е както безплодна, така и опасна. Тя е безплодна, защото е грешка да се хвърлят бисери на прасетата и е опасно, защото по този начин се осквернява словото на прошката, като принуждаваме тези, на които бихме искали да служим, да извършват грях против това, което е свято. Още по-лошото е, че ние само ще се срещнем със сляпата ярост на вкоравените и помрачени сърца, а това е безполезно и опасно. *(Коментар: А ние, българите даже си имаме Княз Борис, Покръстителят на българите, който със сила и поради политически причини е принудил българите да станат християни. И виждате какви са резултатите от това покръстване. Д.Пр.)*

Лесното ни търгуване със словото на евтината милост просто досажда на хората и ги докарва до отвращение, така че накрая този вид поведение се обръща против тези, които се опитват на натрапят със сила евангелието на хора, които не искат да го приемат. Това строго ограничение е поставено върху работата на учениците, така както в Мат.10:14 на тях им е казано да отърсят прахта от краката си там, където е отказано словото да бъде чуто. Неспokoйната енергия на учениците, която отказва да осъзнае каквото и да е ограничение на дейността им, ревността, която отказва да се съобрази със съпротивата, произлиза от обърканата представа, че евангелието е побеждаваща идеология. Идеологията има нужда от фанатици, които нито знаят, нито обръщат внимание на опозицията и със сигурност това е могъща сила.

Но словото на Бога в своята слабост поема риска да се срещне с презрението на хората и да бъде отхвърлено. Има сърца, които са втвърдени и врати, които са затворени за словото на Бога. То разпознава опозицията, когато се срещне с нея и е подготвено да изстрада нейното отношение. Това е труден урок, но е истина, че евангелието, за разлика от всяка идеология, се съобразява с невъзможностите. Словото на Бога е по-слабо от всяка идеология и това означава, че държейки словото в ръцете си, свидетелите са по-слаби от пропагандаторите на някакво мнение. Но въпреки, че са слаби, свидетелите са готови да страдат заедно със словото и поради това са освободени от безпокойството, което е характерна черта на фанатизма.

Учениците даже могат да предадат позицията си и да избягат, при условие, че направят това заедно със словото, при условие, че тяхната слабост е слабостта на словото и при условие, че те не изоставят словото при бягството си. Те са просто служители и инструменти на словото; те нямат никакво желание да бъдат силни там, където словото избира да бъде слабо. Да се опитват на всяка цена да наложат словото на света, означава да превърнат словото на Бога в някаква обикновена идея и светът би бил свършено оправдан, когато отказва да слуша някаква идея, която не го интересува.

Но в други случаи учениците са длъжни да стискат здраво оръжието си и да отказват да избягат, но само когато волята на словото е такава. Ако не разбират тази слабост на словото, свидетелите не са успели да схванат тайнството на божественото благоволение. Същото това слабо слово, което е съгласно да изстрада оспорванията на грешниците, е същевременно мощното слово на милостта, което преобръща сърцата на грешниците. Неговата сила е скривана в слабостта и това ще остане така до Съдния ден. Голямата задача на учениците е да разпознават границите на своето пълномощие. Ако те използват погрешно словото, то ще се обърне против тях самите. *(Коментар: Словото е двуостър меч – Евр.4:12. Д.Пр.)*

Какво трябва да правят учениците, когато срещнат опозиция и не могат да проникнат в сърцата на хората? Трябва да признаят, че в нито една ситуация, в която се намират, те не притежават никакви права или власт над другите хора и че нямат пряк достъп до тях. Единственият начин да стигнат до тях е чрез Онзи, в който се намират самите те, както и всички други хора. Ще чуем повече по тази тема по-нататък.

Учениците са учени как да се молят и поради това те са научили, че единственият начин да стигнем до другите хора е чрез молитва към Бога. Присъдата и прошката винаги са в ръцете на Бога. Той избира и Той отваря. Но учениците трябва да се молят, те трябва да търсят и да хлопат на вратата и тогава Бог ще ги чуе. Те трябва да научат, че грижите, тревогите и безпокойството им трябва да ги накара да паднат на колене. Обещанието, което Христос дава на техните молитви е най-смелото оръжие в техния арсенал.

Разликата между търсенето на учениците и начинът, по който езичниците търсят Бога е, че учениците знаят какво търсят. *(Коментар: „Няма по пътен вятър за кораб, който не знае за кое пристанище пътува“ – рим. поговорка. И*

друга поговорка: „Когато не знаеш накъде вървиш, винаги попадаш на погрешно място.“ Д.Пр.) Ние можем да търсим Бога само тогава, когато го познаваме. Как можете да търсите нещо или да го намерите, ако не знаете какво търсите? Учениците търсят Бога, който са намерили в обещанието, което са получили от Исус.

Да обобщим: от казаното дотук стана ясно, че ученикът не притежава собствена специална привилегия или власт по време на взаимоотношенията си с другите хора. Главната мотивираща сила в живота и в работата му е силата, която идва от общуването му с Исус Христос. Исус предлага на учениците си простото правило на показалеца (*Коментар: „Правило на показалеца“ - когато сочиш с пръст към друг човек, другите 3 пръсти на ръката ти сочат към теб самият- Д.Пр.*), което ще позволи и на най-необиграния от тях да прецени, дали взаимоотношението му с другите е правилно или не. Всичко, което ученикът трябва да направи, е да обърне обратно връзката „Аз и Ти“ и да постави себе си на мястото на другия човек.

„Всеки път, когато прави това, ученикът се лишава от цялото предимство пред другите хора и повече не може да се извинява себе си за това, за което осъжда другите. Той е толкова стриктен в осъждането на злото в себе си, колкото е бил стриктен преди в съденето на злото в другите хора и е толкова снизходителен към злото в другите хора, колкото е бил снизходителен към себе си преди да стане християнин. Има само едно осъждане, един закон и една милост.

От сега нататък ученикът ще гледа на другите хора като на опростени грешници, които дължат живота си на Божията любов. „Това е Законът и пророците“ - защото това не е нищо друго, освен най-висшата заповед: „Да обичаме Бога повече от всички други неща и да обичаме другите хора така, както обичаме себе си.“

Глава 18

Великото разделение

(Мат. 7:13-23)

Църквата на Исус не може своеволно да прекъсне всички контакти с хората, които отказват да приемат Неговия призив. Чрез обещание и заповед тя е призвана да върви след Господа. Това трябва да е достатъчно. Цялото осъждане на другите и отделянето ни от тях трябва да бъде оставено на Онзи, който избира църквата според Своята добра цел, а не поради никакви достойнства или достижения на членовете на църквата. Разделението между Църквата и света не е последица от самата Църква, а от словото на призива, който тя е получила от Исус Христос.

Малка група от хора, учениците на Христос, са отделени от другите хора на света. Учениците са малко на брой и винаги ще бъдат малцина. Тези думи на Исус предотвратяват всички преувеличени надежди за успех. Никога не позволявайте на ученик на Исус за подхранва надежди за огромен брой християни. „Малцина се онези, които ги намират“ (Мат.7:14). Останалата част от хората на света са мнозина и винаги ще бъдат мнозина. Но те вървят по пътя към гибелта. Единствената утеха, която учениците имат пред лицето на тази перспектива, е обещанието за живот и вечно общение с Исус.

Пътят на ученичеството е тесен и е съдбоносно лесно човек да изгуби пътя и да се отклони от пътеката, даже след дълги години на ученичество. Много е тежко да установим това. И от двете страни на тясната пътека зяят дълбоки пропасти. Да бъдем призвани да живеем живот с необикновено качество, но въпреки това да не осъзнаваме това – това наистина е тесен път. Да изповядваме и да свидетелстваме за истината, такава каквато тя е в Исус и в същото време да обичаме враговете на тази истина, Неговите и нашите врагове, и да ги обичаме с безкрайната любов на Исус Христос – това наистина е тесен път. Да вярваме в обещанието на Исус, че последователите Му ще притежават земята и в същото време да посрещаме враговете си невъоръжени и беззащитни, предпочитайки да понесем несправедливостта, вместо да навредим на себе си – това наистина е тесен път. Да виждаме слабостта и грешката в другите и в същото време да се въздържа да ги осъждаме; да донасяме посланието на евангелието, без да хвърляме бисерите на прасетата – това наистина е тесен път.

Пътят е неопишимо труден и във всеки момент ние сме в опасност да се отклоним от него. Ако гледаме на този път като на път, по който вървим с подчинение на външна заповед, ако през цялото време се страхуваме за себе си, това наистина е невъзможен път. Но ние принадлежим на Исус Христос и вървим след Него стъпка по стъпка, ако само гледаме към Него и ако вървим след Него стъпка по стъпка, ние няма да се отклоним от пътя. Но ако се тревожим за опасностите, които заобикалят, ако гледаме към пътя, вместо да гледаме в Онзи, който върви отпред, ние вече се отклоняваме от пътя. Защото Самият Той е пътят (*Коментар: „Аз съм пътят, и истината и животът“ (Йоан 14:6) Д.Пр.*), тесният път и тясната врата. Той и единствено

Той е краят на нашето пътуване. Когато знаем това, ние сме способни да продължаваме да вървим напред по тесния път и през тясната врата на кръста, и до вечния живот, и самата теснота на пътя ще увеличава нашата увереност. *(Коментар: За да онагледим удивителната способност на дявола да ни измамва, някой беше казал: „Отместих погледа си от Исус Христос, за да погледна към гълъба на мира, и Сатаната влезе в сърцето ми.“ Изводът е, че трябва да гледаме през цялото време само в Христос. Д.Пр.)*

Пътят по който Божият Син е вървял на земята и пътят, по който и ние трябва да вървим като граждани на два свята по острието на бръснача, между този свят и небесното царство, едва ли би могъл да бъде широк път. Тесният път обезателно е прав.

Мат.7:15-20

Сега отделянето на Църквата от света е завършено. Но словото на Исус върви по своя път вътре в самата Църква, носейки осъждане и решение. Отделянето никога не е постоянно гарантирано: то трябва постоянно да бъде подновявано. Учениците на Исус не трябва наивно да си представят, че те просто могат да избягат от света и да се скупчат заедно в малка група. Сред тях ще изникнат фалшиви пророци и посред настъпващото объркване те ще се чувстват по-самотни от всякога. До мен стои някой, който изглежда точно като член на Църквата. Той е пророк и проповедник. Прилича на християнин и говори, и постъпва като християнин. Но тъмните сили работят тайнствено, те са го изпратили сред нас. Вътрешно той е лаком вълк; думите му са лъжи и делата му са пълни с измама. Той знае твърде добре как да пази своята тайна тъмнина и продължава да върши работата си. Не вярата в Исус Христос го е направила един от нас, а дяволът.

Може би той се надява неговите интелектуални способности или неговия успех като пророк ще му придаде сила и влияние, пари и слава. Неговите амбиции са насочени към света, а не към Исус Христос. Знаейки, че християните са лековерни хора, той прикрива своята тъмна цел зад мантията на християнска набожност, надявайки се, че неговото безвредно маскиране ще попречи да бъде разкрит. Той знае, че на християните е забранено да съдят и им напомня за това в подходящия момент. В края на краищата, сърцата на другите хора винаги са затворена книга. Така той успява да съблазни много хора и да ги отклони от правия път. Той може даже да не осъзнава какво прави.

Дяволът може да му дава всякакво окуражение и същевременно да го държи в тъмнина. Не е чудно, че учениците Му са били разтревожени от тези думи на Исус. Кой знае своя ближен? Кой знае дали външният вид на християнин не прикрива вътрешна фалшивост и измама? Не е чудно, че подозрение, недоверие и цензуриране се промъкват в Църквата. Не е чудно, ако всеки брат, който извърши грях, си навлича суровата критика на своите братя, след като Исус е казал това. Цялото това недоверие би разрушило Църквата, ако не беше словото на Исус, което ни уверява, че лошото дърво ще роди лоши плодове. Рано или късно лошото дърво ще разкрие истинския си вид.

Няма никаква нужда да се молим за сърцата на другите хора. Единственото, което трябва да правим е да чакаме, докато дървото роди плод и няма да е нужно да чакаме много време. С това не искам да кажа, че ние трябва да направим разлика между думите на пророка и неговите дела: истинската разлика е между привидността и реалността. Исус ни казва, че хората не могат дълго време да прикриват своя истински облик. Времето за обиране на плодовете сигурно ще дойде и тогава ние ще бъдем в състояние да отсеем доброто от лошото. Рано или късно ние ще установим какъв всъщност е човека. Безполезно е дървото да отказва да ражда никакви плодове, защото плодовете се раждат в определеното за тях време. Всеки ден може са идва определеното време да решаваме дали сме със света или сме с Църквата. Може да се наложи да вземаме решение, свързано не с никаква грандиозна тема, а с доста обичайни и ежедневни неща. А после ще видим и ще разпознаем доброто, което се е родило от лошото. В този ден реалността ще издържи изпитанието, а не външния вид.

В такъв момент Исус изисква учениците Му да определят коя е разликата между реалността и привидността, между тях самите и псевдо-християните. Тогава те ще се издигат над всички досадно любопитни изследвания на другите хора, но ще се нуждаят от искрена решимост да разпознаят решението на Бога, когато то дойде. Във всеки момент фиктивните християни могат да бъдат отделени от истинските християни. Даже можем да се окаже, че самите ние сме сред фиктивните християни. В това се състои предизвикателството към стремежа за по-близкото общуване с Исус и към по-вярно ученичество. Лошото дърво бива отсичано и хвърляно в огъня. В края на краищата се оказва, че са напълно безполезни всички труфила на лошото дърво.

Мат.7:21

Отделянето, което призивът на Исус създава, стига още по-надълбоко. След разделението между Църквата и светът и след разделението между псевдо-християните и истинските християни, сега разделението влиза в самото сърце на църковното тяло. Св. Павел казва: „Никой не може да каже „Исус е

Господ“ освен със Святия Дух“ (1Кр.12:3). По наше собствено и свободно решение на волята е невъзможно ние е да предадем живота си на Исус или да кажем, че Той е Господ. Св. Павел внимателно оценява възможността хората да кажат, че Исус е Господ, без Сятия Дух, иначе казано, без да са получили призива на Исус. Било е по-трудно да бъде разбрано това в дните, когато не е имало никаква земна изгода да бъдеш християнин и когато е било опасно човек да каже, че е християнин.

„Не всеки, който ми казва „Господи, Господи,“ ще влезе в небесното царство.“ „Господи, Господи“ е християнско изповядане на вярата. Но не всеки, който прави тази изповед ще влезе в небесното царство. Разделителната линия минава през самата изповядаща Църква. Даже ако изповядаме вярата си, това не ни дава никакво право за някаква специална претенция към Исус. Никога не трябва да се позоваваме на нашето изповядане на вярата или да искаме да бъдем спасени просто на основанието на това, че сме направили това изповядане. Нито пък фактът, че сме членове на църква, която има правилно изповядане на вярата, ни дава правото да получим Божието благоволение. Ако разсъждаваме по този начин, ние извършваме същия грях като народа на Израел, който мислел, че милостта на Божия призив придава специална привилегия на евреите в очите на Бога. В Съдният ден Бог няма да ни пита дали ние сме били добри лутерани, а дали сме изпълнявали Неговата воля. На нас ще ни бъде зададен същият въпрос като на всеки друг човек. За да се различава от другите хора на света, църквата е маркирана, не чрез някаква специална привилегия, а чрез милостивия избор и призив на Бога.

Границите на църквата не са граници на привилегия, а отделят хората, отделени чрез Божия милостив подбор и призив (всеки, който казва...но и прави) - „говорят“ и „правят“ - това не неизбежно означава връзка между казване и правене. Вместо това, тук се говори за два различни вида човешко поведение пред Бога. Тези, които казват „Господи, Господи“ са хората, които изричат твърденията си, основавайки се на това, че те са казали „Да.“ „Извършителите“ за онези хора, които са смирили в своите дела на подчинение.

Първият, (*Коментар: Който няма да влезе в небесното царство. Д.Пр.*) е този, който оправдава себе си чрез своята изповед, а вторият е човекът, който извършва волята на Бога в живота си, покорният човек, който изгражда живота си върху основата на Божията милост. Тук говоренето на човека свидетелства за убеденост в праведността му, действията му са признак за милост, на които не може да има друг отговор освен смирено и покорно слугуване. Магьосникът, който казва: „Господи, Господи“ или сам призовава себе си към Исус без Святия Дух, или е превърнал призива на Исус в лично своя привилегия.

А за разлика от него, нашият извършител на волята на Бога е призован и е надарен с милост, той се подчинява и върви след Исус. Той разбира своя призив не като привилегия, а като на акт на Божието отсъждане и милост, като воля на Бога, единствено на която той е длъжен да се подчинява. Милостта на Исус е изискване към извършителя и поради това неговата работа се превръща в истинска скромност, в правата вяра и в правилното изповядване на Божията милост, която призовава.

Мат.7:22-23

Изповядващият се и извършителят са отделени един от друг. Сега разделението е стигнало до своя краен предел. Сега говорят само тези, които са издържали изпитанието досега. Те са преброени заедно с другите, но те не се позовават на общото изповядане, а на делата, които те са извършили. Те са извършили неща в името на Исус. Те знаят, че изповядването не оправдава, поради което са отишли и са направили чрез делата си името на Исус да е велико сред хората. Сега те се появяват пред Исус и Му разказват какво са направили.

В този момент Исус разкрива пред учениците Си възможността за демонична вяра, която произвежда чудни дела, които са трудно различими от делата на истинските ученици – дела на благотворителност, чудеса, даже лично очистване от грехове, но които въпреки това са отричане на Исус и на живота на ученичеството. Точно това има предвид Св. Павел в 1Кор.13, когато казва, че е възможно да проповядваме, да пророкуваме, да имаме цялото познание и даже вяра, с която да можем планини да преместваме и всичко това – без да имаме любов, иначе казано, без Христос и без Святия Дух. Нещо повече, Св. Павел се чувства длъжен даже да допусне възможността самите дела на християнска благотворителност, на раздаване на добри неща на другите хора, и даже мъченичеството да бъдат извършване без наличието на любов, без Христос, без Святия Дух.

Без любов, което означава, че в цялата тази дейност липсва активността на ученичеството – и по-конкретно – липсва тази активност на изпълнителят, в която самият изпълнител в края на краищата не е никой друг, а Самият Исус Христос. В това са състои най-сериозната и най-невероятно сатанинска възможност в Църквата – финалното разделение, се случва само в последния ден. Но последователите на Исус трябва да се запитат според какъв висш критерий Исус ще ги приема или отхвърля? Кой ще издържи теста и кой ще бъде отхвърлен? Отговорът се намира в думите на Исус, отнасящи се към последната партия от отхвърлените: „Аз никога не съм ви познавал.“ Най-накрая тук виждаме тайната, която

очаквахме още от самото начало на Проповедта на планината.

Тук стигаме до най-важния въпрос – дали Исус ни познава или не? В началото имаше разделение между Църквата и света, после – разделение вътре в самата църква, и накрая – окончателното разделение в Последния ден. Не ни остана нищо, за което да се вкопчим, нито даже изповядването или нашето подчинение. Има единствено Неговата дума: „Аз те познавам“, което е Неговата вечна дума и призив. Краят на Проповедта на планината повтаря като ехо началото на тази проповед. Думата на Последния съд е предвещана в призива да вървим след Исус и да се вкопчим единствено в Неговото слово, да изпуснем всичко друго от ръцете си и ние ще намерим подкрепа в това слово в Съдния ден. Неговото слово е Неговата милост.

Глава 19

Заклучение

(Мат. 7:24-29)

Чухме Проповедта на планината и вероятно я разбрахме, но кой я чу правилно? Исус дава отговорът в Своето заключение. Той не позволява на слушателите Си да си заминат и да направят от Неговото спасение каквото те си поискат, подбирайки и избирайки от думите му онези неща, които според тях са полезни, като ги подлагат на изпитание, за да видят, дали тези неща работят. Исус не им предоставя свободата да използват неправилно Неговото Слово с техните несръчни ръце, а им дава всичко при условието, че текста на Проповедта запази изключителната си власт над тях.

Гледано от човешката гледна точка, ние бихме могли да разбираме и тълкуваме текста на Проповедта на планината по хиляди различни начини. Но Исус знае само една възможност: просто предаване и подчинение на думите му - не да ги тълкуваме или да ги пригаждаме, а да ги изпълняваме и да им се подчиняваме. Това е единственият начин, чрез който трябва да чуваме Неговото слово. Отново ще кажа, че Той не е имал предвид словото Му да бъде обсъждано като някакъв идеал, Той е има предвид ние наистина да прилагаме в живота си Неговото слово. Това слово, чието изискване ние разпознаваме, това слово, което произтича от Неговите думи „Аз те познавам,“ това слово, което веднага ни настройва към работа и подчинение, е скалата, върху която ние трябва да изграждаме нашата къща.

Единствено правилният отговор на това слово, което Исус донася със Себе си от вечността, е просто да го изпълняваме. Исус е казал: словото е Негово, подчинението е наше. Единствено в изпълнението му, словото запазва своята почит, могъщество и сила сред нас. Сега бурята може да вилнее срещу къщата, но тя не може да разруши това единение с Него, което словото Му е създало.

Има само една друга възможност – възможността да не успеем да направим това. Невъзможно е да искаме да изпълним указанието на словото на Исус и въпреки това на не го направим. Да се отнасяме към словото на Исус по друг начин, освен да го изпълняваме - означава да Го обиждаме. Това означава, че не искаме да приемем Проповедта на планината и че казваме „Не“ на словото Му. Ако започнем да задаваме въпроси и да посочваме проблеми, ние не изпълняваме словото Му.

Още веднъж сенките на богатия младеж (Мат. 19:16-22) и на законникът (Лука 10:25-28) надигат главите си. Колкото и страстно да заявяваме вярата си и собственото си фундаментално приемане на Неговото слово, Исус все пак нарича това „неизпълнение.“ А словото, което не успяваме да изпълним, не е скала, на която да изграждаме къща. При това положение не можем да имаме никакво единение с Исус. Той никога не ни е познал. Поради това, когато бурята ни връхлети, ние губим словото и установяваме, че всъщност никога истински не сме вярвали в него. Словото не е било на Христос, а е било слово, което ние сме изопачили и сме го направили да е наше собствено, защото сме предпочели да разсъждаваме за словото, а не покорно да го изпълняваме.

Поради това къщата ни се сгромолясва в руини, защото не е била изградена върху основата на словото на Исус Христос. „множествата бяха удивени от учението Му“ (Мат. 7:28 – мой превод).

Какво се случило? Божият Син говорил. Той произнесъл присъда на света, който се намирал в ръцете Му. А учениците Му стояли откъм Неговата страна.

ЦЪРКВАТА НА ИСУС ХРИСТОС И ЖИВОТЪТ НА УЧЕНИЧЕСТВОТО

Глава 20

Кръщение

В синоптичните евангелия (*Коментар: Евангелията на Матей, Марко и Лука се наричат „синоптични“ (думата произлиза от латински и означава - „разглеждани заедно“). И в трите евангелия събитията са описани много сходно, с почти еднаква последователност, от сходна гледна точка, докато евангелието на Йоан е напълно различно. Д.Пр.*) връзката между учениците и техния Господ, почти изцяло е била изразявана с израза „*вървят след Него.*“ В писмата на Павел тази представа отстъпва на заден план.

На първо място, Св. Павел има да каже много по-малко за ранният живот на нашия Господ и има да каже много повече за присъствието на възкресеният и прославен Христос и за Неговата работа вътре в нас. Поради това Павел се нуждае от нов комплект от термини, специфични за самия него. Думите, използвани от Павел, потвърждават думите от синоптичните евангелия и обратното. Нито един от двата комплекта от думи не е вътрешно предпочитан пред другия. В края на краищата, ние не сме „*било Павел, или Аполос, или Кифа*“ (1Кор 3:22). Нашата вяра се основава на единението на духовното свидетелство. Разрушително за единството на Библията е да казваме, че описанието на Христос в писмата на Павел е по-живо за нас, отколкото описанието на Христос в синоптичните евангелия. Разбира се, такъв език е считан за истински език на Реформацията и на учението, което което е исторически критично, но това мнение е точно противоположното на това, което твърди и всъщност е най-опасната форма на фанатизъм.

Кой ни казва, че Павеловото описание на Христос е толкова живо за нас днес, колкото е било за самия Св. Павел? Кой ни казва, че Христос присъства за нас по различен начин от начинът, който е описан в Библията? Може би точно сега е момента да се върнем обратно при представата за присъствието на Христос, който е свободен и неограничен от словото. Не, Библията е единственият свидетел, с който разполагаме за присъствието на Христос, и това свидетелство е единство, което също означава, че присъствието, за което те говорят, включва присъствието на Исус Христос, такова, каквото е представено в синоптичните евангелия.

Исус, описан в синоптичните евангелия нито е по-близо, нито е по-далече от нас, отколкото Христос, описан от Св. Павел. Христос, който е описан там, присъства в Христос, описан в цялата Библия. Той е въплътеният, разпънатият на кръста, възкресеният и прославеният Христос и Той се среща с нас в Своето слово. Различието между свидетелството на синоптичните евангелия и свидетелството на писмата на Св. Павел не съдържат в себе си никакво нарушение на единството на свидетелството на Библията.

Там, където синоптичните евангелия описват как Христос призовава хората и те тръгват след Него, Св. Павел говори за кръщението. Кръщението не е оферта, отправена от човека към Бога, а е оферта, направена от Бога към човека. То се основава изцяло върху волята на Исус Христос, както е изразено в Неговия милостив призив. Кръщението по съществува си е пасивно – да бъдем кръстени, изстрадвайки призива на Христос. В кръщението човекът става лично притежание на Христос. Когато името на Христос е произнасяно над кандидата, той става участник в това Име и е кръстен „*в Исус Христос*“ (виж Рим. 6:3; Гал. 3:27, Мат. 28:19). От този момент той принадлежи на Христос. Той е изтръгнат от света. (*Коментар на автора: Често пъти на директното свидетелство на Библията биват противопоставяни онтологични твърдения. Тази грешка е в същината на фанатизма във всичките му форми. Например, ако възприемем твърдението, че Христос е възкресен като онтологично (метафизично) твърдение, това неизбежно анулира единството на Библията, защото то ни води да говорим за вид присъствие на Христос, което е различно от описанието на Исус в синоптичните евангелия. Така истината, че Исус Христос е възкресен и присъства до нас се възприема като независимо твърдение с онтологично значение, което може да бъде прилагано критично към други онтологични твърдения и по този начин е възвишавано в теологичен принцип. Тази процедура е аналогична на фанатичното учение за перфекционизма, което произлиза от подобно онтологично погрешно разбиране на библейските текстове по отношение освещаването. В този случай, твърдението, че този, който е в Бог не извършва грях, е превърнато в стартова точка за по-нататъшни предположения. Но това означава да се откъсне текст от библейския контекст и това да се въздигне до нивото на независима истина, която може да бъде опитно потвърдена. А провъзгласяването на библейското свидетелство има доста по-различен характер. Твърдението, че Христос е възкресен и сега присъства сред нас е, когато бъде възприето стриктно така, както е представено свидетелството в Библията, истина само като слово на Библията. Това слово е целта на нашата вяра. Няма друг възможен път за доближаване до тази истина, освен чрез това слово. Но това слово свидетелства за присъствието както на описанието Христос в писмата на Павел, така и в описанията в синоптичните евангелия. Нашата близост до*

едното или до другото описание се определя просто от словото, т.е. от свидетелството на Библията. Разбира се, казвайки това, аз не отричам очевидния факт, че свидетелството на Павел и на синоптичните евангелия се различават по отношение както на своя обект, така и своята терминология, но и двете трябва да бъдат тълкувани в светлината на Библията като цяло. Това заключение не е просто част от априори познанието (Коментар: От латински: a priori (от това, което е преди) - независимо от целия практически опит, неговата противоположност е a posteriori (от това, което е след) – показваща причинно-следствените връзки. Д.Пр.), основаващо се на непреклонното учение на канона на Библията. Легитимността на нашата гледна точка трябва да бъде подлагана на изпитание във всеки конкретен случай. По такъв начин, в следващия аргумент, нашата цел е да покажем как Св. Павел взема синоптичната представа за вървенето след Христос и я подлага на по-нататъшно развитие - за преминаването на вярващият от подчинение на властта на света и в превръщането му в собственост на Христос.)

Следователно, кръщението предсказва пролом. Христос нахлува в царството на Сатаната, поставя ръцете си върху Своите хора и създава за Себе си Своята Църква. Чрез този акт – минал и настоящ – тези две части са напълно разделени. Старото е отминало и всички неща са станали нови. Това разделение не е причинено от човешкото скъсване на неговите собствени вериги чрез някакво неутолимо желание за нов живот на свобода.

Проломът е извършен от Христос много по-рано и в кръщението то е задействано в нашия собствен живот, както и в живота на хората преди нас. Сега ние сме лишени от пряката връзка с всички дадени ни от Бога реалности в живота. Христос, Посредникът, е застанал между нас и тези реалности. Кръстеният християнин е престанал да принадлежи на света и вече не е негов роб. Той принадлежи само на Христос и връзката му със света се извършва чрез Неговото посредничество.

Разделянето със света е окончателно. То изисква и произвежда смъртта на стария човек. В кръщението човек умира заедно със своя стар свят. Тази смърт, не по-малко от самото кръщение, е пасивно събитие. То не означава, че човек трябва сам да постигне своята собствена смърт чрез различни видове изоставяния на стари навици и усмиряване на плътските си желания. Това никога не би била този вид смърт, която Христос изисква. Старият човек не може да пожелае своята собствена смърт или да убие себе си. Той може единствено да умре в, чрез и със Христос. Христос е неговата смърт. Заради дружбата с Христос и единствено в тази дружба, човек умира. В дружбата с Христос и чрез милостта на кръщението, той получава смъртта си като дар. (Бележка на Бонхьофер: „Даже Самият Христос е нарекъл Своята смърт с думата „кръщение“ и обещал че учениците Му ще участват в това кръщение на смъртта. (виж Марк 10:38-39 и Лука 12:50.)

Тази смърт е дар на милостта: човек никога не може да постигне тази смърт чрез себе си. Старият човек и неговия грях са преценени и осъдени и от това осъждане възниква нов човек, който е умрял за света и за греха. Следователно, тази смърт не е акт на Създател, който в гнева Си най-накрая отхвърля Своето създание, а е милостлива смърт, която е била спечелена за нас чрез смъртта на Христос. Тя е смърт във властта и в сдружаването на кръста на Христос. Този човек, който става собствено притежание на Христос, задължително трябва да се подчини до Неговия кръст, да страда и да умре с Него. Този, който е допуснат до това това другаруване с Исус, трябва да умре със смъртта на кръщението, която е фонтан на милостта. Този вид смърт произвежда кръста, който Христос поставя върху раменете на учениците Си.

Кръстът и смъртта на Христос са мъчителни и трудни, но яремът на кръста е лесен и лек за носене, поради нашето другаруване с Него. Кръстът на Христос е смъртта, която ние понасяме веднъж и завинаги в нашето кръщение и тя е смърт, която е пълна с милост. Кръстът, към който сме призовани е ежедневно умирање във властта на смъртта, с която Христос е умрял веднъж и завинаги. По този начин кръщаването означава споделяне на кръста на Христос (Рим. 6:3; Кол. 2:12). Вярващият минава под ярема на кръста.

Смъртта при кръщението означава опрощаване на греха. Грешният човек трябва да умре, за да може да бъде освободен от своя грях. Ако човек умре, той е оправдан от своя грях (Рим.6:7; Кол.2:20). Грехът няма по-нататъшни претенции към него, защото изискванията на смъртта са били удовлетворени и неговата сметка е уредена. Прощаването на греха не означава, че грехът е пренебрегнат и забравен, а означава истинска смърт на част от грешния човек и неговото отделяне от греха. Но единствената причина, поради която смъртта на грешния човек може да донесе оправдание, а не осъждане, е че тази смърт е споделяне на смъртта на Христос. Кръщението в смъртта на Христос задейства прощаването на греха и оправданието, и с това завършва нашето отделяне от греха. Сдружаването на кръста, към което Исус кани учениците Си е дарът на оправданието чрез този кръст, това е дарът на смъртта и на прощаването на греха.

Ученикът, който върви след Исус в сдружаването на кръста, получава точно същият дар, като вярващият, който е бил кръстен, след като е чул проповядването на Св. Павел. Въпреки, че за кандидата кръщението е пасивно събитие, то никога не е механичен процес. Това е направено пределно ясно чрез свързването на кръщението със Светия Дух. (Мат.3:11; Деян.10:47; Йоан 3:5; 1Кор.6:11-13). Дарът на кръщението е Светият Дух. Но Светият Дух е Самият Христос, който живее в сърцата на верните християни (2Кор. 3:17; Рим.8:9-11; Еф.3:16). Кръстените са домът, който Светият Дух е направил свое жилище. Светият Дух е залогът да избилното присъствие на Исус и на нашето общение с Него. Той съобщава

истинското познание за Себе си (1Кор.2:10), съобщава ни Своята воля, учи ни и ни напомня всичко, което Исус е казал, когато е бил тук, на земята (Йоан 14:26). Той ни води във всички истини (Йоан 16:13), така че ние да не сме без познание за Христос и за даровете, които Бог ни е дал в Него (1Кор.2:12; Еф.1:9). Дарът, който Светият Дух създава в нас е не несигурност, а увереност и разбиране. Така ние сме правени способни да вървим в Духа (Гал.5:16, 18, 25; Рим.8:1, 4), и да крачим уверено напред.

Увереността, на която се наслаждавали учениците в тяхното общуване с Исус, не е било загубена, след като Той ги напуснал. Чрез мисията на Светия Дух в сърцата на вярващите, тази увереност не само се увековечила, но и се засилила и увеличила - толкова интимно е общението на Светия Дух (Рим. 8:16; Йоан 16:12). Когато призовавал хората да вървят след Него, Исус ги призовава със видим акт на подчинение. **Да се върви след Исус е било публично събитие.** По същият начин кръщението е публично събитие, защото то е средството, чрез което един член е присаждан към видимото тяло на Христос (Гал. 3:27; 1Кор. 12:13).

Раздялата със света, която бил направена в Христос, повече не можела да остане скрита; тя трябва да излезе на открито чрез членството в църквата и в участието в нейния живот и богослужение. Когато се присъединява към църквата, християнинът излиза от света, изоставя работата си и грижите за семейството си и видимо застава в общение с Исус Христос. **Той прави тази стъпка сам.** Но той възстановява това, което е изоставил – братята, сестрите, домовете и нивите. Тези, които са били кръстени, живеят във видимото общуване на Христос.

Ние ще се постареем да извлечем пълния смисъл на това твърдение в следващите две глави, първата от която се занимава с „Тялото на Христос“, а втората – с „Образът на Христос.“

Кръщението и даровете, което то предоставя се отличава с определена безвъзвратност. **Кръщението на Христос никога не може да бъде повторено.** (*Бележка на Бонхьофер: За разлика от кръщението на Йоан Кръстител, което е трябвало да бъде подновено чрез кръщение в Христос.*) Точно тази безвъзвратност се опитва да изрази Посланието до Евреите в онзи неясен текст за невъзможността от второ покаяние след кръщението и за повторно обръщане към Господа (Евр.6:4-6). Чрез кръщението ние биваме правени да сме съучастници в смъртта на Христос. Чрез нашата смърт при кръщението вие биваме осъдени на смърт и умираме, точно така, както Христос е умрял веднъж завинаги. Сега ние сме мъртви. Ежедневното умирање на християнския живот е просто последица от смъртта при кръщението, точно така, както дървото умира, след като корените му са отсечени. От този момент нататък законът, който ръководи живота на кръстеният е: *„Така и вие смятайте себе си за наистина мъртви за греха“* (Рим.6:11 – мой превод). От сега нататък кръстените могат да считат себе си като мъртви хора, в които всичко, което е необходимо за спасението, вече е било постигнато.

Кръстените хора живеят не чрез буквално повторение на тази смърт, а чрез постоянното обновяване на своята вяра в смъртта на Христос, като Негов акт на милост към нас. Източникът на вярата им се намира в смъртта на Христос, която е веднъж и завинаги, която те са преживели в своето кръщение. Този елемент на безвъзвратност в кръщението хвърля забележителна светлина върху въпроса за кръщението на бебетата. (*Бележка на Бонхьофер: Към обичайните текстове, цитирани като доказателство за практикуването на кръщаване на бебета във времената на Новия Завет, ние можем евентуално да добавим Йоан 2:12. Трите форми на обръщение: дечица, бащи и младежи – биха могли да оправдаят нашето разбиране, че казаното в ст.12 не се отнася общо към християнското общество, а в буквалният смисъл на тази дума е насочено към „дечицата“.*) Проблемът не е в това, дали кръщаването на бебетата изобщо е кръщаване, а че окончателният и неповторим характер на кръщаването на бебетата прави неизбежни някои ограничения в неговата употреба. През втория век от новата ера със сигурност не е било признак за здрав църковен живот, когато вярващи християни отлагат своето кръщение, докато стигнат преклонна възраст или вече лежат в предсмъртното си легло, но въпреки това то показва ясно разбиране за природата на милостта на кръщението, разбиране, което е тъжно, че днес ни липсва.

Що се отнася до кръщаването на бебетата, трябва да подчертаваме, че тайнството трябва да бъде раздавано само там, където има основателен шанс детето да израсне до обновяване на вярата си в работата на Бога, която е била постигната веднъж и завинаги, когато то е било кръстено. Това може единствено да се случи в християнско общество, което наистина е живо. **Да бъдат кръщавани бебета без те да бъдат въвеждани в живота на църквата е не само злоупотреба с тайнството, това демонстрира отвратително лекомислие при работа с душите на самите деца. Защото кръщението никога не може да бъде повторено.**

Призивът на Исус е бил не по-малко окончателен и неповторим за онези, които са го чули по времето на Неговия земен живот. **Когато хората тръгвали след Исус, те умирали за своя предишен начин на живот.** Това е причината, поради която Той е очаквал от тях те да изоставят всичко, което са имали. Така тази неотменима природа на решението била поставена извън всяко съмнение. Но освен това тази природа на решението показва колко завършен и цялостен е дарът, който те са получили от своя Господ. *„Но ако солта обезсолее, с какво тя ще бъде осолена?“* (Мат. 5:13 – мой превод). Не може да бъде дадено по-ясно от това обяснение за окончателността на дарът на Исус.

След като взел живота им от тях, Той се стремил да им даде нов живот, живот, който е толкова

съвършен и завършен, че Той им дал дарът на Своя кръст. Това е начинът чрез който дарът на кръщението бил съобщен на първите ученици.

Глава 21

Тялото на Христос

Първите ученици са живели в телесното присъствие на Исус и са се наслаждавали на телесно общуване с Него. **По какъв начин това общуване и другарство е все още възможно днес за нас?** Св. Павел ни казва, че чрез кръщението ние сме направени членове на Тялото на Христос. Но това твърдение е толкова трудно за разбиране, че се нуждае от допълнително изясняване.

То означава, че въпреки, че Исус е бил умрял и после е бил възкресен, кръстеният човек все още може да живее в Неговото телесно присъствие и да се наслаждава на телесното общуване с Него. Вместо да ги направи по-бедни, Неговото заминаване на небето им донася нов дар. Учениците се наслаждавали на точно същото телесно общуване, което е достъпно и за нас сега. Нещо повече, нашето общуване с Него е по-богато и по-лишено от съмнения, отколкото е било за тях, поради общението и присъствието, които имаме в прославеният Господ. Вратата ни задължително трябва да долавя величието на този дар. Тялото на Христос е основата и увереността на тази вяра. То е този единствен и съвършен дар, чрез който ние ставаме участници в спасението. То наистина е новостта на живота. В Тялото на Христос ние сме въвеждани във вечността чрез акта на Бога.

След грехопадението на Адам, Бог никога не престанал да изпраща словото Си до греховните хора. Той ги търсел с цел да ги вземе при Себе си. Целта, заради която идвало словото, била да възстанови изгубеното човечество и да го върне в общение с Бога. Словото на Бога идвало както като обещание, така и като закон. Заради нас, това слово станало слабо и маловажно. Хората отхвърляли словото, отказвали да се вслушат в него и да се върнат при Бога. Те предлагали жертвоприношения и извършвали дела, за които наивно си въобразявали, че Бог ще приеме вместо тях самите, а по този начин те ще си купят независимостта си от Него.

Тогава се случило върховно чудо. Божият Син станал човек. Словото станало плът. Този, който съществувал още в самото начало и е бил Извършителят на сътворението, **(което означава, че създаденият свят може да стане познаваем единствено чрез Него и в Него)** (Коментар: Сега, когато науката най-нагло и безсрамно се стреми да заеме мястото на Бога и отрича наличието на Бога, как ще може тази наука за опознава съществуващият свят, ако той може да бъде опознат единствено чрез Христос и в Христос? Колко прав е швейцарският теолог Франсис Шейфър, който казва, че вече няма наука. Превел съм прекрасната му книга „Той е там и Той не мълчи“ и мога да я изпратя на всеки, който пожелае. Д.Пр.) Той, който е бил самият Бог (1Кор.8:6; 2 Кор8:9; Фил.2:6; Еф.1:4; Кол.1:16; Йоан 1:10; Евр.1:1), приема човечеството като превъплъщава Себе си в нашата човешка природа, „греховната плът“, както я нарича Библията и човешката форма (Рим.8:3; Гал.4:4; Фил.2:6). Бог превъплъщава Себе си и става човек не просто както досега, чрез изреченото слово, но и в Тялото на Исус. В Своята милост Бог изпраща Своя Син в плът, с цел в там Той да може да понесе цялата човешка раса и да я доведе при Себе си.

Божият Син довежда при Себе си телесно цялата човешка раса, тази раса, която в своята омраза към Бога и в гордостта на своята плът беше отхвърлила безтленното и невидимо слово на Бога. Сега това човечество, във всичките си слабости, поради милостта на Бога е прието в Тялото на Исус в истинска телесна форма. Докато размишлявали над чудото на Превъплъщението, ранните Бащи станали пламенно убедени, че така както е вярно, че Бог облякъл Себе си в човешка природа, е неправилно да казваме, че Той е избрал един съвършен отделен човек и го е присъединил към Себе си. Бог станал човек и въпреки, че това означава, че Той е приел върху себе си цялата човешка природа с цялата ѝ немощ, греховност и поквара, **това не означава, че Той е присъединил към Себе си човекът Исус.**

Ако не осъзнаем тази разлика, ние ще разбираме погрешно цялото послание на евангелието. Тялото на Исус Христос, в което ние сме приети заедно с цялата човешка раса, сега става основата на нашето спасение. Плътта, с която Той се е облякъл е греховна, въпреки че Самият Той е без грях (2Кор.5:21; Евр.4:15). Със Своето човешко тяло Той взема цялата плът върху Себе си. „Той наистина понесе печалта ни и със скърбите ни се натовари“ (Ис.53:4 – това пророчество е написано 800 години преди раждането на Исус – Д.Пр.) Единствено в достойнството на Превъплъщението Исус е бил способен да вземе върху Себе си цялата човешка немощ и да понесе нашите болести (Мат.8:15-17). „Той беше ранен поради нашите престъпления, беше бит поради нашите беззакония“ (Ис.53:5). Той понесе греховете ни и беше способен

да ги опрости, защото Той прие нашата греховна плът в Своето Тяло. По подобен начин, Исус приемал грешните хора и ги отвеждал при Себе си. (Лука 15:2), защото Той ги отнесъл в Своето собствено тяло. С идването на Христос изгряла „*благоприятната година на Господа*“ (Лука 4:19). Следователно, превъплътеният Син на Бога образно казано, съвместявал две длъжности – Своята собствена Личност и е Представител на Новото Човечество.

Всяко нещо, което Той извършвал, е било извършвано от името на Новото Човечество, което Той родил в Своето тяло. Поради това Той е наречен Вторият Адам или последният Адам (1Кор.15:45). Подобно на Самият Христос, първият Адам бил роден като отделен човек и като представител на цялата човешка раса. Той също родил цялата човешка раса в себе си. В него човешката раса стана греховна и в Адам, (името му на иврит означава „човек“) човекът стана грешен (Рим.5:19). Христос е Вторият Човек (1Кор.15:47), в когото е създадено Новото Човечество. Той е „Новият Човек.“

Трябва да започнем от тази точка, ако искаме да разберем природата на телесното другаруване и общуване, на които учениците се наслаждават в своя Учител. Не е случайно, че да вървим след Него, означава да се държим здраво за Него с тялото си. Това е била естествената последица от Превъплъщението. Ако беше само пророк или учител, Той нямаше да се нуждае от последователи, а само от ученици и слушатели. Но тъй като Той е превъплътеният Син на Бога, който е дошъл в човешка плът, Той се нуждае от общността на последователите, които ще участват не само в Неговото учение, но и в Неговото Тяло. Учениците имат общение и другарство в Тялото на Христос. Те живеят и страдат в телесното общуване с Него. Това е причината, поради която те задължително носят товара на кръста. В Него всички те са родени и приети.

Земното тяло на Исус понесло разпъването на кръста и смъртта. В тази смърт Новото Човечество понася разпъването на кръста и смъртта. Исус Христос не се е оприличил с конкретен човек, а с човешката „форма“, с греховната плът, с човешката природа, с цел всички, които Той роди, да страдат и да умрат с Него. Това е цялата наша немощ и всичкия ни грях, които Той носи на кръста. А ние сме тези, които са разпъвани на кръста с Него и ние умираме с него. Наистина, Неговото земно тяло понесе смъртта, но само за да бъде възкресено отново като нетленно и славно тяло. Това е същото тяло – гробът е бил празен – и все пак това е било ново тяло. И така, когато умира, Исус ражда човешката раса и я носи напред към Своето възкресение. По същият този начин, Той носи завинаги в прославленото Си тяло и човечеството, което Той е приел на земята.

Тогава как ние стигаме до участието в Тялото на Христос, който е направил всичко за нас? Сигурно е, че не може да има никакво другаруване или общуване с Него, освен чрез Неговото Тяло. Защото единствено чрез това Тяло ние можем да намерим приемане и спасение. (Коментар: Трагична грешка правят тези християни, които се заблуждават, че биха могли да общуват с Господа и да бъдат спасени, без да ходят на църква и без да участват в нейния живот. Църквата е Тялото на Господа и то не може да бъде заменено с нещо друго. Д.Пр.) Отговорът на въпроса, който разглеждаме е – чрез двете тайнства на Неговото Тяло – кръщението и Господната Трапеза. Обърнете внимание на начина, по който е описан случаят на изтичането на вода и кръв от гърдите на разпънатия Христос, когато бил прободен с копието - Св. Йоан безпогрешно говори за елементите на тези две тайнства (Йоан 19:34-35).

Св. Павел се присъединява към него, когато приковава нашето членуване в Тялото на Христос изцяло с тези две тайнства. По същият начин в Еф.3:6 прегръща целият дар на спасението – словото, кръщението и Господната Трапеза. Тайнствата започват и завършват в Тялото на Христос и единствено присъствието на това Тяло ги прави такива, каквито те са. Словото на проповядването е недостатъчно да ни направи членове на Христовото Тяло; тайнствата също имат да играят своята роля.

Кръщението ни вражда в единството на Тялото на Христос, а Господната Трапеза подхранва и поддържа другаруването и общението ни в това Тяло. Кръщението ни прави членове на Тялото на Христос. Ние сме „кръстени в“ Христос (Гал.3:27; Рим.6:3); ние сме „кръстени в едно тяло“ (1Кор.12:13). Нашата смърт в кръщението говори за дарът на Светия Дух и ни прави способни да приемем плодовете на изкуплението, които Христос изработи за нас в тялото Си. Общението на тялото на Христос, което ние получаваме така, както учениците са го получили в първите дни, е признак и залог, че ние сме „с Христос“ и „в Христос“, и че Той е „в нас.“ Когато е разбирано правилно, учението на Тялото е ключът за разпознаване на смисъла на тези изрази.

Всички хора са „с Христос“ като последица от Превъплъщението, защото в Превъплъщението Исус е понесъл цялата наша човешка природа. Това е причината, поради която Неговия живот, смърт и възкресение са събития, в които всички хора наистина участват (Рим.5:1; 1Кор.15:22; 2Кор.5:14). Но християните са „с Христос“ в един специален смисъл. За останалата част от човечеството да бъде с Христос означава смърт, но за християните това означава милост. Кръщението е тяхната гаранция, че те са „умрели в Христос“ (Рим.6:8), че те са „разпънати на кръста с Него“ (Рим.6:6; Кол.2:20), че те са „погребани с Него“ (Рим.6:4;

Кол.2:12), че те са „са съединени заедно в подобие на Неговата смърт“ (Рим.6:5). Всичко това създава в тях увереността, че те и ще живеят с Него (Рим.6:8; Еф.2:5; Кол.2:12; 2Тим.2:11; 2Кор.7:3). „Ние сме с Христос“ - защото Христос е Емануел - „Бог с нас.“

Само когато познаваме Христос по този начин в нашето съществуване с Него, Той е изворът на милостта. Християнинът, който е кръстен с Христос, е участник в Неговите страдания. Тогава не само отделният човек става член на тялото на Христос, но сдружението на кръстените се превръща в тяло, което е идентично със собственото Тяло на Христос. Християните са „в Христос“ и „Христос е в тях.“ Те вече не са „под закона“ (Рим.2:12; 3:19), вече не сме „плътски“ (Рим.7:5; 8:3,8,9; 2Кор.10:3), не сме вече „в Адам“ (1Кор.15:12), а отсега нататък сме „в Христос“ с цялото си същество и в целия си живот, каквато и форма да имат те.

Постижение на Св. Павел е, че изразява чудото на Превъплъщението по безкрайно разнообразие от начини. Всичко случило се може да бъде обобщено в простата фраза – Христос е „за нас“, не само на думи, и в Неговото отношение към нас, но и в Неговия телесен живот. В Своето тяло Той заема мястото, където ние ще бъдем пред Бога. Той страда и умира вместо нас и може да направи това, поради Превъплъщението (2Кор.5:21; Гал.3:13; 1:4; Тит 2:14; 1Сол.5:10 и т.н.) Тялото на Христос в най-точният смисъл на думата е „за нас“, когато то виси на кръста, и е „за нас“, когато то ни е давано в кръщението и в Господната Трапеза. Това е основата на нашето сдружаване с Исус Христос.

Тялото на Христос е идентично с Новото Човечество, с което Той се е облякъл. Всъщност, това е Църквата. Сега Исус Христос е както Себе си, така и Неговата Църква (1Кор.12:12). Още от денят на първата Петдесетница животът на Христос е бил прославян на земята във формата на Неговото Тяло, Църквата. Тук е Неговото Тяло, разпънато на кръста и възкресено, тук е човечеството, което Той е родил. Следователно, да бъде кръстен, означава да стана член на Църквата (Гал.3:28; 1Кор.12:13). Следователно, да бъдем в Христос означава да бъдем в Църквата. Но ако сме в църквата, тогава ние наистина и телесно сме в Христос.

Сега добихме цялото богатство от значения, които лежат зад представата за тялото на Христос. От възнесението, мястото на Христос на земята е заето от Неговото Тяло, Църквата. Тя е реалното присъствие на Христос. След като сме разбрали тази истина, ние вече вървим по пътя на възстановяването на една отличителна черта от съществуването на Църквата, която беше тъжно пренебрегвана в миналото. Трябва да си представяме Църквата не като институция, а като личност, въпреки че тази личност е уникална.

Църквата е Един Човек. Всички хора, които са кръстени са „едно в Христос“ (Гал.3:28; Рим.12:5; 1Кор.10:17). Църквата е „Човек“, „Новият Човек“. Църквата е създадена като Новия Човек чрез смъртта на Христос на кръста. На кръста враждата между евреите и неевреите беше отменена, тази вражда, която разкъса света на две части, „за да създаде в Себе си от двата един нов човек и така да въдвори мир“ (Еф.2:15). „Новият човек“ е един, а не мнозина. Отвъд границите на Църквата, на Новият Човек, има само старото човечество с всичките му разделения.

Този Нов Човек, Църквата, е „след като Бог създаде в праведност и истинска святост“ (Еф.4:15 – мой превод). Този Нов Човек е „обновяван в познанието на образа на Този, Който го е създал“ (Кол.3:10 – мой превод). В този откъс единствено Христос е отъждествен с образа на Бога. Адам е бил първият човек, който е бил създаден по образа на Създателя, но той бил лишен от този образ при Грехопадението. Сега Втори Човек, Последният Адам е създаден по Божия образ – Исус Христос (1Кор.15:47). Следователно, Новият Човек е както Христос, така и Църквата. Христос е Новото Човечество в Новия Човек. Христос е Църквата.

Връзката на отделният вярващ с Новия Човек е изразявана чрез изразът „обличане с“ Новия Човек. Новият Човек прилича на дреха, направена така, че да е удобна за отделния вярващ. Той трябва да се облича с образа на Бога, т.е. с Христос и с Църквата. В кръщението човек се облича с Христос и това означава същото като да бъде присъединен в тялото, в Единия Човек, в който няма нито грък, нито евреин, нито роб, нито свободен. Никой не може да стане нов човек, освен ако не влезе в Църквата и не стане член на Тялото на Христос. Невъзможно е да станем нов човек като самотен индивид. Новият Човек означава нещо много повече отколкото отделен вярващ – това означава Църквата, Тялото на Христос и всъщност, означава Самият Христос.

Чрез Своя Дух, разпънатият Господ съществува като Църквата, като Новият Човек. Така, както е вярно да кажем, че Неговото тяло е Новото Човечество, така е вярно и да кажем, че Той е превъплътеният Бог, живеещ във вечността. Както пълнотата на божествената природа живее телесно в Христос, така и християните са изпълнени с Христос (Кол.2:9-10; Еф.3:19). И наистина, самите те са тази пълнота, дотогава, докато са в Тялото и дотогава, докато единствено Той изпълва всичко във всичко.

Когато сме разпознали единството между Христос и Неговото Тяло, Църквата, ние трябва да се държим здраво за допълващата истина на Христовата суверенна власт над Тялото. Поради това Св. Павел,

когато стига до обясняването на темата за Тялото на Христос и Го нарича Главата на Тялото (Еф.1:22; Кол.1:17, 2:19). Това твърдение символизира и запазва истината, че Христос стои над Своята Църква. Исторически факт е разказът за нашето изкупление, който прави истината за Възнесението на Христос и за неговото Второ идване да е най-важна и отхвърля всяка представа за окултно съединяване между Христос и Неговата Църква. Същият Христос, който присъства в Своята църква, ще се върне отново. Същият Господ и същата Църква и на двете места, и това е едно и също Тяло, независимо дали мислим за Неговото присъствие на земята или за Неговото идване отново в небесните облаци. **Но голямата разлика е в това, дали ние сме тук или там.** Поради това е нужно да направим нужната преценка както на единството на Христос и на Неговата Църква и на различията между тях.

Църквата е Един човек; тя е Тялото на Христос. Но в същото време тя е мнозинство от хора, сдружение на членове (Рим.12:5; 1Кор.12:12). Тъй като Църквата е тяло, което е направено от много на брой членове, нито един отделен член, така както ръка, око или крак, не може да излезе извън обсега на собствената си индивидуалност. Това е смисълът на аналогията на Св. Павел за тялото. Ръката никога не може да заеме мястото на окото или окото да заеме мястото на ухото. **Всяка част от тялото запазва своята отделна отличителна черта и функция.** (Коментар: Много е важно да помним тази истина и нека всеки член на църквата да се придържа към ролята и мястото, което Бог му е отредил в общото тяло на Църквата. Така се парират всякакви болнави амбиции и измамни стремежи за постове и власт в църквата. Всеки трябва да стои там, където Бог го е посадил и най-важното – да е доволен от функцията, която му е възложена и да я изпълнява с желание и ентузиазъм! Д.Пр.)

От друга страна, всички те запазват своята отличителна черта и функция само като членове на едно тяло, като съдружие, обединено в служение. Тъкмо единението на цялата Църква прави всеки член да е това, което е и сдружението да е такова, каквото е, точно така, както единството между Христос и Неговото Тяло прави Църквата такава, каквато тя е. Тук се среща с кабинета и работата на Светия Дух. Той е Този, който довежда Христос да всяка група от няколко членове (Еф.3:17; 1Кор.12:3), които изграждат Църквата, като се срещат заедно като отделни членове, въпреки че цялото здание вече е завършено в Христос. (Еф.2:22; 4:12; Кол.2:2). Той създава сдружението (2Кор.13:13) от членовете на Тялото (Рим.15:30; 5:5; Кол.1:8; Еф.4:3). **Господ е Духът.** (2Кор.3:17) Църквата на Христос е присъствието на Христос чрез Светия Дух. **По този начин животът на Тялото на Христос се превръща в наш собствен живот.** В Църквата ние вече не живеем собствения си живот, а Той живее Своя живот в нас. Животът на верните в Църквата е наистина Животът на Христос в тях. (Гал.2:20; Рим.8:10; 2Кор.13:5; 1Йоан 4:15).

В сдружението в разпънатото на кръста и в прославлено тяло на Христос, ние участваме в Неговото страдание и слава. Неговият кръст е товар, който е поставен върху Неговото Тяло, Църквата. Всичките нейни страдания, издържани под този кръст, са страдания на Самият Христос. Това страдание първоначално приема формата на смърт при кръщението, а след това – приема формата на ежедневно умирање на християните (1Кор.15:31) във властта на тяхното кръщение. Но има друга, много по-велика форма на страдание от това страдание, което носи едно неизразимо обещание. Защото, въпреки че е истина, че единствено страданието на Самият Христос може да откупи греха и че неговото страдание и триумф е било извършено „заради нас,“ все пак някои хора, които не се срамуват от сдружението си в Неговото тяло, Той ги удостоява с неизмеримата милост и привилегия на страданието „заради Него,“ така както Той е страдал за тях. **Няма друга по-голяма слава, която Той би могъл да даде на Своите хора, няма друго, по-висша привилегия на която християнинът би могъл да се наслаждава, отколкото привилегията да страда „за Христос.“** Когато това се случи, нещо става, което е немислимо под закона. Защото според закона ние можем единствено да бъдем наказвани заради греховете си. Под закона няма нищо, което човек може да изстрада заради своето собствено добро, а да не говорим за доброто на някой друг, а още по-малко от всичко друго – заради доброто на Христос. Тялото на Христос, което е било пожертвано заради нас, което е изстрадало наказанието заради нашите грехове, ни прави свободни да вземем нашата част от страданието и мъката „заради Христос,“ в полза на Онзи, който е направил всичко възможно заради нас. Това е чудото на милостта, на което ние се наслаждаваме в тялото на Църквата (Фил.1:25, 2:17; Рим.8:35; 1Кор.4:7, 10; 2 Кор.4:10, 5:20, 13:9).

Въпреки, че Христос е изпълнил цялото победоносно страдание, което е нужно за нашето изкупление, Неговото страдание на земята все още не е свършило. Той има, в Своята милост, останала утайка от страданието за Неговата Църква, което трябва да изпълни в интервала преди Неговото Второ Идване (Кол.1:24). Това страдание е позволено за изгодата на тялото на Христос, Църквата.

Ние нямаме начин за знаем дали имаме някакво право да считаме, че това страдание има силата да изкупи греха (1Пет.4:1). Но в най-лошия случай ние знаем, че човекът, който страда във властта на тялото на Христос, страда като представител на способността „за“ Църквата, за Тялото на Христос, бидейки привилегирован да претърпи самият той това, за което другите са спорели. *„винаги носим в тялото си умирањето на Исус, за да бъде демонстриран в нашето тяло и живота на Исус. Защото ние, живите, винаги сме предавани на смърт заради Исус, за да бъде демонстриран и живота на Исус в нашата*

смъртна плът. Следователно смъртта работи в нас, а животът – във вас“ (2Кор.4:10-12 – мой превод, 1:5-7,13:9; Фил.2:17). Тялото на Христос има свой собствен дял в изкупителното страдание.

Бог дарява един човек с милостта да понесе специално страдание вместо друг човек и това страдание трябва на всяка цена да бъде понесено и преодоляно. Блажен е този, когото Бог е счел за достоен да страда за тялото на Христос. Такъв вид страдание е наистина радост (Кол.1:24; Фил.2:17), която дава възможност на вярващият да се хвали, че той понася смъртта на Исус Христос и белезите на Христос в своето тяло (2Кор.4:10; Гал.6:17). Сега християнинът може да страда с цел „Христос да може да бъде изявен в моето тяло, било чрез живот или чрез смърт“ (Фил.1:20 – мой превод). Такава изкупителна активност и пасивност на част от членовете на Тялото е самият живот на Христос, който иска да бъде формиран в Неговите членове (Гал.4:19). Няма нищо ново във всичко това. Ние просто вървим по стъпките на първите ученици на Христос.

Уместно е да завършим тази глава чрез обобщение на свидетелствата в Библията като цяло за учението за Тялото на Христос. Учението за тялото на Христос на Новия Завет е изпълнение на пророчеството за Божия храм на Стария Завет. Ние трябва да разбираме храма не според неговата гръцка употреба, а според учението на пророците. Първо, ние установяваме, че Давид предлага да построи храм на Бога. Но когато се посъветвал с пророк Натан, той му казал, че Бог има свой проект: „*Ти ли ще ми построиш дом, в който да обитавам?...Господ ти известява, че Той ще ти съгради дом*“ (2Ц.7:5, 11).

Единствено Бог може да съгради дом за Себе си. Въпреки това е парадоксално, че Давид получава обещанието, че един от неговите потомци ще изгради дома и че неговото потомство ще царува вечно (ст.12 и 13). „*Аз ще бъда негов баща и той ще бъде мой син*“ (ст.14). Соломон, „*синът на мира*“, мирът на Бога с домът на Давид, поискал това обещание за себе си. Той построил храм и работата му била одобрена от Бога. Но този храм не бил достатъчен за да се изпълни обещанието. Той бил построен от ръцете на хора и поради това бил обречен на разрушение.

Обещанието все още очаква да бъде изпълнено. Все още Хората на Бога очакват храм, построен от Синът на Давид, чието царство ще трае вечно. Храмът в Йерусалим е бил разрушаван повече от веднъж и това е белег, че той не е храмът на Божието обещание. Тогава къде е истинският храм? Самият Христос отговаря на този въпрос, като използва пророчеството за Своето Тяло. „*Тогава юдеите казаха: „Този храм е бил граден в продължение на четиридесет и шест години, а Ти за три дни ли ще го издигнеш? Но Той говореше за храма на тялото Си. И така, когато Той беше възкресен от мъртвите, учениците му си спомниха, че беше казал това; и повярваха в Писанието и в думите, които Исус беше изрекъл*“ (Йоан 2:20-22). Храмът, който търсели юдеите е бил Тялото на Христос, на което храмът на Стария Завет е бил само сянката (Кол.2:17; Евр.8:5).

Исус говорел за Своето човешко тяло. Той знае, че храмът на Неговото празно земно тяло ще бъде унищожено, подобно на храма в Йерусалим. Но Той знае, че ще бъде възкресен отново и новият храм, земният храм, ще бъде Неговото възкресено и славно тяло. Това е домът, който Бог изгражда за Своя Син; но този дом е построен и от Синът за Отца. В този дом Бог наистина обитава, както и Новото Човечество, Църквата на Христос. Самият превъплътен Христос е храмът на изпълнението. По същият начин Откровение, говорейки за Новия Йерусалим, казва, че на небето няма храм, „*защото неговият храм е Господ Бог Всемогъщият и Агнецът*“ (Откр.21:22).

Храмът е мястото, където славното присъствие на Бога благоволява да обитава сред хората, както и мястото, където Бог приема хората Си. Тези две отличителни черти на храма са изпълнени само в Превъплъщението. Тук е реалното присъствие на Бога в телесна форма, както и присъствието на Новото Човечество, защото Христос е приел Това човечество в Своето ново тяло. От тук следва, че Тялото на Христос е мястото на приемане, мястото на изкуплението и мястото между Бога и човека.

Бог намира човека в Тялото на Христос и човек намира себе си приет от Бога в същото това тяло. Тялото на Христос е духовният храм, който е изграден от живи камъни (1Пет.2:5). Христос е неговия единствен фундамент и крайгълен камък (Еф.2:20; 1Кор.3:11), но в същото време Той е и в Своята Личност храмът (Еф.2:21), в който обитава Светия Дух, снабдявайки и осветявайки сърцата на верните (1Кор.3:16, 6:19). Храмът на Бога са светите хора в Исус Христос. Тялото на Христос е живият храм на Бога и на Новото Човечество.

Глава 22

Образът на Христос

„Който предузна, тях и предопредели да бъдат съобразени с образа на Неговия Син, за да бъде Той първородният между много братя“ (Рим.8:29). **Това е едно обещание, което надвишава всяко разбиране.** Тези, които вървят след Христос, са орисани да носят образа Му и да бъдат братя на Първородният Син на Бога. Тяхната цел е да станат „като Христос.“ Последователите на Христос винаги имат Неговия образ пред очите си и в светлината на този образ, всички други образи биват скрити за погледа им. Този образ прониква в дълбините на тяхното същество, изпълва ги и ги променя, като ги превръща в копия на техния Учител. Такъв е ефекта от ежедневното другаруване и общуване с Христос.

Нито един последовател на Христос не може да съзерцава Неговия образ от гледната точка на хладната безпристрастност. **Този образ има силата да променя живота ни и ако ние се предоставим изцяло на Него, ние самите ще заприличаме на Него.** Ние ставаме синове на Бога, заставаме редом до Христос, нашият невидим Брат, носейки подобно на Него образът на Бога.

Когато светът бил създаден, Бог създал Адам по Своя собствен образ, като връхна точка на Своето сътворение. Бог искал да има радостта от виждането в Адам на Своето отражение. „И ето, то беше твърде добро“ (Бит.1:31). Тук, още от самото начало, е тайнственият парадокс на човека. Той е създание, но въпреки това е орисан да бъде като своя Създател. Адам е „като Бог.“ Той е бил създаден с цел да носи тази тайнственост с благодарност и подчинение към своя Създател. Но измамната змия убедила Адам, че той все пак е длъжен да направи нещо, за да стане като Бог: той трябва да постигне тази прилика чрез своето решение и действие за самия себе си. Чрез този избор Адам отхвърлил милостта на Бога, като избрал вместо нея да разгадае тайната на своето същество за себе си, сам да се направи да бъде такъв, какъвто Бог вече го бил направил. **Това е било Грехопадението на човека.** Адам станал „като Бог“, но по свой собствен начин. Но сега, когато самият той направил себе си бог, той вече нямал Бог. **Човекът управлявал в самота като бог-създател в свят, който бил изоставен от Бога.**

Но загадката на човешката природа все още не била разгадана. Със загубата на природата си, отличаваща се с приликата му с Бога, която Бог му бил дал, човекът загубил предназначението на своето съществуване, което било да бъде като Бога. **Накратко казано, човекът престанал да бъде човек.** Той трябвало да живее, без да притежава способността да живее. В това се състои парадокса на човешката природа и източникът на всичките ни бедни.

От този ден нататък, синовете на Адам в своята гордост се стремели да възстановят божия образ чрез своите собствени усилия. Но колкото повече се опитвали и колкото по-очевиден бил техния успех, толкова по-отчуждени от Бога ставали те. Тяхната уродлива форма, моделирана по подобие на бога, който те изобретили за себе си, все повече и повече заприличвал на образа на Сатаната, въпреки че те не осъзнавали това. **Божественият образ, който Бог в своята милост бил дал на човека, е загубен завинаги на тази земя.**

Но Бог не изоставил Своите изгубени овце. Той изработил план с цел да възпроизведе Своя образ в човека и да възстанови Своята първоначална наслада от работата Си. Но има само един начин да бъде постигната тази цел и той е, Бог, поради абсолютната си милост, да приеме приликата с греховния човек. **Тъй като човека вече не може да прилича на образа на Бога, Бог трябва да стане като образа на човека.**

Но това решение на божия образ не се отнася само за една част, а за цялата природа на човека. Не е достатъчно човека да възстанови правилните си представи за Бога или да се подчини на волята Му в отделни, изолирани постъпки в живота си. Не, човекът трябва задължително да бъде преоформен като живо цялостно същество, което живее в образа на Бога. Божията цялостна форма, тяло, душа и дух, трябва още веднъж да роди този образ на земята. Такава е Божията цел и такава е съдбата на човека. Неговото добро удоволствие може да се основава единствено върху съвършения образ на Бога.

Образът се нуждае от жив обект и едно копие може да бъде създадено само от някакъв модел. **Или човекът моделира себе си като бог, който е измислен от него самият, или истинският и жив Бог моделира формата на човека по Своя образ.** Трябва да бъде извършена пълна промяна, „преобразяване“ (Рим.12:2; 2Кор.3:18), ако човека трябва да бъде възстановен според образа на Бога.

Как трябва да бъде извършена тази промяна? Тъй като грешният човек не може сам да възстанови и възприеме формата на Бога, единственият начин е Бог да приеме формата на човек и да иде при него. Божият Син, който е живял във формата на Бог Отец, напуснал тази форма и дошъл при човека във формата на слуга (Фил.2:5-11). Промяната на формата, която не може да да бъде извършена в човека, сега се извършва в Бога. Божественият образ, който от вечността съществувал с Бога, приел образът на греховния човек. Бог изпратил Своя Син в подобие на греховна плът (Рим.8:2-8).

Бог изпраща Своя Син – тук се намира единственото лекарство. Не е достатъчно на човека да бъде дадена нова философия или по-добра религия. Човекът идва при хората. **Всеки човек носи някакъв образ.** Неговото тяло и неговия живот стават видими. Човек не е празна дума, мисъл или желание. Той е над всичко и винаги е човек, форма, образ, брат. Следователно, ако трябва да стане ново създание, човекът задължително трябва да придобие не само нов начин на мислене, не само нова посока на волята или нов образец за поведение, но и нов образ и нова форма.

Точно това се случва сега в Исус Христос. Образът на Бога влезе сред нас, в нашият пропаднал живот, в приликата на греховна плът. **В учението и в делата на Христос, в Неговия живот и смърт е разкрит образ на Бога.** В Него божественият образ е бил създаден повторно на земята. Превъплъщението, думите и делата на Исус, и Неговата смърт на кръста, са задължителни части от този образ. Но това не е същият образ, който Адам е носел в най-важната слава на Рая. По-скоро това е образът на един, който влиза в свят на грях и смърт, който поема върху Себе си мъките на човечеството, който кротко понася Божия гняв и осъждане против грешниците и подчинява волята Си с непоколебима преданост в страданието и смъртта, Човекът, роден в бедност, приятелят на бирниците и на грешниците, Човекът на мъките, отхвърлен от човека и изоставен от Бога. **Тук е Бог, направен човек, тук е човек в новият образ на Бога.**

Ние знаем твърде добре тези отличителни черти на страданията на Христос, раните на кръста, които сега се превръщат в белези на милостта в Тялото на възкресения и прославен Христос. Ние знаем, че образът на Разпънатият на кръста живее отгук нататък в славата на вечния Първосвещеник, който винаги се застъпва за нас на небето. Това Тяло, в което Христос е живял във формата на слуга, възкръсна на Великден като ново Тяло, с небесна форма и сияние. Ако искаме да имаме дял в тази слава и сияние, ние трябва първо да бъдем пригодени към образът на Страдащият Слуга, който беше покорен до смърт на кръста. Ако искаме да носим този образ на Неговата слава, преди това ние трябва да носим образа на Неговия срам. Няма друг начин за възстановяване на образът, който ние сме изгубили при Грехопадението.

Да бъдем приспособени към образът на Христос не е някакъв идеал, към който ние трябва да се стремим. Задачата ни не е ние да стараем да Му подражаваме колкото можем. Самите ние не можем да променим себе си в Неговия образ, по-скоро това е формата, която Христос иска да бъде формирана в нас (Гал.4:19) и да бъде изобразена в нас. Работата на Христос в нас няма да бъде завършена, докато Той не доведе до съвършенство Своята собствена форма в нас. Ние трябва да бъдем погълнати до формата на Христос в неговата пълнота, до формата на превъплъщението, разпънат на кръста и прославен Христос.

Христос облече Себе си с нашата човешка форма. Той стана Човек, даже такъв, какъвто сме ние, хората. Чрез този акт на снизхождение, ние възстановяваме нашето виждане за това, какви е трябвало да бъдем. А в Превъплъщението цялата човешка раса възстановява достойнството на образа на Бога. От сега нататък всяка атака, даже срещу най-нищожните хора, е атака срещу Христос, който прие формата на човек и в Своята собствена Личност възстанови образът на Бога във всички, които носят човешка форма. Чрез общението си и чрез разговорите си с превъплъщението Господ, ние възстановяваме нашата истинска човечност и в същото време сме освобождавани от този индивидуализъм, който е последица от греха и си възвръщаме нашата солидарност с цялата човешка раса.

Превръщайки се в съучастници в превъплъщението Христос, ние сме съучастници в цялото човечество, което Той роди. Сега ние знаем, че бяхме приети и родени в човечеството на Исус и следователно новата природа, на която се наслаждаваме сега означава, че ние трябва да носим греховете и мъките на другите хора. **Превъплъщението Господ прави последователите Си да са братя на цялото човечество.**

„Човеколюбието“ на Бога (Тит 3:4), разкрито в Превъплъщението, е основата на християнската любов към всички хора по света. Формата на превъплъщението на Христос прави църквата да е способна да расте в Тялото на Христос. Всички скърби на човечеството владеят тази форма и единствено чрез тази форма те могат да бъдат понасяни.

Земната форма на Христос е формата, която умря на кръста. Образът на Бога е образът на разпънатия Христос. *(Коментар: Всеки може да сравни този образ с тайнствените образи на Мохамед, Буда и другите богове. За разлика от другите богове, Бог е изявил видимо Себе си пред хората чрез образа на Исус Христос. Д. Пр.)* Към този образ трябва да бъде приспособен живота на учениците - иначе казано, те трябва да бъдат приспособени към Неговата смърт (Фил.3:10; Рим.6:4-11). Християнският живот е живот на разпъването на кръста (Гал.2:19). В кръщението формата на Христовата смърт е отпечатвана върху Неговите хора. Те са мъртви за плътта и за греха, те са мъртви за света и светът е мъртъв за тях (Гал.6:14). Но тяхното умирање не свършва с кръщението. Животът им е маркиран с ежедневно умирање във войната между плътта и духът и в смъртната агония, която дяволът им причинява ден след ден. В тяхното страдание страда и Самият Христос.

Малцина, много малко на брой от последователите Му са били сметени достойни за по-близко сдружаване в Неговите страдания – това са благословените мъченици. Никой друг християнин не се оприличава толкова близо до разпънатия на кръста Христос. Когато християните са излагани на публично

обиждане и нападане, тогава те страдат в името Му.

Христос приема видимата форма на Своята Църква. Тук виждаме божественият образ, създаден отново чрез властта на разпънатия на кръста Христос. През целия живот на християнина, от кръщението до мъченическата смърт това е едно и също страдание и една и съща смърт.

Ако сме приспособени към Неговия образ в Неговото Превъплъщение и разпъване на кръста, ние ще споделим и славата на Неговото възкресение. „Ние ще носим и образът на небесния“ (1Кор.15:49 – мой превод). „Ние ще бъдем подобни на Него, защото ще го видим такъв, какъвто Той е“ (1Йоан 3:2). Ако размишляваме за образа на прославения Христос, ние ще бъдем направени да приличаме на този образ, така както, когато размишляваме за образа на разпънатия на кръста Христос, ние сме приспособявани към Неговата смърт. Ние ще бъдем привлечени в Неговия образ и ще бъдем оприличавани с Неговата форма, и ще се превърнем в Негово отражение. Това отражение на Неговата слава ще блести в нас даже в този живот, даже докато споделяме Неговото страдание и носим Неговия кръст. Нашият живот е напредване в познанието, от слава в слава, към едно още по-близко пригаждане към образа на Божият Син. „А всички ние, с открито лице като огледало, като гледаме Господнята слава, се преобразяваме в същия образ от слава в слава“ (2Кор.3:18).

Този смисъл влагаме ние, когато казваме, че Христос живее в сърцата ни. Неговият живот на земята все още не е свършил, защото Той продължава да живее в сърцата на Своите последователи. **Всъщност е неправилно да говорим за християнски живот – трябва да говорим за Христос, живеещ в нас.** „И сега вече не аз живея, а Христос живее в мен“ (Гал.2:20). Исус Христос, превъплътеният, разпънатият на кръста и прославеният, влезе в живота ми и пое управлението - „За мен да живея е Христос“ (Фил.1:21). А там, където живее Христос, там живее и Отец и двамата, Отец и Син живеят чрез Светия Дух.

Самата Света Троица живее в сърцето на християнина, изпълва цялото му същество и го променя, за да прилича на божия образ. Исус Христос, превъплътеният, разпънатият на кръста и прославеният, е формиран във всяка християнска душа, защото всички са членове на Неговото Тяло, Църквата. Църквата приема човешка форма, формата на Христос в неговата смърт и възкресение. Църквата е първото място в неговия образ и чрез Църквата – всеки отделен член. В Тялото на Христос ние ставаме „подобни на Христос.“

Сега можем да разберем, защо Новия Завет винаги говори за нашето ставане „подобни на Христос.“ Ние сме променени в образът на Христос и следователно сме предназначени да бъдем подобни на Него. Той е единственият „образец,“ след който трябва да вървим. И защото Той наистина живее живота Си в нас, ние също можем да постъпваме така „както е постъпвал Христос“ (1Йоан 2:6), и да правим така „както аз правих на вас“ (Йоан 13:15), и „да обичате така, както и Той обичаше“ (Еф.5:2 – мой превод); Йоан 13:34, 15:12), „да прощавате така, както Той е простил“ (Кол.3:13 – мой превод), „да имате същото съзнание, което беше и у Христос Исус“ (Фил.2:5) и следователно сме способни да следваме примерът, който Той ни остави (1Пет.2:21), да даваме живота си за братята си, както Той направи (1Йоан 3:16).

Единствено понеже Той стана като нас, ние можем да станем като Него. Единствено защото се оприличаваме с Него, ние можем да станем като Него. Понеже сме променяни в Неговия образ, ние сме способни да привеждаме живота си в хармония с Неговия живот. Вървейки просто след него, ние можем да извършваме дела и да живеем живот, който е в единство с живота на Христос. Сега сме способни спонтанно да се подчиняваме на словото на Бога. Ние вече не гледаме собствения си живот или новия образ, който носим, защото тогава веднага бихме ги загубили. Не, ние трябва да фокусираме погледа си в отражението на образа на Исус Христос.

Ученикът греда единствено в своя Учител. Но когато човек върви след Исус Христос и носи образът на превъплътеният, разпънат на кръста и възкресен Господ, когато той е станал образът на Бога, ние можем най-накрая да кажем, че сме призвани да бъдем подражатели на Бога. Последователят на Исус е подражател на Бога. „Бъдете подражатели на Бога като възлюбени чедра“ (Еф.5:1).

Списък на преведените от мен книги или подбрани мисли на велики хора, които мога да ви изпратя безплатно по електронната поща в PDF формат

1. Аз и моята голяма уста - Джойс Майер
2. Бракът - не само да оцелява, но и да процъфтява – Суиндъл
3. Въпроси и отговори - 622 въпроси и отговори на библейски теми - Едуард Фюдж

4. Глад за разбиране - Калвин Милър
5. Да се срещнем в библиотеката – Суиндъл
6. Давид – Суиндъл
7. Добрата новина за безпокойството - Уилям Бекъс
8. Добрият живот – Чарлз Колсън и Харолд Фикет
9. Естир – Суиндъл
10. Живот, който винаги сте искали - Джон Ортберг
11. Здравото семейство – Суиндъл
12. Изненадани от Библията – проф. Райт
13. Илия – Суиндъл
14. Йов - Суиндъл
15. Йосиф – Суиндъл
16. Как трябва да живеем сега - Чарлз Колсън
17. Когато Бог прошепне твоето име - Макс Лукадо
18. Кой е прав - Бог или Дарвин - Кели Сегрейвс
19. Милост, повече отколкото заслужаваме - Макс Лукадо
20. Мир с Бога - Били Греам
21. Моисей – Суиндъл
22. Молитвата на Явис - Брус Уилкинсън
23. Мъжки разговор – Суиндъл
24. Нещо повече - Катрин Маршал
25. Основи на християнството - Джон Стот
26. Обикновено християнство – К. С. Луис
27. Отговори на житейските проблеми – Били Греам
28. Павел – Суиндъл
29. Победа в Христос - Чарлз Трюмул
30. Победата на разума – Родни Старк
31. Посланието на Проповедта на планината - Джон Стот
32. Преведени проповеди от различни автори - общо 271 бр.
33. Проповеди от Бил Букнайт - 24 бр.
34. Проповеди от Виктор Шепърд - 255 бр.
35. Проповеди от Кърк Нийли - 178 бр.
36. Проповеди от Макс Лукадо - 20 бр.
37. Проповеди от Спържън - 28 бр.
38. Просто християнин – проф. Райт
39. Религиозна класика – христоматия
40. Роден отново – Чарлз Колсън

41. Свободни в Христос - Сесил Хуук

42. Силата на Бога да променя живота ви – Рик Уорън

43. Стремеж към почтен характер и християнски живот - подобрани мисли

Част 1а – Как да живеем

Част 1б – Как да живеем

Част 1в – Как да живеем

Част 2 – За молитвата

Част 3 – За човешките отношения

Част 4 – За решителността, смелостта, страха и волята

Част 5 – Да се подчиняваме на Бога и на родителите си

Част 6 – За позитивния подход, радостта, щастието и смеха

Част 7 – За приятелството

Част 8а – Оpozнаване на Бога, как работи Бог и за Божията милост

Част 8б – Оpozнаване на Бога, как работи Бог и за Божията милост

Част 9 – Да не съдим другите, да не обвиняваме, да не отмъщаваме

Част 10 - Справедливост и несправедливост, добро и зло

Част 11 - За Светия Дух и духовността

Част 12 - За греха, изкушението и бдителността

Част 13 - Смирение, кротост, покорството, слава, гняв, гордост, високомерие и самолюбие

Част 14 - Как да говорим и как да мълчим

Част 15 - За любовта и омразата

Част 16 - За разкаянието и опрощението

Част 17 - Отмъщение, състрадание и толерантност

Част 18 - Търпение, издръжливост и отчаяние, упоритост и нерешителност

Част 19 - Престъпление, наказание и дисциплиниране

Част 20 - Страст, чувства и емоции, страх, ужас и смелост

Част 21 - Завист, ревност, богатство и успех

Част 22 - Глупост, суета, лицемерие и самохвалство

Част 23 а - Вяра, надежда, доверие, увереност и съмнение

Част 23 б - Вяра, надежда, доверие, увереност и съмнение

Част 23 в - Вяра, надежда, доверие, увереност и съмнение

Част 24 - Достоянство, почтеност, честност и непротиворечивост

Част 25 а - Мъдрост, благоразумие, разум, разбиране и обучение

Част 25 б - Мъдрост, благоразумие, разум, разбиране и обучение

Част 25 в - Мъдрост, благоразумие, разум, разбиране и обучение

Част 26 - Задоволство от живота, щедрост и даряване

Част 27 - Благодарност, благородство и хваление на Бога

Част 28 - Трудолубие, усърдие, старание и мързел

Част 29 - Свобода, робство, самодисциплина, дълг и отговорност

Част 30 – Самосъжаление

Част 31 а - Истина, лъжа и заблуда

- Част 31 б - Истина, лъжа и заблуда
 Част 31 в - Истина, лъжа и заблуда
 Част 32 - Оплакване, огорчение и недоволство
 Част 33 - Душевен мир, християнска любов и милосърдие
 Част 34 - Отношение на християнина към другите религии и към атеизма
 Част 35 а - За нашият избор и за нашите приоритети
 Част 35 б - За нашият избор и за нашите приоритети
 Част 35 в - За нашият избор и за нашите приоритети
 Част 36 - Стремеж към Бога, към духовната зрелост и към светостта
 Част 37 - Демони и дяволи
 Част 38 - Факти и данни за Исус, за човешкото тяло, за света, за вселената и живота и изказвания на велики хора
 Част 39 - Изпитанието, страданието и чакането
 Част 40 - Как Бог пречупва упорството на човека
 Част 41 - За евангелизацията
 Част 42 - Деца, родители и семейство
 Част 43 - Смисълът на живота, на смъртта, на ада и на целомъдрието
 Част 44 - За Библията и църквата
 Част 45 - За кръстът на Христос, за нашият кръст и за служението ни на Бога
 Част 46 - Минало, настояще и бъдеще
 Част 47 - За действието, за мисленето, за активността и пасивността
 Част 48 - Бог променя хората
 Част 49 - Самота и самоубийство
 Част 50 - Сърце и ум, вяра и наука
 Част 51 - Красота, съвършенство и мечти
 Част 52 - За кръщаването и спасението
 Част 53 - За ученичеството и последователите
 Част 54 - Традиции, религия и морал
 Част 55 - Бог лекува
 Част 56 - За лидерството
 Част 57 - Божият план за моя живот
 Част 58 - Да се страхуваме само от Бога и от нищо друго
 Част 59 - Някои Библейски пророчества, които са се сбъднали
 Част 60 - Хумор, мисли и интересни истории

44. Тайните на лозата - Брус Уилкинсън
 45. Тайната на щастието – Били Греам
 46. Той е там и Той не мълчи - Франсис Шейфър
 47. Управлявайте чувствата си - Джойс Майер
 48. Цар Давид - Дейвид Пиърс
 49. Целенасочената църква - Рик Уорън
 50. Целенасочен живот – Рик Уорън

51. Цената на ученичеството - Дитрих Бонхьофер